

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

58

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-1446/26 od 30. juna 2026. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 230. sjednici, održanoj 24. jula 2026. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O FINANSIRANJU IPA III ZA VIŠEGODIŠNJI PROGRAM 2025-2027. GODINE ZA BOSNU I HERCEGOVINU IZMEĐU EVROPSKE UNIJE KOJU PREDSTAVLJA EVROPSKA KOMISIJA I BOSNE I HERCEGOVINE KOJU PREDSTAVLJA DIREKCIJA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

Ratifikuje se Sporazum o finansiranju IPA III za Višegodišnji program 2025-2027. godine za Bosnu i Hercegovinu između Evropske unije koju predstavlja Evropska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za Evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, potpisan u Briselu 12. septembra 2025. godine i u Sarajevu 14. aprila 2026. godine, na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma u prevodu glasi:

SPORAZUM O FINANSIRANJU

POSEBNI USLOVI

Evropska komisija, u daljnjem tekstu "**Komisija**", koja djeluje u ime Evropske unije, u daljnjem tekstu "**EU**", s jedne strane, i

Bosna i Hercegovina, u daljnjem tekstu "**Korisnik programa IPA III**", koju zastupa Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, s druge strane (svaka "**Strana**" a zajedno "**Strane**"), dogovorile su sljedeće:

Član 1. - Program

(1) EU je saglasna finansirati, a Korisnik programa IPA III saglasan je prihvatiti finansiranje sljedećeg Programa:

Višegodišnja akcija u korist Bosne i Hercegovine za period od 2025. do 2027. godine

Globalni broj obaveze za 2025. godinu: JAG.SUM.1893680.

Ovaj Program se finansira iz budžeta EU-a na osnovu sljedećeg temeljnog akta: Instrument pretpriступne pomoći (IPA III).¹

(2) Ukupni trošak ovog Programa za period od 2025. do 2027. godine procjenjuje se na 140.500.000,00 EUR. Komisija se obavezuje obezbijediti doprinos EU-a do maksimalnog procijenjenog iznosa od 140.500.000,00 EUR za cijelo trajanje provođenja ovog Programa.

(3) Doprinos EU-a dijeli se na godišnje obaveze za period od 2025. do 2027. godine u skladu s Dodatkom I. Finansijska obaveza za 2025. godinu u iznosu od 30.000.000,00 EUR

¹ Uredba (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. septembra 2021. godine o uspostavi Instrumenta za pretpriступnu pomoć (IPA III), SL L 330, 20.09.2021, str. 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>.

dostupna je nakon zaključenja Sporazuma o finansiranju. Planirane finansijske obaveze iz općeg budžeta Evropske unije za sljedeće godine (2026. i 2027.) podložne su raspoloživosti odobrenih sredstava za odgovarajuće finansijske godine nakon donošenja relevantnog godišnjeg budžeta.

(4) Ništa u ovom Sporazumu o finansiranju ne može se tumačiti kao finansijska obaveza EU-a u odnosu na odobrena sredstva koja još nisu odobrena donošenjem odgovarajućeg godišnjeg budžeta EU. Komisija mora pismeno obavijestiti Korisnika programa IPA III ili ga obavijestiti razmjenom pisama o odobrenju naknadnih finansijskih obaveza navedenih u Dodatku I te, gdje je to relevantno, potvrditi mjere koje će se podržati.

(5) Nije potreban finansijski doprinos Korisnika programa IPA III.

(6) Program se provodi u skladu s opisom navedenim u Dodatku I, koji je detaljnije opisan u Akcionim fišcima dogovorenim između Komisije i Korisnika programa IPA III.

Član 2. - Period izvršenja i operativni period provođenja

(1) Period izvršenja ovog Sporazuma o finansiranju, kako je definirano u članu 12. Dodatka II (Opći uslovi), postavljen je na 12 godina od zaključenja ovog Sporazuma o finansiranju.

(2) Trajanje operativnog provedbenog perioda, kako je definirano u članu 12. Dodatka II (Opći uslovi), postavljeno je na 6 godina, od zaključenja ovog Sporazuma o finansiranju za raspodjelu budžeta za prvu godinu i od datuma obavještenja Komisije ili zaključenja razmjene pisama između Komisije i Korisnika programa IPA III za raspodjelu budžeta za sljedeće godine.

(3) Ovi periodi se mogu produžiti kako je predviđeno u članu 17. Dodatka II.

Član 3. - Adrese i komunikacija

Sva komunikacija u vezi s provođenjem ovog Sporazuma o finansiranju mora biti u pisanom obliku, izričito se odnositi na ovaj Program kako je navedeno u članu 1. stav 1, te se šalje se na sljedeće adrese:

(1) Za Komisiju:

Gđa Valentina Superti

Direktorica B, Zapadni Balkan

Generalni direktorat za proširenje i istočno susjedstvo

(DG ENEST)

Evropska komisija

Rue de la Loi 15

B-1049 Brisel, Belgija

E-mail adresa: ENEST-B@ec.europa.eu

(2) Za Korisnika programa IPA III:

Gđa Elvira Habota

Direktorica Direkcije za evropske integracije

Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Đoke Mazalića 5

71000 Sarajevo Bosna i Hercegovina

E-mail adresa: kabinet.dei@dei.gov.ba

Član 4. - Kontaktna tačka OLAF-a

Kontaktna tačka Korisnika programa IPA III koja ima odgovarajuća ovlaštenja za direktnu saradnju s Evropskim uredom za borbu protiv prevara (OLAF) kako bi se olakšale operativne aktivnosti OLAF-a je:

Gđa Vera Letica, pomoćnica ministra

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine

E-mail adresa: cfcu@mft.gov.ba

Član 5. - Okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu

Program se provodi u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu (FFPA) između Evropske komisije i Bosne i Hercegovine o aranžmanima za provođenje finansijske pomoći EU-a Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA III) koji je stupio na snagu 20. septembra 2022. godine (dalje u tekstu: FFPA). Ovaj Sporazum o finansiranju nadopunjava odredbe FFPA. U slučaju sukoba između, s jedne strane, odredaba ovog Sporazuma o finansiranju i, s druge strane, odredaba FFPA, FFPA ima prednost.

Član 6. - Dodaci

(1) Ovaj Sporazum o finansiranju sastoji se od:

(a) ovih Posebnih uslova;

(b) Dodatka I: Akcioni dokument za višegodišnju akciju u korist Bosne i Hercegovine za period od 2025. do 2027. godine;

(c) Dodatka II: Opći uslovi.

(2) U slučaju sukoba između odredaba Dodataka i odredaba ovih Posebnih uslova, Posebni uslovi imaju prednost. U slučaju sukoba između odredaba Dodatka I i odredaba Dodatka II, Dodatak II ima prednost.

Član 7. - Zaključivanje i stupanje na snagu

Ovaj Sporazum o finansiranju smatra se zaključenim na dan kada ga potpiše posljednja Strana, a najkasnije do 31. decembra 2026. godine.

Ovaj Sporazum o finansiranju stupa na snagu na dan kada Komisija primi obavještenje od Korisnika programa IPA III kojim se potvrđuje dovršetak internih postupaka Korisnika programa IPA III potrebnih za njegovo stupanje na snagu. Komisija obavještava Korisnika programa IPA III o datumu prijema ovog obavještenja.

Ovaj Sporazum o finansiranju sastavljen je u dva primjerka na engleskom jeziku, od kojih se jedan predaje Komisiji, a jedan Korisniku programa IPA III.

Za Korisnika programa IPA III:

Gđa Elvira Habota

Direktorica Direkcije za evropske integracije

Sarajevo,

Datum:

Potpis:

Za Komisiju:

Gđa Valentina Superti

Direktorica B, Zapadni Balkan

Generalni direktorat za proširenje i istočno susjedstvo

Evropska komisija

Brisel,

Datum: 12. septembar 2025. godine

Potpis: /svojeručni potpis/

OVU AKCIJU FINANSIRA EVROPSKA UNIJA

DODATAK I

Uz Finansijski sporazum za višegodišnju akciju u korist Bosne i Hercegovine 2025-2027. godine

Akcioni dokument za višegodišnju akciju u korist Bosne i Hercegovine za period od 2025. do 2027. godine

1. SAŽETAK

1.1. Tabela sažetka akcije

Naslov	Višegodišnja akcija u korist Bosne i Hercegovine 2025-2027. godine
OPSYS	Provedbena odluka Komisije o finansiranju višegodišnjeg akcionog plana u korist Zapadnog Balkana 2025-2027. godine
Osnovni akt	

	Poslovna referenca OPSYS-a: FD-2328 Broj na nivou obaveze 1: JAG.SUM.1893680 za finansijsku godinu 2025, JAG.SUM.1893701 za finansijsku godinu 2026, i JAG.SUM.1893762 za finansijsku godinu 2027. Finansirano u okviru Instrumenta pretpriступne pomoći (IPA III)
Korisnik ove akcije	Akcija se odvija u Bosni i Hercegovini
Programski dokument	Programski okvir IPA III
Veza s relevantnim strateškim programskim dokumentima	Oblast 1: Vladavina prava, osnovna prava i demokratija Oblast 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, dobrosusjedski odnosi i strateško komuniciranje Oblast 3: Zelena agenda i održiva povezanost Oblast 4: Konkurentnost i uključiv rast
BUDŽETSKE INFORMACIJE	
Predviđeni iznosi	Ukupna procijenjena vrijednost: 140.500.000 EUR Ukupan iznos doprinosa iz budžeta Evropske unije: 140.500.000 EUR, od čega: 30.000.000 EUR u 2025. godini, 38.500.000 EUR u 2026. godini, 72.000.000 EUR u 2027. godini. Budžetske linije (član, stav): Budžetska linija: 15 02 01 01.01: Osnove, politike Evropske unije i građani - Sve mjere osim mjera podrške. - za 2025. godinu - 30.000.000 EUR - za 2026. godinu - 30.500.000 EUR - za 2027. godinu - 31.500.000 EUR Budžetska linija: 15 02 02 01: Priprema za pristupanje - za 2025. godinu - 0 EUR - za 2026. godinu - 8.000.000 EUR - za 2027. godinu - 40.500.000 EUR Doprinos iz općeg budžeta Evropske unije podlozan je raspoloživosti odobrenih sredstava za odgovarajuće budžetske godine, nakon usvajanja relevantnog godišnjeg budžeta ili u skladu sa sistemom privremenih dvanaestina.
UPRAVLJANJE I PROVOĐENJE	
Načini provođenja (način upravljanja i metode isporuke)	Direktno upravljanje putem: - Dodjela bespovratnih sredstava - Nabavke Indirektno upravljanje sa subjektima koji će biti odabrani u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 4.3.3.
Posljednji rok za zaključenje višegodišnjeg finansijskog sporazuma	Najkasnije do 31. decembra 2026. godine za sredstva dodijeljena za 2025. godinu
Posljednji rok za razmjenu pisama ili pisma obavještenja o naknadnoj godišnjoj raspodjeli budžeta za provođenje Finansijskog sporazuma	Za budžetske obaveze iz 2026. godine: najkasnije do 31. decembra 2027. godine Za budžetske obaveze iz 2027. godine: najkasnije do 31. decembra 2028. godine
Posljednji rok za zaključivanje pravnih obaveza	3 godine od datuma zaključenja Finansijskog sporazuma za sredstva iz 2025. godine (i 3 godine od datuma zaključenja razmjene pisama ili pisma obavještenja za naknadne budžetske rate), osim u slučajevima navedenima u članu 114. stav 2. Finansijske uredbe.

1.2. Sažetak akcije

Višegodišnja akcija pruža podršku Bosni i Hercegovini na njenom putu prema budućem članstvu u Evropskoj uniji, te podržava proces pristupanja, komplementarno s akcijama u više zemalja. Ukupna vrijednost akcije u potpunosti je usklađena s tematskim prioritetima IPA III i nadopunjava Instrument za reforme i rast za Zapadni Balkan¹.

¹ SL, 24.05.2024, str. 1.

U okviru oblasti podrške 1 (Oblast 1), ova akcija obuhvata **vladavinu prava, osnovna prava i demokratiju**, posebno podršku pravosuđu, borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, poštivanju ljudskih prava (uključujući radna prava) i demokratskim institucijama, **pomirenju** kroz podršku procesuiranju ratnih zločina (što ujedno doprinosi i oblasti podrške 2 (Oblast 2)). Akcija je također usmjerena na jačanje kapaciteta za suočavanje s izazovima u oblasti **sigurnosti i migracija**.

U okviru oblasti podrške 2 (Oblast 2), ova akcija pruža podršku reformama **upravljanja**, uključujući reforme javne uprave i upravljanja javnim finansijama, s ciljem povećanja transparentnosti, odgovornosti, efikasnosti i participacije. Dodatno, akcija obuhvata **usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a na nivou države, jačanje kapaciteta** za pristupanje Evropskoj uniji, kao i podršku efikasnijoj i usklađenijoj **javnoj upravi, uključujući upravljanje javnim finansijama**.

U okviru oblasti podrške 3 (Oblast 3), koja također doprinosi oblasti podrške 4 (Oblast 4), pruža se podrška **zelenoj tranziciji**, s posebnim akcentom na zaštitu okoliša, ublažavanje klimatskih promjena, povećanje otpornosti na klimatske promjene, usklađenost s pravnom stečevinom EU-a, pravedne zelene tranzicije za radnike i ranjiva domaćinstva, kao i zeleno finansiranje koje omogućava prijelaz prema ugljično neutralnoj privredi, očuvanju biološke raznolikosti i gospodarenju otpadom.

U okviru oblasti podrške 4 (Oblast 4), kao i oblasti podrške 2 (Oblast 2), u sklopu **Konkurentnosti i uključivog rasta, podrška će biti usmjerena na sektore zdravstva, civilne zaštite, rudarstva (održivo upravljanje kritičnim sirovinama), te poljoprivrede i ribarstva**. Akcija će pridonijeti usklađivanju politika u navedenim sektorima s pravnom stečevinom i standardima Evropske unije. Zdravlje i dobrobit građana bit će unaprijeđeni jačanjem preventivne zdravstvene zaštite. U oblasti poljoprivrede pružat će se podrška sigurnosti hrane, zdravlju životinja i bilja, te povećanju produktivnosti i konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava.

1.3. Korisnik/korisnici akcije

Ova akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini, koja je uključena na popis primalaca službene razvojne pomoći (ODA).

2. SVRHA AKCIJE (ZAŠTO?)

2.1. Opće obrazloženje

Bosna i Hercegovina je zemlja na putu evropskih integracija. Država je posvećena jačanju vladavine prava, demokratije, poštivanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i borbi protiv korupcije, te promicanju mira i sigurnosti.

Bosna i Hercegovina je 2022. godine dobila status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji, a u martu 2024. godine Evropsko vijeće donijelo je odluku o otvaranju pregovora o pristupanju. Okvir za programiranje IPA III i Strateški odgovor definiraju plan zemlje za korištenje finansijske pomoći iz IPA III s ciljem doprinosa općim i specifičnim ciljevima u vezi s upravljanjem migracijama i granicama, vladavinom prava, osnovnim pravima i demokratijom.

Vladavina prava, osnovna prava i demokratija: Bosna i Hercegovina je ostvarila određeni napredak u oblasti pravosuđa i osnovnih prava, no potrebna su daljnja poboljšanja. Država mora usvojiti novu Strategiju reforme pravosudnog

sektora, te uskladiti zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a. Predložena akcija u okviru ove analize konteksta ima za cilj podržati napore Bosne i Hercegovine u stvaranju okruženja pogodnog za pomirenje, uspostavu uključivog i sadržajnog institucionalnog dijaloga, te izgradnju održivog domaćeg okvira za rješavanje pitanja nestalih osoba.

Migracije i upravljanje granicama: Bosna i Hercegovina je tranzitna zemlja, a broj neregularnih migranata raste posljednjih godina. Zemlja mora unaprijediti svoje kapacitete za upravljanje migracijama, uključujući usluge prijema i zaštite, pristup socijalnim uslugama, zdravstvenoj zaštiti, obrazovanju i zapošljavanju za migrante. Predložena akcija u okviru ove analize konteksta usklađena je s EU Paktom o migracijama i azilu, te Strategijom za Zapadni Balkan.

Dobro upravljanje i usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a: Bosna i Hercegovina mora ojačati svoje institucionalne kapacitete za provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, te provođenje Plana rasta i reformske agende. Akcija predložena u ovoj analizi konteksta ima za cilj podržati napore u usklađivanju politika i zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a, podsticanju integracije u lance snabdijevanja s dodanom vrijednošću EU-a, razvoju zapošljavanja i socijalnih politika koje promiču pravedne radne standarde, te podsticanju razvoja privatnog sektora i investicija.

Zaštita okoliša i klimatske promjene: Bosna i Hercegovina je izrazito ranjiva na rizike povezane s klimatskim promjenama i prirodnim katastrofama. Zemlja mora poduzeti hitne mjere kako bi uskladila svoje politike zaštite okoliša i klime s pravnom stečevinom EU-a, uključujući provođenje praćenja, izvještavanja, verifikacije i akreditacije (MRVA) radi obezbjeđivanja spremnosti sistema EU ETS, upravljanje otpadom, zaštitu prirode, zelene finansije, te osiguravanje pravedne zelene tranzicije. Predložena akcija u ovoj analizi konteksta usklađena je s Pariškim sporazumom, Sofijskom deklaracijom o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan, te Privrednim i investicijskim planom.

Reforma zdravstvenog sektora: Bosna i Hercegovina mora ojačati pripravnost i otpornost svojih javnozdravstvenih sistema na prekogranične zdravstvene prijetnje. Akcija predložena u analizi konteksta ima za cilj podržati napore Bosne i Hercegovine u provođenju Politike o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, povećanju stope imunizacije, te unaprijeđenju prevencije i kontrole raka, kao i promicanju standarda zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Poljoprivreda i ruralni razvoj: Sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja u Bosni i Hercegovini ima značajnu ulogu u privrednom i društvenom razvoju zemlje. Akcija preložena u analizi konteksta usklađena je s politikama EU-a o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Evropskim zelenim planom, strategijom Od polja do stola, te Privrednim i investicijskim planom za Zapadni Balkan. Akcija je osmišljena kako bi podržala napore zemlje u jačanju kapaciteta institucija, unaprijeđenju prikupljanja podataka i statistike, te podršci sigurnosti hrane, ruralnim područjima i subjektima u prehrambenom sektoru radi povećanja produktivnosti i konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava.

Svi gore navedeni ključni izazovi i prioriteti predstavljaju oblasti s kojima se **Bosna i Hercegovina mora pozabaviti na svom putu prema evropskim integracijama.** Predložena akcija usklađena je s Programskim okvirom IPA III

i Strateškim odgovorom, kao i s prioritetima i strategijama politike Evropske unije.

2.2. Kontekst i analiza problema

Bosna i Hercegovina se suočava s brojnim izazovima na svom putu prema evropskim integracijama, naročito u oblasti vladavine prava, osnovnih prava i borbe protiv korupcije. Zemlji je potreban sveobuhvatan pristup za rješavanje tih izazova, uključujući unaprijeđenje izrade i upravljanja zakonodavstvom, jačanje sistema provođenja zakona i inspekcija u privredi, jačanje nezavisnosti i odgovornosti pravosuđa, snažniju borbu protiv korupcije, promicanje pomirenja i izgradnje povjerenja, rješavanje pitanja nestalih osoba, te osiguranje ravnopravnosti spolova i osnaživanje žena u cijelom procesu.

Pravosuđe je podložno političkom uticaju i korupciji, što može ugroziti pravičnost i nepristranost sudskih odluka. Pravosuđu također nedostaju potrebni resursi za efikasno rješavanje predmeta, što dovodi do kašnjenja i zaostataka. Potrebno je kontinuirano stručno usavršavanje sudija i pravnih stručnjaka kako bi bili upoznati s nacionalnim i međunarodnim pravnim standardima.

Korupcija i dalje predstavlja veliki izazov za vladavinu prava i demokratsku stabilnost u Bosni i Hercegovini. Zemlji je potreban sveobuhvatan pristup u borbi protiv ovog problema, uključujući jačanje antikorupcijskih napora, promicanje transparentnosti i odgovornosti, te osiguravanje nezavisnosti tijela za borbu protiv korupcije.

Pomirenje i izgradnja povjerenja od ključne su važnosti, a zemlja zahtijeva višedimenzionalni pristup za prevazilaženje manjka pomirenja, s akcentom na uključiv dijalog, snažne institucionalne okvire i angažman zajednice. Potraga za nestalim osobama također ostaje značajan problem. Bosna i Hercegovina i dalje ima znatan broj nestalih, a proces njihovog pronalaska i identifikacije još nije dovršen.

Upravljanje kritičnim sirovinama predstavlja još jedan važan izazov u Bosni i Hercegovini, pri čemu je zemlji potreban okvir za upravljanje strateškim i kritičnim mineralnim resursima. Taj okvir bi definirao strateške i kritične mineralne resurse, identificirao strateške projekte, razvio mjere za uspostavu zajedničkog pristupa strateškim projektima, te prepoznao projekte namijenjene pokretanju ili širenju eksploatacije strateških i kritičnih mineralnih resursa, uz istovremenu zaštitu radnika i okoliša.

Reforma javne uprave također je ključna oblast. Zemlja mora poduzeti ključne korake kako bi unaprijedila funkcioniranje javne uprave obezbjeđivanjem profesionalne i depolitizirane državne službe, te koordiniranog pristupa kreiranju politika na nivou cijele zemlje.

Uvođenje jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112 također je prioritetno pitanje, budući da zemlji treba funkcionalan model sistema 112 radi jačanja koherentnosti i efikasnosti hitnih službi za građane, te nivoa zaštite i sigurnosti za posjetioce koji putuju zemljom.

Upravljanje otpadom predstavlja još jedan veliki izazov, pri čemu je zemlji potreban sveobuhvatan pristup za rješavanje ovog pitanja, koji uključuje poboljšanje zaštite okoliša, suočavanje s izazovima klimatskih promjena, prikupljanje otpada, recikliranje, prakse odlaganja otpada, te razvoj okvira za kružnu privredu.

Zdravstveni sistem također se suočava sa značajnim izazovima, naročito u oblasti preventivne zdravstvene zaštite,

uključujući prevenciju raka grlića maternice i dojke, te imunizaciju, kao i zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu. Zemlji je potreban sveobuhvatan pristup za rješavanje tih problema, uključujući jačanje zdravstvenih sistema, poboljšanje pristupa preventivnoj skrbi, te povećanje svijesti i znanja među zdravstvenim radnicima i širom javnošću.

Poljoprivreda i ruralni razvoj također su ključne oblasti za Bosnu i Hercegovinu. Potreban je usklađen i sveobuhvatan pristup u rješavanju izazova vezanih za produktivnost poljoprivrednih gazdinstava, konkurentnost, poslovne prilike, razvoj ruralnih područja, dostupnost podataka, klimatske promjene i znanje. Također je potrebno izgraditi kapacitete za provođenje Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i Zajedničke ribarske politike (CFP) na nivou države. Kako je navedeno u izvještaju o proširenju iz 2024. godine, Bosna i Hercegovina se nalazi u ranoj fazi priprema u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, te je potrebno provesti značajne reforme i uspostaviti odgovarajuće administrativne strukture kako bi se ispunili zahtjevi CAP-a.

2.3. Pouke iz prethodnih iskustava

Provođenje različitih projekata finansiranih sredstvima EU-a u Bosni i Hercegovini donijela je vrijedne pouke koje mogu informirati buduće projekte i obezbijediti njihov uspjeh. EU je obezbijedila značajnu podršku vlastima kroz državnu pomoć ili pomoć više država u oblastima reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije. Prethodna IPA pomoć bila je usmjerena na ključne institucionalne reforme i izgradnju kapaciteta različitih aktera u sektoru pravosuđa. Međutim, domaće institucije još uvijek nisu dosegle standarde EU-a, te je pomoć Unije pravosuđu i dalje od suštinske važnosti.

Projekat finasiran sredstvima EU-a "Možemo bolje" nadovezao se na prethodne angažmane "Kvarteta" s ciljem jačanja procesa pomirenja i suočavanja s prošlim sukobima. Projekat je imao za cilj poboljšati povjerenje i društvenu koheziju u zajednicama u Bosni i Hercegovini, te podstaknuti procese pomirenja kako bi se prevazišlo naslijeđe rata. Akcija predstavlja nastavak dobre prakse i aktivnosti uspostavljenih navedenim projektom. Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP) utvrdila je da složene političke i administrativne okolnosti, te nedostatak odgovarajućeg budžeta čine institucije koje su nadležne za potragu za nestalim osobama u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri ovisnima o tehničkoj i savjetodavnoj pomoći ICMP-a.

Vlasti Bosne i Hercegovine nemaju dugoročnu strategiju za razvoj tehničkih kapaciteta za ekshumacije, DNA analize i sudsku medicinu. ICMP je svjestan da je njegova prisutnost u Bosni i Hercegovini i podrška domaćim institucijama održala ovaj proces tokom protekle dvije decenije, te je usmjeren na daljnje jačanje kapaciteta već identifikiranih domaćih partnera u Bosni i Hercegovini.

Akcija ima za cilj dodatno osnažiti privremene prihvatne centre za tražiocce međunarodne zaštite i migrante u Bosni i Hercegovini. Pouke iz prethodnih projekata finansiranih od strane EU-a u zemlji i regionu zapadnog Balkana uključuju važnost potpunog angažmana svih aktera, snažne koordinacije, praćenja i naknadnog djelovanja, kao i jasno definirane metodologije utemeljene na evaluacijama i izvještajima o praćenju orijentiranima na rezultate. Razmjena informacija među svim akterima je ključna, a fleksibilnost je presudna za provođenje projekata, što je posebno došlo do izražaja tokom odgovora na pandemiju virusa COVID-19. Institucionalna

spremnost je ključna za uspjeh bilo koje intervencije, a koordinacija s Delegacijom EU-a u BiH je od presudne važnosti za efikasnu implementaciju.

Iskustva s prethodnim mehanizmima Pomoć u pripremi projekata (PPF)/Instrument za opću tehničku pomoć (GTAF)/Instrument za integraciju u EU (EUIF) pokazala su da je potražnja za ovakvom vrstom pomoći uvijek bila vrlo visoka i raznolika. Izazovi u korištenju ovih mehanizama bile su odgode ili čak otkazivanje ugovaranja i provođenja manjih projektnih intervencija zbog nedostatka dogovora među svim akterima uključenima u njihovo osmišljavanje. Kao preduslov za dodjelu sredstava iz ove akcije EUIF-a, mora biti postignut dogovor svih relevantnih aktera oko planirane intervencije.

Projekti u okviru Reforme javne uprave (PAR) (uključujući upravljanje javnim finansijama (PFM) i druge ključne oblasti) trebali bi biti sistemski povezani s utvrđenim strateškim potrebama i slabostima, kako su identificirane u izvještajima SIGMA-e u poređenju s načelima učestvovanja, djelovanja i istraživanja (PAR) i izvještajima EU-a o zemlji. U prethodnom periodu pružena je direktna podrška brojnim institucijama u unaprijeđenju njihovih internih procesa i poslovanja, no ta podrška nije bila u kontekstu postizanja specifičnih ciljeva vezanih za PAR (PFM i druge ključne oblasti).

Osim toga, od 2023. godine, Bosna i Hercegovina učestvuje kao posmatrač u pilot-programu za zemlje kandidatkinje u okviru Instrumenta za tehničku podršku (TSI)2, s ciljem ubrzanja pristupanja EU putem povezivanja s državama članicama EU-a i uvida u reforme i projekte koje su one provodile nakon pristupanja. Posebno, Bosna i Hercegovina učestvuje u dva projekta koja su usmjerena na razvoj strateške i održive politike javne nabavke, te na poboljšanje regionalnog pristupa i efikasnosti inicijativa i fondova EU-a.

Uvođenje podrške u zdravstveni sektor i u odgovore na hitne situacije pokazalo se kao kompleksan i zahtjevan proces koji uključuje velik broj aktera i traje određeno vrijeme. Postojanje pravnog okvira usklađenog s relevantnim EU direktivama ključan je preduslov i temelj za uspješno provođenje najboljih praksi EU-a.

Značajni projekti tehničke pomoći u sektorima energije i klime u Bosni i Hercegovini finansirani su od strane međunarodnih donatora i finansijskih institucija. Zajednički cilj svih tih projekata je pomoći Bosni i Hercegovini da ispuní obaveze prema Ugovoru o Energetskoj zajednici, Pariškom sporazumu i Sofijskoj deklaraciji o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan.

Pouke iz prethodnih projekata u oblasti preventivne skrbi, uključujući prevenciju raka grlića maternice i dojke, te imunizaciju, ukazuju na važnost angažmana zajednice, dostupnosti, saradnje sa zdravstvenim radnicima, korištenja tehnologije, te praćenja i evaluacije. Uključivanje zajednice ključno je za poboljšanje pristupa imunizaciji i njegovoj promociji, a dostupnost usluga vakcinacije svim porodicama od presudne je važnosti. Saradnja sa zdravstvenim radnicima je ključna. Njihova edukacija za vođenje empatičnih i informiranih razgovora o vakcinama može značajno uticati na odluke roditelja.

Podrška EU-a sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja, uključujući sigurnost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu politiku, bila je značajna. Postizanje ciljeva projekata zavisi od

aktivnog učestvovanja relevantnih institucija na svim nivoima vlasti u osmišljavanju i provođenju podrške, kao i o njihovoj sposobnosti da utiču na donošenje odluka. Razvoj politika i zakonodavstva mora se zasnivati na dokazima, biti finansijski procijenjen, te podvrgnut internim i vanjskim konsultacijama s akterima u odgovarajućim fazama zakonodavnog procesa i procesa donošenja politika. Vlasti moraju obezbijediti svoju spremnost, kako tehničku tako i kadrovsku, za učestvovanje u reformama koje će omogućiti napredak sektora u provođenju politika i zakonodavstva usklađenih s EU-om.

3. OPIS AKCIJE (ŠTA?)

3.1. Logika intervencije

Uticaj(i) (opći ciljevi) akcije su:

1. Unaprijeđena primjena vladavine prava, osnovnih prava i demokratije u skladu s evropskim standardima, uključujući pomirenje i migracije;

2. Poboľšano upravljanje i primjena pravne stečevine Evropske unije;

3. Povećana održivost zelene tranzicije i socioekonomskog razvoja.

Oblast podrške 1: Vladavina prava, osnovna prava i demokratija (Oblast 1)

Ishod(i) (specifični cilj(evi)) su:

1.1. Unaprijeđena vladavina prava, uključujući pravosuđe; demokratski standardi, te poštivanje ljudskih prava i međunarodnog prava;

1.2. Poboľšana sigurnost, uključujući upravljanje granicama i migracijama;

1.3. Povećana sposobnost zemlje i njenih regiona da odgovore na izazove pomirenja.

Očekivani rezultat(i) (ovo nije iscrpan popis):

- Ojačani institucionalni kapaciteti, posebno u reformi pravosuđa i borbi protiv korupcije;

- Podrška procesu pomirenja;

- Osobe koje traže međunarodnu zaštitu, te migranti - žene, muškarci i djeca imaju pristup uslugama zaštite.

Indikativni popis aktivnosti:

- Razvoj i provođenje zakonodavnih okvira usklađenih s pravnom stečevinom EU-a i usmjerenih na reformu pravosuđa ključni su za jačanje pravosudnog sistema u Bosni i Hercegovini. To uključuje izradu zakonodavnih analiza, nacрта relevantnih zakona, te obezbjeđivanje izgradnje kapaciteta i obuke za pravne stručnjake kako bi se omogućilo efikasno provođenje tih reformi.

- Izrada i provođenje sveobuhvatne strategije za borbu protiv korupcije, uključujući uspostavu specijaliziranih antikorupcijskih jedinica, poboljšanje koordinacije među tijelima za provođenje zakona, te jačanje mehanizama zaštite zviždača.

- Uspostava procesa političkog dijaloga koji uključuje ključne aktere, uključujući vladu, političke lidere, civilno društvo, mlade i međunarodne partnere, od ključne je važnosti za promicanje pomirenja i izgradnju mirnog društva u Bosni i Hercegovini.

- Organizacija konsultacija, radionica i drugih oblika angažmana s različitim ključnim akterima kako bi se obezbijedilo da su različite perspektive uzete u obzir pri oblikovanju i provođenju pravosudnih reformi.

- Radi obezbjeđivanja boljeg prijema i zaštite za tražioce međunarodne zaštite i migrante, planira se modernizacija smještajnih centara, te obezbjeđivanje neprehrambenih

potrepština. To uključuje procjenu potreba, nabavku potrebne opreme i obezbjeđivanje usklađenosti centara s međunarodnim standardima zaštite migranata.

- Povećanje pristupa socijalnim uslugama, zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i zapošljavanju za migrante, posebno za ranjive grupe i djecu bez pratnje, ključno je za njihovu dobrobit i integraciju u društvo. To uključuje razvoj i provođenje politika koje jamče da migranti imaju jednak pristup tim uslugama, kao i obezbjeđivanje jezičke i kulturne podrške za njihovu lakšu integraciju.

Oblast podrške 2: Dobro upravljanje i usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a (Oblast 2)

Ishodi (specifični ciljevi) su:

2.1 Poboľšano upravljanje i funkcioniranje ključnih javnih institucija;

2.2 Ojačani kapaciteti ključnih aktera koji doprinose procesu evropskih integracija.

Glavne vrste očekivanih rezultata (ovo nije iscrpan popis) su:

- Ojačani zakonodavni i/ili administrativni procesi za izradu politika, uključujući reformu javne uprave (PAR) i upravljanje javnim finansijama (PFM) (podrška javnoj upravi i upravljanju ljudskim resursima, pružanje usluga građanima i poduzećima);

- Ojačani kapaciteti javne uprave na različitim nivoima za upravljanje sredstvima EU-a i korištenje prilika koje pruža EU;

- Postepeno usklađivanje Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom EU-a i standardima EU-a, naročito u Klasteru 1 o osnovnim pravima (uključujući ravnopravnost spolova, ljudska prava i uključivanje osoba s invaliditetom), ali i u drugim klasterima u kojima zemlja znatno zaostaje (npr. Klaster 3, uključujući Poglavlje 19, u kojem ozbiljno usklađivanje tek treba započeti).

Indikativni popis aktivnosti:

- Pružanje stručne podrške, prijenosa znanja i razvoja vještina za domaće aktere s ciljem napretka na putu prema članstvu u EU;

- Organizacija obuka, kreiranje znanja i drugih formalnih događanja, uključujući seminare, konferencije i radionice u vezi s reformom javne uprave i upravljanjem javnim finansijama;

- Jačanje političkog dijaloga s institucijama EU-a i državama članicama, koordinacija i međuinstitucionalno učenje među institucijama koje učestvuju u regionalnim i evropskim mrežama;

- Priprema strategija, zakonodavnih prijedloga, konceptualnih dokumenata, studija, procjena, izvještaja o praćenju i evaluaciji, smjernica, političkih bilješki, tematskih prikaza, analiza, mišljenja i komentara za oblikovanje i provođenje reformi usmjerenih na EU integraciju (posebno u kontekstu PAR i PFM);

- Razmjene te partnerstva/događaji umrežavanje uključujući peer-to-peer događaje, pripravnishva, konsultantske misije, studentska putovanja i posjete u svrhu jačanja kapaciteta ključnih institucija na svim nivoima;

- Organizacija događaja za informiranje i uključivanje javnosti, uključujući uspostavu platformi i visokorangiranih političkih dijaloga o integraciji u EU.

Oblast podrške 3: Zelena agenda (Oblast 3)

(koja doprinosi i oblasti 4)

Ishod(i) (specifični ciljevi) su:

3.1. Ojačana zaštita okoliša i bioraznolikosti, povećana otpornost na klimatske promjene, te poboljšana usklađenost s pravnom stečevinom EU u oblasti klime i okoliša.

Glavne vrste očekivanih rezultata (ovo nije iscrpan popis) su:

- Podrška provođenju principa hijerarhije otpada u skladu s relevantnom pravnom stečevinom EU, politikama i standardima;

- Unaprjeđenje zakonodavnog okvira radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU o zaštiti prirode, uključujući Direktivu o pticama i Direktivu o staništima;

- Podrška usklađivanju s i provođenju MRVA-e kao prvog koraka prema uspostavi sistema određivanja cijene ugljenika/ETS-a u Bosni i Hercegovini;

- Podrška razvoju koncepta zelenog finansiranja u Bosni i Hercegovini.

Indikativni popis aktivnosti:

- Podrška općinskom upravljanju otpadom i sistemima prikupljanja otpada zasnovanim na regionalizaciji i smanjenju troškova prikupljanja otpada, procjena mehanizama za smanjenje količine otpada, poboljšanje upravljanja posebnim kategorijama otpada, te izgradnja kapaciteta i podizanje svijesti kod lokalnih vlasti i drugih aktera;

- Unaprjeđenje zakonodavnog okvira radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU o zaštiti prirode, uključujući Direktivu o pticama i Direktivu o staništima, uključivat će zakonodavne analize, izradu relevantnih propisa i obezbjeđivanje izgradnje kapaciteta i obuke za stručnjake iz oblasti zaštite okoliša kako bi se obezbijedilo efikasno provođenje tih reformi;

- Podrška usklađivanju s i provođenju MRVA-e kao početnom koraku za uspostavu sistema određivanja cijene emisija ugljenika/ETS-a u Bosni i Hercegovini, te obezbjeđivanje spremnosti za sistem EU ETS, uključivat će zakonodavne analize, izradu propisa, te izgradnju kapaciteta i obuku svih relevantnih aktera uključenih u provođenje MRVA-e;

- Programi obuke za aktere o tehničkim aspektima monitoringa, izvještavanja, verifikacije i akreditacije, uključujući razvoj i provođenje obuka, obezbjeđivanje pristupa potrebnim alatima i opremi, te izgradnju kapaciteta za nadzor, izvještavanje i verifikaciju emisija;

- Provođenje procjena potreba za uvođenje koncepta održivog/zelenog finansiranja uključivat će istraživanje, uključivanje aktera i izradu strategija za promicanje usvajanja mehanizama zelenog finansiranja u Bosni i Hercegovini.

Oblast podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast (Oblast 4)

(koja doprinosi i oblasti 2)

Ishodi (specifični ciljevi) su:

4.1. Ojačana konkurentnost, kružnost, socioekonomski rast, te trgovina.

Glavne vrste očekivanih rezultata (ovo nije iscrpan popis) su:

- Unaprjeđeni sistemi odgovora na vanredne situacije u Bosni i Hercegovini, uz uspostavu otporne strukture za odgovor na vanredne događaje na nivou cijele zemlje;

- Razvijeni klinički putevi za rak dojke i rak grlića maternice kako bi se obezbijedilo pravovremeno liječenje pacijenata;

- Bolje usklađivanje rudarskog sektora s politikama i strategijama EU-a;

- Usklađivanje poljoprivrednog sektora s pravnom stečevinom EU-a, naročito s glavnim oblastima politika i administrativnim strukturama Zajedničke poljoprivredne politike;

- Povećana inovativnost, kružnost, prikupljanje podataka i konkurentnost, uključujući produktivnost poljoprivrede i održive poljoprivredne lance.

Indikativni popis aktivnosti:

- Obuka osoblja, nabavka potrebne opreme i izrada standardnih operativnih postupaka za zaprimanje poziva i dispečersko upućivanje, uključujući mehanizme odgovora civilne zaštite (poput uspostave broja 112);

- Provođenje procjena potreba i zdravstvenih protokola, izrada i provođenje odgovarajućih kliničkih smjernica, obuka i izgradnja kapaciteta zdravstvenih radnika, te kampanje podizanja svijesti javnosti;

- Definiranje strategije i strateških projekata u rudarskom sektoru (kritične sirovine); provođenje procjene potreba, razvoj i provođenje odgovarajućih politika i strategija, te obuka i izgradnja kapaciteta uključenih aktera;

- Jačanje institucionalnih i sektorskih kapaciteta i sistema za efikasno provođenje politika;

- Provođenje procjena potreba, te razvoj i provođenje odgovarajućih usklađenih politika i strategija;

- Pružanje obuka i izgradnje kapaciteta akterima u poljoprivrednom sektoru, proizvodnji hrane i sigurnosti hrane.

3.2 Doprinos horizontalnim prioritetima i uključivanje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i bioraznolikost

Akcija će doprinijeti zaštiti okoliša u skladu s potrebama koje su identificirale vlasti u Bosni i Hercegovini, te pripadajućim aktivnostima akcije. Sama akcija, kao ni aktivnosti koje iz nje proizilaze, neće imati negativan uticaj na okoliš niti ugroziti okoliš, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti će se provoditi na način koji je maksimalno prihvatljiv za okoliš, slijedeći pristup "ne nanosi štetu". Osim toga, gdje god je moguće, akcija ima za cilj promicati održivost i odgovornost prema okolišu u različitim sektorima javne uprave, u skladu s preporukama Evropskog zelenog plana. Posebna pažnja posvetit će se aspektima zelene javne uprave, uključujući zelenu javnu nabavku. Akcija će doprinijeti ostvarenju klimatskih ciljeva EU-a i same zemlje - uključujući obaveze iz nacionalno ustanovljenih doprinosa (NDC) - kroz obezbjeđivanje i identifikaciju kritičnih sirovina za obezbjeđivanje lanca snabdijevanja. Time će se stvoriti temelji da Bosna i Hercegovina doprinese sigurnom i održivom snabdijevanju kritičnim sirovinama, čime se smanjuje onečišćenje okoliša. Podrška usvajanju strogog regulatornog okvira, uzimajući u obzir najbolje prakse s novim standardima zaštite okoliša, te primjenom rješenja zasnovanih na prirodi (Nature Based Solutions), transformirat će rudarski sektor u zemlji. Strateška procjena uticaja na okoliš (SEA), Procjena uticaja na okoliš (EIA) i Procjena klimatskih rizika (CRA) bit će promovirani kao nužni alati za obezbjeđivanje održivosti i poštivanje načela "ne nanosi bitnu štetu" (DNSH).

Ravnopravnost spolova i osnaživanje žena i djevojčica

Akcija uključuje ravnopravnost spolova i u cjelini je rodno osjetljiva, u potpunosti usklađena s principima i pristupom utvrđenim u Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost 2020-2025. godine, te s Gender akcionim planom Bosne i Hercegovine 2023-2027. godine, kao okvirnim strateškim dokumentom za uključivanje standarda ravnopravnosti spolova

u ključne oblasti reforme. Akcija će također doprinijeti provođenju Strategije EU-a za rodnu ravnopravnost 2020-2025. godine, čiji je cilj jačanje uključivanja rodne perspektive. Ona obuhvata uvođenje rodne perspektive u sve faze oblikovanja i provođenja politika.

Agenda za rodnu ravnopravnost direktno će se podržavati izradom strateških dokumenata i jačanjem kapaciteta javnih tijela koja doprinose ispunjavanju uslova za provođenje reformi i ulaganja u socioekonomsku konkurentnost i koheziju. Akcija će pridonijeti provođenju Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine 2023-2027. godine. Predviđena je podrška za unaprijeđeno prenošenje pravne stečevine EU-a u oblasti ravnopravnosti spolova, uključujući provođenje zakonodavnog okvira i kampanje podizanja svijesti o ravnopravnosti spolova.

Također će se poticati prilike za naučnice i poduzetnice u pretežno muškim sektorima, poput rudarstva i poljoprivrede. Akcija će ujedno dati doprinos provođenju Zelene agende.

Ljudska prava

Akcija će obezbijediti da se ljudska prava uvijek poštuju i da se sve aktivnosti zasnivaju na pristupu utemeljenom na ljudskim pravima. Promicanje poštivanja ljudskih prava, naročito u njihovom presjeku s pitanjima migracija, je centralni element akcije i njenih rezultata. Akcija će ojačati pristup zasnovan na pravima u upravljanju migracijama. Aktivnosti su namijenjene migrantima, tražiocima azila i izbjeglicama, žrtvama trgovine ljudima, djeci bez pratnje, te ženama i djevojčicama migrantima.

Osobe s invaliditetom

Poboljšanja u javnim službama i jačanje dobrog upravljanja koja će se postići ovom akcijom koristit će manjinama i ranjivim grupama. Na osnovu temeljnih principa promicanja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, učestvovanje u akciji bit će zajemčeno na osnovu jednakog pristupa bez obzira na invaliditet, rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, dob ili seksualnu orijentaciju. Usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a koja štiti prava osoba s invaliditetom bit će sistemski uključeno, u skladu sa Strategijom EU-a o pravima osoba s invaliditetom 2021. do 2030. godine.

Demokratija

Učestvovanje i uključivanje civilnog društva i nedržavnih aktera u proces evropskih integracija je od iznimne važnosti, a saradnja između vladinog i nevladinog sektora je ključna. Prilike za dijalog i saradnju između civilnog društva i nedržavnih aktera s jedne strane, te aktera javnog sektora s druge strane dodatno će se razvijati kroz različite inicijative predviđene ovom akcijom.

Osjetljivost na sukobe, mir i otpornost

Otpornost će se podržavati u svim aktivnostima, a naročito kroz ciljeve povezane s održavanjem i jačanjem mirovnih i sigurnosnih aktivnosti unutar Oblasti 1 i 2, s posebnim akcentom na pomirenje, suočavanje s prošlim sukobima i rješavanje ratnih zločina. U okviru Oblasti 3 i 4, Zelena tranzicija i konkurentnost, naročito kroz uvođenje savremenog regulatornog okvira usklađenog sa standardima EU-a u rudarskom sektoru, s obzirom na veliki broj neodrživih malih rudarskih operacija, potencijal za otpornost može se razviti među lokalnim zajednicama, malim i srednjim poduzećima, te investitorima. Ti potencijali će se unaprijed prepoznavati i aktivno razvijati. Akcenat će biti na mogućnostima koje otvaraju uvođenje visokih socioekoloških

standarda. Nadalje, usvajanje novih ekonomskih paradigmi i inovativnih rješenja omogućit će značajne razvojne prilike za lokalne ruralne zajednice, uz obezbjeđivanje konkretnih koristi na nivou zajednice i očuvanje kvaliteta okoliša.

Smanjenje rizika od katastrofa

Zahvaljujući svojoj fleksibilnosti, akcija omogućava/dozvoljava podršku u vezi s prevencijom prirodnih katastrofa i ublažavanjem njihovih posljedica, uključujući podršku za, između ostalog, studije izvedivosti, procjene šteta i potreba za oporavkom, mjere prevencije i ublažavanja, te unaprijeđene mehanizme odgovora civilne zaštite. Osim toga, poboljšana regulacija i standardi u rudarskom sektoru smanjit će rizike povezane s rudarstvom. Očuvanje i ponovna upotreba rudarskog i prerađivačkog otpada, u kontekstu zaštite okoliša, predstavljaju važan korak prema sprječavanju i smanjenju opasnosti.

3.3 Vanjske pretpostavke i rizici

Vanjske pretpostavke

- Politički, pravni i društveni konteksti u Bosni i Hercegovini pogodni su za reforme u svjetlu pristupanja zemlje Evropskoj uniji, a pojedina politička pitanja ne blokiraju evropski put niti provođenje planirane saradnje i pomoći.

- Postoji kontinuirana predanost administracije i korisnika/aktera, vođena i koordinirana na najvišem nivou u rješavanju ključnih prioriteta ove akcije, uključujući predanost uključivom procesu.

- Vlasništvo nad procesom od strane aktera obezbijeđeno je tokom provođenja akcije, uključujući njihovu spremnost na saradnju na svim nivoima u zemlji, s Evropskom unijom i provedbenim partnerima.

- Zagovarački naponi EU, te drugih nacionalnih i međunarodnih aktera i njihova podrška potrebnim reformama u prioriternim oblastima usklađeni su međusobno ili barem nisu u sukobu.

- Potrebni domaći i međunarodni resursi (finansijski i administrativni, uključujući stručnjake, vrijeme, prostor, podatke i usklađeno zakonodavstvo) dostupni su i efikasno mobilizirani za nastavak provođenja akcije i postizanje održivosti rezultata.

Kategorija	Rizici	Vjerovatnoća (Visoka/srednja/niska)	Uticaj (Visok/srednji/nizak)	Mjere ublažavanja
1 - Vanjsko okruženje: Političke odluke i prioritete van nadležnosti Komisije	Nepredviđena politička nestabilnost ili poremećaji u razvoju događaja, što može dovesti do mogućih kašnjenja ili otkazivanja planiranih aktivnosti	V	S	Politički dijalog na najvišem nivou radi otklanjanja zastoja u usvajanju i provođenju akcije i njenih projekata. Uključivanje širokog kruga aktera radi obezbjeđivanja vlasništva i povjerenja. Modularnost, fleksibilnost i uključiv pristup u izradi različitih projekata u okviru akcije pomoći će u

1 - Vanjsko okruženje: Političke odluke i prioritete van nadležnosti Komisije	Inicijative koje se provode u okviru akcije nemaju političku podršku ili postoji manjak ili smanjena predanost, što smanjuje efikasnost akcije	S	S	Politički dijalog bit će usmjeren na osnovu analize aktera na početku akcije. Podrška će se tražiti od sjedišta, uključujući EEAS (razni generalni direktorati, države članice EU-a i međunarodne partnere), radi jačanja političkog i institucionalnog dijaloga. Akcija će putem formalnih i neformalnih kanala održavati stalan dijalog s ključnim institucionalnim akterima kako bi se obezbijedila uključenost i vlasništvo, uključujući naglašavanje važnosti dodjele potrebnog političkog prioriteta procesu pristupanja Evropskoj uniji.
2 - Procesi planiranja i sistemi - operativni procesi i finansijski sistemi vanjskih partnera/korisnika IPA III	Nedovoljna koordinacija među institucijama, te drugim projektima ili donatorima	V	S	Održavati će se dobar nivo komunikacije s drugim projektima u ovoj oblasti podrške koju finansira EU, kao i s drugim donatorima, kako bi se obezbijedila koordinacija i izbjeglo preklapanje. Na nivou korisnika, poticati će se koordinacija donatora sa širokim spektrom aktera, uključujući, ali ne ograničavajući se na provedbene partnere, partnere i donatore istomišljenike.
2 - Procesi planiranja i sistemi - operativni procesi i finansijski sistemi vanjskih partnera/korisnika IPA III	Izazovi u provođenju i/ili kašnjenja zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta vanjskog partnera ili korisnika, birokratskih prepreka ili nedostatka tehničke	S	N	Provedbeni partneri bit će odgovorni za obezbjeđivanje koordinacije i s drugim donatorima u regionu s ciljem boljeg usklađivanja i, ako je potrebno, pravog redoslijeda različitih aktivnosti. Delegacija EU-a

	stručnosti			koordinirat će interno i eksterno kako bi se izbjegli suvišni ili prečesti zahtjevi prema korisnicima. Pojednostavljivanje administrativnih postupaka i inicijative za izgradnju kapaciteta relevantnih institucija ubrzo će biti provedeno.
3 - Ljudi i organizacija	Nestabilnost i ograničena dostupnost osoblja partnerskih institucija	S	S	Izgradnja kapaciteta unutar nacionalnih institucija za kontinuirano upravljanje i razvoj politika od presudne je važnosti. Akcija će dodatno nastojati obezbijediti uključivu i stabilnu podršku uključenih partnerskih institucija.
4 - Zakonitost i pravilnost: Integritet	Rizik od korupcije, prevare ili nepravilnosti u javnom i/ili privatnom sektoru narušava povjerenje partnera	S	S	Poštivanje međunarodnih standarda javne nabavke, tehničke i finansijske revizije, te evaluacije može značajno smanjiti obim korupcije i prevare.
4 - Zakonitost i pravilnost	Moguće preklapanje s aktivnostima finansiranim iz Instrumenta za reforme i rast	N	N	Koordinirati planirane aktivnosti na nivou zemlje i njenih korisnika unaprijed.
5 - Komunikacija i informiranje	Rizik od dezinformacija i stranog informativnog manipuliranja	V	S	Delegacija EU zajedno s EEAS-om sarađivat će u pružanju podrške javnoj upravi i provedbenim partnerima kako bi se pravovremeno komunicirale koristi koje zemlja ima od podrške EU, te koristi procesa integracije u EU.

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Finansijski sporazum

Zbog provođenja ove akcije, s Bosnom i Hercegovinom će biti zaključen finansijski sporazum.

4.2. Indikativni period provođenja

Indikativni operativni period provođenja ove akcije, tokom kojeg će se provoditi aktivnosti, te realizirati

odgovarajući ugovori i sporazumi, iznosi 72 mjeseca od dana zaključenja finansijskog sporazuma (ili pisma obavještenja, odnosno razmjene pisama za naknadne godišnje budžetske rate).

Produženja perioda provođenja može odobriti odgovorni službenik za ovjeravanje Komisije u propisno opravdanim slučajevima.

4.3. Modaliteti provođenja

Komisija će obezbijediti da se poštuju odgovarajuća pravila i postupci EU-a za pružanje finansijske podrške trećim stranama, uključujući postupke revizije, gdje je to primjenjivo, te usklađenost akcionog plana s restriktivnim mjerama EU-a.¹

4.3.1. Direktno upravljanje (bespovratna sredstva)

4.3.1.1. Бесповратна средства

a) Сврха бесповратних средстава

Bespovratna sredstva (direktna бесповратна средства) doprinijet će ostvarenju dijela Oblasti podrške 1: Vladavina prava, osnovna prava i demokratija (Oblast 1) i ishoda 1.1: Poboljšana vladavina prava, uključujući pravosuđe, demokratske standarde, te poštivanje ljudskih prava i međunarodnog prava.

b) Vrsta ciljanih kandidata

Direktna бесповратна средства Међународnoj komisiji za nestale osobe (ICMP) koristit će se za daljnje osnaživanje Bosne i Hercegovine da može samostalno i održivo evidentirati nestale osobe i istraživati zločine povezane s prisilnim nestancima, s ciljem zaštite ljudskih prava svojih građana.

(c) Образложење директних бесповратних средстава

Za Oblast podrške 1 - Vladavina prava, osnovna prava i demokratija i ishod 1.1. Poboljšana vladavina prava, uključujući pravosuđe, demokratske standarde, te poštivanje ljudskih prava (uključujući radna prava) i međunarodnog prava, pod odgovornošću odgovornog službenika za ovjeravanje Komisije, бесповратна средства mogu se dodijeliti bez poziva na podnošenje prijedloga Међународnoj komisiji za nestale osobe (ICMP).

Pod odgovornošću odgovornog službenika za ovjeravanje Komisije, dodjela бесповратних средстава bez poziva na podnošenje prijedloga opravdana je jer je ICMP međuvladina organizacija kojoj je isključivo povjeren rad na pitanju nestalih osoba. ICMP je jedina organizacija s potrebnim stručnim znanjem, kapacitetima i resursima za pružanje stručne pomoći u vezi s pitanjem nestalih osoba, kako na nivou politika, tako i na tehničkom nivou. S više od 20 godina podrške Bosni i Hercegovini u evidentiranju nestalih osoba, ICMP predstavlja jedinstvenog partnera za Evropsku uniju kada je riječ o potrazi za nestalim osobama i osnaživanju domaćih institucija da preuzmu te aktivnosti.

Ugovor o direktnim бесповратnim sredstvima s ICMP-om zaključuje se u skladu s članom 198, tačka (f) Finansijske uredbe zbog tehničke stručnosti i visokog stepena specijalizacije ove organizacije.

4.3.2. Direktno upravljanje (nabavka)

Nabavka će doprinijeti ostvarenju dijela Oblasti podrške 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a i ishoda 2.1: Poboljšano upravljanje i funkcioniranje ključnih

javnih institucija, te ishoda 2.2: Ojačani kapaciteti ključnih aktera koji doprinose procesu evropskih integracija.

Nabavka će doprinijeti ostvarenju dijela Oblasti podrške 3: Zelena agenda i ishoda 3.1: Ojačana zaštita okoliša i bioraznolikosti, povećana otpornost na klimatske promjene, te poboljšana usklađenost s pravnom stečevinom EU-a u oblasti klime i okoliša.

Nabavka će doprinijeti Oblasti podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast i ishoda 4.1: Ojačana konkurentnost, kružnost, socioekonomski rast, te trgovina.

4.3.3. Indirektno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stubovima (pillar-assessed entity)

Dio ovog akcionog plana može se provoditi kroz indirektno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stubovima, kojeg će odabrati službe Komisije koristeći sljedeće kriterije:

- a) finansijski i operativni kapacitet, te
- b) tehnički kapacitet, poput iskustva u pripremi i provođenju projekata u oblastima povezanim s akcijom,
- c) iskustvo u upravljanju velikim i složenim programima,
- d) prisutnost u regionu, i
- e) snažna radna partnerstva s glavnim akterima (tj. relevantna ministarstva, lokalne vlasti, nevladine organizacije i dr.) u Bosni i Hercegovini.

Provođenje odabranih entiteta ocijenjenih prema stubovima obuhvatit će ishode 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1.

4.3.4. Promjene iz načina indirektnog u direktno upravljanje (i obratno) zbog iznimnih okolnosti

Ako se modalitet provođenja kroz indirektno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stubovima, kako je definirano u odjeljku 4.3.3., ne može provesti zbog okolnosti van kontrole Komisije, koristit će se modalitet provođenja putem бесповратних средстава za Oblast podrške 1: Vladavina prava, osnovna prava i demokratija, ishodi 1.1, 1.2 i 1.3, u skladu sa sljedećim elementima:

(a) Сврха бесповратних средстава: Бесповратна средства подржават će aktivnosti koje doprinose općim ciljevima akcije, s akcentom na promicanje vladavine prava, nezavisnosti pravosuđa, integriteta, transparentnosti i javne odgovornosti na Zapadnom Balkanu.

(b) Vrsta ciljanih kandidata: pravna lica, međunarodne organizacije, nevladine organizacije ili konzorciji s relevantnim operativnim kapacitetom (u slučaju da je potrebna fleksibilnost za složenije inicijative).

Ako se modalitet provođenja kroz direktno upravljanje, kako je definirano u odjeljku 4.3.3., ne može provesti zbog okolnosti van kontrole Komisije, koristit će se modalitet provođenja putem nabavke u okviru direktnog upravljanja za:

- Oblast podrške 1: Vladavina prava, osnovna prava i demokratija, ishod 1.2.
- Oblast podrške 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, ishodi 2.1 i 2.2.
- Oblast podrške 3: Zelena agenda, ishod 3.1.
- Oblast podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast, ishod 4.1.

Ako se modalitet provođenja kroz direktno upravljanje, kako je definirano u odjeljku 4.3.2. (Nabavka), ne može provesti zbog okolnosti izvan kontrole Komisije, koristit će se modalitet provođenja kroz indirektno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stubovima za:

¹ Vidi EU Sanctions Map. Karta sankcija je IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju nesklada između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na internetskoj stranici, prednost ima verzija objavljena u Službenom listu.

- Oblast podrške 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, ishodi 2.1 i 2.2.
- Oblast podrške 3: Zelena agenda, ishod 3.1.
- Oblast podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast, ishod 4.1.

4.4. Obim geografske prihvatljivosti za nabavku i bespovratna sredstva

Primjenjuje se geografska prihvatljivost u smislu mjesta osnivanja za učestvovanje u postupcima javne nabavke i dodjeli bespovratnih sredstava, te u smislu porijekla nabavljene opreme i usluga, kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, podložno sljedećim odredbama.

Odgovorni službenik Komisije za ovjeravanje može proširiti geografsku prihvatljivost na osnovu hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno obrazloženim slučajevima kada bi primjena pravila prihvatljivosti onemogućila ili uvelike otežala provođenje ovog akcionog plana (član 28. stav 10. Uredbe NDICI).

4.5. Indikativni budžet

Indikativni budžet ¹	Doprinos EU-a 2025. (EUR)	Doprinos EU-a 2026. (EUR)	Doprinos EU-a 2027. (EUR)	Ukupni doprinos EU-a 2025-2027. (EUR)
Modaliteti provođenja				
Metode provođenja - vidi odjeljak 4.4				
Bespovratna sredstva (direktno upravljanje) - vidi odjeljak 4.3.1.	1.500.000	0	0	1.500.000
Nabavka (direktno upravljanje) - vidi odjeljak 4.3.2.	1.000.000	18.000.000	10.000.000	29.000.000
Indirektno upravljanje s entitetima ocijenjenim prema stubovima - vidi odjeljak 4.3.3.	27.500.000	20.500.000	62.000.000	110.000.000
Evaluacija - vidi odjeljak 5.2	Može biti obuhvaćeno drugom Odlukom	Može biti obuhvaćeno drugom Odlukom	Može biti obuhvaćeno drugom Odlukom	Može biti obuhvaćeno drugom Odlukom
Revizija i verifikacija - vidi odjeljak 6.				
Strateška komunikacija i javna diplomatija - vidi odjeljak 7.	Bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	Bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	Bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	Bit će obuhvaćeno drugom Odlukom
Ukupno	30.000.000	38.500.000	72.000.000	140.500.000

5. MJERENJE USPJEŠNOSTI

5.1 Praćenje i izvještavanje

Aktivnosti praćenja koje će se provoditi za ovu akciju imat će za cilj identificirati uspjehe, probleme i/ili potencijalne rizike kako bi se korektivne mjere poduzele pravovremeno. Obje vrste internog praćenja provodit će se na uključiv način, uz učestvovanje ključnih aktera.

¹ Napomena: Konačni tekst o reviziji/verifikaciji ovisit će o ishodu tekućih rasprava o objedinjavanju finansiranja (u jednoj ili ograničenom broju Odluka) i naknadnom finansijском upravljanju, odnosno za zaključivanje ugovora o reviziji i plaćanjima.

Interno praćenje

Svakodnevno tehničko i finansijsko praćenje provođenja ove akcije ili dijelova akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti kako provedbenih partnera, tako i Komisije.

Eksterno praćenje

U skladu s pravilima i procedurama Komisije, Komisija može provesti dodatno praćenje putem nezavisnih vanjskih konsultanata koje angažira Komisija. Eksterno praćenje podržano je objema vrstama internog praćenja opisanim gore.

5.2 Evaluacija

Komisija može provesti srednjeročnu, završnu ili ex-post evaluaciju ove akcije ili njenih dijelova. U slučaju da srednjeročna ili završna evaluacija nije predviđena, Komisija može tokom provođenja odlučiti da provede takvu evaluaciju iz opravdanih razloga, bilo na vlastitu inicijativu ili na prijedlog Korisnika programa IPA III. Kako je navedeno u Smjernicama za bolju regulativu², evaluacije se mogu odrediti kao rezultat novih strateških odluka ili značajnih (negativnih) povratnih informacija o uspješnosti (npr. problemi u provođenju, nalazi iz rezultata praćenja, pritužbe ili povrede, revizorski izvještaji).

U duhu partnerstva, službe Komisije te Korisnik programa IPA III i drugi ključni akteri mogu također provoditi zajedničke evaluacije.

Korisnik programa IPA III i drugi ključni akteri trebaju doprinositi i obezbijediti potrebne informacije za različite evaluacijske procese. Nakon dogovora među stranama, izvještaji o evaluaciji mogu se objaviti kako bi relevantni akteri, uključujući predstavnike civilnog društva, mogli iznijeti svoje stavove i time doprinijeti funkciji odgovornosti evaluacije.

Kao rezultat evaluacije, a gdje je to primjereno, u dogovoru s Korisnikom programa IPA III, Komisija i provedbeni partner zajednički odlučuju o daljnjim aktivnostima koje treba poduzeti i eventualnim potrebnim prilagodbama, uključujući, ako je potrebno, i preusmjeravanje relevantnih komponenti.

6. REVIZIJA I VERIFIKACIJE

Ne dovodeći u pitanje obaveze koje se primjenjuju na ugovore zaključene za provođenje intervencija u okviru ove akcije, Komisija može, na osnovu procjene rizika, ugovoriti nezavisne revizorske ili verifikacijske zadatke za jedan ili više ugovora ili sporazuma zaključenih za intervencije ili njihove dijelove koji proizilaze iz ove akcije.

7. STRATEŠKA KOMUNIKACIJA I JAVNA DIPLOMATIJA

Sve institucije koje provode vanjske intervencije finansirane iz sredstava EU-a imaju ugovornu obavezu da informiraju relevantnu javnost o podršci Unije njihovom radu prikazivanjem amblema EU-a i kratke izjave o finansiranju, gdje je to primjereno, na svim komunikacijskim materijalima povezanim s predmetnim intervencijama. U tu svrhu moraju se pridržavati uputstava datih u Smjernicama iz 2022. godine Communicating and raising EU visibility: Guidance for external actions (Komuniciranje i povećanje vidljivosti EU-a: Smjernice za vanjsko djelovanje) (ili bilo kojem dokumentu koji ga naslijedi).

Ova obaveza jednako se primjenjuje bez obzira na to da li predmetne intervencije provodi Komisija, partnerska zemlja, pružaoci usluga, korisnici bespovratnih sredstava ili povjerene ili delegirane institucije kao što su agencije UN-a,

² Better Regulation Guidelines, SWD(2021.) 305 konačna verzija

međunarodne finansijske institucije i agencije država članica EU-a. U svakom slučaju, upućivanje na relevantne ugovorne obaveze mora biti uključeno u odgovarajući finansijski sporazum, ugovore o nabavci i bespovratnim sredstvima, te sporazume o doprinosu.

Zbog povećanja vidljivosti EU-a i njegovog doprinosa intervencijama, Komisija može potpisivati ili sklapati zajedničke izjave, u okviru svojih ovlasti za izvršenje budžeta i zbog zaštite finansijskih interesa Unije. Mjere vidljivosti i komunikacije trebaju također promicati transparentnost i odgovornost u korištenju sredstava. Efikasnost komunikacijskih aktivnosti treba mjeriti u pogledu podizanja svijesti o intervenciji i njenim ciljevima, te o finansiranju intervencije od strane EU-a.

Provedbeni partneri moraju redovno obavještavati Komisiju i Delegaciju EU-a o planiranju i provođenju specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije prije njihovog provođenja. Provedbeni partneri obezbijedit će odgovarajuću vidljivost finansiranja EU-a i izvještavati o aktivnostima vidljivosti i komunikacije, kao i o rezultatima, relevantne odbore za praćenje.

DODATAK II - OPĆI USLOVI

Sadržaj

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je Korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u

Član 1 - Opće odredbe

Član 1a - Nabavka i dodjela grantova

Član 1b - Isključenje i administrativne sankcije

Član 2 - Komunikacija i vidljivost

Član 3 - Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabavke te ex-post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija

Član 4 - Bankovni računi, računovodstveni sistemi i priznati troškovi

Član 5 - Odredbe o plaćanjima od strane Komisije Korisniku programa IPA III

Član 6 - Prekid plaćanja

Član 7 - Povrat sredstava

Član 7a - Finansijske ispravke i zatvaranje

Drugi dio: Odredbe primjenjive na budžetsku podršku

Član 8 - Regulatorni dijalog

Član 9 - Provjera uslova i isplata

Član 10 - Transparentnost budžetske podrške

Član 11 - Povrat budžetske podrške

Treći dio: Odredbe primjenjive na ovaj Sporazum o finansiranju u cjelini, bez obzira na način provođenja

Član 12 - Potpisivanje, period izvršenja, operativni period provođenja i rok ugovaranja

Član 13 - Dozvole i ovlaštenja

Član 14 - Zahtjevi za izvještavanje

Član 15 - Prava intelektualnog vlasništva

Član 16 - Konsultacije između Korisnika programa IPA III i Komisije

Član 17 - Izmjene i dopune ovog Sporazuma o finansiranju

Član 18 - Obustava ovog Sporazuma o finansiranju

Član 19 - Raskid ovog Sporazuma o finansiranju

Član 20 - Mjerodavno pravo, rješavanje sporova

Član 21 - Mjere ograničavanja EU-a

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je Korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u

Član 1. - Opće odredbe

(1) Svrha prvog dijela je utvrditi pravila za provođenje povjerenih zadataka izvršenja budžeta kako je opisano u Dodatku I, te definirati prava i obaveze Korisnika programa IPA III, odnosno Komisije u izvršavanju tih zadataka.

Prvi dio primjenjuje se na zadatke izvršenja budžeta povjerene Korisniku programa IPA III koji se odnose samo na doprinos Unije ili u kombinaciji sa sredstvima Korisnika programa IPA III ili sredstvima treće strane, u slučaju da se takva sredstva provode u zajedničkom sufinansiranju.

(2) Korisnik programa IPA III ostaje odgovoran za ispunjavanje obaveza propisanih Sporazumom o finansiranju i Okvirnim sporazumom o finansijskom partnerstvu (FFPA - Financial Framework Partnership Agreement). U skladu s članom 6, članom 18, članom 19. i članom 21, Komisija zadržava pravo da prekine plaćanja, te obustavi i/ili raskine ovaj Ugovor o finansiranju.

(3) Korisnik programa IPA III dužan je poštovati minimalnu stopu svog doprinosa navedenu u Dodatku I. U slučaju doprinosa i Korisnika programa IPA III i Unije, doprinos Korisnika programa IPA III stavlja se na raspolaganje u isto vrijeme kad i odgovarajući doprinos Unije.

(4) U svrhu primjene člana 25. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu o zaštiti podataka, lični podaci su:

- obrađeni zakonito, pošteno i na transparentan način u odnosu na vlasnika podataka;

- prikupljeni za određene, izričite i legitimne svrhe i ne smiju se dalje obrađivati na način koji je nespojiv s tim svrhama;

- odgovarajući, relevantni i ograničeni na ono što je potrebno u odnosu na svrhe za koje se obrađuju;

- tačni i, prema potrebi, ažurirani;

- obrađeni na način koji obezbjeđuje odgovarajuću sigurnost ličnih podataka; i

- čuvani u obliku koji omogućava identifikaciju vlasnika podataka ne duže nego što je potrebno za svrhe za koje se lični podaci obrađuju.

Lični podaci uključeni u dokumente koje čuva Korisnik programa IPA III u skladu sa stavom 2. člana 1.a moraju se izbrisati nakon što isteknu rokovi navedeni u tom stavu.

Član 1.a - Nabavka i dodjela grantova

(1) Ne dovodeći u pitanje član 18. stav 5. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, zadaci iz stava 1. člana 1. Korisnik programa IPA III provodi u skladu s postupcima i standardnim dokumentima koje utvrđuje i objavljuje Komisija za dodjelu ugovora o nabavci i dodjeli grantova u vanjskim aktivnostima, posebno u skladu s praktičnim vodičem o ugovornim postupcima za vanjska djelovanja Evropske unije (PRAG - Commission for the award of procurement and grant contracts in external actions), na snazi u vrijeme pokretanja predmetnog postupka, kao i u skladu s potrebnim standardima vidljivosti i komunikacije iz člana 2. stav 2.

Korisnik programa IPA III provodi postupke nabavke i dodjele grantova, zaključuje ugovore koji iz njih proizilaze i obezbjeđuje da svi relevantni dokumenti za revizorski trag budu na jeziku ovog Ugovora o finansiranju.

(2) Ne dovodeći u pitanje član 49. Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu, Korisnik programa IPA III mora čuvati sve relevantne finansijske i ugovorne prapratne

² Eliminacija neuspješnih prijava tri godine nakon zatvaranja postupka dodjele granta.

(a) odobravanje obavještenja o ugovoru za nabavku i njihove izmjene;

(b) odobravanje tenderske dokumentacije i smjernica za podnosiocе zahtjeva za grantove;

(c) odobravanje sastava Odbora za ocjenjivanje;

(d) odobravanje evaluacijskih izvještaja, odluka o odbijanju i dodjeli¹;

(e) odobravanje ugovornih dosjea i dodataka ugovorima.

(2) U smislu ex-ante kontrola, Komisija odlučuje o:

(a) provođenju ex-ante kontrola svih spisa; ili

(b) provođenju ex-ante kontrola odabranih spisa; ili

(c) potpunom odustajanju od ex-ante kontrola.

(3) Ako Komisija odluči izvršiti ex-ante kontrole u skladu sa stavom 2. tačke (a) ili (b), ona Korisnika programa IPA III izvještava o dokumentima izabranim za ex-ante kontrole. Ovaj Korisnik programa IPA III, nakon obavještenja o tome koji je dokument izabran za ex-ante kontrolu, Komisiji dostavlja svu potrebnu dokumentaciju i informacije, a najkasnije u vrijeme dostavljanja obavještenja o ugovoru ili smjernica za podnosiocе zahtjeva za objavljivanje.

(4) Komisija može odlučiti o provođenju ex-post kontrola postupaka dodjele koji nisu bili podvrgnuti ex-ante kontroli (u roku od 6 mjeseci od potpisivanja ugovora).

(5) Komisija može odlučiti izvršiti ex-post kontrole, uključujući revizije i kontrole na licu mjesta, u bilo kojem trenutku na svim ugovorima ili grantovima koje je dodijelio Korisnik programa IPA III koji proizilaze iz ovog Sporazuma o finansiranju. Ovaj Korisnik programa IPA III stavlja na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju i informacije Komisiji nakon što ga se obavijesti da je spis odabran za ex-post kontrolu. Komisija može ovlastiti osobu ili subjekt da u njeno ime provodi ex-post kontrole.

Član 4. - Bankovni računi, računovodstveni sistemi i priznati troškovi

(1) Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma o finansiranju, Računovodstveno tijelo i Posredničko tijelo za finansijsko upravljanje (IBFM) Korisnika programa IPA III kao Ugovorno tijelo za program, otvara najmanje jedan bankovni račun denominiran u eurima po godišnjoj budžetskoj dodjeli. Ukupni bankovni saldo za program je zbir salda na svim bankovnim računima programa koje ima Računovodstveno tijelo i sva učestvujuća Posrednička tijela za finansijsko upravljanje u Korisniku programa IPA III. Izvještavanje o svim bankovnim računima povezanim sa svakim programom evidentira se putem IPA-APP-a².

(2) Korisnik programa IPA III priprema i Komisiji dostavlja planove predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za vrijeme trajanja perioda provođenja programa prema predlošku iz tačke (d) Dodatka III. Ova se predviđanja ažuriraju i dostavljaju sa svakim zahtjevom za isplatu sredstava iz člana 5. stav 1. i člana 5. stav 3, s godišnjim finansijskim izvještajem iz člana 14. stav 2. i s predviđanjem vjerovatnih zahtjeva za isplatu iz člana 33. stav 3. FFPA. Planovi predviđanja isplate zasnivaju se na stvarnim i realnim potrebama, te moraju biti potkrijepljeni dokumentiranom detaljnom analizom

(uključujući planirano ugovaranje i raspored plaćanja po ugovoru) koja moraju biti dostupna Komisiji na zahtjev.

(3) Početni plan predviđanja isplata sadrži sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj budžetskoj dodjeli za cijeli period provođenja i mjesečna predviđanja isplata za prvih dvanaest mjeseci programa. Naknadni planovi sadrže sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj budžetskoj dodjeli za preostali dio perioda provođenja programa i mjesečna predviđanja isplata za sljedećih četrnaest mjeseci.

(4) Korisnik programa IPA III dužan je uspostaviti i održavati računovodstveni sistem u skladu s klauzulom 4(3)(a) Dodatka A FFPA-a koji sadrži barem podatke za ugovore kojima se upravlja u okviru programa naveden u Dodatku IV.

(5) U skladu s članom 57. stav 2. FFPA, troškovi priznati u računovodstvenom sistemu koji se vodi prema stavu 4. moraju nastati, biti prihvaćeni i plaćeni i odgovarati stvarnim troškovima dokazanim prpratnim dokumentima, a upotrebljava se kada je to prikladno za odobravanje avansne isplate koju plaća Korisnik programa IPA III u okviru lokalnih ugovora.

Član 5. - Odredbe o plaćanjima od strane Komisije Korisniku programa IPA III

(1) Svaki zahtjev za avansno plaćanje mora sadržavati izjavu o izdacima za program, uključujući ugovorene iznose, isplaćene i priznate troškove.

(2) Prva avansna isplata odnosi se na 100% predviđenih isplata za prvu godinu predviđenog plana isplata u skladu s članom 4. stav 2. Ovaj zahtjev za avansno plaćanje mora biti potkrijepljen bankovnim punomoćima za sve bankovne račune programa, ako je primjenjivo.

(3) Korisnik programa IPA III podnosi naknadne zahtjeve za avansne isplate kada ukupni bankovni saldo za program padne ispod predviđenih isplata za sljedećih pet mjeseci programa.

(4) Svaki zahtjev za dodatno avansno plaćanje mora sadržavati:

a) bankovni saldo za program na krajnji datum zahtjeva;

b) ažurirane bankovne punomoći za sve bankovne račune programa, ako je primjenjivo;

c) predviđanje isplate za program za sljedećih četrnaest mjeseci na krajnji datum zahtjeva kako je navedeno u članu 4. stav 2.);

d) izvještavanje u IPA-APP.

(5) Korisnik programa IPA III može zatražiti za svako sljedeće avansno plaćanje iznos ukupnih isplata predviđenih za četrnaest mjeseci nakon krajnjeg datuma zahtjeva, umanjen za salda navedena u stavu 4.a na krajnji datum zahtjeva za isplatu sredstava, uvećan za bilo koji iznos koji je finansirao Korisnik programa IPA III prema stavu 6, a koji još nije nadoknađen.

Komisija zadržava pravo smanjenja svake sljedeće avansne isplate ako ukupni bankovni saldo Korisnika programa IPA III u okviru ovog programa premaši predviđenu isplatu za sljedećih četrnaest mjeseci.

(6) Ako je plaćanje smanjeno prema stavu 5, Korisnik programa IPA III mora finansirati program iz vlastitih sredstava do iznosa smanjenja. Korisnik programa IPA III tada može zatražiti povrat tog finansiranja kao dio sljedećeg zahtjeva za isplatu sredstava kako je navedeno u stavu 5.

(7) U skladu s članom 33. stav 1. FFPA, Komisija zadržava pravo da obrađuje djelimična plaćanja u okviru

¹ Za ugovore o uslugama ovaj korak uključuje ex-ante kontrole u vezi s odobravanjem užeg izbora.

² IPA-APP je namjenska IT aplikacija koju je razvila DG NEAR kako bi zamijenila iPerseus koji je bio alat korišten za praćenje provođenja pretpripravnih fondova pod indirektnim upravljanjem od strane zemalja korisnica (IMBC).

raspoloživih sredstava. Nakon što sredstva ponovo budu dostupna, Komisija odmah obrađuje isplatu preostalog iznosa.

(8) Komisija ima pravo povrata prekomjernih sredstava na banci koja su ostala neiskorištena duže od dvanaest mjeseci. Prije korištenja ovog prava, Komisija poziva Korisnika programa IPA III da navede razloge za kašnjenje u isplati sredstava i da dokaže stalnu potrebu za njima u sljedeća dva mjeseca.

(9) Kamate nastale na bankovnim računima korištenim za ovaj program ne pripadaju Komisiji.

(10) U skladu s članovima 33. stav 4. FFPA, kada Komisija prekine rok za zahtjev za isplatu za više od dva mjeseca, Korisnik programa IPA III može zatražiti odluku Komisije o tome da li treba nastaviti prekid roka.

(11) Ovjereni završni izvještaj o izdacima iz člana 36. stav 1. tačke (a) FFPA dostavlja NAO najkasnije 16 mjeseci nakon završetka perioda operativnog provođenja.

Član 6. - Prekid plaćanja

(1) Ne dovodeći u pitanje obustavu ili raskid ovog Sporazuma o finansiranju prema članovima 18. i 19, kao i ne dovodeći u pitanje članove 38. i 39. FFPA, Komisija može djelimično ili u cijelosti prekinuti plaćanja, ako:

(a) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je Korisnik programa IPA III počinio značajne pogreške, nepravilnosti ili prevaru dovodeći u pitanje zakonitost ili pravilnost osnovnih određenih transakcija u provođenju programa ili se nije pridržavao svojih obaveza prema ovom Sporazumu o finansiranju, uključujući obaveze u vezi s provođenjem Plana komunikacije i vidljivosti;

(b) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je Korisnik programa IPA III počinio sistemske ili ponavljajuće pogreške ili nepravilnosti, prevaru ili kršenje obaveza prema ovom ili drugim sporazumima o finansiranju, pod uslovom da te pogreške, nepravilnosti, prevare ili kršenja obaveza materijalno utiču na provođenje ovog Sporazuma o finansiranju ili dovode u pitanje pouzdanost sistema interne kontrole Korisnika programa IPA III ili zakonitost i pravilnost osnovnih rashoda.

Član 7. - Povrat sredstava

(1) Uz slučajeve iz člana 40. FFPA, Komisija može povratiti sredstva od Korisnika programa IPA III kako je predviđeno Finansijskom uredbom, posebno u slučaju:

(a) neuspjeha u obezbjeđivanju postizanja ishoda i korištenja rezultata za namjeravanu svrhu kako je navedeno u Dodatku I;

(b) neprihvatljivih troškova;

(c) nepoštivanja stope sufinansiranja, kako je navedeno u Dodatku I;

(d) troškova nastalih kao rezultat pogrešaka, nepravilnosti, prevare ili kršenja obaveza u provođenju programa, posebno u postupcima nabavke i dodjele grantova;

(e) slabosti ili nedostatka u sistemima upravljanja i kontrole Korisnika programa IPA III koji dovodi do primjene finansijske korekcije.

(2) U skladu s nacionalnim pravom, NAO vraća doprinos Unije plaćen Korisniku programa IPA III od primalaca koji su bili u bilo kojoj situaciji koja je definirana u stavu 1. tačkama b) ili c) ovog člana ili navedena u članu 40. FFPA. Ako NAO ne uspije povratiti sva ili dio sredstava, to neće spriječiti Komisiju da povрати sredstva od Korisnika programa IPA III.

(3) Iznosi koje je Korisnik programa IPA III neopravdano platio ili povratio, iznosi finansijskih jemstava, jemstava za dobro izvršenje posla i jemstva za avansno plaćanje položenih na osnovu postupaka nabavke i dodjele grantova, iznosi finansijskih kazni koje je Korisnik programa IPA III izrekao kandidatima, ponuđačima, podnosiocima zahtjeva, izvođačima ili korisnicima granta, ponovo se koriste za program ili se vraćaju Komisiji.

Član 7.a - Finansijske ispravke i zatvaranje

U skladu s članovima 42, 43. i 47. FFPA, Komisija daje dodatne smjernice o postupku pregleda i prihvatanja računa, uključujući finansijske ispravke i zatvaranje.

Drugi dio - Odredbe primjenjive na budžetsku podršku

Član 8. - Dijalog o politikama

Korisnik programa IPA III i Komisija obavezuju se uključiti se u redovan konstruktivan dijalog na odgovarajućem nivou o provođenju ovog Sporazuma o finansiranju.

Član 9. - Provjera uslova i isplata

(1) Komisija provjerava uslove za isplatu tranši komponente budžetske podrške, kako je navedeno u odgovarajućem Dodatku Priloga I.

(2) Ako Komisija zaključi da uslovi za plaćanje nisu ispunjeni, o tome bez nepotrebnog odgađanja obavještava Korisnika programa IPA III.

(3) Zahtjevi za isplatu koje podnese Korisnik programa IPA III prihvatljivi su za finansiranje EU-a pod uslovom da su u skladu s odredbama navedenim u Prilogu I i relevantnom Dodatku, te da su podneseni tokom faze operativnog provođenja.

(4) Korisnik programa IPA III primjenjuje svoje nacionalne devizne propise na nediskriminirajući način na sve isplate komponente budžetske podrške.

Član 10. - Transparentnost budžetske podrške

Korisnik programa IPA III ovime pristaje na objavu od strane Komisije ovog Ugovora o finansiranju i svih njegovih izmjena, uključujući elektronskim putem, te onih osnovnih informacija o budžetskoj podršci koje Komisija smatra prikladnima. Sadržaj takve objave mora biti u skladu sa zakonima EU-a koji se primjenjuju na zaštitu ličnih podataka.

Član 11. - Povrat budžetske podrške

Komisija može povratiti sve ili dio isplata budžetske podrške, uz dužno poštovanje načela proporcionalnosti, ako Komisija utvrdi da je plaćanje bilo uzrokovano ozbiljnom nepravilnošću koja se može pripisati Korisniku programa IPA III, posebno ako je Korisnik programa IPA III dao nepouzdanu ili netačne informacije ili ako je u pitanju korupcija ili prevara.

Treći dio - Odredbe primjenjive na ovaj Sporazum o finansiranju u cjelini, bez obzira na način provođenja

Član 12. - Potpisivanje, period izvršenja, operativni period provođenja i rok ugovaranja

(1) Period izvršenja Sporazuma o finansiranju je period tokom kojeg se Sporazum o finansiranju provodi i uključuje period operativnog provođenja, kao i fazu zatvaranja. Trajanje perioda izvršenja propisano je članom 2. stav 1. Posebnih uslova, a počinje zaključivanjem ovog Sporazuma o finansiranju i završava na krajnji datum provođenja Sporazuma o finansiranju.

(2) Operativni provedbeni period je period u kojem su završene sve operativne aktivnosti obuhvaćene ugovorima o

nabavci, ugovorima o grantovima i sporazumima o doprinosu. Trajanje ovog perioda propisano je članom 2. stav 2. Posebnih uslova, a započinje zaključivanjem ovog Sporazuma o finansiranju za budžetsku raspodjelu za prvu godinu i na dan obavještenja Komisije ili zaključenja razmjene pisama između Komisije i Korisnika programa IPA III za budžetsku raspodjelu za sljedeće godine.

(3) Ugovaratelac mora poštivati operativni period provođenja prilikom zaključivanja i provođenja ugovora o nabavci, ugovora o grantu i sporazuma o doprinosu u okviru ovog Sporazuma o finansiranju.

(4) Ne dovodeći u pitanje član 29. stav 2. FFPA, troškovi povezani s aktivnostima prihvatljivi su za finansiranje EU-a samo ako su nastali tokom operativnog provedbenog perioda. Troškovi nastali prije stupanja na snagu ovog Sporazuma o finansiranju neće biti prihvatljivi za finansiranje od strane EU-a, osim ako nije drugačije određeno u članu 7. Posebnih uslova.

(5) U skladu s članom 29. stav 3. tačka (b) FFPA, i ne dovodeći u pitanje njegov član 28. i član 7. Posebnih uslova, sljedeći izdaci koje je napravio Korisnik programa IPA III nisu prihvatljivi za finansiranje u okviru ovog finansiranja sporazum:

- a) bankovne naknade, troškovi jemstava i slične naknade;
- b) novčane kazne;
- c) troškovi parničnog postupka;
- d) kursne razlike;
- e) dugovi i naknade za otplatu duga (kamate);
- f) rezerviranja za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obaveze;
- g) krediti trećim stranama, osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uslovima;
- h) negativne kamate koje zaračunavaju banke ili druge finansijske institucije.

(6) Pravne obaveze za provođenje ovog Sporazuma o finansiranju (ugovori o nabavci, ugovori o grantu i sporazumi o doprinosu) moraju se zaključiti najkasnije u roku od tri godine od zaključenja Sporazuma o finansiranju za budžetska sredstva dostupna u trenutku zaključivanja. Ugovori o nabavci, ugovori o grantu i sporazumi o doprinosu finansirani iz odgovarajućih naknadnih budžetskih sredstava za ovu akciju moraju se potpisati u roku od tri godine od datuma na koji su budžetska sredstva dostupna za akciju, kako je navedeno u obavještenju koje je Komisija poslala Korisniku programa IPA III ili u razmjeni pisama između Komisije i Korisnika programa IPA III.

(7) Rokovi iz stava (6) ne primjenjuju se na:

- (a) akcije s više donatora, pri čemu je u Posebnim uslovima utvrđen fiksni rok za ugovaranje;
- (b) izmjene već zaključenih pravnih obaveza koje ne dovode do povećanja doprinosa EU-a;
- (c) pravne obaveze koje će se zaključiti nakon prijevremenog prestanka postojeće pravne obaveze;
- (d) pravne obaveze koje se odnose na komunikaciju i vidljivost, reviziju i evaluaciju, a koje se mogu potpisati nakon operativnog perioda provođenja;
- (e) promjenu provedbenog subjekta.

(8) Ugovor o nabavci, ugovor o grantu ili sporazum o doprinosu koji nije doveo do isplate u roku od dvije godine od njegova potpisa automatski se raskida, a njegovo finansiranje se poništava, osim u slučaju spora pred sudovima ili arbitražnim tijelima.

(9) U slučaju da bilo koja od Strana potpiše Sporazum o finansiranju, njegove izmjene ili bilo koji drugi dokument potreban za provođenje Sporazuma o finansiranju korištenjem kvalificiranog elektronskog potpisa, Strane moraju prihvatiti valjanost takvog kvalificiranog elektronskog potpisa i priznati ga kao ekvivalent svojeručnom potpisu, pod uslovom da je u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. jula 2014. godine o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije na unutrašnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93 EZ.

Član 13. - Dozvole i ovlaštenja

Ne dovodeći u pitanje član 27. FFPA, bilo koju vrstu dozvole i/ili autorizacije potrebne za provođenje programa pravovremeno obezbjeđuju nadležna tijela korisnika programa IPA III, u skladu s nacionalnim pravom.

Član 14. - Zahtjevi za izvještavanje

(1) U svrhu općih zahtjeva za izvještavanje Komisije iz člana 59. FFPA o godišnjem izvještaju o provođenju pomoći IPA III, NIPAC koristi obrazac koji dostavlja Komisija.

(2) U smislu člana 60. FFPA, NIPAC je dužan podnijeti konačni izvještaj Komisiji o provođenju aktivnosti koje pod indirektnim upravljanjem provodi Korisnik programa IPA III ovog Programa najkasnije šesnaest mjeseci nakon završetka operativnog perioda provođenja. NIPAC koristi predložak koji daje Komisija.

(3) Za potrebe člana 61. stav 1. FFPA, NAO mora do 15. januara sljedeće fiskalne godine u elektronskom obliku obezbijediti kopiju podataka koji se čuvaju u računovodstvenom sistemu uspostavljenom prema članu 4. stav 4. Ovo treba potkrijepiti potpisanim nerevidiranim sažetim finansijskim izvještajem u skladu s tačkom (c) Dodatka III.

(4) U svrhu posebnih zahtjeva za izvještavanje u okviru indirektnog upravljanja iz člana 61. stav 2. tačka (a) i člana 61. stav 3. FFPA, NAO u Korisniku programa IPA III koristi predloške predviđene tačkama (a) i (b) Priloga III.

Član 15. -- Prava intelektualnog vlasništva

(1) Ugovori koji se finansiraju u okviru ovog Sporazuma o finansiranju obezbjeđuju da Korisnici programa IPA III steknu sva potrebna prava intelektualnog vlasništva u pogledu informacijske tehnologije, studija, crteža, planova, promocije i bilo kojeg drugog materijala izrađenog za potrebe planiranja, provođenja, praćenja i evaluacije.

(2) Korisnik programa IPA III jemči da Komisija, ili bilo ko ili lice ovlašteno od strane Komisije, i ostali Korisnici programa IPA III imaju pristup i pravo korištenja takvog materijala. Komisija koristi takav materijal samo za vlastite potrebe.

Član 16. - Konsultacije između Korisnika programa IPA III i Komisije

(1) Korisnici programa IPA III i Komisija se međusobno konsultiraju prije pokretanja bilo kakvog spora koji se odnosi na provođenje ili tumačenje ovog Sporazuma o finansiranju, u skladu s članom 20.

(2) Kada Komisija postane upoznata s problemima u provođenju postupaka koji se odnose na provođenje ovog Sporazuma o finansiranju, ona uspostavlja sve potrebne kontakte s Korisnicima programa IPA III kako bi pronašla rješenje nastale situacije i poduzela sve potrebne korake.

(3) Konsultacije mogu dovesti do izmjene, obustave ili raskida ovog Sporazuma o finansiranju.

(c) Jezik

Jezik postupka je engleski ili neki drugi službeni jezik Evropske unije koji je obostrano prihvatljiv. Dokazi se mogu izvesti i na drugim jezicima, ako se Strane s tim slože.

(d) Postupak

Pribjegavanje privremenim mjerama, intervencijama treće strane i intervencijama amicus curiae je isključeno.

Ako jedna Strana od vijeća zatraži da s informacijama ili materijalom postupka povjerljivo, odluka se donosi u obliku obrazloženog naloga i nakon saslušanja druge Strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće mora odvagati razloge zahtjeva, prirodu informacije i pravo na efikasnu sudsku zaštitu. Vijeće posebno može:

- učiniti otkrivanje podložnim posebnim obavezama, ili
- odlučiti se protiv otkrivanja, ali narediti izradu nepovjerljive verzije ili sažetka informacija ili materijala, koji sadrži dovoljno informacija da omogući drugoj Strani da izrazi svoje stavove na smislen način.

Ako se od vijeća traži da sasluša slučaj zatvoren za javnost, odluka se donosi nakon saslušanja druge Strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće uzima u obzir razloge za zahtjev i prigovore druge Strane (ako postoje).

Ako se od vijeća traži tumačenje ili primjena prava Evropske unije, ono prekida postupak i traži od Predsjednika Visokog suda u Parizu (Président du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"), u skladu s članovima 1460. i 1505. francuskog Zakonika o građanskom postupku zatražiti prethodnu odluku od Suda Evropske unije u skladu s članom 267. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije. Postupak pred arbitražnim sudom nastavlja se nakon donošenja odluke od strane juge d'appui. Odluka Suda EU-a i juge d'appui obavezujuća je za vijeće.

Arbitražna odluka je konačna i obavezujuća za Strane i one je izvršavaju bez odgode.

Međutim, svaka Strana može zatražiti da odluku preispita Žalbeni sud u Haagu (Gerechtshof Den Haag) na osnovu važećeg nacionalnog zakona. U tom slučaju, odluka se ne smatra konačnom do okončanja ovog postupka. Odluka revizorskog suda obavezujuća je za vijeće.

(e) Troškovi

Troškovi arbitraže sastoje se od:

- naknada i razumnih troškova arbitara,
- razumnih troškova vještaka i svjedoka koje je odobrilo vijeće, i

- naknada i troškova Sekretarijata Stalnog arbitražnog suda za arbitražni postupak (npr. catering, osiguranje službenika, soba, tumačenje).

Naknade arbitara ne smiju premašiti:

- 30.000 eura po arbitru ako je sporni iznos ispod 1.000.000 eura
- 15% spornog iznosa ako je taj iznos veći od 1.000.000 eura. U svakom slučaju, naknade arbitara ne smiju premašiti 300.000 eura.

Troškove arbitraže snose Strane u jednakom omjeru, osim ako nije drugačije dogovoreno.

Strane same snose svoje troškove pravnog zastupanja i druge troškove koje imaju u vezi s arbitražom.

(f) Povlastice i imuniteti

Dogovor o provođenju arbitraže prema Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine ne predstavlja i ne može se tumačiti kao odricanje od povlastica ili imuniteta bilo koje Strane, na koje imaju pravo.

Član 21. - Mjere ograničavanja EU-a

(1) Definicije

(a) "Mjere ograničavanja EU-a" označavaju mjere ograničavanja usvojene u skladu s Ugovorom o Evropskoj uniji (TEU) ili Ugovorom o funkcioniranju Evropske unije (UFEU).

(b) "Ograničena osoba" označava sve subjekte, pojedince ili grupe pojedinaca koje je EU odredila da podliježu mjerama ograničavanja EU-a¹.

(2) U svim svojim odnosima, Strane priznaju da prema pravu EU-a nikakva sredstva ili privredni resursi EU-a ne smiju biti direktno ili indirektno dostupni Ograničenim osobama ili služiti u njihovu korist.

(3) Korisnik programa IPA III obezbjeđuje da nijedna transakcija koja se pronađe na popisu sankcija EU-a nema direktnu ili indirektnu korist od finansiranja EU-a. Korisnik programa IPA III obavezuje se obezbijediti ovu obavezu:

(a) provjerom rezultata pretrage na popisu sankcija EU-a, prije zaključivanja i plaćanja prema relevantnim sporazumima, svaki ugovaralac, korisnik granta i krajnji primalac s kojim Korisnik programa IPA III ima ili se očekuje da će imati direktan ugovorni odnos (direktni primalac), kako bi se procijenilo da li je takav primalac Ograničena osoba;

(b) provjerom ili drugim odgovarajućim sredstvima (koja mogu uključivati naknadnu provjeru) na osnovu pristupa zasnovanog na riziku, da nijedan subjekt koji bi indirektno primao sredstva EU-a nije Ograničena osoba.

(4) U slučaju da Korisnik programa IPA III ocijeni da je bilo koji od primalaca (direktnih ili indirektnih) sredstava EU-a Ograničena osoba, Korisnik programa IPA III odmah obavještava Komisiju.

(5) Ne dovodeći u pitanje obavezu iz gornje tačke 3, ako Komisija ocijeni da korištenje finansijske pomoći Unije u okviru programa IPA III rezultira ili je rezultiralo kršenjem mjera ograničavanja EU-a, odgovarajući iznosi nisu prihvatljivi za finansijsku pomoć Unije u okviru programa IPA III. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakva prava koja Komisija može imati da obustavi ili prekine radnju zahvaćenu takvim kršenjem, da povрати sva sredstva EU-a koja je doprinijela Komisija ili da obustavi ili raskine ovaj sporazum o finansiranju.

(6) Određivanje korektivnih mjera vrši se u skladu s principom razmjernosti. Korektivne mjere primjenjuju se samo na sredstva EU-a koja su dostupna primaocu ili su u njegovu korist za period tokom kojeg je ostao Ograničena osoba.

(7) Ova klauzula ne dovodi u pitanje izuzetke sadržane u Mjerama ograničavanja.

¹ www.sanctionsmap.eu. Karta sankcija je informatički alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizilazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu Evropske unije (SL). U slučaju nepodudarnosti između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web-stranici, mjerodavna je verzija u Službenom listu.

Član 3.

Ova Odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-50-1-2076-2/26
24. jula 2026. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Dr. Denis Bećirović, s. r.

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-1446/26 od 30. lipnja 2026. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 230. izvanrednoj sjednici, održanoj 24. srpnja 2026. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O FINANCIRANJU IPA III ZA VIŠEGODIŠNJI PROGRAM 2025-2027. GODINE ZA BOSNU I HERCEGOVINU IZMEĐU EUROPSKE UNIJE KOJU PREDSTAVLJA EUROPSKA KOMISIJA I BOSNE I HERCEGOVINE KOJU PREDSTAVLJA DIREKCIJA ZA EUROPSKE INTEGRACIJE VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

Ratificira se Sporazum o financiranju IPA III za Višegodišnji program 2025-2027. godine za Bosnu i Hercegovinu između Europske unije koju predstavlja Europska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za Europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, potpisan u Briselu 12. rujna 2025. godine i u Sarajevu 14. travnja 2026. godine, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

SPORAZUM O FINANCIRANJU

POSEBNI UVJETI

Europska komisija, u daljnjem tekstu "**Komisija**", koja djeluje u ime Europske unije, u daljnjem tekstu "**EU**", s jedne strane, i

Bosna i Hercegovina u daljnjem tekstu "**Korisnik programa IPA III**", koju zastupa Direkcija za europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, s druge strane (svaka "Strana" a zajedno "Strane"), dogovorile su sljedeće:

Članak 1. - Program

(1) EU je suglasna financirati, a Korisnik programa IPA III suglasan je prihvatiti financiranje sljedećeg Programa:

Višegodišnja akcija u korist Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2025. do 2027. godine
Globalni broj obveze za 2025. godinu:
JAG.SUM.1893680

Ovaj Program se financira iz proračuna EU temeljem sljedećeg temeljnog akta: Instrument pretprijetne pomoći (IPA III).¹

(2) Ukupni trošak ovog Programa za razdoblje 2025. do 2027. godine procjenjuje se na 140.500.000,00 EUR. Komisija se obvezuje osigurati doprinos EU-a do maksimalnog procijenjenog iznosa od 140.500.000,00 EUR za cijelo trajanje provedbe ovog Programa.

(3) Doprinos EU-a dijeli se na godišnje obveze za razdoblje 2025. do 2027. godine sukladno Dodatku I. Financijska obveza za 2025. u iznosu od 30.000.000,00 EUR dostupna je nakon zaključenja Sporazuma o financiranju. Planirane financijske obveze iz općeg proračuna Europske unije za sljedeće godine (2026. i 2027.) podložne su raspoloživosti

odobrenih sredstava za odgovarajuće financijske godine nakon donošenja relevantnog godišnjeg proračuna.

(4) Ništa u ovom Sporazumu o financiranju ne može se tumačiti kao financijska obveza EU-a u odnosu na odobrena sredstva koja još nisu odobrena donošenjem odgovarajućeg godišnjeg proračuna EU-a. Komisija mora pismeno obavijestiti Korisnika programa IPA III ili ga obavijestiti razmjennom pisama o odobrenju naknadnih financijskih obveza navedenih u Dodatku I. te, gdje je to relevantno, potvrditi mjere koje će se podržati.

(5) Nije potreban financijski doprinos Korisnika programa IPA III.

(6) Program se provodi sukladno opisu navedenom u Dodatku I., koji je detaljnije opisan u Akcijskim fšeima dogovorenim između Komisije i Korisnika programa IPA III.

Članak 2. - Razdoblje izvršenja i operativno razdoblje provedbe

(1) Razdoblje izvršenja ovog Sporazuma o financiranju, kako je definirano u članku 12. Dodatka II. (Opći uvjeti), postavljeno je na 12 godina od zaključenja ovog Sporazuma o financiranju.

(2) Trajanje operativnog provedbenog razdoblja, kako je definirano u članku 12. Dodatka II. (Opći uvjeti), postavljeno je na 6 godina, od zaključenja ovog Sporazuma o financiranju za raspodjelu proračuna za prvu godinu i od datuma obavijesti Komisije ili zaključenja razmjene pisama između Komisije i Korisnika programa IPA III za raspodjelu proračuna za sljedeće godine.

(3) Ova se razdoblja mogu produžiti kako je predviđeno u članku 17. Dodatka II.

Članak 3. - Adrese i komunikacija

Sva komunikacija u vezi s provedbom ovog Sporazuma o financiranju mora biti u pisanom obliku, izričito se odnositi na ovaj Program kako je navedeno u članku 1. stavku 1. te se šalje na sljedeće adrese:

(1) **Za Komisiju**

Gđa. Valentina Superti

¹ Uredba (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. godine o uspostavi Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III), SL L 330, 20.9.2021., str. 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>.

Direktorica B, Zapadni Balkan
Glavna uprava za proširenje i istočno susjedstvo (DG ENEST)
Europska komisija
Rue de la Loi 15
B-1049 Bruxelles, Belgija
e-mail adresa: ENEST-B@ec.europa.eu
(2) **Za Korisnika programa IPA III**
Gđa. Elvira Habota
Direktorica Direkcije za europske integracije
Direkcija za europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Đoke Mazalića 5
71000 Sarajevo Bosna i Hercegovina
e-mail adresa: kabinet.dei@dei.gov.ba

Članak 4. - Kontaktna točka OLAF-a

Kontaktna točka Korisnika IPA III koja ima odgovarajuće ovlasti za izravnu suradnju s Europskim uredom za borbu protiv prijevара (OLAF) kako bi se olakšale operativne aktivnosti OLAF-a je:

Gđa. Vera Letica, pomoćnica ministra
Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine
e-mail: cfcu@mft.gov.ba

Članak 5. - Okvirni sporazum o financijskom partnerstvu

Program se provodi sukladno odredbama Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu (FFPA) između Europske komisije i Bosne i Hercegovine o aranžmanima za provedbu financijske pomoći EU-a Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta za pretpriступnu pomoć (IPA III) koji je stupio na snagu 20. rujna 2022. godine (dalje u tekstu: FFPA). Ovaj Sporazum o financiranju nadopunjuje odredbe FFPA-a. U slučaju sukoba između, s jedne strane, odredbi ovog Sporazuma o financiranju i, s druge strane, odredaba FFPA-a, FFPA ima prednost.

Članak 6. - Dodaci

(1) Ovaj Sporazum o financiranju sastoji se od:

(a) ovih Posebnih uvjeta;

(b) Dodatka I: Akcijski dokument za višegodišnju akciju u korist Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2025. do 2027. godine

(c) Dodatka II: Opći uvjeti;

(2) U slučaju sukoba između odredbi Dodataka i odredbi ovih Posebnih uvjeta, Posebni uvjeti imaju prednost. U slučaju sukoba između odredbi Dodatka I. i odredbi Dodatka II., Dodatak II ima prednost.

Članak 7. - Zaključivanje i stupanje na snagu

Ovaj se Sporazum o financiranju smatra sklopljenim na dan kada ga potpiše zadnja strana, a najkasnije do 31. prosinca 2026. godine.

Ovaj Sporazum o financiranju stupa na snagu na dan kada Komisija primi obavijest od Korisnika programa IPA III kojom se potvrđuje dovršetak internih postupaka Korisnika programa IPA III potrebnih za njegovo stupanje na snagu. Komisija obavještava korisnika programa IPA III o datumu primitka ove obavijesti.

Ovaj Sporazum o financiranju sastavljen je u dva primjerka na engleskom jeziku, od kojih se jedan predaje Komisiji, a jedan Korisniku programa IPA III.

Za Korisnika programa IPA III

Gđa. Elvira Habota

Direktorica Direkcije za europske integracije
Sarajevo
Datum:
Potpis
Za Komisiju
Gđa. Valentina Superti
Direktorica B, Zapadni Balkan
Glavna uprava za proširenje i istočno susjedstvo
Europska komisija
Bruxelles,
Datum: 12. rujna 2025. godine
Potpis: /vlastoručni potpis/

**OVU AKCIJU FINANCIRA EUROPSKA UNIJA
DODATAK I**

Uz Financijski sporazum za višegodišnju akciju u korist Bosne i Hercegovine 2025.-2027. godine

Akcijski dokument za višegodišnju akciju u korist Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2025. do 2027. godine

1. SAŽETAK

1.1. Tablica sažetka akcije

Naslov OPSYS	Višegodišnja akcija u korist Bosne i Hercegovine 2025.-2027.
Temeljni akt	Provedbena odluka Komisije o financiranju višegodišnjeg akcijskog plana u korist zapadnog Balkana 2025.-2027. Poslovna referenca OPSYS-a: FD-2328 Broj na razini obveze 1: JAG.SUM.1893680 za financijsku godinu 2025., JAG.SUM.1893701 za financijsku godinu 2026., i JAG.SUM.1893762 za financijsku godinu 2027. Financirano u okviru Instrumenta pretpriступne pomoći (IPA III)
Korisnik ove akcije	Akcija se odvija u Bosni i Hercegovini
Programski dokument	Programski okvir IPA III
Veza s relevantnim strateškim programskim dokumentima	Područje 1: Vladavina prava, temeljna prava i demokracija Područje 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, dobrosusjedski odnosi i strateško komuniciranje Područje 3: Zelena agenda i održiva povezanost Područje 4: Konkurentnost i uključiv rast
PRORAČUNSKE INFORMACIJE	
Predviđeni iznosi	Ukupna procijenjena vrijednost: 140.500.000 EUR Ukupan iznos doprinosa iz proračuna Europske unije: 140.500.000 EUR, od čega: 30.000.000 EUR u 2025. godini, 38.500.000 EUR u 2026. godini, 72.000.000 EUR u 2027. godini. Proračunske linije (članak, stavka): Proračunska linija: 15 02 01 01.01: Osnove, politike Europske unije i građani - Sve mjere osim mjera potpore. - za 2025. godinu - 30.000.000 EUR - za 2026. godinu - 30.500.000 EUR - za 2027. godinu - 31.500.000 EUR Proračunska linija: 15 02 02 01: Priprema za pristupanje - za 2025. godinu - 0 EUR - za 2026. godinu - 8.000.000 EUR - za 2027. godinu - 40.500.000 EUR Doprinos iz općeg proračuna Europske unije podložen je raspoloživosti odobrenih sredstava za odgovarajuće proračunske godine, nakon usvajanja relevantnog godišnjeg proračuna ili u skladu sa sustavom privremenih dvanaestina.
UPRAVLJANJE I PROVEDBA	
Načini provedbe (način upravljanja i metode isporuke)	Izravno upravljanje putem: - Dodjela bespovratnih sredstava - Nabave Neizravno upravljanje sa subjektima koji će biti odabrani u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 4.3.3.

Posljednji rok za zaključenje višegodišnjeg finansijskog sporazuma	Najkasnije do 31. prosinca 2026. godine za sredstva dodijeljena za 2025. godinu
Posljednji rok za razmjenu pisama ili pisma obavijesti o naknadnoj godišnjoj raspodjeli proračuna za provedbu Finansijskog Sporazuma	Za proračunske obveze iz 2026. godine: najkasnije do 31. prosinca 2027. godine Za proračunske obveze iz 2027. godine: najkasnije do 31. prosinca 2028. godine
Posljednji rok za sklapanje pravnih obveza	3 godine od datuma zaključenja finansijskog sporazuma za sredstva iz 2025. godine (i 3 godine od datuma zaključenja razmjene pisama ili pisma obavijesti za naknadne proračunske obroke), osim u slučajevima navedenima u članku 114. stavku 2. Finansijske uredbe.

1.2. Sažetak akcije

Višegodišnja akcija pruža potporu Bosni i Hercegovini na njenom putu prema budućem članstvu u Europskoj uniji te podržava proces pristupanja, komplementarno s akcijama u više zemalja. Ukupna akcije u potpunosti je usklađena s tematskim prioritetima IPA III i nadopunjuje Instrument za reforme i rast za zapadni Balkan¹.

U okviru područja potpore 1 (Područje 1), ova akcija obuhvaća **vladavinu prava, temeljna prava i demokraciju**, posebno potporu pravosuđu, borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, poštivanju ljudskih prava (uključujući radna prava) i demokratskim institucijama, **pomirenju** kroz potporu procesuiranju ratnih zločina (što ujedno doprinosi i području potpore 2 (Područje 2)). Akcija je također usmjerena na jačanje kapaciteta za suočavanje sa izazovima u području **sigurnosti i migracija**.

U okviru područja potpore 2 (Područje 2), ova akcija pruža potporu reformama **upravljanja**, uključujući reforme javne uprave i upravljanja javnim financijama, s ciljem povećanja transparentnosti, odgovornosti, učinkovitosti i participacije. Dodatno, akcija obuhvaća **usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a na razini države, jačanje kapaciteta** za pristupanje Europskoj uniji, kao i potporu učinkovitijoj i usklađenijoj **javnoj upravi, uključujući upravljanje javnim financijama**.

U okviru područja potpore 3 (Područje 3), (koje također doprinosi području potpore 4 (Područje 4), pruža se potpora **zelenoj tranziciji**, s posebnim naglaskom na zaštitu okoliša, ublažavanje klimatskih promjena, povećanje otpornosti na klimatske promjene, usklađenost s pravnom stečevinom EU-a, pravedne zelene tranzicije za radnike i ranjiva kućanstva, kao i zeleno financiranje koje omogućuje prijelaz prema ugljično neutralnom gospodarstvu, očuvanju biološke raznolikosti i gospodarenju otpadom.

U okviru područja potpore 4 (Područje 4), kao i područja potpore 2 (Područje 2), u sklopu **Konkurentnosti i uključivog rasta**, potpora će biti usmjerena na **sektore zdravstva, civilne zaštite, rudarstva (održivo upravljanje kritičnim sirovinama) te poljoprivrede i ribarstva**. Akcija će pridonijeti usklađivanju politika u navedenim sektorima s pravnom stečevinom i standardima Europske unije. Zdravlje i dobrobit građana bit će unaprijeđeni jačanjem preventivne zdravstvene zaštite. U području poljoprivrede pružat će se potpora sigurnosti hrane, zdravlju životinja i bilja te povećanju produktivnosti i konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava.

¹ SL, 24.05.2024, str. 1.

1.3. Korisnik/korisnici akcije

Ova akcija će se provoditi u Bosni i Hercegovini, koja je uključena na popis primatelja službene razvojne pomoći (ODA).

2. SVRHA AKCIJE (ZAŠTO)

2.1. Opće obrazloženje

Bosna i Hercegovina je zemlja na putu europskih integracija. Država je posvećena jačanju vladavine prava, demokracije, poštivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i borbi protiv korupcije te promicanju mira i sigurnosti.

Bosna i Hercegovina je 2022. godine dobila status kandidata za članstvo u Europskoj uniji, a u ožujku 2024. Europsko vijeće donijelo je odluku o otvaranju pregovora o pristupanju. Okvir za programiranje IPA III i Strateški odgovor definiraju plan zemlje za korištenje finansijske pomoći iz IPA III s ciljem doprinosa općim i specifičnim ciljevima u vezi s upravljanjem migracijama i granicama, vladavinom prava, temeljnim pravima i demokracijom.

Vladavina prava, temeljna prava i demokracija: Bosna i Hercegovina je ostvarila određeni napredak u području pravosuđa i temeljnih prava, no potrebna su daljnja poboljšanja. Država mora usvojiti novu Strategiju reforme pravosudnog sektora te uskladiti zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a. Predložena Akcija u okviru ove analize konteksta ima za cilj podržati napore Bosne i Hercegovine u stvaranju okruženja pogodnog za pomirenje, uspostavu uključivog i sadržajnog institucionalnog dijaloga te izgradnju održivog domaćeg okvira za rješavanje pitanja nestalih osoba.

Migracije i upravljanje granicama: Bosna i Hercegovina je tranzitna zemlja, a broj neregularnih migranata raste posljednjih godina. Zemlja mora unaprijediti svoje kapacitete za upravljanje migracijama, uključujući usluge prijema i zaštite, pristup socijalnim uslugama, zdravstvenoj zaštiti, obrazovanju i zapošljavanju za migrante. Predložena Akcija u okviru ove analize konteksta usklađena je s EU Paktom o migracijama i azilu te Strategijom za zapadni Balkan.

Dobro upravljanje i usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a: Bosna i Hercegovina mora ojačati svoje institucionalne kapacitete za provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a te provedbu Plana rasta i reformske agende. Akcija predložena u ovoj analizi konteksta ima za cilj podržati napore u usklađivanju politika i zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a, poticanju integracije u lance opskrbe s dodanom vrijednošću EU-a, razvoju zapošljavanja i socijalnih politika koje promiču pravedne radne standarde te poticanju razvoja privatnog sektora i investicija.

Zaštita okoliša i klimatske promjene: Bosna i Hercegovina je izrazito ranjiva na rizike povezane s klimatskim promjenama i prirodnim katastrofama. Zemlja mora poduzeti hitne mjere kako bi uskladila svoje politike zaštite okoliša i klime s pravnom stečevinom EU-a, uključujući provedbu praćenja, izvještavanja, verifikacije i akreditacije (MRVA) radi osiguravanja spremnosti sustava EU ETS, upravljanje otpadom, zaštitu prirode, zelene financije te osiguranje pravedne zelene tranzicije. Predložena Akcija u ovoj analizi konteksta usklađena je s Pariškim sporazumom, Sofijskom deklaracijom o Zelenoj agendi za zapadni Balkan te Gospodarskim i investicijskim planom.

Reforma zdravstvenog sektora: Bosna i Hercegovina mora ojačati pripravnost i otpornost svojih javnozdravstvenih

sustava na prekogranične zdravstvene prijetnje. Akcija predložena u analizi konteksta ima za cilj podržati napore Bosne i Hercegovine u provedbi Politike o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, povećanju stope imunizacije te unaprjeđenju prevencije i kontrole raka, kao i promicanju standarda zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Poljoprivreda i ruralni razvoj: Sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja u Bosni i Hercegovini ima značajnu ulogu u gospodarskom i društvenom razvoju zemlje. Akcija preložena u analizi konteksta usklađena je s politikama EU o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Europskim zelenim planom, strategijom Od polja do stola te Gospodarskim i investicijskim planom za zapadni Balkan. Akcija je osmišljena kako bi podržala napore zemlje u jačanju kapaciteta institucija, unaprjeđenju prikupljanja podataka i statistike, te podršci sigurnosti hrane, ruralnim područjima i subjektima u prehrambenom sektoru radi povećanja produktivnosti i konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava.

Svi gore navedeni ključni izazovi i prioriteti predstavljaju područja s kojima se **Bosna i Hercegovina mora pozabaviti na svom putu prema europskim integracijama.** Predložena Akcija usklađena je s Programskim okvirom IPA III i Strateškim odgovorom, kao i s prioritetima i strategijama politike Europske unije.

2.2. Kontekst i analiza problema

Bosna i Hercegovina se suočava s brojnim izazovima na svom putu prema europskim integracijama, osobito u području vladavine prava, temeljnih prava i borbe protiv korupcije. Zemlji je potreban sveobuhvatan pristup za rješavanje tih izazova, uključujući unaprjeđenje izrade i upravljanja zakonodavstvom, jačanje sustava provedbe zakona i inspekcija u gospodarstvu, jačanje neovisnosti i odgovornosti pravosuđa, snažniju borbu protiv korupcije, promicanje pomirenja i izgradnje povjerenja, rješavanje pitanja nestalih osoba te osiguranje ravnopravnosti spolova i osnaživanje žena u cijelom procesu.

Pravosuđe je podloženo političkom utjecaju i korupciji, što može ugroziti pravičnost i nepristranost sudskih odluka. Pravosuđu također nedostaju potrebni resursi za učinkovito rješavanje predmeta, što dovodi do kašnjenja i zaostataka. Potrebno je kontinuirano stručno usavršavanje sudaca i pravnih stručnjaka kako bi bili upoznati s nacionalnim i međunarodnim pravnim standardima.

Korupcija i dalje predstavlja veliki izazov za vladavinu prava i demokratsku stabilnost u Bosni i Hercegovini. Zemlji je potreban sveobuhvatan pristup u borbi protiv ovog problema, uključujući jačanje antikorupcijskih napora, promicanje transparentnosti i odgovornosti te osiguranje neovisnosti tijela za borbu protiv korupcije.

Pomirenje i izgradnja povjerenja od ključne su važnosti, a zemlja zahtijeva višedimenzionalni pristup za prevladavanje manjka pomirenja, s naglaskom na uključiv dijalog, snažne institucionalne okvire i angažman zajednice. Potraga za nestalim osobama također ostaje značajan problem. Bosna i Hercegovina i dalje ima znatan broj nestalih, a proces njihovog pronalaska i identifikacije još nije dovršen.

Upravljanje kritičnim sirovinama predstavlja još jedan važan izazov u Bosni i Hercegovini, pri čemu je zemlji potreban okvir za upravljanje strateškim i kritičnim mineralnim resursima. Taj okvir bi definirao strateške i kritične mineralne resurse, identificirao strateške projekte, razvio mjere za

uspostavu zajedničkog pristupa strateškim projektima te prepoznao projekte namijenjene pokretanju ili širenju eksploatacije strateških i kritičnih mineralnih resursa, uz istovremenu zaštitu radnika i okoliša.

Reforma javne uprave također je ključno područje. Zemlja mora poduzeti ključne korake kako bi unaprijedila funkcioniranje javne uprave osiguravanjem profesionalne i depolitizirane državne službe te koordiniranog pristupa kreiranju politika na razini cijele zemlje.

Uvođenje jedinstvenog europskog broja za hitne službe 112 također je prioritetno pitanje, budući da zemlji treba funkcionalan model sustava 112 radi jačanja koherentnosti i učinkovitosti hitnih službi za građane te razine zaštite i sigurnosti za posjetitelje koji putuju zemljom.

Upravljanje otpadom predstavlja još jedan veliki izazov, gdje je zemlji potreban sveobuhvatan pristup za rješavanje ovog pitanja, koji uključuje poboljšanje zaštite okoliša, suočavanje s izazovima klimatskih promjena, prikupljanje otpada, recikliranje, prakse odlaganja otpada te razvoj okvira za kružno gospodarstvo.

Zdravstveni sustav također se suočava sa značajnim izazovima, osobito u području preventivne zdravstvene zaštite, uključujući prevenciju raka vrata maternice i dojke te imunizaciju, kao i zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu. Zemlji je potreban sveobuhvatan pristup za rješavanje tih problema, uključujući jačanje zdravstvenih sustava, poboljšanje pristupa preventivnoj skrbi te povećanje svijesti i znanja među zdravstvenim radnicima i širom javnošću.

Poljoprivreda i ruralni razvoj također su ključna područja za Bosnu i Hercegovinu. Potrebno je usklađen i sveobuhvatan pristup u rješavanju izazova vezanih za produktivnost poljoprivrednih gospodarstava, konkurentnost, poslovne prilike, razvoj ruralnih područja, dostupnost podataka, klimatske promjene i znanje. Također je potrebno izgraditi kapacitete za provedbu Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i Zajedničke ribarstvene politike (CFP) na razini države. Kako je navedeno u izvješću o proširenju iz 2024. godine, Bosna i Hercegovina se nalazi u ranoj fazi priprema u području poljoprivrede i ruralnog razvoja te je potrebno provesti značajne reforme i uspostaviti odgovarajuće administrativne strukture kako bi se ispunili zahtjevi CAP-a.

2.3. Pouke iz prethodnih iskustava

Provedba različitih projekata financiranih sredstvima EU-a u Bosni i Hercegovini donijela je vrijedne pouke koje mogu informirati buduće projekte i osigurati njihov uspjeh. EU je osigurala značajnu podršku vlastima kroz državnu pomoć ili pomoć više država u područjima reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije. Prethodna IPA pomoć bila je usmjerena na ključne institucionalne reforme i izgradnju kapaciteta različitih aktera u sektoru pravosuđa. Međutim, domaće institucije još uvijek nisu dosegle standarde EU, te je pomoć Unije pravosuđu i dalje od suštinske važnosti.

Projekt financiran sredstvima EU-a "Možemo bolje" nadovezao se na prethodne angažmane "Kvarteta" s ciljem jačanja procesa pomirenja i suočavanja s prošlim sukobima. Projekt je imao za cilj poboljšati povjerenje i društvenu koheziju u zajednicama u Bosni i Hercegovini te potaknuti procese pomirenja kako bi se prevladalo nasljeđe rata. Akcija predstavlja nastavak dobre prakse i aktivnosti uspostavljenih navedenim projektom. Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP) utvrdila je da složene političke i administrativne

okolnosti te nedostatak odgovarajućeg proračuna čine institucije koje su nadležne za potragu za nestalim osobama u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri ovisnima o tehničkoj i savjetodavnoj pomoći ICMP-a.

Vlasti Bosne i Hercegovine nemaju dugoročnu strategiju za razvoj tehničkih kapaciteta za ekshumacije, DNA analize i sudsku medicinu. ICMP je svjestan da je njegova prisutnost u Bosni i Hercegovini i podrška domaćim institucijama održala ovaj proces tijekom protekla dva desetljeća te je usmjeren na daljnje jačanje kapaciteta već identificiranih domaćih partnera u Bosni i Hercegovini.

Akcija ima za cilj dodatno osnažiti privremene prihvatne centre za tražitelje međunarodne zaštite i migrante u Bosni i Hercegovini. Pouke iz prethodnih projekata financiranih od strane EU u zemlji i regiji zapadnog Balkana uključuju važnost potpunog angažmana svih dionika, snažne koordinacije, praćenja i naknadnog djelovanja, kao i jasno definirane metodologije utemeljene na evaluacijama i izvješćima o praćenju orijentiranim na rezultate. Razmjena informacija među svim akterima je ključna, a fleksibilnost je presudna za provedbu projekata, što je posebno došlo do izražaja tijekom odgovora na pandemiju COVID-19. Institucionalna spremnost je ključna za uspjeh bilo koje intervencije, a koordinacija s Delegacijom EU-a u BiH je od presudne važnosti za učinkovitu provedbu.

Iskustva s prethodnim mehanizmima Pomoć u pripremi projekata (PPF)/Instrument za opću tehničku pomoć (GTAF)/Instrument za integraciju u EU (EUIF) pokazala su da je potražnja za ovakvom vrstom pomoći uvijek bila vrlo visoka i raznolika. Izazovi u korištenju ovih mehanizama bile su odgode ili čak otkazivanje ugovaranja i provedbe manjih projektnih intervencija zbog nedostatka dogovora među svim dionicima uključenima u njihovo osmišljavanje. Kao preduvjet za dodjelu sredstava iz ove Akcije EUIF-a, mora biti postignut dogovor svih relevantnih dionika oko planirane intervencije.

Projekti u okviru Reforme javne uprave (PAR) (uključujući upravljanje javnim financijama (PFM) i druga ključna područja) trebali bi biti sustavno povezani s utvrđenim strateškim potrebama i slabostima, kako su identificirane u izvješćima SIGMA-e u usporedbi s načelima sudjelovanja, djelovanja i istraživanja (PAR) i izvješćima EU o zemlji. U prethodnom razdoblju pružena je izravna podrška brojnim institucijama u unaprjeđenju njihovih internih procesa i poslovanja, no ta podrška nije bila u kontekstu postizanja specifičnih ciljeva vezanim uz PAR (PFM i druga ključna područja).

Osim toga, od 2023. godine, Bosna i Hercegovina sudjeluje kao promatrač u pilot-programu za zemlje kandidate u okviru Instrumenta za tehničku podršku (TSI)², s ciljem ubrzanja pristupanja EU putem povezivanja s državama članicama EU-a i uvida u reforme i projekte koje su one provodile nakon pristupanja. Posebno, Bosna i Hercegovina sudjeluje u dva projekta koja su usmjerena na razvoj strateške i održive politike javne nabave te na poboljšanje regionalnog pristupa i učinkovitosti inicijativa i fondova EU-a.

Uvođenje podrške u zdravstveni sektor i u odgovore na hitne situacije pokazalo se kao kompleksan i zahtjevan proces koji uključuje velik broj aktera i traje određeno vrijeme. Postojanje pravnog okvira usklađenog s relevantnim EU direktivama ključan je preduvjet i temelj za uspješnu provedbu najboljih praksi EU.

Značajni projekti tehničke pomoći u sektorima energije i klime u Bosni i Hercegovini financirani su od strane međunarodnih donatora i financijskih institucija. Zajednički cilj svih tih projekata je pomoći Bosni i Hercegovini da ispuní obveze prema Ugovoru o Energetskoj zajednici, Pariškom sporazumu i Sofijskoj deklaraciji o Zelenoj agendi za zapadni Balkan.

Pouke iz prethodnih projekata u području preventivne skrbi, uključujući prevenciju raka vrata maternice i dojke te imunizaciju, ukazuju na važnost angažmana zajednice, dostupnosti, suradnje sa zdravstvenim radnicima, korištenja tehnologije te praćenja i evaluacije. Uključivanje zajednice ključno je za poboljšanje pristupa imunizaciji i njegovoj promociji, a dostupnost usluga cijepljenja svim obiteljima od presudne je važnosti. Suradnja sa zdravstvenim djelatnicima je ključna. Njihova edukacija za vođenje empatičnih i informiranih razgovora o cjepivima može značajno utjecati na odluke roditelja.

Podrška EU sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja, uključujući sigurnost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu politiku, bila je značajna. Postizanje ciljeva projekata ovisi o aktivnom sudjelovanju relevantnih institucija na svim razinama vlasti u osmišljavanju i provedbi podrške, kao i o njihovoj sposobnosti da utječu na donošenje odluka. Razvoj politika i zakonodavstva mora se temeljiti na dokazima, biti financijski procijenjen te podvrgnut internim i vanjskim konzultacijama s dionicima u odgovarajućim fazama zakonodavnog procesa i procesa donošenja politika. Vlasti moraju osigurati svoju spremnost, kako tehničku tako i kadrovsku, za sudjelovanje u reformama koje će omogućiti napredak sektora u provedbi politika i zakonodavstva usklađenih s EU-om.

3. OPIS AKCIJE (ŠTO)

3.1. Logika intervencije

Utjecaj(i) (opći ciljevi) akcije su:

1. Unaprijeđena primjena vladavine prava, temeljnih prava i demokracije u skladu s europskim standardima, uključujući pomirenje i migracije
2. Poboljšano upravljanje i primjena pravne stečevine Europske unije
3. Povećana održivost zelene tranzicije i socioekonomskog razvoja

Područje podrške 1: Vladavina prava, temeljna prava i demokracija (Područje 1)

Ishod(i) (specifični cilj(evi)) su

- 1.1. Unaprijeđena vladavina prava, uključujući pravosuđe; demokratski standardi te poštivanje ljudskih prava i međunarodnog prava.
- 1.2. Poboljšana sigurnost, uključujući upravljanje granicama i migracijama.
- 1.3. Povećana sposobnost zemlje i njezinih regija da odgovore na izazove pomirenja.

Očekivani rezultat(i) (ovo nije iscrpan popis):

- Ojačani institucionalni kapaciteti, posebno u reformi pravosuđa i borbi protiv korupcije
- Podrška procesu pomirenja
- Osobe koje traže međunarodnu zaštitu te migranti žene, muškarci i djeca imaju pristup uslugama zaštite

Indikativni popis aktivnosti:

- Razvoj i provedba zakonodavnih okvira usklađenih s pravnom stečevinom EU-a i usmjerenih na reformu pravosuđa
- ključni su za jačanje pravosudnog sustava u Bosni i

Hercegovini. To uključuje izradu zakonodavnih analiza, nacrtu relevantnih zakona te osiguravanje izgradnje kapaciteta i obuke za pravne stručnjake kako bi se omogućila učinkovita provedba tih reformi.

- Izrada i provedba sveobuhvatne strategije za borbu protiv korupcije, uključujući uspostavu specijaliziranih antikorupcijskih jedinica, poboljšanje koordinacije među tijelima za provedbu zakona te jačanje mehanizama zaštite zviždača.

- Uspostava procesa političkog dijaloga koji uključuje ključne dionike, uključujući vladu, političke lidere, civilno društvo, mlade i međunarodne partnere, od ključne je važnosti za promicanje pomirenja i izgradnju mirnog društva u Bosni i Hercegovini.

- Organizacija konzultacija, radionica i drugih oblika angažmana s različitim ključnim dionicima kako bi se osiguralo da su različite perspektive uzete u obzir pri oblikovanju i provedbi pravosudnih reformi.

- Radi osiguranja boljeg prijema i zaštite za tražitelje međunarodne zaštite i migrante, planira se modernizacija smještajnih centara te osiguravanje neprehranbenih potrepština. To uključuje procjenu potreba, nabavu potrebne opreme i osiguranje usklađenosti centara s međunarodnim standardima zaštite migranata.

- Povećanje pristupa socijalnim uslugama, zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i zapošljavanju za migrante, posebno za ranjive skupine i djecu bez pratnje, ključno je za njihovu dobrobit i integraciju u društvo. To uključuje razvoj i provedbu politika koje jamče da migranti imaju jednak pristup tim uslugama, kao i osiguranje jezične i kulturne podrške za njihovu lakšu integraciju.

Područje podrške 2: Dobro upravljanje i usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a (Područje 2)

Ishodi (specifični ciljevi) su:

2.1 Poboljšano upravljanje i funkcioniranje ključnih javnih institucija

2.2 Ojačani kapaciteti ključnih dionika koji doprinose procesu europskih integracija

Glavne vrste očekivanih rezultata (ovo nije iscrpan popis) su:

- Ojačani zakonodavni i/ili administrativni procesi za izradu politika, uključujući reformu javne uprave (PAR) i upravljanje javnim financijama (PFM) (podrška javnoj upravi i upravljanju ljudskim resursima, pružanje usluga građanima i poduzećima)

- Ojačani kapaciteti javne uprave na različitim razinama za upravljanje sredstvima EU-a i korištenje prilika koje pruža EU

- Postupno usklađivanje Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom EU-a i standardima EU-a, osobito u Klasteru 1 o temeljnim pravima (uključujući ravnopravnost spolova, ljudska prava i uključivanje osoba s invaliditetom), ali i u drugim klasterima u kojima zemlja znatno zaostaje (npr. Klaster 3, uključujući Poglavlje 19, gdje ozbiljno usklađivanje tek treba započeti)

Indikativni popis aktivnosti:

- Pružanje stručne podrške, prijenosa znanja i razvoja vještina za domaće dionike s ciljem napretka na putu prema članstvu u EU.

- Organizacija obuka, kreiranje znanja i drugih formalnih događanja, uključujući seminare, konferencije i radionice u vezi s reformom javne uprave i upravljanjem javnim financijama

- Jačanje političkog dijaloga s institucijama EU i državama članicama, koordinacija i međuinstitucionalno učenje među institucijama koje sudjeluju u regionalnim i europskim mrežama

- Priprema strategija, zakonodavnih prijedloga, konceptualnih dokumenata, studija, procjena, izvješća o praćenju i evaluaciji, smjernica, političkih bilješki, tematskih prikaza, analiza, mišljenja i komentara za oblikovanje i provedbu reformi usmjerenih na EU integraciju (posebno u kontekstu PAR i PFM)

- Razmjene te partnerstva/događaji umrežavanje uključujući peer-to-peer događaje, pripravnštva, konzultantske misije, studijska putovanja i posjete u svrhu jačanja kapaciteta ključnih institucija na svim razinama

- Organizacija događaja za informiranje i uključivanje javnosti, uključujući uspostavu platformi i visokorangiranih političkih dijaloga o integraciji u EU.

Područje podrške 3: Zelena agenda (Područje 3)

(koje doprinosi i području 4)

Ishod(i) (specifični ciljevi) su:

3.1. Ojačana zaštita okoliša i bioraznolikosti, povećana otpornost na klimatske promjene te poboljšana usklađenost s pravnom stečevinom EU-a u području klime i okoliša.

Glavne vrste očekivanih rezultata (ovo nije iscrpan popis) su:

- Podrška provedbi načela hijerarhije otpada u skladu s relevantnom pravnom stečevinom EU-a, politikama i standardima

- Unaprjeđenje zakonodavnog okvira radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a o zaštiti prirode, uključujući Direktivu o pticama i Direktivu o staništima

- Podrška usklađivanju s i provedbi MRVA-e kao prvog koraka prema uspostavi sustava određivanja cijene ugljika/ETS-a u Bosni i Hercegovini

- Podrška razvoju koncepta zelenog financiranja u Bosni i Hercegovini

Indikativni popis aktivnosti:

- Podrška općinskom upravljanju otpadom i sustavima prikupljanja otpada temeljenima na regionalizaciji i smanjenju troškova prikupljanja otpada, procjena mehanizama za smanjenje količine otpada, poboljšanje upravljanja posebnim kategorijama otpada te izgradnja kapaciteta i podizanje svijesti kod lokalnih vlasti i drugih dionika.

- Unaprjeđenje zakonodavnog okvira radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a o zaštiti prirode, uključujući Direktivu o pticama i Direktivu o staništima, uključivat će zakonodavne analize, izradu relevantnih propisa i osiguranje izgradnje kapaciteta i obuke za stručnjake iz područja zaštite okoliša kako bi se osigurala učinkovita provedba tih reformi.

- Podrška usklađivanju s i provedbi MRVA-e kao početnom koraku za uspostavu sustava određivanja cijene emisija ugljika/ETS-a u Bosni i Hercegovini te osiguranje spremnosti za sustav EU ETS, uključivat će zakonodavne analize, izradu propisa te izgradnju kapaciteta i obuku svih relevantnih dionika uključenih u provedbu MRVA.

- Programi obuke za dionike o tehničkim aspektima monitoringa, izvještavanja, verifikacije i akreditacije, uključujući razvoj i provedbu obuka, osiguranje pristupa

potrebnim alatima i opremi te izgradnju kapaciteta za nadzor, izvješćivanje i verifikaciju emisija.

- Provedba procjena potreba za uvođenje koncepta održivog/zelenog financiranja uključivat će istraživanje, uključivanje dionika i izradu strategija za promicanje usvajanja mehanizama zelenog financiranja u Bosni i Hercegovini.

Područje podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast (Područje 4)

(koje doprinosi i području 2)

Ishodi (specifični ciljevi) su:

4.1. Ojačana konkurentnost, kružnost, socioekonomski rast te trgovina

Glavne vrste očekivanih rezultata (ovo nije iscrpan popis) su:

- Unaprjeđeni sustavi odgovora na izvanredne situacije u Bosni i Hercegovini, uz uspostavu otporne strukture za odgovor na izvanredne događaje na razini cijele zemlje.

- Razvijeni klinički putovi za rak dojke i rak vrata maternice kako bi se osiguralo pravovremeno liječenje pacijenata

- Bolje usklađivanje rudarskog sektora s politikama i strategijama EU-a

- Usklađivanje poljoprivrednog sektora s pravnom stečevinom EU-a, osobito s glavnim područjima politika i administrativnim strukturama Zajedničke poljoprivredne politike

- Povećana inovativnost, kružnost, prikupljanje podataka i konkurentnost, uključujući produktivnost poljoprivrede i održive poljoprivredne lance

Indikativni popis aktivnosti:

- Obuka osoblja, nabava potrebne opreme i izrada standardnih operativnih postupaka za zaprimanje poziva i dispečersko upućivanje, uključujući mehanizme odgovora civilne zaštite (poput uspostave broja 112)

- Provedba procjena potreba i zdravstvenih protokola, izrada i provedba odgovarajućih kliničkih smjernica, obuka i izgradnja kapaciteta zdravstvenih radnika te kampanje podizanja svijesti javnosti

- Definiranje strategije i strateških projekata u rudarskom sektoru (kritične sirovine); provođenje procjene potreba, razvoj i provedba odgovarajućih politika i strategija te obuka i izgradnja kapaciteta uključenih dionika

- Jačanje institucionalnih i sektorskih kapaciteta i sustava za učinkovitu provedbu politika

- Provedba procjena potreba te razvoj i provedba odgovarajućih usklađenih politika i strategija

- Pružanje obuka i izgradnje kapaciteta dionicima u poljoprivrednom sektoru, proizvodnji hrane i sigurnosti hrane

3.2 Doprinos horizontalnim prioritetima i uključivanje

Zaštita okoliša, klimatske promjene i bioraznolikost

Akcija će doprinijeti zaštiti okoliša u skladu s potrebama koje su identificirale vlasti u Bosni i Hercegovini te pripadajućim aktivnostima Akcije. Sama Akcija, kao ni aktivnosti koje iz nje proizlaze, neće imati negativan utjecaj na okoliš niti ugroziti okoliš, zdravlje i sigurnost u budućnosti. Aktivnosti će se provoditi na način koji je maksimalno prihvatljiv za okoliš, sljedeći pristup "ne nanosi štetu". Osim toga, gdje god je moguće, Akcija ima za cilj promicati održivost i odgovornost prema okolišu u različitim sektorima javne uprave, u skladu s preporukama Europskog zelenog plana. Posebna pozornost posvetit će se aspektima zelene javne

uprave, uključujući zelenu javnu nabavu. Akcija će doprinijeti ostvarenju klimatskih ciljeva EU i same zemlje - uključujući obveze iz nacionalno utvrđenih doprinosa (NDC) - kroz osiguravanje i identifikaciju kritičnih sirovina za osiguravanje lanca opskrbe. Time će se stvoriti temelji da Bosna i Hercegovina doprinese sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama, čime se smanjuje onečišćenje okoliša. Podrška usvajanju strogog regulatornog okvira, uzimajući u obzir najbolje prakse s novim standardima zaštite okoliša te primjenom rješenja utemeljenih na prirodi (Nature Based Solutions), transformirat će rudarski sektor u zemlji. Strateška procjena utjecaja na okoliš (SEA), Procjena utjecaja na okoliš (EIA) i Procjena klimatskih rizika (CRA) bit će promovirani kao nužni alati za osiguranje održivosti i poštivanje načela "ne nanosi bitnu štetu" (DNSH).

Ravnopravnost spolova i osnaživanje žena i djevojčica

Akcija uključuje ravnopravnost spolova i u cjelini je rodno osjetljiva, u potpunosti usklađena s načelima i pristupom utvrđenim u Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost 2020.-2025. te s Gender akcijskim planom Bosne i Hercegovine 2023.-2027., kao okvirnim strateškim dokumentom za uključivanje standarda ravnopravnosti spolova u ključna područja reforme. Akcija će također doprinijeti provedbi Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost 2020.-2025., čiji je cilj jačanje uključivanja rodne perspektive. Ona obuhvaća uvođenje rodne perspektive u sve faze oblikovanja i provedbe politika.

Agenda za rodnu ravnopravnost izravno će se podupirati izradom strateških dokumenata i jačanjem kapaciteta javnih tijela koja doprinose ispunjavanju uvjeta za provedbu reformi i ulaganja u socioekonomsku konkurentnost i koheziju. Akcija će pridonijeti provedbi Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine 2023.-2027. Predviđena je podrška za unaprijeđeno prenošenje pravne stečevine EU u području ravnopravnosti spolova, uključujući provedbu zakonodavnog okvira i kampanje podizanja svijesti o ravnopravnosti spolova.

Također će se poticati prilike za znanstvenice i poduzetnice u pretežno muškim sektorima, poput rudarstva i poljoprivrede. Akcija će ujedno dati doprinos provedbi Zelene agende.

Ljudska prava

Akcija će osigurati da se ljudska prava uvijek poštuju i da se sve aktivnosti temelje na pristupu utemeljenom na ljudskim pravima. Promicanje poštivanja ljudskih prava, osobito u njihovom presjeku s pitanjima migracija, središnji je element Akcije i njenih rezultata. Akcija će ojačati pristup utemeljen na pravima u upravljanju migracijama. Aktivnosti su namijenjene migrantima, tražiteljima azila i izbjeglicama, žrtvama trgovine ljudima, djeci bez pratnje te ženama i djevojčicama migrantima.

Osobe s invaliditetom

Poboljšanja u javnim službama i jačanje dobrog upravljanja koja će se postići ovom Akcijom koristit će manjinama i ranjivim skupinama. Na temelju temeljnih načela promicanje jednakosti i borbe protiv diskriminacije, sudjelovanje u Akciji bit će zajamčeno na temelju jednakog pristupa bez obzira na invaliditet, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, dob ili spolnu orijentaciju. Usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a koja štiti prava osoba s invaliditetom bit će sustavno uključeno, u skladu sa Strategijom EU-a o pravima osoba s invaliditetom 2021. do 2030.

Demokracija

Sudjelovanje i uključivanje civilnog društva i neдржавних dionika u proces europskih integracija od iznimne je važnosti, a suradnja između vladinog i nevladinog sektora ključna je. Prilike za dijalog i suradnju između civilnog društva i neдржавnih aktera s jedne strane te aktera javnog sektora s druge strane dodatno će se razvijati kroz različite inicijative predviđene ovom Akcijom.

Osetljivost na sukobe, mir i otpornost

Otpornost će se podupirati u svim aktivnostima, a osobito kroz ciljeve povezane s održavanjem i jačanjem mirovnih i sigurnosnih aktivnosti unutar Područja 1 i 2, s posebnim naglaskom na pomirenje, suočavanje s prošlim sukobima i rješavanje ratnih zločina. U okviru Područja 3 i 4, Zelena tranzicija i konkurentnost, osobito kroz uvođenje suvremenog regulatornog okvira usklađenog sa standardima EU u rudarskom sektoru, s obzirom na veliki broj neodrživih malih rudarskih operacija, potencijal za otpornost može se razviti među lokalnim zajednicama, malim i srednjim poduzećima te investitorima. Ti potencijali će se unaprijed prepoznavati i aktivno razvijati. Naglasak će biti na mogućnostima koje otvaraju uvođenje visokih socioekoloških standarda. Nadalje, usvajanje novih ekonomskih paradigmi i inovativnih rješenja omogućit će značajne razvojne prilike za lokalne ruralne zajednice, uz osiguravanje konkretnih koristi na razini zajednice i očuvanje kvalitete okoliša.

Smanjenje rizika od katastrofa

Zahvaljujući svojoj fleksibilnosti, Akcija omogućuje/dozvoljava podršku u vezi s prevencijom prirodnih katastrofa i ublažavanjem njihovih posljedica, uključujući podršku za, između ostalog, studije izvedivosti, procjene šteta i potreba za oporavkom, mjere prevencije i ublažavanja te unaprijeđene mehanizme odgovara civilne zaštite. Osim toga, poboljšana regulacija i standardi u rudarskom sektoru smanjit će rizike povezane s rudarstvom. Očuvanje i ponovna uporaba rudarskog i prerađivačkog otpada, u kontekstu zaštite okoliša, predstavljaju važan korak prema sprječavanju i smanjenju opasnosti.

3.3 Vanjske pretpostavke i rizici

Vanjske pretpostavke

- Politički, pravni i društveni konteksti u Bosni i Hercegovini pogodni su za reforme u svjetlu pristupanja zemlje Europskoj uniji, a pojedina politička pitanja ne blokiraju europski put niti provedbu planirane suradnje i pomoći.

- Postoji kontinuirana predanost administracije i korisnika/dionika, vođena i koordinirana na najvišoj razini u rješavanju ključnih prioriteta ove Akcije, uključujući predanost uključivom procesu.

- Vlasništvo nad procesom od strane dionika osigurano je tijekom provedbe Akcije, uključujući njihovu spremnost na suradnju na svim razinama u zemlji, s Europskom unijom i provedbenim partnerima.

- Zagovarački naponi EU te drugih nacionalnih i međunarodnih aktera i njihova podrška potrebnim reformama u prioritetnim područjima usklađeni su međusobno ili barem nisu u sukobu.

- Potrebni domaći i međunarodni resursi (financijski i administrativni, uključujući stručnjake, vrijeme, prostor, podatke i usklađeno zakonodavstvo) dostupni su i učinkovito mobilizirani za nastavak provedbe Akcije i postizanje održivosti rezultata.

Kategorija	Rizici	Vjerojatnost (Visoka/srednja/niska)	Utjecaj (Visok/srednji/nizak)	Mjere ublažavanja
1-Vanjsko okruženje: Političke odluke i prioritete izvan nadležnosti Komisije	Nepredviđena politička nestabilnost ili poremećaji u razvoju događaja, što može dovesti do mogućih kašnjenja ili otkazivanja planiranih aktivnosti	V	S	Politički dijalog na najvišoj razini radi otklanjanja zastoja u usvajanju i provedbi Akcije i njenih projekata. Uključivanje širokog kruga dionika radi osiguranja vlasništva i povjerenja. Modularnost, fleksibilnost i uključiv pristup u izradi različitih projekata u okviru Akcije pomoći će u ublažavanju rizika.
1-Vanjsko okruženje: Političke odluke i prioritete izvan nadležnosti Komisije	Inicijative koje se provode u okviru Akcije nemaju političku podršku ili postoji manjak ili smanjena predanost, što smanjuje učinkovitost Akcije,	S	S	Politički dijalog bit će usmjeren na temelju analize dionika na početku Akcije. Podrška će se tražiti od sjedišta, uključujući EEAS (razne glavne uprave, države članice EU i međunarodne partnere), radi jačanja političkog i institucionalnog dijaloga. Akcija će putem formalnih i neformalnih kanala održavati stalan dijalog s ključnim institucionalnim dionicima kako bi se osigurala uključenost i vlasništvo, uključujući naglašavanje važnosti dodjele potrebnog političkog prioriteta procesu pristupanja Europskoj uniji.
2 - Procesi planiranja i sustavi - operativni procesi i financijski sustavi vanjskih partnera/korisnika IPA III	Nedovoljna koordinacija među institucijama te drugim projektima ili donatorima	V	S	Održavat će se dobra razina komunikacije s drugim projektima u ovom području podrške koje financira EU, kao i s drugim donatorima, kako bi se osigurala koordinacija i izbjeglo preklapanje. Na razini korisnika poticat će se koordinacija donatora sa širokim spektrom dionika, uključujući, ali ne ograničavajući se

				na provedbene partnere, partnere i donatore istomišljenike.
2 - Procesi planiranja i sustavi-operativni procesi i finansijski sustavi vanjskih partnera/korisnika IPA III	Izazovi u provedbi i/ili kašnjenja zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta vanjskog partnera ili korisnika, birokratskih prepreka ili nedostatka tehničke stručnosti	S	N	Provedbeni partneri bit će odgovorni za osiguravanje koordinacije i s drugim donatorima u regiji s ciljem boljeg usklađivanja i, ako je potrebno, pravog redosljeda različitih aktivnosti. Delegacija EU koordinirat će interno i eksterno kako bi se izbjegli suvišni ili prečesti zahtjevi prema korisnicima. Pojednostavljivanje administrativnih postupaka i inicijative za izgradnju kapaciteta relevantnih institucija ubrzat će provedbu.
3 - Ljudi i organizacija	Nestabilnost i ograničena dostupnost osoblja partnerskih institucija	S	S	Izgradnja kapaciteta unutar nacionalnih institucija za kontinuirano upravljanje i razvoj politika od presudne je važnosti. Akcija će dodatno nastojati osigurati uključivu i stabilnu podršku uključenih partnerskih institucija.
4 - Zakonitost i pravilnost: Integritet	Rizik od korupcije, prijevare ili nepravilnosti u javnom i/ili privatnom sektoru narušava povjerenje partnera	S	S	Poštivanje međunarodnih standarda javne nabave, tehničke i finansijske revizije te evaluacije može značajno smanjiti opseg korupcije i prijevare.
4 - Zakonitost i pravilnost	Moguće preklapanje s aktivnostima financiranim iz Instrumenta za reforme i rast	N	N	Koordinirati planirane aktivnosti na razini zemlje i njenih korisnika unaprijed.
5 - Komunikacija i informiranje	Rizik od dezinformacija i stranog informativnog manipuliranja.	V	S	Delegacija EU zajedno s EEAS-om surađivat će u pružanju podrške javnoj upravi i provedbenim partnerima kako bi se pravovremeno komunicirale koristi koje zemlja ima od podrške EU te koristi procesa integracije u EU.

4. PROVEDBENI ARANŽMANI

4.1. Finansijski sporazum

Radi provedbe ove Akcije s Bosnom i Hercegovinom će se sklopiti finansijski sporazum.

4.2. Indikativno razdoblje provedbe

Indikativno operativno razdoblje provedbe ove Akcije, tijekom kojeg će se provoditi aktivnosti te realizirati odgovarajući ugovori i sporazumi, iznosi 72 mjeseca od dana sklapanja finansijskog sporazuma (ili pisma obavijesti odnosno razmjene pisama za naknadne godišnje proračunske obroke).

Produljenja razdoblja provedbe može odobriti odgovorni službenik za ovjeravanje Komisije u propisno opravdanim slučajevima.

4.3. Modaliteti provedbe

Komisija će osigurati da se poštuju odgovarajuća pravila i postupci EU za pružanje finansijske potpore trećim stranama, uključujući postupke revizije, gdje je to primjenjivo, te usklađenost akcijskog plana s restriktivnim mjerama EU-a¹

4.3.1. Izravno upravljanje (bespovratna sredstva)

4.3.1.1. Bespovratna sredstva

a) Svrha bespovratnih sredstava

Bespovratna sredstva (izravna bespovratna sredstva) doprinijet će ostvarenju dijela Područja podrške 1: Vladavina prava, temeljna prava i demokracija (Područje 1) i ishoda 1.1: Poboljšana vladavina prava, uključujući pravosuđe, demokratske standarde te poštivanje ljudskih prava i međunarodnog prava.

b) Vrsta ciljanih kandidata

Izravna bespovratna sredstva Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP) koristit će se za daljnje osnaživanje Bosne i Hercegovine da može samostalno i održivo evidentirati nestale osobe i istraživati zločine povezane s prisilnim nestancima, s ciljem zaštite ljudskih prava svojih građana.

(c) Obrazloženje izravnih bespovratnih sredstava

Za Područje podrške 1 - Vladavina prava, temeljna prava i demokracija i ishod 1.1. Poboljšana vladavina prava, uključujući pravosuđe, demokratske standarde te poštivanje ljudskih prava (uključujući radna prava) i međunarodnog prava, pod odgovornošću odgovornog službenika za ovjeravanje Komisije, bespovratna sredstva mogu se dodijeliti bez poziva na podnošenje prijedloga Međunarodnoj komisiji za nestale osobe (ICMP).

Pod odgovornošću odgovornog službenika za ovjeravanje Komisije, dodjela bespovratnih sredstava bez poziva na podnošenje prijedloga opravdana je jer je ICMP međuvladina organizacija kojoj je isključivo povjeren rad na pitanju nestalih osoba. ICMP je jedina organizacija s potrebnim stručnim znanjem, kapacitetima i resursima za pružanje stručne pomoći u vezi s pitanjem nestalih osoba, kako na razini politika, tako i na tehničkoj razini. S više od 20 godina podrške Bosni i Hercegovini u evidentiranju nestalih osoba, ICMP predstavlja jedinstvenog partnera za Europsku uniju kada je riječ o potrazi za nestalim osobama i osnaživanju domaćih institucija da preuzmu te aktivnosti.

Ugovor o izravnim bespovratnim sredstvima s ICMP-om zaključuje se u skladu s člankom 198. točka (f) Finansijske

¹ Vidi EU Sanctions Map. Karta sankcija je IT alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu (SL). U slučaju nesklada između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na internetskoj stranici, prednost ima verzija objavljena u Službenom listu.

uredbe zbog tehničke stručnosti i visokog stupnja specijalizacije ove organizacije.

4.3.2. Izravno upravljanje (nabava)

Nabava će doprinijeti ostvarenju dijela Područja podrške 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a i ishoda 2.1: Poboľšano upravljanje i funkcioniranje ključnih javnih institucija te ishoda 2.2: Ojačani kapaciteti ključnih dionika koji doprinose procesu europskih integracija.

Nabava će doprinijeti ostvarenju dijela Područja podrške 3: Zelena agenda i ishoda 3.1: Ojačana zaštita okoliša i bioraznolikosti, povećana otpornost na klimatske promjene te poboljšana usklađenost s pravnom stečevinom EU-a u području klime i okoliša.

Nabava će doprinijeti Području podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast i ishoda 4.1: Ojačana konkurentnost, kružnost, socioekonomski rast te trgovina.

4.3.3. Neizravno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stupovima (pillar-assessed entity)

Dio ovog akcijskog plana može se provoditi kroz neizravno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stupovima, kojeg će odabrati službe Komisije koristeći sljedeće kriterije:

- financijski i operativni kapacitet, te
- tehnički kapacitet, poput iskustva u pripremi i provedbi projekata u područjima povezanim s Akcijom
- iskustvo u upravljanju velikim i složenim programima
- prisutnost u regiji, i
- snažna radna partnerstva s glavnim dionicima (tj. relevantna ministarstva, lokalne vlasti, nevladine organizacije i dr.) u Bosni i Hercegovini

Provedba odabranih entiteta ocijenjenih prema stupovima obuhvatit će ishode 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1.

4.3.4 Promjene iz načina neizravnog u izravno upravljanje (i obratno) zbog iznimnih okolnosti

Ako se modalitet provedbe kroz neizravno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stupovima, kako je definirano u odjeljku 4.3.3., ne može provesti zbog okolnosti izvan kontrole Komisije, koristit će se modalitet provedbe putem bespovratnih sredstava za Područje podrške 1: Vladavina prava, temeljna prava i demokracija, Ishodi 1.1, 1.2 i 1.3, u skladu sa sljedećim elementima:

(a) Svrha bespovratnih sredstava: Bespovratna sredstva podupirat će aktivnosti koje doprinose općim ciljevima Akcije, s naglaskom na promicanje vladavine prava, neovisnosti pravosuđa, integriteta, transparentnosti i javne odgovornosti na zapadnom Balkanu.

(b) Vrsta ciljanih kandidata: pravne osobe, međunarodne organizacije, nevladine organizacije ili konzorciji s relevantnim operativnim kapacitetom (u slučaju da je potrebna fleksibilnost za složenije inicijative).

Ako se modalitet provedbe kroz neizravno upravljanje, kako je definirano u odjeljku 4.3.3., ne može provesti zbog okolnosti izvan kontrole Komisije, koristit će se modalitet provedbe putem nabave u okviru izravnog upravljanja za:

- Područje podrške 1: Vladavina prava, temeljna prava i demokracija, Ishod 1.2.
- Područje podrške 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, Ishodi 2.1 i 2.2.
- Područje podrške 3: Zelena agenda, Ishod 3.1.
- Područje podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast, Ishod 4.1.

Ako se modalitet provedbe kroz izravno upravljanje, kako je definirano u odjeljku 4.3.2. (nabava), ne može provesti zbog okolnosti izvan kontrole Komisije, koristit će se modalitet provedbe kroz neizravno upravljanje s entitetom ocijenjenim prema stupovima za:

- Područje podrške 2: Dobro upravljanje, usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, Ishodi 2.1 i 2.2.
- Područje podrške 3: Zelena agenda, Ishod 3.1.
- Područje podrške 4: Konkurentnost i uključiv rast, Ishod 4.1.

4.4. Opseg geografske prihvatljivosti za nabavu i bespovratna sredstva

Primjenjuje se geografska prihvatljivost u smislu mjesta osnivanja za sudjelovanje u postupcima javne nabave i dodjeli bespovratnih sredstava te u smislu podrijetla nabavljene opreme i usluga, kako je utvrđeno u osnovnom aktu i navedeno u relevantnim ugovornim dokumentima, podložno sljedećim odredbama.

Odgovorni službenik Komisije za ovjeravanje može proširiti geografsku prihvatljivost na temelju hitnosti ili nedostupnosti usluga na tržištima dotičnih zemalja ili teritorija, ili u drugim propisno obrazloženim slučajevima kada bi primjena pravila prihvatljivosti onemogućila ili uvelike otežala provedbu ovog akcijskog plana (članak 28. stavak 10. Uredbe NDICI).

4.5. Indikativni proračun

Indikativni proračun ¹	Doprinos EU-a 2025. (EUR)	Doprinos EU-a 2026. (EUR)	Doprinos EU-a 2027. (EUR)	Ukupni doprinos EU-a 2025.-2027. (EUR)
Modaliteti provedbe				
Metode provedbe - vidi odjeljak 4.4				
Bespovratna sredstva - (izravno upravljanje) vidi odjeljak 4.3.1.	1.500.000	0	0	1.500.000
Nabava (izravno upravljanje) - vidi odjeljak 4.3.2.	1.000.000	18.000.000	10.000.000	29.000.000
Neizravno upravljanje s entitetima ocijenjenim prema stupovima - vidi odjeljak 4.3.3.	27.500.000	20.500.000	62.000.000	110.000.000
Evaluacija - vidi odjeljak 5.2	može biti obuhvaćeno drugom Odlukom	može biti obuhvaćeno drugom Odlukom	može biti obuhvaćeno drugom Odlukom	može biti obuhvaćeno drugom Odlukom
Revizija i verifikacija - vidi odjeljak 6.	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom
Strateška komunikacija i javna diplomacija - vidi odjeljak 7.	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom	bit će obuhvaćeno drugom Odlukom
Ukupno	30.000.000	38.500.000	72.000.000	140.500.000

¹ Napomena: Konačni tekst o reviziji/verifikaciji ovisit će o ishodu tekućih rasprava o objedinjavanju financiranja (u jednoj ili ograničenom broju Odluka) i naknadnom financijskom upravljanju, odnosno za sklapanje ugovora o reviziji i plaćanjima.

5. MJERENJE USPJEŠNOSTI

5.1 Praćenje i izvješćivanje

Aktivnosti praćenja koje će se provoditi za ovu Akciju imat će za cilj identificirati uspjehe, probleme i/ili potencijalne rizike kako bi se korektivne mjere poduzele pravovremeno. Obje vrste internog praćenja provodit će se na uključiv način, uz sudjelovanje ključnih dionika.

Interno praćenje

Svakodnevno tehničko i financijsko praćenje provedbe ove Akcije ili dijelova Akcije bit će kontinuiran proces i dio odgovornosti kako provedbenih partnera tako i Komisije.

Eksterno praćenje

U skladu s pravilima i procedurama Komisije, Komisija može provesti dodatno praćenje putem neovisnih vanjskih konzultanata koje angažira Komisija. Eksterno praćenje podržano je objema vrstama internog praćenja opisanim gore.

5.2 Evaluacija

Komisija može provesti srednjoročnu, završnu ili ex post evaluaciju ove Akcije ili njezinih dijelova. U slučaju da srednjoročna ili završna evaluacija nije predviđena, Komisija može tijekom provedbe odlučiti provesti takvu evaluaciju iz opravdanih razloga, bilo na vlastitu inicijativu ili na prijedlog korisnika IPA III. Kako je navedeno u Smjernicama za bolju regulativu¹, evaluacije se mogu odrediti kao rezultat novih strateških odluka ili značajnih (negativnih) povratnih informacija o uspješnosti (npr. problemi u provedbi, nalazi iz rezultata praćenja, pritužbe ili povrede, revizorska izvješća).

U duhu partnerstva, službe Komisije te korisnik IPA III i drugi ključni dionici mogu također provoditi zajedničke evaluacije.

Korisnik IPA III i drugi ključni dionici trebaju doprinosti i osigurati potrebne informacije za različite evaluacijske procese. Nakon dogovora među stranama, izvješća o evaluaciji mogu se objaviti kako bi relevantni dionici, uključujući predstavnike civilnog društva, mogli iznijeti svoja stajališta i time doprinijeti funkciji odgovornosti evaluacije.

Kao rezultat evaluacije, a gdje je to primjereno, u dogovoru s korisnikom IPA III, Komisija i provedbeni partner zajednički odlučuju o daljnjim aktivnostima koje treba poduzeti i eventualnim potrebnim prilagodbama, uključujući, ako je potrebno, i preusmjeravanje relevantnih komponenti.

6. REVIZIJA I VERIFIKACIJE

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se primjenjuju na ugovore sklopljene za provedbu intervencija u okviru ove Akcije, Komisija može, na temelju procjene rizika, ugovoriti neovisne revizorske ili verifikacijske zadatke za jedan ili više ugovora ili sporazuma sklopljenih za intervencije ili njihove dijelove koji proizlaze iz ove Akcije.

7. STRATEŠKA KOMUNIKACIJA I JAVNA DIPLOMACIJA

Sve institucije koje provode vanjske intervencije financirane iz sredstava EU imaju ugovornu obvezu informirati relevantnu javnost o potpori Unije njihovom radu prikazivanjem amblema EU-a i kratke izjave o financiranju, gdje je to primjereno, na svim komunikacijskim materijalima povezanim s predmetnim intervencijama. U tu svrhu moraju se pridržavati uputa danih u Smjernicama iz 2022. godine Communicating and raising EU visibility: Guidance for external actions (Komuniciranje i povećanje vidljivosti EU-a:

Smjernice za vanjsko djelovanje) (ili bilo kojem dokumentu koji ga naslijedi).

Ova obveza jednako se primjenjuje bez obzira na to provode li predmetne intervencije Komisija, partnerska zemlja, pružatelj usluga, korisnici bespovratnih sredstava ili povjerene ili delegirane institucije kao što su agencije UN-a, međunarodne financijske institucije i agencije država članica EU-a. U svakom slučaju, upućivanje na relevantne ugovorne obveze mora biti uključeno u odgovarajući financijski sporazum, ugovore o nabavi i bespovratnim sredstvima te sporazume o doprinosu.

Radi povećanja vidljivosti EU-a i njegovog doprinosa intervencijama, Komisija može potpisivati ili sklapati zajedničke izjave, u okviru svojih ovlasti za izvršenje proračuna i radi zaštite financijskih interesa Unije. Mjere vidljivosti i komunikacije trebaju također promicati transparentnost i odgovornost u korištenju sredstava. Učinkovitost komunikacijskih aktivnosti treba mjeriti u pogledu podizanja svijesti o intervenciji i njezinim ciljevima te o financiranju intervencije od strane EU-a.

Provedbeni partneri moraju redovito obavještavati Komisiju i Delegaciju EU-a o planiranju i provedbi specifičnih aktivnosti vidljivosti i komunikacije prije njihove provedbe. Provedbeni partneri osigurat će odgovarajuću vidljivost financiranja EU-a i izvještavati o aktivnostima vidljivosti i komunikacije, kao i o rezultatima, relevantne odbore za praćenje.

DODATAK II - OPĆI UVJETI

Sadržaj

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u

Članak 1 - Opće odredbe

Članak 1a - Nabava i dodjela grantova

Članak 1b - Isključenje i administrativne sankcije

Članak 2 - Komunikacija i vidljivost

Članak 3 - Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabave te ex post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija

Članak 4 - Bankovni računi, računovodstveni sustavi i priznati troškovi

Članak 5- Odredbe o plaćanjima od strane Komisije korisniku programa IPA III

Članak 6 - Prekid plaćanja

Članak 7 - Povrat sredstava

Članak 7a - Financijske ispravke i zatvaranje

Drugi dio: Odredbe primjenjive na proračunsku potporu

Članak 8 - Regulatorni dijalog

Članak 9 - Provjera uvjeta i isplata

Članak 10 - Transparentnost proračunske potpore

Članak 11 - Povrat proračunske potpore

Treći dio: Odredbe primjenjive na ovaj Sporazum o financiranju u cjelini, bez obzira na način provedbe

Članak 12 - Potpisivanje, razdoblje izvršenja, operativno razdoblje provedbe i rok ugovaranja

Članak 13 - Dozvole i ovlaštenja

Članak 14 - Zahtjevi za izvješćivanje

Članak 15 - Prava intelektualnog vlasništva

Članak 16 - Konzultacije između korisnika programa IPA III i Komisije

Članak 17 - Izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju

Članak 18 - Obustava ovog Sporazuma o financiranju

¹ Better Regulation Guidelines, SWD(2021.) 305 konačna verzija

Članak 19 - Raskid ovog Sporazuma o financiranju

Članak 20 - Mjerodavno pravo, rješavanje sporova

Članak 21 - Mjere ograničavanja EU

Prvi dio: Odredbe primjenjive na aktivnosti za koje je korisnik programa IPA III ugovorno tijelo prema IMBC-u

Članak 1. - Opće odredbe

(1) Svrha prvog dijela je utvrditi pravila za provedbu povjerenih zadataka izvršenja proračuna kako je opisano u Dodatku I. te definirati prava i obveze korisnika programa IPA III odnosno Komisije u izvršavanju tih zadataka.

Prvi dio primjenjuje se na zadatke izvršenja proračuna povjerene korisniku programa IPA III koji se odnose samo na doprinos Unije ili u kombinaciji sa sredstvima korisnika programa IPA III ili sredstvima treće strane, u slučaju da se takva sredstva provode u zajedničkom sufinanciranju.

(2) Korisnik programa IPA III ostaje odgovoran za ispunjavanje obveza propisanih Sporazumom o financiranju i Okvirnim sporazuma o financijskom partnerstvu (FFPA - Financial Framework Partnership Agreement). U skladu s člankom 6., člankom 18., člankom 19. i člankom 21., Komisija zadržava pravo prekinuti plaćanja te obustaviti i/ili raskinuti ovaj Ugovor o financiranju.

(3) Korisnik programa IPA III dužan je poštovati minimalnu stopu svog doprinosa navedenu u Dodatku I. U slučaju doprinosa i korisnika programa IPA III i Unije, doprinos korisnika programa IPA III stavlja se na raspolaganje u isto vrijeme kad i odgovarajući doprinos Unije.

(4) U svrhu primjene članka 25. Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu o zaštiti podataka, osobni podaci su:

- obrađeni zakonito, pošteno i na transparentan način u odnosu na vlasnika podataka;
- prikupljeni za određene, izričite i legitimne svrhe i ne smiju se dalje obrađivati na način koji je nespojiv s tim svrhama;
- odgovarajući, relevantni i ograničeni na ono što je potrebno u odnosu na svrhe za koje se obrađuju;
- točni i, prema potrebi, ažurirani;
- obrađeni na način koji osigurava odgovarajuću sigurnost osobnih podataka i
- čuvani u obliku koji omogućuje identifikaciju vlasnika podataka ne dulje nego što je potrebno za svrhe za koje se osobni podaci obrađuju.

Osobni podaci uključeni u dokumente koje čuva korisnik IPA III u skladu sa stavkom 2. članka 1.a moraju se izbrisati nakon što isteknu rokovi navedeni u tom stavku.

Članak 1.a - Nabava i dodjela grantova

(1) Ne dovodeći u pitanje članak 18. stavak 5. Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu, zadaci iz stavka 1. članka 1. korisnik programa IPA III provodi u skladu s postupcima i standardnim dokumentima koje utvrđuje i objavljuje Komisija za dodjelu ugovora o nabavi i dodjeli grantova u vanjskim aktivnostima, posebno u skladu s praktičnim vodičem o ugovornim postupcima za vanjska djelovanja Europske unije (PRAG - Commission for the award of procurement and grant contracts in external actions), na snazi u vrijeme pokretanja predmetnog postupka, kao i u skladu s potrebnim standardima vidljivosti i komunikacije iz članka 2. stavka 2.

Korisnik programa IPA III provodi postupke nabave i dodjele grantova, sklapa ugovore koji iz njih proizlaze i

osigurava da svi relevantni dokumenti za revizijski trag budu na jeziku ovog Ugovora o financiranju.

(2) Ne dovodeći u pitanje članak 49. Okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu, korisnik programa IPA III mora čuvati sve relevantne financijske i ugovorne popratne dokumente od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora o financiranju ili od ranijeg datuma u slučaju postupka nabave, poziva za dostavu prijedloga ili je postupak izravne dodjele grantova pokrenut prije stupanja na snagu ovog Ugovora o financiranju, pet godina od datuma zatvaranja programa. Korisnik programa IPA III dužan je posebno voditi sljedeće:

- (a) Postupci nabave
 - (i) Najave javnog nadmetanja s dokazom objave najave nabave i sve ispravke;
 - (ii) Imenovanje komisije za uži izbor;
 - (iii) Izvješće o užem izboru (uključujući dodatke) i prijave;
 - (iv) Dokaz o objavljivanju obavijesti o užem izboru;
 - (v) Pisma kandidatima koji nisu ušli u uži izbor;
 - (vi) Poziv za dostavljanje ponuda ili slično;
 - (vii) Tenderske dokumente koji uključuju dodatke, pojašnjenja, zapisnike sa sastanaka, dokaze o objavljivanju;
 - (viii) Imenovanje komisije za procjenu ponuda;
 - (ix) Izvješće o otvaranju ponuda, uključujući dodatke;
 - (x) Izvješće o procjeni/pregovorima, uključujući dodatke i primljene ponude¹;
 - (xi) Pismo obavijesti;
 - (xii) Prateće pismo za dostavljanje ugovora;
 - (xiii) Pisma neuspješnim kandidatima;
 - (xiv) Obavijest o dodjeli/poništanju, uključujući dokaz o objavi;
 - (xv) Potpisane ugovore, izmjene i dopune, ispravke, izvješća o provođenju i relevantnu korespondenciju.
- (b) Za pozive za dostavljanje prijedloga i izravnu dodjelu grantova
 - (i) Imenovanje komisije za procjenu prijedloga;
 - (ii) Otvaranje i administrativna izvješća uključujući dodatke i primljene prijave²;
 - (iii) Pisma uspješnim i neuspješnim kandidatima nakon procjene sažetka;
 - (iv) Izvješće o procjeni sažetka;
 - (v) Izvješće o procjeni čitave prijave ili izvješće o pregovaračkom postupku s relevantnim dodacima;
 - (vi) Provjeru prihvatljivosti i prateću dokumentaciju;
 - (vii) Pisma uspješnim i neuspješnim podnositeljima zahtjeva s odobrenim rezervnim listama nakon potpune procjene prijave;
 - (viii) Prateće pismo za dostavljanje ugovora o grantu;
 - (ix) Obavijest o dodjeli/poništanju, uključujući dokaz o objavi;
 - (x) Potpisane ugovore, izmjene i dopune, ispravke i relevantnu korespondenciju.

Osim toga, financijski i ugovorni dokumenti iz stavka 2.(a) i 2.(b) moraju biti dopunjeni svim relevantnim popratnim dokumentima kako se zahtijevaju postupcima iz stavka 1., kao i svom relevantnom dokumentacijom koja se odnosi na plaćanja, povrate i operativne troškove, na primjer izvješća o projektima i

¹ Eliminacija neuspješnih ponuda pet godina nakon završetka postupka nabave.

² Eliminacija neuspješnih prijava tri godine nakon zatvaranja postupka dodjele granta.

provjerama na licu mjesta, prihvatanje robe i radova, garancije, jamstva, izvješća nadzornih inženjera.

(3) Operacije koje sufinancira Unija u okviru Programa također mogu dobiti sredstva od međunarodne organizacije, države članice, treće zemlje ili regionalne organizacije.

Članak 1.b - Isključenje i administrativne sankcije

(1) Prilikom primjene postupaka i standardnih dokumenata koje je utvrdila i objavila Komisija za dodjelu ugovora o nabavi i ugovora o grantu, korisnik programa IPA III u skladu s tim osigurava da se ugovor o nabavi ili grantu financiran od strane EU ne dodijeli gospodarskom subjektu niti podnositelju zahtjeva za dodjelu granta ukoliko se taj gospodarski subjekt ili podnositelj zahtjeva za dodjelu granta ili osoba s ovlašću zastupanja, donošenja odluka ili kontrolom nad njim, nalazi u nekoj od situacija za isključenje kako je predviđeno odgovarajućim procedurama i standardnim dokumentima Komisije.

(2) Korisnik programa IPA III dužan je odmah obavijestiti Komisiju kada je kandidat, ponuditelj ili podnositelj zahtjeva u situaciji isključenja iz stavka (1), ili je počinio nepravilnosti i prijevaru kako je definirano u članku 51. stavku 5. FFPA-a, ili je pokazao značajne nedostatke u ispunjavanju glavne obveze u provedbi zakonske obveze koja se financira iz proračuna Unije.

(3) Korisnik programa IPA III uzima u obzir podatke sadržane u Sustavu ranog otkrivanja i isključenja (EDES) Komisije prilikom dodjele ugovora o nabavi i grantu. Pristup informacijama može se osigurati putem točke (točaka) za vezu ili putem savjetovanja koristeći se sljedećim sredstvima: (Europska komisija, Glavna uprava za proračun, računovođa Komisije, M015, B-1049 Bruxelles, Belgija i e-poštom na BUDG-EDES-DB@ec.europa.eu s kopijom na adresu Komisije navedenu u članku 3. Posebnih uvjeta). Svaki ugovor ili grant sklopljen s izvođačem ili korisnikom granta koji je u situaciji isključenja u trenutku sklapanja ugovora isključuju se iz financiranja Unije i može se primijeniti mehanizam financijskih korekcija u skladu s člankom 7.a.

(4) Ako korisnik programa IPA III postane svjestan situacije isključenja iz stavka 1. u provedbi zadataka opisanih u Dodatku I., korisnik programa IPA III će, prema uvjetima svog nacionalnog zakonodavstva, nametnuti gospodarskom operateru ili podnositelju zahtjeva za grant, odbijanje iz danog postupka i isključenje iz budućih postupaka nabave ili dodjele granta. Korisnik programa IPA III također može nametnuti financijsku kaznu proporcionalnu vrijednosti dotičnog ugovora. Odbijanja, isključenja i/ili financijske kazne izriču se nakon akuzatornog postupka kojim se dotičnoj osobi osigurava pravo na obranu. Korisnik programa IPA III dužan je obavijestiti Komisiju u skladu sa stavkom (2) ovog članka.

Članak 2. - Komunikacija i vidljivost

(1) U skladu s člankom 24. odgovarajućih FFPA-a, korisnici programa IPA III poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurali vidljivost financiranja EU za aktivnosti koje su im povjerene te pripremaju koherentan plan aktivnosti komunikacije i vidljivosti, koji treba biti dostavljen Komisiji na dogovor u roku od 2 mjeseca od stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju.

(2) Ove aktivnosti komunikacije i vidljivosti moraju biti u skladu s Priručnikom za komunikacije i vidljivost za vanjske aktivnosti EU koji je utvrdila i objavila Komisija, a koji je na snazi u vrijeme aktivnosti.

Članak 3. - Ex-ante i ex-post kontrole postupaka dodjele grantova i postupaka nabave te Ex-post kontrole ugovora i grantova koje provodi Komisija

(1) Komisija može provoditi ex-ante kontrole postupaka dodjele za nabave i grantove za sljedeće faze:

(a) odobrenja obavijesti o ugovoru za nabavu i njihove izmjene;

(b) odobrenja tenderske dokumentacije i smjernica za podnositelje zahtjeva za grantove;

(c) odobrenje sastava Odbora za ocjenjivanje;

(d) odobravanje evaluacijskih izvješća, odluka o odbijanju i dodjeli¹;

(e) odobrenje ugovornih dosjea i dodataka ugovorima.

(2) U smislu ex-ante kontrola, Komisija odlučuje o:

(a) provođenju ex-ante kontrola svih spisa, ili

(b) provođenju ex-ante kontrola odabranih spisa, ili

(c) potpunom odustajanju od ex-ante kontrola.

(3) Ako Komisija odluči izvršiti ex-ante kontrole u skladu sa stavkom 2. točke (a) ili (b), ona korisnika programa IPA III izvještava o dokumentima izabranim za ex-ante kontrole. Ovaj korisnik programa IPA III, nakon obavijesti o tome koji je dokument izabran za ex-ante kontrolu, Komisiji dostavlja svu potrebnu dokumentaciju i informacije, a najkasnije u vrijeme dostavljanja obavijesti o ugovoru ili smjernica za podnositelje zahtjeva za objavljivanje.

(4) Komisija može odlučiti o provođenju ex-post kontrola postupaka dodjele koji nisu bili podvrgnuti ex-ante kontroli (u roku od 6 mjeseci od potpisivanja ugovora).

(5) Komisija može odlučiti izvršiti ex-post kontrole, uključujući revizije i kontrole na licu mjesta, u bilo kojem trenutku na svim ugovorima ili grantovima koje je dodijelio korisnik programa IPA III koji proizlaze iz ovog Sporazuma o financiranju. Ovaj korisnik programa IPA III stavlja na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju i informacije Komisiji nakon što ga se obavijesti da je spis odabran za ex-post kontrolu. Komisija može ovlastiti osobu ili subjekt da u njezino ime provodi ex-post kontrole.

Članak 4. - Bankovni računi, računovodstveni sustavi i priznati troškovi

(1) Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju, Računovodstveno tijelo i Posredničko tijelo za financijsko upravljanje korisnika programa IPA III kao Ugovorno tijelo za program, otvara najmanje jedan bankovni račun denominiran u eurima po godišnjoj proračunskoj dodjeli. Ukupni bankovni saldo za program zbroj je salda na svim bankovnim računima programa koje ima Računovodstveno tijelo i sva sudjelujuća Posrednička tijela za financijsko upravljanje u korisniku programa IPA III. Izvješćivanje o svim bankovnim računima povezanim sa svakim programom evidentira se putem IPA-APP-a².

(2) Korisnik programa IPA III priprema i Komisiji dostavlja planove predviđanja isplata po godišnjoj dodjeli za vrijeme trajanja razdoblja provedbe programa prema predlošku iz točke (d) Dodatka III. Ova se predviđanja ažuriraju i dostavljaju sa svakim zahtjevom za isplatu sredstava iz članka 5. stavak 1. i članka 5. stavak 3., s godišnjim financijskim

¹ Za ugovore o uslugama ovaj korak uključuje ex-ante kontrole u vezi s odobravanjem užeg izbora.

² IPA-APP je namjenska IT aplikacija koju je razvila DG NEAR kako bi zamijenila iPerseus koji je bio alat korišten za praćenje provedbe pretprijetnih fondova pod neizravnim upravljanjem od strane zemalja korisnica (IMBC).

izvješćem iz članka 14. stavak 2. i s predviđanjem vjerojatnih zahtjeva za isplatu iz članak 33. stavak 3. FFPA-a. Planovi predviđanja isplate temelje se na stvarnim i realnim potrebama te moraju biti potkrijepljeni dokumentiranom detaljnom analizom (uključujući planirano ugovaranje i raspored plaćanja po ugovoru) koja moraju biti dostupna Komisiji na zahtjev.

(3) Početni plan predviđanja isplata sadrži sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj proračunskoj dodjeli za cijelo razdoblje provedbe i mjesečna predviđanja isplata za prvih dvanaest mjeseci programa. Naknadni planovi sadrže sažeta godišnja predviđanja isplata po godišnjoj proračunskoj dodjeli za preostali dio razdoblja provedbe programa i mjesečna predviđanja isplata za sljedećih četrnaest mjeseci.

(4) Korisnik programa IPA III dužan je uspostaviti i održavati računovodstveni sustav u skladu s klauzulom 4(3)(a) Dodatka A FFPA-a, koji sadrži barem podatke za ugovore kojima se upravlja u okviru programa naveden u Dodatku IV.

(5) U skladu s člankom 57. stavkom 2. FFPA-a, troškovi priznati u računovodstvenom sustavu koji se vodi prema stavku 4. moraju nastati, biti prihvaćeni i plaćeni i odgovarati stvarnim troškovima dokazanim popratnim dokumentima, a upotrebljava se kada je to prikladno za odobravanje avansne isplate koju plaća korisnik programa IPA III u okviru lokalnih ugovora.

Članak 5. - Odredbe o plaćanjima od strane Komisije korisniku programa IPA III

(1) Svaki zahtjev za avansno plaćanje mora sadržavati izjavu o izdacima za program, uključujući ugovorene iznose, isplaćene i priznate troškove.

(2) Prva avansna isplata odnosi se na 100% predviđenih isplata za prvu godinu predviđenog plana isplata u skladu s člankom 4. stavkom 2. Ovaj zahtjev za avansno plaćanje mora biti potkrijepljen bankovnim punomoćima za sve bankovne račune programa, ako je primjenjivo.

(3) Korisnik programa IPA III podnosi naknadne zahtjeve za avansne isplate kada ukupni bankovni saldo za program padne ispod predviđenih isplata za sljedećih pet mjeseci programa.

(4) Svaki zahtjev za dodatno avansno plaćanje mora sadržavati:

a) Bankovni saldo za program na krajnji datum zahtjeva;

b) ažurirane bankovne punomoći za sve bankovne račune Programa, ako je primjenjivo;

c) Predviđanje isplate za program za sljedećih četrnaest mjeseci na krajnji datum zahtjeva kako je navedeno u članku 4. stavku 2.);

d) Izvješćivanje u IPA-APP.

(5) Korisnik programa IPA III može zatražiti za svako sljedeće avansno plaćanje iznos ukupnih isplata predviđenih za četrnaest mjeseci nakon krajnjeg datuma zahtjeva, umanjen za salda navedena u stavku 4(a) na krajnji datum zahtjeva za isplatu sredstava, uvećan za bilo koji iznos koji je financirao korisnik programa IPA III prema stavku 6., a koji još nije nadoknađen.

Komisija zadržava pravo smanjenja svake sljedeće avansne isplate ako ukupni bankovni saldo korisnika programa IPA III u okviru ovog programa premaši predviđenu isplatu za sljedećih četrnaest mjeseci.

(6) Ako je plaćanje smanjeno prema stavku 5., korisnik programa IPA III mora financirati program iz vlastitih sredstava do iznosa smanjenja. Korisnik programa IPA III tada može

zatražiti povrat tog financiranja kao dio sljedećeg zahtjeva za isplatu sredstava kako je navedeno u stavku 5.

(7) Sukladno članku 33. stavku 1. FFPA-a, Komisija zadržava pravo obrađivati djelomična plaćanja u okviru raspoloživih sredstava. Nakon što sredstva ponovno budu dostupna, Komisija odmah obrađuje isplatu preostalog iznosa.

(8) Komisija ima pravo povrata prekomjernih sredstava na banci koja su ostala neiskorištena dulje od dvanaest mjeseci. Prije korištenja ovog prava, Komisija poziva korisnika programa IPA III da navede razloge za kašnjenje u isplati sredstava i da dokaže stalnu potrebu za njima u sljedeća dva mjeseca.

(9) Kamate nastale na bankovnim računima korištenim za ovaj program ne pripadaju Komisiji.

(10) U skladu s člankom 33. stavkom 4. FFPA-a, kada Komisija prekine rok za zahtjev za isplatu za više od dva mjeseca, korisnik programa IPA III može zatražiti odluku Komisije o tome treba li nastaviti prekid roka.

(11) Ovjerenom završno izvješće o izdacima iz članka 36. stavka 1. točke (a) FFPA-a dostavlja NAO najkasnije 16 mjeseci nakon završetka razdoblja operativnog provođenja.

Članak 6. - Prekid plaćanja

(1) Ne dovodeći u pitanje obustavu ili raskid ovog Sporazuma o financiranju prema člancima 18. i 19., kao i ne dovodeći u pitanje članke 38. i 39. FFPA-a, Komisija može djelomično ili u cijelosti prekinuti plaćanja, ako:

(a) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je korisnik programa IPA III počinio značajne pogreške, nepravilnosti ili prijevaru dovodeći u pitanje zakonitost ili pravilnost temeljnih određenih transakcija u provedbi Programa ili se nije pridržavao svojih obveze prema ovom Sporazumu o financiranju, uključujući obveze u vezi s provedbom Plana komunikacije i vidljivosti;

(b) je Komisija utvrdila ili je ozbiljno zabrinuta da je korisnik programa IPA III počinio sustavne ili ponavljajuće pogreške ili nepravilnosti, prijevaru ili kršenje obveza prema ovom ili drugim sporazumima o financiranju, pod uvjetom da te pogreške, nepravilnosti, prijave ili kršenja obveza materijalno utječu na provedbu ovog Sporazuma o financiranju ili dovode u pitanje pouzdanost sustava interne kontrole korisnika programa IPA III ili zakonitost i pravilnost temeljnih rashoda.

Članak 7. - Povrat sredstava

(1) Uz slučajeve iz članka 40. FFPA-a, Komisija može povratiti sredstva od korisnika programa IPA III kako je predviđeno Financijskom uredbom, posebno u slučaju:

(a) neuspjeha u osiguravanju postizanja ishoda i korištenja rezultata za namjeravanu svrhu kako je navedeno u Dodatku I;

(b) neprihvatljivih troškova;

(c) nepoštivanje stope sufinanciranja, kako je navedeno u Dodatku I;

(d) troškova nastalih kao rezultat pogrešaka, nepravilnosti, prijave ili kršenja obveza u provedbi programa, posebno u postupcima nabave i dodjele grantova.

(e) slabosti ili nedostatka u sustavima upravljanja i kontrole korisnika programa IPA III koji dovodi do primjene financijske korekcije.

(2) U skladu s nacionalnim pravom, NAO vraća doprinos Unije plaćen korisniku programa IPA III od primatelja koji su bili u bilo kojoj situaciji koja je definirana u stavku 1. točkama b) ili c) ovog članka ili navedena u članku 40. FFPA-a. Ako

NAO ne uspije povratiti sva ili dio sredstava, to neće spriječiti Komisiju da povрати sredstva od korisnika programa IPA III.

(3) Iznosi koje je korisnik programa IPA III neopravdano platio ili povratio, iznosi finansijskih jamstava, jamstava za dobro izvršenje posla i jamstva za avansno plaćanje položenih na temelju postupaka nabave i dodjele grantova, iznosi finansijskih kazni koje je korisnik programa IPA III izrekao kandidatima, ponuđačima, podnositeljima zahtjeva, izvođačima ili korisnicima granta, ponovno se koriste za program ili se vraćaju Komisiji.

Članak 7.a - Finansijske ispravke i zatvaranje

U skladu s člancima 42., 43. i 47. FFPA-a, Komisija daje dodatne smjernice o postupku pregleda i prihvatanja računa, uključujući finansijske ispravke i zatvaranje.

Drugi dio - Odredbe primjenjive na proračunsku potporu

Članak 8. - Dijalog o politikama

Korisnik programa IPA III i Komisija obavezuju se uključiti se u redoviti konstruktivan dijalog na odgovarajućoj razini o provedbi ovog Sporazuma o financiranju.

Članak 9. - Provjera uvjeta i isplata

(1) Komisija provjerava uvjete za isplatu tranši komponente proračunske potpore, kako je navedeno u odgovarajućem Dodatku Priloga I.

(2) Ako Komisija zaključi da uvjeti za plaćanje nisu ispunjeni, o tome bez nepotrebnog odgađanja obavještava Korisnika programa IPA III.

(3) Zahtjevi za isplatu koje podnese korisnik programa IPA III prihvatljivi su za financiranje EU pod uvjetom da su u skladu s odredbama navedenim u Prilogu I. i relevantnom Dodatku te da su podneseni tijekom faze operativne provedbe.

(4) Korisnik programa IPA III primjenjuje svoje nacionalne devizne propise na nediskriminirajući način na sve isplate komponente proračunske potpore.

Članak 10. - Transparentnost proračunske potpore

Korisnik programa IPA III ovime pristaje na objavu od strane Komisije ovog Ugovora o financiranju i svih njegovih izmjena, uključujući elektroničkim putem, te onih osnovnih informacija o proračunskoj potpori koje Komisija smatra prikladnima. Sadržaj takve objave mora biti u skladu sa zakonima EU koji se primjenjuju na zaštitu osobnih podataka.

Članak 11. - Povrat proračunske potpore

Komisija može povratiti sve ili dio isplata proračunske potpore, uz dužno poštovanje načela proporcionalnosti, ako Komisija utvrdi da je plaćanje bilo uzrokovano ozbiljnom nepravilnošću koja se može pripisati korisniku programa IPA III, posebno ako IPA III korisnik je dao nepouzdanu ili netočnu informaciju ili ako je u pitanju korupcija ili prijevara.

Treći dio - Odredbe primjenjive na ovaj Sporazum o financiranju u cjelini, bez obzira na način provedbe

Članak 12. - Potpisivanje, razdoblje izvršenja, operativno razdoblje provedbe i rok ugovaranja

(1) Razdoblje izvršenja Sporazuma o financiranju je razdoblje tijekom kojeg se Sporazum o financiranju provodi i uključuje razdoblje operativne provedbe kao i fazu zatvaranja. Trajanje razdoblja izvršenja propisano je člankom 2. stavkom 1. Posebnih uvjeta, a počinje sklapanjem ovog Sporazuma o financiranju i završava na krajnji datum provedbe Sporazuma o financiranju.

(2) Operativno provedbeno razdoblje je razdoblje u kojem su završene sve operativne aktivnosti obuhvaćene ugovorima o nabavi, ugovorima o grantovima i sporazumima o doprinosu. Trajanje ovog razdoblja propisano je člankom 2. stavkom 2. Posebnih uvjeta, a započinje sklapanjem ovog Sporazuma o financiranju za proračunsku raspodjelu za prvu godinu i na dan obavijesti Komisije ili zaključenja razmjene pisama između Komisije i Korisnika programa IPA III za proračunsku raspodjelu za sljedeće godine.

(3) Ugovaratelj mora poštivati operativno razdoblje provedbe prilikom sklapanja i provedbe ugovora o nabavi, ugovora o grantu i sporazuma o doprinosu u okviru ovog Sporazuma o financiranju.

(4) Ne dovodeći u pitanje članak 29. stavak 2. FFPA, troškovi povezani s aktivnostima prihvatljivi su za financiranje EU samo ako su nastali tijekom operativnog provedbenog razdoblja. Troškovi nastali prije stupanja na snagu ovog Sporazuma o financiranju neće biti prihvatljivi za financiranje od strane EU osim ako nije drugačije određeno u članku 7. Posebnih uvjeta.

(5) Sukladno članku 29. stavku 3. točki (b) FFPA, i ne dovodeći u pitanje njegov članak 28. i članak 7. Posebnih uvjeta, sljedeći izdaci koje je napravio korisnik programa IPA III nisu prihvatljivi za financiranje u okviru ovog financiranja sporazum:

- a) bankovne naknade, troškove jamstava i slične naknade;
- b) novčane kazne i novčane kazne;
- c) troškove parničnog postupka;
- d) tečajne razlike;
- e) dugovi i naknade za otplatu duga (kamate);
- f) rezerviranja za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obveze;
- g) kredite trećim stranama, osim ako nije drugačije navedeno u posebnim uvjetima;
- h) negativne kamate koje zaračunavaju banke ili druge finansijske institucije.

(6) Pravne obveze za provedbu ovog Sporazuma o financiranju (ugovori o nabavi, ugovori o grantu i sporazumi o doprinosu) moraju se sklopiti najkasnije u roku od tri godine od sklapanja Sporazuma o financiranju za proračunsku sredstva dostupna u trenutku sklapanja. Ugovori o nabavi, ugovori o grantu i sporazumi o doprinosu financirani iz odgovarajućih naknadnih proračunskih sredstava za ovu akciju moraju se potpisati u roku od tri godine od datuma na koji su proračunska sredstva dostupna za akciju, kako je navedeno u obavijesti koju je Komisija poslala korisniku programa IPA III ili u razmjeni pisama između Komisije i korisnika programa IPA III.

(7) Rokovi iz stavka (6) ne primjenjuju se na:

- (a) akcije s više donatora, gdje je u Posebnim uvjetima utvrđen fiksni rok za ugovaranje;
- (b) izmjene već sklopljenih pravnih obveza koje ne dovode do povećanja doprinosa EU-a;
- (c) pravne obveze koje će se sklopiti nakon prijevremenog prestanka postojeće pravne obveze;
- (d) pravne obveze koje se odnose na komunikaciju i vidljivost, reviziju i evaluaciju, a koje se mogu potpisati nakon operativnog razdoblja provedbe;
- (e) promjenu provedbenog subjekta.

(8) Ugovor o nabavi, ugovor o grantu ili sporazum o doprinosu koji nije doveo do isplate u roku od dvije godine od njegova potpisa automatski se raskida, a njegovo financiranje

se poništava, osim u slučaju spora pred sudovima ili arbitražnim tijelima.

(9) U slučaju da bilo koja od Strana potpiše Sporazum o financiranju, njegove izmjene ili bilo koji drugi dokument potreban za provedbu Sporazuma o financiranju korištenjem kvalificiranog elektroničkog potpisa, Strane moraju prihvatiti valjanost takvog kvalificiranog elektroničkog potpisa i priznati ga kao ekvivalent vlastoručnom potpisu, pod uvjetom da je u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93 EZ.

Članak 13. - Dozvole i ovlaštenja

Ne dovodeći u pitanje članak 27. FFPA, bilo koju vrstu dozvole i/ili autorizacije potrebne za provedbu Programa pravodobno osiguravaju nadležna tijela korisnika programa IPA III, u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 14. - Zahtjevi za izvješćivanje

(1) U svrhu općih zahtjeva za izvješćivanje Komisije iz članka 59. FFPA o godišnjem izvješću o provedbi pomoći IPA III, NIPAC koristi obrazac koji dostavlja Komisija.

(2) U smislu članka 60. FFPA, NIPAC dužan je podnijeti konačno izvješće Komisiji o provedbi aktivnosti koje pod neizravnim upravljanjem provodi korisnik programa IPA III ovog Programa najkasnije šesnaest mjeseci nakon završetka operativnog razdoblja provedbe. NIPAC koristi predložak koji daje Komisija.

(3) Za potrebe članka 61. stavka 1. FFPA-a, NAO mora do 15. siječnja sljedeće financijske godine u elektroničkom obliku osigurati kopiju podataka koji se čuvaju u računovodstvenom sustavu uspostavljenom prema članku 4. stavku 4. Ovo treba potkrijepiti potpisanim nerevidiranim sažetim financijskim izvješćem u skladu s točkom (c) Dodatka III.

(4) U svrhu posebnih zahtjeva za izvješćivanje u okviru neizravnog upravljanja iz članka 61. stavka 2. točke (a) i 61. stavka 3. FFPA-a, NAO u korisniku programa IPA III koristi predložke predviđene točkama (a) i (b) Priloga III.

Članak 15. - Prava intelektualnog vlasništva

(1) Ugovori koji se financiraju u okviru ovog Sporazuma o financiranju osiguravaju da korisnici programa IPA III steknu sva potrebna prava intelektualnog vlasništva u pogledu informacijske tehnologije, studija, crteža, planova, promidžbe i bilo kojeg drugog materijala izrađenog za potrebe planiranja, provedbe, praćenja i evaluacije.

(2) Korisnik programa IPA III jamči da Komisija, ili bilo tko ili osoba ovlaštena od strane Komisije, i ostali korisnici programa IPA III imaju pristup i pravo korištenja takvog materijala. Komisija koristi takav materijal samo za vlastite potrebe.

Članak 16. - Konzultacije između korisnika programa IPA III i Komisije

(1) Korisnici programa IPA III i Komisija se međusobno konzultiraju prije pokretanja bilo kakvog spora koji se odnosi na provođenje ili tumačenje ovog Sporazuma o financiranju, u skladu s člankom 20.

(2) Kada Komisija postane upoznata s problemima u provođenju postupaka koji se odnose na provođenje ovog Sporazuma o financiranju, ona uspostavlja sve potrebne kontakte s korisnicima programa IPA III programa kako bi

pronašla rješenje nastale situacije i poduzela sve potrebne korake.

(3) Konzultacije mogu dovesti do izmjene, obustave ili raskida ovog Sporazuma o financiranju.

(4) Komisija redovito izvještava korisnike programa IPA III o provođenju aktivnosti opisanih u Dodatku I koje ne spadaju pod Drugi dio ovih Općih uvjeta.

Članak 17. - Izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju

(1) Sve izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju vrše se pisanim putem, uključujući razmjenom dopisa između Strana.

(2) Ako korisnici programa IPA III zahtijevaju izmjenu i dopunu, zahtjev zajednički podnose Komisiji najkasnije tri mjeseca prije planiranog stupanja izmjene i dopune na snagu.

(3) Komisija može izmijeniti dokumente u Dodacima III i IV, a da ovo ne podrazumijeva izmjenu i dopunu ovog Sporazuma o financiranju. Korisnici programa IPA III se pismenim putem obavještavaju o svim takvim izmjenama i dopunama i njihovom stupanju na snagu.

(4) Bez obzira na stavak (1), proračunska sredstva za sljedeće godine u skladu s člankom 1. stavak (3) Posebnih uvjeta dodjeljuju se pisanom obavijesti Komisije korisniku programa IPA III ili razmjenom pisama između Strana, u kojima se navodi iznos odgovarajućih proračunskih sredstava i datum od kojeg su dostupni za akciju. Gdje je to relevantno, obavijest ili razmjena pisama također potvrđuje mjere koje će se podržati.

Članak 18. - Obustava ovog Sporazuma o financiranju

(1) Provođenje Sporazuma o financiranju može se obustaviti u sljedećim slučajevima:

a) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako korisnik programa IPA III prekrši obvezu prema ovom Sporazumu o financiranju.

b) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako korisnik programa IPA III prekrši bilo koju obvezu utvrđenu prema postupcima i standardnim dokumentima iz članka 18. stavak 2. FFPA-a.

c) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako korisnik programa IPA III ne ispunjava uvjete za povjeravanje zadataka provedbe proračuna.

d) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako korisnik programa IPA III odluči obustaviti ili prekinuti proces pristupanja članstvu u EU.

e) Komisija može obustaviti provedbu ovog Sporazuma o financiranju ako korisnik programa IPA III prekrši obvezu koja se odnosi na poštivanje ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava i u teškim slučajevima korupcije ili ako je korisnik programa IPA III kriv za tešku profesionalnu grešku dokazanu opravdanim sredstvom. Teška profesionalna greška se tumači kao nešto od sljedećeg:

- kršenje važećih zakona ili propisa ili etičkih standarda profesije kojoj osoba ili subjekt pripada, ili

- svako nezakonito ponašanje osobe ili subjekta koje ima utjecaj na njegov profesionalni kredibilitet gdje takvo ponašanje označava nezakonitu namjeru ili grubi nemar.

f) Ovaj Sporazum o financiranju može se obustaviti u slučajevima više sile, definiranim u daljnjem tekstu: "Viša sila" znači bilo koju nepredviđenu i iznimnu situaciju ili događaj izvan kontrole ugovornih strana koji bilo koju od njih sprječava u ispunjavanju njezinih obveza, a koji se ne može pripisati njihovoj pogrešci ili nemaru (ili njihovih izvođača, zastupnika

ili zaposlenika) i koji ne može biti riješen unatoč dubinskoj analizi. Kvarovi opreme ili materijala ili kašnjenja u stavljanju na raspolaganje, radnički prosvjedi ili financijske poteškoće ne mogu se smatrati višom silom. Ne smatra se da ugovorna strana krši svoje obveze ako je u tome sprječava viša sila o kojoj je druga strana uredno obaviještena. Ugovorna strana koja se suočava sa slučajem više sile bez odlaganja obavještava drugu stranu i navodi prirodu, izgledno razdoblje trajanja i predviđene posljedice problema, i poduzima sve mjere kako bi umanjila moguću štetu. Ako viša sila utječe samo na dio programa, obustava Sporazuma o financiranju može biti djelomična. Niti jedna od strana ne smatra se odgovornom za kršenje svojih obveza prema ovom Sporazumu o financiranju ako je u ispunjavanju istih spriječena višom silom, pod uvjetom da poduzima mjere za smanjenje moguće štete.

(2) Komisija može obustaviti ovaj Sporazum o financiranju bez prethodne obavijesti.

(3) Komisija može poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru predostrožnosti prije obustave.

(4) Kada se dostavi obavijesti o obustavi, potrebno je naznačiti posljedice za ugovore o nabavi koji su u tijeku ili će biti potpisani, ugovore o grantovima i sporazume o doprinosu.

(5) Obustava ovog Sporazuma o financiranju ne dovodi u pitanje prekid plaćanja i raskid ovog Sporazuma o financiranju od strane Komisije u skladu s člankom 6. i člankom 19.

(6) Strane nastavljaju s provedbom Sporazuma o financiranju kada to uvjeti dopuste, uz prethodno pismeno odobrenje Komisije. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakve izmjene i dopune ovog Sporazuma o financiranju, koje bi mogle biti potrebne za prilagodbu programa novim uvjetima provedbe, uključujući, ako je moguće, produženje razdoblja operativnog provođenja i izvršenja, ili raskid ovog Sporazuma o financiranju u skladu s člankom 19.

Članak 19. - Raskid ovog Sporazuma o financiranju

(1) Ako se problemi koji su doveli do obustave ovog Sporazuma o financiranju ne riješe u roku od najviše 180 dana, bilo koja strana može raskinuti Sporazum o financiranju uz otkazni rok od 30 dana.

(2) Kada se dostavi obavijest o raskidu, navode se posljedice za ugovore o nabavi, ugovore o grantu i sporazume o doprinosu koji su u tijeku ili će se potpisati.

(3) Raskid ovog Sporazuma o financiranju ne isključuje mogućnost Komisije da izvrši financijske ispravke u skladu s člancima 43. i 44. FFPA-a.

Članak 20. - Mjerodavno pravo, rješavanje sporova

(1) Ovaj Sporazum reguliran je pravom EU.

(2) Ako se spor koji se odnosi na tumačenje, primjenu ili valjanost Sporazuma ne može riješiti sporazumno, rješava se arbitražom u skladu s Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine, u skladu sa sljedećim:

(a) Sastav vijeća

Za zahtjeve od 500.000 eura ili više: vijeće se sastoji od tri arbitra. Svaka strana imenuje jednog arbitra u roku od 40 kalendarskih dana nakon slanja obavijesti o arbitraži. Dva arbitra koje su imenovala stranke zauzvrat imenuju trećeg arbitra koji djeluje kao predsjedavajući arbitar.

Za zahtjeve ispod 500.000 eura: vijeće se sastoji od jednog arbitra, osim ako se stranke ne dogovore drugačije.

Ako se vijeće ne sastavi u roku od 80 kalendarskih dana nakon slanja obavijesti o arbitraži, bilo koja strana može zatražiti od tajništva Stalnog arbitražnog suda ili drugog

međusobno prihvatljivog neutralnog tijela da imenuje potrebnog/potrebne arbitra/arbitre.

(b) Sjedište

Sjedište arbitražnog vijeća je Den Haag, Nizozemska.

(c) Jezik

Jezik postupka je engleski ili neki drugi službeni jezik Europske unije koji je obostrano prihvatljiv. Dokazi se mogu izvesti i na drugim jezicima, ako se stranke s tim slože.

(d) Postupak

Pribjegavanje privremenim mjerama, intervencijama treće strane i intervencijama amicus curiae je isključeno.

Ako jedna strana od vijeća zatraži da s informacijama ili materijalom postupa povjerljivo, odluka se donosi u obliku obrazloženog naloga i nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće mora odvagati razloge zahtjeva, prirodu informacije i pravo na učinkovitu sudsku zaštitu. Vijeće posebno može:

- učiniti otkrivanje podložnim posebnim obvezama ili

- odlučiti se protiv otkrivanja, ali narediti izradu nepovjerljive verzije ili sažetka informacija ili materijala, koji sadrži dovoljno informacija da omogućiti drugoj strani da izrazi svoje stavove na smislen način.

Ako se od vijeća traži da sasluša slučaj zatvoreno za javnost, odluka se donosi nakon saslušanja druge strane (10 kalendarskih dana za podnošenje primjedbi). Vijeće uzima u obzir razloge za zahtjev i prigovore druge strane (ako postoje).

Ako se od vijeća traži tumačenje ili primjena prava Europske unije, ono prekida postupak i traži od "Predsjednika Visokog suda u Parizu" (Président du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"), u skladu s člancima 1460. i 1505. francuskog Zakonika o građanskom postupku zatražiti prethodnu odluku od Suda Europske unije u skladu s člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije. Postupak pred arbitražnim sudom nastavlja se nakon donošenja odluke od strane juge d'appui. Odluka Suda EU i juge d'appui obvezujuća je za vijeće.

Arbitražna odluka je konačna i obvezujuća za stranke i one je izvršavaju bez odgode.

Međutim, svaka strana može zatražiti da odluku preispita Žalbeni sud u Haagu (Gerechtshof Den Haag) na temelju važećeg nacionalnog zakona. U tom slučaju, odluka se ne smatra konačnom do okončanja ovog postupka. Odluka revizijskog suda obvezujuća je za vijeće.

(e) Troškovi

Troškovi arbitraže sastoje se od:

- naknada i razumnih troškova arbitara.

- razumnih troškova vještaka i svjedoka koje je odobrilo vijeće i

- naknada i troškova Tajništva Stalnog arbitražnog suda za arbitražni postupak (npr. catering, osiguranje službenika, soba, tumačenje).

Naknade arbitara ne smiju premašiti:

- 30.000 eura po arbitru ako je sporni iznos ispod 1.000.000 eura

- 15% spornog iznosa ako je taj iznos veći od 1.000.000 eura. U svakom slučaju naknade arbitara ne smiju premašiti 300.000 eura.

Troškove arbitraže snose stranke u jednakom omjeru, osim ako nije drukčije dogovoreno.

Stranke same snose svoje troškove pravnog zastupanja i druge troškove koje imaju u vezi s arbitražom.

(f) Povlastice i imuniteti

Dogovor o provođenju arbitraže prema Arbitražnim pravilima Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine ne predstavlja i ne može se tumačiti kao odricanje od povlastica ili imuniteta bilo koje strane, na koje imaju pravo.

Članak 21. - Mjere ograničavanja EU

(1) Definicije

(a) "Mjere ograničavanja EU" označavaju mjere ograničavanja usvojene u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji (TEU) ili Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

(b) "Ograničena osoba" označava sve subjekte, pojedince ili grupe pojedinaca koje je EU odredila da podliježu mjerama ograničavanja EU¹.

(2) U svim svojim odnosima, stranke priznaju da prema pravu EU nikakva sredstva ili gospodarski resursi EU ne smiju biti izravno ili neizravno dostupni Ograničenim osobama ili služiti u njihovu korist.

(3) Korisnik programa IPA III osigurava da nijedna transakcija koja se pronađe na popisu sankcija EU nema izravnu ili neizravnu korist od financiranja EU. Korisnik programa IPA III obvezuje se osigurati ovu obvezu:

(a) provjerom rezultata pretrage na popisu sankcija EU, prije sklapanja i plaćanja prema relevantnim sporazumima,

¹ www.sanctionsmap.eu. Karta sankcija je informatički alat za identifikaciju režima sankcija. Izvor sankcija proizlazi iz pravnih akata objavljenih u Službenom listu Europske unije (SL). U slučaju nepodudarnosti između objavljenih pravnih akata i ažuriranja na web stranici, mjerodavna je verzija u Službenom listu.

svaki ugovaratelj, korisnik granta i krajnji primatelj s kojim korisnik programa IPA III ima ili se očekuje da će imati izravan ugovorni odnos (izravni primatelj), kako bi se procijenilo je li takav primatelj Ograničena osoba.

(b) provjerom ili drugim odgovarajućim sredstvima (koja mogu uključivati naknadnu provjeru) na temelju pristupa temeljenog na riziku, da nijedan subjekt koji bi neizravno primao sredstva EU nije Ograničena osoba.

(4) U slučaju da korisnik programa IPA III ocijeni da je bilo koji od primatelja (izravnih ili neizravnih) sredstava EU Ograničena osoba, korisnik programa IPA III odmah obavještava Komisiju.

(5) Ne dovodeći u pitanje obvezu iz gornje točke 3., ako Komisija ocijeni da korištenje financijske pomoći Unije u okviru programa IPA III rezultira ili je rezultiralo kršenjem mjera ograničavanja EU, odgovarajući iznosi nisu prihvatljivi za financijsku pomoć Unije u okviru programa IPA III. Ovo ne dovodi u pitanje bilo kakva prava koja Komisija može imati da obustavi ili prekine radnju zahvaćenu takvim kršenjem, da povрати sva sredstva EU koja je doprinijela Komisija ili da obustavi ili raskine ovaj sporazum o financiranju.

(6) Određivanje korektivnih mjera vrši se u skladu s načelom razmjernosti. Korektivne mjere primjenjuju se samo na sredstva EU koja su dostupna primatelju ili su u njegovu korist za razdoblje tijekom kojeg je ostao Ograničena osoba.

(7) Ova klauzula ne dovodi u pitanje iznimke sadržane u Mjerama ograničavanja.

Članak 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Број 01-50-1-2076-2/26
24. српња 2026. године
Сарајево

Predsjedatelj
Dr. Denis Bećirović, v. r.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број 01,02-21-1-1446/26 од 30. јуна 2026. године), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 230. ванредној сједници, одржаној 24. јула 2026. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА О ФИНАНСИРАЊУ ИПА III ЗА ВИШЕГОДИШЊИ ПРОГРАМ 2025-2027. ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ КОЈУ ПРЕДСТАВЉА ЕВРОПСКА КОМИСИЈА И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ КОЈУ ПРЕДСТАВЉА ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

Ратификује се Споразум о финансирању ИПА III за Вишегодишњи програм 2025-2027. за Босну и Херцеговину између Европске уније коју представља Европска комисија и Босне и Херцеговине коју представља Дирекција за Европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине, потписан у Бриселу 12. септембра 2025. године и у Сарајеву 14. априла 2026. године, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Споразума гласи:

**СПОРАЗУМ О ФИНАНСИРАЊУ
ПОСЕБНИ УСЛОВИ**

Европска комисија, у даљњем тексту "Комисија", која дјелује у име Европске уније, у даљњем тексту "ЕУ", с једне стране, и

Босна и Херцеговина, у даљњем тексту "Корисник програма ИПА III", коју заступа Дирекција за европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине, с друге стране (свака "Страна", а заједно "Стране"), договорили су сљедеће:

Члан 1. - Програм

(1) ЕУ је сагласна да финансира, а Корисник програма ИПА III је сагласан да прихвати финансирање следећег Програма:

Вишегодишња акција у корист Босне и Херцеговине за период од 2025. до 2027. године

Глобални број обавезе за 2025. годину: JAG.SUM.1893680.

Овај програм финансира се из буџета ЕУ на основу следећег основног акта: Инструмент претприступне помоћи (ИПА III).¹

(2) Укупни трошак овог програма за период 2025. до 2027. године процјењује се на 140.500.000,00 евра. Комисија се обавезује да обезбједи допринос ЕУ до максималног процијењеног износа од 140.500.000,00 евра за цијело трајање спровођења овог програма.

(3) Допринос ЕУ дијели се на годишње обавезе за период 2025. до 2027. године у складу с Додатком I. Финансијска обавеза за 2025. у износу од 30.000.000,00 евра доступна је након закључења Споразума о финансирању. Планиране финансијске обавезе из општег буџета Европске уније за следеће године (2026. и 2027) подложне су расположивости одобрених средстава за одговарајуће финансијске године након доношења релевантног годишњег буџета.

(4) Ништа у овом Споразуму о финансирању не може се тумачити као финансијска обавеза ЕУ у односу на одобрена средства која још нису одобрена доношењем одговарајућег годишњег буџета ЕУ. Комисија мора писмено обавијестити Корисника програма ИПА III или га обавијестити размјеном писама о одобрењу накнадних финансијских обавеза наведених у Додатку I те, гдје је то релевантно, потврдити мјере које ће се подржати.

(5) Није потребан финансијски допринос Корисника програма ИПА III.

(6) Програм се спроводи у складу с описом наведеним у Додатку I, који је детаљније описан у Акционим фишима договореним између Комисије и Корисника програма ИПА III.

Члан 2. - Период извршења и оперативни период спровођења

(1) Период извршења овог споразума о финансирању, како је дефинисано у члану 12. Додатка II (Општи услови), постављено је на 12 година од закључења овог Споразума о финансирању.

(2) Трајање оперативног спроведбеног периода, како је дефинисано у члану 12. Додатка II (Општи услови), постављено је на 6 година, од закључења овог Споразума о финансирању за расподјелу буџета за прву годину и од датума обавјештења Комисије или закључења размјене писама између Комисије и Корисника програма ИПА III за расподјелу буџета за следеће године.

(3) Ови се периоди могу продужити како је предвиђено у члану 17. Додатка II.

Члан 3. - Адресе и комуникација

Сва комуникација у вези са спровођењем овог Споразума о финансирању мора бити у писаном облику,

изричито се односити на овај програм како је наведено у члану 1. став 1, те се шаље се на следеће адресе:

(1) За Комисију

Гђа Валентина Суперти

Директорица Б, Западни Балкан

Генерални директорат за проширење и источно сусједство (DG ENEST)

Европска комисија

Rue de la Loi 15

B-1049 Brisel, Belgija

електронска пошта: ENEST-B@ec.europa.eu

(2) За Корисника програма ИПА III

Гђа Елвира Хабота

Директорица Дирекције за европске интеграције

Дирекција за европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине

Ђоке Мазалића 5

71000 Сарајево, Босна и Херцеговина

електронска пошта: kabinet.dei@dei.gov.ba

Члан 4. - Контактна тачка ОЛАФ-а

Контактна тачка Корисника ИПА III која има одговарајућа овлашћења за директну сарадњу с Европском канцеларијом за борбу против превара (ОЛАФ) како би се олакшале оперативне активности ОЛАФ-а је:

Гђа Вера Летица, помоћник министра

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине

електронска пошта: cfcu@mft.gov.ba

Члан 5. - Оквирни споразум о финансијском партнерству

Програм се спроводи у складу с одредбама Оквирног споразума о финансијском партнерству (ФФПА) између Европске комисије и Босне и Херцеговине о аранжманима за спровођење финансијске помоћи ЕУ Босни и Херцеговини у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III) који је ступио на снагу 20. септембра 2022. године (даље у тексту: ФФПА). Овај Споразум о финансирању надопуњује одредбе ФФПА-а. У случају сукоба између, с једне стране одредби овог споразума о финансирању и, с друге стране одредаба ФФПА-а, ФФПА има предност.

Члан 6. - Додаци

(1) Овај Споразум о финансирању састоји се од:

(а) ових посебних услова;

(б) Додатка I: Акциони документ за вишегодишњу акцију у корист Босне и Херцеговине за период од 2025. до 2027. године

(ц) Додатка II: Општи услови;

(2) У случају сукоба између одредби Додатака и одредби Посебних услова, Посебни услови имају предност. У случају сукоба између одредби Додатка I и одредби Додатка II, Додатак II има предност.

Члан 7. - Закључивање и ступање на снагу

Овај Споразум о финансирању сматра се склопљеним на дан када га потпише задња страна, а најкасније до 31. децембра 2026. године.

Овај Споразум о финансирању ступа на снагу на дан када Комисија прими обавјештење од Корисника програма ИПА III којом се потврђује завршетак интерних поступака Корисника програма ИПА III потребних за његово ступање

¹ Уредба (ЕУ) 2021/1529 Европског парламента и Савјета од 15. септембра 2021. године о успостављању Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III), СЛ Л 330, 20. 9. 2021, стр. 1. ЕЛИ: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>.

на снагу. Комисија обавјештава корисника програма ИПА III о датуму пријема овог обавјештења.

Овај Споразум о финансирању састављен је у два примјерка на енглеском језику, један се предаје Комисији, а један Кориснику програма ИПА III.

За Корисника програма ИПА III
Гђа Елвира Хабота
Директорица Дирекције за европске интеграције
Сарајево
Датум:
Потпис
За Комисију
Гђа Валентина Суперти
Директорица Б, Западни Балкан
Генерални директорат за проширење и источно сусједство

Европска комисија
Брисел
Датум: 12. септембар 2025. године
Потпис: /својеручни потпис/
СРП
ОВУ АКЦИЈУ ФИНАНСИРА ЕВРОПСКА УНИЈА

ДОДАТАК I

Уз Финансијски споразум за вишегодишњу акцију у корист Босне и Херцеговине 2025-2027.

Акциони документ за вишегодишњу акцију у корист Босне и Херцеговине за период од 2025-2027. године

1. САЖЕТАК

1.1. Табела сажетка акције

Наслов OPSYS	Вишегодишња акција у корист Босне и Херцеговине 2025-2027.
Основни акт	Сprovedбена одлука Комисије о финансирању вишегодишњег акционог плана у корист Западног Балкана 2025-2027. Пословна референца OPSYS-а: FD-2328 Број на нивоу обавезе 1: JAG.SUM.1893680 за финансијску годину 2025, JAG.SUM.1893701 за финансијску годину 2026, и JAG.SUM.1893762 за финансијску годину 2027. Финансирано у оквиру Инструмента претприступне помоћи (ИПА III)
Корисник ове акције	Акција се одвија у Босни и Херцеговини
Програмски документ	Програмски оквир ИПА III
Веза с релевантним стратешким програмским документима	Подручје 1: Владавина права, основна права и демократија Подручје 2: Добро управљање, усклађивање с правном тековином ЕУ, добросусједски односи и стратешко комуницирање Подручје 3: Зелена агенда и одржива повезаност Подручје 4: Конкурентност и укључив раст
БУЏЕТСКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ	
Предвиђени износи	Укупна процијењена вриједност: 140.500.000 евра Укупан износ доприноса из буџета Европске уније: 140.500.000 евра, од чега: 30.000.000 евра у 2025. години, 38.500.000 евра у 2026. години, 72.000.000 евра у 2027. години. Буџетске линије (члан, став): Буџетска линија: 15 02 01 01.01: Основе, политике Европске уније и грађани - Све мјере осим мјера подршке. - за 2025. годину - 30.000.000 евра - за 2026. годину - 30.500.000 евра - за 2027. годину - 31.500.000 евра Буџетска линија: 15 02 02 01: Припрема за приступање - за 2025. годину - 0 евра - за 2026. годину - 8.000.000 евра

	- за 2027. годину - 40.500.000 евра Допринос из општег буџета Европске уније подложен је расположивости одобрених средстава за одговарајуће буџетске године, након усвајања релевантног годишњег буџета или у складу са системом привремених дванаестина.
УПРАВЉАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ	
Начини спровођења (начин управљања и методе испоруке)	Директно управљање путем: - додјеле бесповратних средстава; - набавке. Индиректно управљање са субјектима који ће бити изабрани у складу с критеријумима наведенима у одјелу 4.3.3.
Задњи рок за закључење вишегодишњег финансијског споразума	Најкасније до 31. децембра 2026. године за средства додијељена за 2025. годину
Задњи рок за размјену писама или писама обавјештења о накнадној годишњој расподјели буџета за спровођење Финансијског споразума	За буџетске обавезе из 2026. године: најкасније до 31. децембра 2027. године За буџетске обавезе из 2027. године: најкасније до 31. децембра 2028. године
Задњи рок за склапање правних обавеза	Три (3) године од датума закључења финансијског споразума за средства из 2025. године (и три (3) године од датума закључења размјене писама или писама обавјештења за накнадне буџетске рате), осим у случајевима наведенима у члану 114. став 2. Финансијске уредбе.

1.2. Сажеатак акције

Вишегодишња акција пружа подршку Босни и Херцеговини на њеном путу према будућем чланству у Европској унији те подржава процес приступања, комплементарно с акцијама у више земаља. Укупна акција у потпуности је усклађена с тематским приоритетима ИПА III и надопуњује Инструмент за реформе и раст за Западни Балкан¹.

У оквиру подручја подршке 1 (Подручје 1), ова акција обухвата **владавину права, основна права и демократију**, нарочито подршку правосуђу, борби против организованог криминала и корупције, поштовању људских права (укључујући радна права) и демократским институцијама, **помирењу** кроз подршку процесуирању ратних злочина (што уједно доприноси и подручју подршке 2 (Подручје 2)). Акција је, такође, усмјерена на јачање капацитета за суочавање с изазовима у подручју **безбједности и миграција**.

У оквиру подручја подршке 2 (Подручје 2), ова акција пружа подршку реформама **управљања**, укључујући реформе јавне управе и управљања јавним финансијама, с циљем повећања транспарентности, одговорности, ефикасности и партиципације. Додатно, акција обухвата **усклађивање с правном тековином ЕУ на нивоу државе, јачање капацитета за приступање Европској унији**, као и подршку ефикасној и усклађеној **јавној управи, укључујући управљање јавним финансијама**.

У оквиру подручја подршке 3 (Подручје 3), (које такође доприноси подручју подршке 4 (Подручје 4), пружа се подршка **зеленој транзицији**, с посебним нагласком на заштиту животне средине, ублажавање климатских промјена, повећање отпорности на климатске промјене,

¹ СЛ, 24.5.2024, стр. 1.

усклађеност с правном тековином ЕУ, праведне зелене транзиције за раднике и рањива домаћинства, као и зелено финансирање које омогућује прелаз према угљенично неутралној привреди, очувању биолошке разноликости и управљањем отпадом.

У оквиру подручја подршке 4 (Подручје 4), као и подручја подршке 2 (Подручје 2), у склопу **Конкурентности и укључивог раста**, подршка ће бити усмјерена на **секторе здравства, цивилне заштите, рударства (одрживо управљање критичним сировинама) те пољопривреде и рибарства**. Акција ће допринијети усклађивању политика у наведеним секторима с правном тековином и стандардима Европске уније. Здравље и добробит грађана биће унапријеђени јачањем превентивне здравствене заштите. У подручју пољопривреде пружаће се подршка безбједности хране, здрављу животиња и биља те повећању продуктивности и конкурентности пољопривредних газдинстава.

1.3. Корисник/корисници акције

Ова ће се акција спроводити у Босни и Херцеговини, која је укључена на списак прималаца службене развојне помоћи (ОДА).

2. СВРХА АКЦИЈЕ (ЗАШТО)

2.1. Опште образложење

Босна и Херцеговина је земља на путу европских интеграција. Држава је посвећена јачању владавине права, демократије, поштовању људских права и основних слобода, као и борби против корупције те промовисању мира и безбједности.

Босна и Херцеговина је 2022. године добила статус кандидата за чланство у Европској унији, а у марту 2024. Европски савјет донио је одлуку о отварању преговора о приступању. Оквир за програмирање ИПА III и Стратешки одговор дефинишу план земље за коришћење финансијске помоћи из ИПА III с циљем доприноса општим и специфичним циљевима у вези с управљањем миграцијама и границама, владавином права, основним правима и демократијом.

Владавина права, основна права и демократија:

Босна и Херцеговина је остварила одређени напредак у подручју правосуђа и основних права, но потребна су даљња побољшања. Држава мора усвојити нову стратегију реформе правосудног сектора те ускладити законодавство с правном тековином ЕУ. Предложена Акција у оквиру ове анализе контекста има за циљ да подржи напоре Босне и Херцеговине у стварању окружења погодног за помирење, успоставу укључивог и садржајног институционалног дијалога те изградњу одрживог домаћег оквира за рјешавање питања несталих особа.

Миграције и управљање границама: Босна и Херцеговина је транзитна земља, а број нерегуларних миграната расте последњих година. Земља мора да унаприједи своје капацитете за управљање миграцијама, укључујући услуге пријема и заштите, приступ социјалним услугама, здравственој заштити, образовању и запошљавању за мигранте. Предложена Акција у оквиру ове анализе контекста усклађена је с ЕУ Пактом о миграцијама и азилу те Стратегијом за Западни Балкан.

Добро управљање и усклађивање с правном тековином ЕУ: Босна и Херцеговина мора да ојача своје институционалне капацитете за спровођење Споразума о

стабилизацији и придруживању (ССП), усклађивање с правном тековином ЕУ те спровођење Плана раста и реформске агенде. Акција предложена у овој анализи контекста има за циљ да подржи напоре у усклађивању политика и законодавства с правном тековином ЕУ, подстицању интеграције у ланце снабдијевања с додатом вриједношћу ЕУ, развоју запошљавања и социјалних политика које промовишу праведне радне стандарде те подстицању развоја приватног сектора и инвестиција.

Заштита животне средине и климатске промјене: Босна и Херцеговина је изразито рањива на ризике повезане с климатским промјенама и природним катастрофама. Земља мора да предузме хитне мјере како би ускладила своје политике заштите животне средине и климе с правном тековином ЕУ, укључујући спровођење праћења, извјештавања, верификације и акредитације (МРВА) ради обезбјеђивања спремности система ЕУ ЕТС, управљање отпадом, заштиту природе, зелене финансије те обезбјеђивање праведне зелене транзиције. Предложена Акција у овој анализи контекста усклађена је с Паришким споразумом, Софијском декларацијом о Зеленој агенди за Западни Балкан те Економским и инвестиционим планом.

Реформа здравственог сектора: Босна и Херцеговина мора да ојача приправност и отпорност својих јавних здравствених система на прекограничне здравствене пријетње. Акција предложена у анализи контекста има за циљ да подржи напоре Босне и Херцеговине у спровођењу Политике о сексуалном и репродуктивном здрављу и правима, повећању стопе имунизације те унапређењу превенције и контроле рака, као и промовисању стандарда заштите здравља и безбједности на раду.

Пољопривреда и рурални развој: Сектор пољопривреде и руралног развоја у Босни и Херцеговини има значајну улогу у економском и друштвеном развоју земље. Акција предложена у анализи контекста усклађена је с политикама ЕУ о пољопривреди и руралном развоју, Европским зеленим планом, стратегијом "Од поља до стола" те Економским и инвестиционим планом за Западни Балкан. Акција је осмишљена како би подржала напоре земље у јачању капацитета институција, унапређењу прикупљања података и статистике те подршци безбједности хране, руралним подручјима и субјектима у прехранбеном сектору ради повећања продуктивности и конкурентности пољопривредних газдинстава.

Сви горенаведени кључни изазови и приоритети представљају подручја с којима се **Босна и Херцеговина мора позабавити на свом путу према европским интеграцијама**. Предложена Акција усклађена је с Програмским оквиром ИПА III и Стратешким одговором, као и с приоритетима и стратегијама политике Европске уније.

2.2. Контекст и анализа проблема

Босна и Херцеговина се суочава с бројним изазовима на свом путу према европским интеграцијама, нарочито у подручју владавине права, основних права и борбе против корупције. Земљи је потребан свеобухватан приступ за рјешавање тих изазова, укључујући унапређење израде и управљања законодавством, јачање система спровођења закона и инспекција у привреди, јачање независности и одговорности правосуђа, снажнију борбу против корупције, промовисање помирења и изградње повјерења,

рјешавање питања несталих особа те обезбјеђивање равноправности полова и оснаживање жена у цијелом процесу.

Правосуђе је подложено политичком утицају и корупцији, што може угрозити правичност и непристраност судских одлука. Правосуђу такође недостају потребни ресурси за ефикасно рјешавање предмета, што доводи до кашњења и заостатака. Потребно је непрекидно стручно усавршавање судија и правних стручњака како би били упознати с националним и међународним правним стандардима.

Корупција и даље представља велики изазов за владавину права и демократску стабилност у Босни и Херцеговини. Земљи је потребан свеобухватан приступ у борби против овог проблема, укључујући јачање антикорупционих напора, промовисање транспарентности и одговорности те обезбјеђивање независности тијела за борбу против корупције.

Помирење и изградња повјерења од кључне су важности, а земља захтијева вишедимензионални приступ за преовладавање мањка помирења, с нагласком на укључив дијалог, снажне институционалне оквире и ангажман заједнице. Потрага за несталим особама такође остаје значајан проблем. Босна и Херцеговина и даље има знатан број несталих, а процес њиховог проналаaska и идентификације још није довршен.

Управљање критичним сировинама представља још један важан изазов у Босни и Херцеговини, при чему је земљи потребан оквир за управљање стратешким и критичним минералним ресурсима. Тај оквир би дефинисао стратешке и критичне минералне ресурсе, идентификовао стратешке пројекте, развио мјере за успоставу заједничког приступа стратешким пројектима те препознао пројекте намијењене покретању или ширењу експлоатације стратешких и критичних минералних ресурса, уз истовремену заштиту радника и животне средине.

Реформа јавне управе такође је кључно подручје. Земља мора да предузме кључне кораке како би унаприједила функционисање јавне управе обезбјеђивањем професионалне и деполитизоване државне службе те координисаног приступа креирању политика на нивоу цијеле земље.

Увођење јединственог европског броја за хитне службе "112" такође је приоритетно питање, будући да земљи треба функционалан модел система "112" ради јачања кохерентности и ефикасности хитних служби за грађане те нивоа заштите и безбједности за посјетиоце који путују земљом.

Управљање отпадом представља још један велики изазов, гдје је земљи потребан свеобухватан приступ за рјешавање овог питања, који укључује побољшање заштите животне средине, суочавање с изазовима климатских промјена, прикупљање отпада, рециклирање, праксе одлагања отпада те развој оквира за кружну економију.

Здравствени систем такође се суочава са значајним изазовима, нарочито у подручју превентивне здравствене заштите, укључујући превенцију рака грлића материце и дојке те имунизацију, као и заштиту здравља и безбједности на раду. Земљи је потребан свеобухватан приступ за рјешавање тих проблема, укључујући јачање здравствених система, побољшање приступа превентивној

заштити те повећање свијести и знања међу здравственим радницима и широм јавношћу.

Пољопривреда и рурални развој такође су кључна подручја за Босну и Херцеговину. Потребан је усклађен и свеобухватан приступ у рјешавању изазова везаних уз продуктивност пољопривредних газдинстава, конкурентност, пословне прилике, развој руралних подручја, доступност података, климатске промјене и знање. Такође је потребно изградити капацитете за спровођење Заједничке пољопривредне политике (ЦАП) и Заједничке рибарствене политике (ЦФП) на нивоу државе. Како је наведено у извјештају о проширењу из 2024. године, Босна и Херцеговина се налази у раној фази припрема у подручју пољопривреде и руралног развоја те је потребно спровести значајне реформе и успоставити одговарајуће административне структуре како би се испунили захтјеви ЦАП-а.

2.3. Поуке из претходних искустава

Спровођење различитих пројеката финансираних средствима ЕУ у Босни и Херцеговини донијела је вриједне поуке које могу информисати будуће пројекте и обезбједити њихов успјех. ЕУ је обезбједила значајну подршку властима кроз државну помоћ или помоћ више држава у подручјима реформе правосуђа и борбе против корупције. Претходна ИПА помоћ била је усмјерена на кључне институционалне реформе и изградњу капацитета различитих учесника у сектору правосуђа. Међутим, домаће институције још увијек досегле стандарде ЕУ, те је помоћ Уније правосуђу и даље од суштинске важности.

Пројекат финансиран средствима ЕУ "Можемо боље" надовезао се на претходне ангажмане "Квартета" с циљем јачања процеса помирења и суочавања с прошлим сукобима. Пројекат је имао за циљ да побољша повјерење и друштвену кохезију у заједницама у Босни и Херцеговини те да подстакне процесе помирења како би се преовладало наслеђе рата. Акција представља наставак добре праксе и активности успостављених наведеним пројектом. Међународна комисија за нестале особе (ИЦМП) утврдила је да сложене политичке и административне околности те недостатак одговарајућег буџета чине институције које су надлежне за потрагу за несталим особама у Босни и Херцеговини у великој мјери зависним о техничкој и савјетодавној помоћи ИЦМП-а.

Власти Босне и Херцеговине немају дугорочну стратегију за развој техничких капацитета за ексумације, ДНА анализе и судску медицину. ИЦМП је свјестан да је његова присутност у Босни и Херцеговини и подршка домаћим институцијама одржала овај процес током протекле двије деценије те је усмјерен на даљње јачање капацитета већ идентификованих домаћих партнера у Босни и Херцеговини.

Акција има за циљ да додатно оснажи привремене прихватне центре за тражиоце међународне заштите и мигранте у Босни и Херцеговини. Поуке из претходних пројеката финансираних од стране ЕУ у земљи и регији Западног Балкана укључују важност потпуног ангажмана свих учесника, снажне координације, праћења и накнадног дјеловања, као и јасно дефинисане методологије засноване на евалуацијама и извјештајима о праћењу оријентисанима на резултате. Размјена информација међу свим учесницима

је кључна, а флексибилност је пресудна за спровођење пројеката, што је посебно дошло до изражаја током одговора на пандемију изазвану вирусом ковид 19. Институционална спремност је кључна за успјех било које интервенције, а координација с Делегацијом ЕУ у БиХ је од пресудне важности за ефикасну имплементацију.

Искуства с претходним механизмима "Помоћ у припреми пројеката (ППФ)/Инструмент за општу техничку помоћ (ГТАФ)/Инструмент за интеграцију у ЕУ (ЕУИФ)" показала су да је потражња за оваквом врстом помоћи увијек била врло висока и разнолика. Изазови у коришћењу ових механизма била су одгађања или чак отказивања уговарања и спровођења мањих пројектних интервенција због недостатка договора међу свим учесницима укљученима у њихово осмишљавање. Као предуслов за додјелу средстава из ове акције ЕУИФ-а, мора бити постигнут договор свих релевантних учесника око планиране интервенције.

Пројекти у оквиру Репорте јавне управе (ПАР) (укључујући управљање јавним финансијама (ПФМ) и друга кључна подручја) требали би бити систематски повезани с утврђеним стратешким потребама и слабостима, како су идентификоване у извјештајима СИГМА-е у поређењу с принципима учествовања, дјеловања и истраживања (ПАР) и извјештајима ЕУ о земљи. У претходном периоду пружена је директна подршка бројним институцијама у унапређењу њихових интерних процеса и пословања, али та подршка није била у контексту постизања специфичних циљева у вези с ПАР-ом (ПФМ и друга кључна подручја).

Осим тога, од 2023. године, Босна и Херцеговина учествује као посматрач у пилот-програму за земље кандидате у оквиру Инструмента за техничку подршку (ТСИ)², с циљем убрзања приступања ЕУ путем повезивања с државама чланицама ЕУ и увида у реформе и пројекте које су оне спроводиле након приступања. Посебно, Босна и Херцеговина учествује у два пројекта која су усмјерена на развој стратешке и одрживе политике јавне набавке те на побољшање регионалног приступа и ефикасности иницијатива и фондова ЕУ.

Увођење подршке у здравствени сектор и у одговоре на хитне ситуације показало се као комплексан и захтјеван процес који укључује велик број учесника и траје одређено вријеме. Постојање правног оквира усклађеног с релевантним ЕУ директивама кључан је предуслов и основ за успјешно спровођење најбољих пракси ЕУ.

Значајни пројекти техничке помоћи у секторима енергије и климе у Босни и Херцеговини финансирани су од стране међународних донатора и финансијских институција. Заједнички циљ свих тих пројеката је помоћи Босни и Херцеговини да испуни обавезе према Уговору о Енергетској заједници, Паришком споразуму и Софијској декларацији о Зеленој агенди за Западни Балкан.

Поуке из претходних пројеката у подручју превентивне заштите, укључујући превенцију рака грлића материце и дојке те имунизацију, указују на важност ангажмана заједнице, доступности, сарадње са здравственим радницима, коришћења технологије те праћења и евалуације. Укључивање заједнице кључно је за побољшање приступа имунизацији и његовој промоцији, а доступност услуга вакцинаисања свим породицама од

пресудне је важности. Сарадња са здравственим радницима је кључна. Њихова едукација за вођење емпатичних и информисаних разговора о вакцинама може значајно утицати на одлуке родитеља.

Подршка ЕУ сектору пољопривреде и руралног развоја, укључујући безбједност хране, ветеринарску и фитосанитарну политику, била је значајна. Постизање циљева пројеката зависи од активног учествовања релевантних институција на свим нивоима власти у осмишљавању и спровођењу подршке, као и о њиховој способности да утичу на доношење одлука. Развој политика и законодавства мора се заснивати на доказима, бити финансијски процијењен те подвргнут интерним и спољним консултацијама с учесницима у одговарајућим фазама законодавног процеса и процеса доношења политика. Власти морају обезбиједити своју спремност, како техничку тако и кадровску, за учествовање у реформама које ће омогућити напредак сектора у спровођењу политика и законодавства усклађених с ЕУ.

3. ОПИС АКЦИЈЕ (ШТА)

3.1. Логика интервенције

Утицај(и) (општи циљеви) акције су:

1. Унапређена примјена владавине права, основних права и демократије у складу с европским стандардима, укључујући помирење и миграције;
2. Побољшано управљање и примјена правне тековине Европске уније;
3. Повећана одрживост зелене транзиције и социоекономског развоја.

Подручје подршке 1: Владавина права, основна права и демократија (Подручје 1)

Исход(и) (специфични циљ(еви)) су

1.1. Унапређена владавина права, укључујући правосудје; демократски стандарди те поштовање људских права и међународног права.

1.2. Побољшана безбједност, укључујући управљање границама и миграцијама.

1.3. Повећана способност земље и њезиних регија да одговоре на изазове помирења.

Очекивани резултат(и) (ово није детаљан списак):

- Ојачани институционални капацитети, нарочито у реформи правосудја и борби против корупције.
- Подршка процесу помирења.
- Особе које траже међународну заштиту те мигранти жене, мушкарци и дјеца имају приступ услугама заштите.

Индикативни списак активности:

- Развој и спровођење законодавних оквира усклађених с правном тековином ЕУ и усмјерених на реформу правосудја кључни су за јачање правосудног система у Босни и Херцеговини. То укључује израду законодавних анализа, нацрта релевантних закона те обезбјеђивање изградње капацитета и обуке за правне стручњаке како би се омогућила ефикасно спровођење тих реформи.

- Израда и спровођење свеобухватне стратегије за борбу против корупције, укључујући успоставу специјализованих антикорупционих јединица, побољшање координације међу тијелима за спровођење закона те јачање механизма заштите звјиздача.

- Успостава процеса политичког дијалога који укључује кључне учеснике, укључујући владу, политичке

лидере, цивилно друштво, младе и међународне партнере, од кључне је важности за промовисање помирења и изградњу мирног друштва у Босни и Херцеговини.

- Организација консултација, радионица и других облика ангажмана с различитим кључним учесницима како би се обезбиједило да су различите перспективе узете у обзир при обликовању и спровођењу правосудних реформи.

- Ради обезбјеђивања бољег пријема и заштите за тражиоце међународне заштите и мигранте, планира се модернизација смјештајних центара те обезбјеђивање непрехрамбених потрепштина. То укључује процјену потреба, набавку потребне опреме и обезбјеђивање усклађености центара с међународним стандардима заштите миграната.

- Повећање приступа социјалним услугама, здравственој заштити, образовању и запошљавању за мигранте, нарочито за рањиве групе и дјецу без пратње, кључно је за њихову добробит и интеграцију у друштво. То укључује развој и спровођење политика које гарантују да мигранти имају једнак приступ тим услугама, као и обезбјеђивање језичне и културне подршке за њихову лакшу интеграцију.

Подручје подршке 2: Добро управљање и усклађивање с правном тековином ЕУ (Подручје 2)

Исходи (специфични циљеви) су:

2.1 Побољшано управљање и функционисање кључних јавних институција;

2.2 Ојачани капацитети кључних учесника који доприносе процесу европских интеграција.

Главне врсте очекиваних резултата (ово није детаљан списак) су:

- Ојачани законодавни и/или административни процеси за израду политика, укључујући реформу јавне управе (ПАР) и управљање јавним финансијама (ПФМ) (подршка јавној управи и управљању људским ресурсима, пружање услуга грађанима и предузећима).

- Ојачани капацитети јавне управе на различитим нивоима за управљање средствима ЕУ и коришћење прилика које пружа ЕУ.

- Постепено усклађивање Босне и Херцеговине с правном тековином ЕУ и стандардима ЕУ, нарочито у Кластеру 1 о основним правима (укључујући равноправност полова, људска права и укључивање особа с инвалидитетом), али и у другим кластерима у којима земља знатно заостаје (нпр. Кластер 3, укључујући Поглавље 19, гдје озбиљно усклађивање тек треба започети).

Индикативни списак активности:

- Пружање стручне подршке, преноса знања и развоја вјештина за домаће учеснике с циљем напретка на путу према чланству у ЕУ.

- Организација обука, креирање знања и других формалних догађања, укључујући семинаре, конференције и радионице у вези с реформом јавне управе и управљањем јавним финансијама.

- Јачање политичког дијалога с институцијама ЕУ и државама чланицама, координација и међуинституционално учење међу институцијама које учествују у регионалним и европским мрежама.

- Припрема стратегија, законодавних приједлога, концептуалних докумената, студија, процјена, извјештаја о

праћењу и евалуацији, смјерница, политичких биљешки, тематских приказа, анализа, мишљења и коментара за обликовање и спровођење реформи усмјерених на ЕУ интеграцију (нарочито у контексту ПАР и ПФМ).

- Размјене те партнерства/догађаји умрежавање укључујући peer-to-peer догађаје, приправништва, консултантске мисије, студијска путовања и посјете у сврху јачања капацитета кључних институција на свим нивоима.

- Организација догађаја за информисање и укључивање јавности, укључујући успоставу платформи и високоранжираних политичких дијалога о интеграцији у ЕУ.

Подручје подршке 3: Зелена агенда (Подручје 3)

(које доприноси и подручју 4)

Исход(и) (специфични циљеви) су:

3.1. Ојачана заштита животне средине и биоразноликости, повећана отпорност на климатске промјене те побољшана усклађеност с правном тековином ЕУ у подручју климе и околине.

Главне врсте очекиваних резултата (ово није детаљан списак) су:

- Подршка спровођењу принципа хијерархије отпада у складу с релевантном правном тековином ЕУ, политикама и стандардима.

- Унапређење законодавног оквира ради усклађивања с правном тековином ЕУ о заштити природе, укључујући Директиву о птицама и Директиву о стаништима.

- Подршка усклађивању с и спровођењу МРВА-е као првог корака према успостави система одређивања цијене угљеника/ЕТС-а у Босни и Херцеговини.

- Подршка развоју концепта зеленог финансирања у Босни и Херцеговини.

Индикативни списак активности:

- Подршка општинском управљању отпадом и системима прикупљања отпада заснованима на регионализацији и смањењу трошкова прикупљања отпада, процјена механизма за смањење количине отпада, побољшање управљања посебним категоријама отпада те изградња капацитета и подизање свијести код локалних власти и других учесника.

- Унапређење законодавног оквира ради усклађивања с правном тековином ЕУ о заштити природе, укључујући Директиву о птицама и Директиву о стаништима, укључивање законодавне анализе, израду релевантних прописа и обезбјеђивање изградње капацитета и обуке за стручњаке из подручја заштите животне средине како би се обезбиједило ефикасно спровођење тих реформи.

- Подршка усклађивању с и спровођењу МРВА-е као почетном кораку за успоставу система одређивања цијене емисија угљеника/ЕТС-а у Босни и Херцеговини те обезбјеђивање спремности за систем ЕУ ЕТС, укључивање законодавне анализе, израду прописа те изградњу капацитета и обуку свих релевантних учесника укључених у спровођење МРВА.

- Програми обуке за учеснике о техничким аспектима мониторинга, извјештавања, верификације и акредитације, укључујући развој и спровођење обука, обезбјеђивање приступа потребним алатима и опреми те изградњу капацитета за надзор, извјештавање и верификацију емисија.

- Спровођење процјена потреба за увођење концепта одрживог/зеленог финансирања укључиваће истраживање, укључивање учесника и израду стратегија за промовисање усвајања механизма зеленог финансирања у Босни и Херцеговини.

Подручје подршке 4: Конкурентност и укључив раст (Подручје 4)

(које доприноси и подручју 2)

Исходи (специфични циљеви) су:

4.1. Ојачана конкурентност, кружност, социоекономски раст те трговина.

Главне врсте очекиваних резултата (ово није детаљан списак) су:

- Унапређени системи одговора на ванредне ситуације у Босни и Херцеговини, уз успоставу отпорне структуре за одговор на ванредне догађаје на нивоу цијеле земље.

- Развијени клинички путеви за рак дојке и рак грлића материце како би се обезбиједило правовремено лијечење пацијената.

- Боље усклађивање рударског сектора с политикама и стратегијама ЕУ.

- Усклађивање пољопривредног сектора с правном тековином ЕУ, нарочито с главним подручјима политика и административним структурама Заједничке пољопривредне политике.

- Повећана иновативност, кружност, прикупљање података и конкурентност, укључујући продуктивност пољопривреде и одрживе пољопривредне ланце.

Индикативни списак активности:

- Обука особља, набавка потребне опреме и израда стандардних оперативних поступака за зајимљање позива и диспечерско упућивање, укључујући механизме одговора цивилне заштите (попут успоставе броја "112").

- Спровођење процјена потреба и здравствених протокола, израда и спровођење одговарајућих клиничких смјерница, обука и изградња капацитета здравствених радника те кампање подизања свијести јавности.

- Дефинисање стратегије и стратешких пројеката у рударском сектору (критичне сировине); спровођење процјене потреба, развој и спровођење одговарајућих политика и стратегија те обука и изградња капацитета укључених учесника.

- Јачање институционалних и секторских капацитета и система за ефикасно спровођење политика.

- Спровођење процјена потреба те развој и спровођење одговарајућих усклађених политика и стратегија.

- Пружање обука и изградње капацитета учесницима у пољопривредном сектору, производњи хране и безбједности хране.

3.2 Допринос хоризонталним приоритетима и укључивање

Заштита животне средине, климатске промјене и биоразноликост

Акција ће допринијети заштити животне средине у складу с потребама које су идентификовале власти у Босни и Херцеговини те припадајућим активностима Акције. Сама Акција, као ни активности које из ње произлазе, неће имати негативан утицај на животну средину нити угрозити животну средину, здравље и безбједност у будућности. Активности ће се спроводити на начин који је максимално

прихватљив за животну средину, пратећи приступ "не наноси штету". Осим тога, гдје год је могуће, Акција има за циљ да промовише одрживост и одговорност према животnoj средини у различитим секторима јавне управе, у складу с препорукама Европског зеленог плана. Посебна пажња посветиће се аспектима зелене јавне управе, укључујући зелену јавну набавку. Акција ће допринијети остварењу климатских циљева ЕУ и саме земље - укључујући обавезе из национално утврђених доприноса (НДЦ) - кроз обезбјеђивање и идентификацију критичних сировина за осигуравање ланца снабдијевања. Тиме ће се створити основе да Босна и Херцеговина допринесе безбједном и одрживом снабдијевању критичним сировинама, чиме се смањује онечишћење животне средине. Подршка усвајању строгог регулаторног оквира, узимајући у обзир најбоље праксе с новим стандардима заштите животне средине те примјеном рјешења заснованих на природи (енгл. Nature Based Solutions), трансформисаће рударски сектор у земљи. Стратешка процјена утицаја на животну средину (СЕА), Процјена утицаја на животну средину (ЕИА) и Процјена климатских ризика (ЦРА) биће промовисани као нужни алати за обезбјеђивање одрживости и поштовање принципа "не наноси битну штету" (ДНСХ).

Равноправност полова и оснаживање жена и дјевојчица

Акција укључује равноправност полова и у потпуности је родно осјетљива, у потпуности усклађена с принципима и приступом утврђеним у Стратегији ЕУ за родну равноправност 2020-2025. те с Цендер акционим планом Босне и Херцеговине 2023-2027, као оквирним стратешким документом за укључивање стандарда равноправности полова у кључна подручја реформе. Акција ће такође допринијети спровођењу Стратегије ЕУ за родну равноправност 2020-2025, чији је циљ јачање укључивања родне перспективе. Она обухвата увођење родне перспективе у све фазе обликовања и спровођења политика.

Агенда за родну равноправност директно ће се подржавати изразом стратешких докумената и јачањем капацитета јавних тијела која доприносе испуњавању услова за спровођење реформи и улагања у социоекономску конкурентност и кохезију. Акција ће допринијети спровођењу Цендер акционог плана Босне и Херцеговине 2023-2027. Предвиђена је подршка за унапријеђено преношење правне тековине ЕУ у подручју равноправности полова, укључујући спровођење законодавног оквира и кампање подизања свијести о равноправности полова.

Такође ће се подстицати прилике за научнице и предузетнице у претежно мушким секторима, попут рударства и пољопривреде. Акција ће уједно дати допринос спровођења Зелене агенде.

Људска права

Акција ће обезбиједити да се људска права увијек поштују и да се све активности заснивају на приступу утемељеном на људским правима. Промовисање поштовања људских права, нарочито у њиховом пресеку с питањима миграција, средишњи је елемент Акције и њених резултата. Акција ће ојачати приступ заснован на правима у управљању миграцијама. Активности су намијењене

мигрантима, тражиоцима азила и изbjеглицама, жртвима трговине људима, дјеци без пратње те женама и дјевојчицама мигрантима.

Особе с инвалидитетом

Побољшања у јавним службама и јачање доброг управљања која ће се постићи овом акцијом користиће мањинама и рањивим групама. На темељу основних принципа промовисања једнакости и борбе против дискриминације, учествовање у Акцији биће зајагаровано на основу једнаког приступа без обзира на инвалидитет, расно или етничко поријекло, вјеру или увјерење, узраст или потпу оријентацију. Усклађивање с правном тековином ЕУ која штити права особа с инвалидитетом биће систематски укључено, у складу са Стратегијом ЕУ о правима особа с инвалидитетом 2021. до 2030.

Демократија

Учествовање и укључивање цивилног друштва и недржавних учесника у процес европских интеграција од изузетне је важности, а сарадња између владиног и невладиног сектора кључна је. Прилике за дијалог и сарадњу између цивилног друштва и недржавних учесника с једне стране те учесника јавног сектора с друге стране додатно ће се развијати кроз различите иницијативе предвиђене овом акцијом.

Осјетљивост на сукобе, мир и отпорност

Отпорност ће се подржавати у свим активностима, а нарочито кроз циљеве повезане с одржавањем и јачањем мировних и безбједносних активности унутар Подручја 1 и 2, с посебним нагласком на помирење, суочавање с прошлим сукобима и рјешавање ратних злочина. У оквиру Подручја 3 и 4, Зелена транзиција и конкурентност, нарочито кроз увођење савременог регулаторног оквира усклађеног са стандардима ЕУ у рударском сектору, с обзиром на велики број неодрживих малих рударских операција, потенцијал за отпорност може се развити међу локалним заједницама, малим и средњим предузећима те инвеститорима. Ти ће се потенцијали унапријед препознавати и активно развијати. Нагласак ће бити на могућностима које отварају увођење високих социоеколошких стандарда. Поред тога, усвајање нових економских парадигми и иновативних рјешења омогућиће значајне развојне прилике за локалне руралне заједнице, уз обезбјеђивање конкретних користи на нивоу заједнице и очување квалитета животне средине.

Смањење ризика од катастрофа

Захваљујући својој флексибилности, Акција омогућава/дозвољава подршку у вези с превенцијом природних катастрофа и ублажавањем њихових посљедица, укључујући подршку за, између осталог, студије изведивости, процјене штета и потреба за опоравком, мјере превенције и ублажавања те унапређене механизме одговара цивилне заштите. Осим тога, побољшана регулација и стандарди у рударском сектору смањиће ризике повезане с рударством. Очување и поновна употреба рударског и прерађивачког отпада, у контексту заштите животне средине, представљају важан корак према спречавању и смањењу опасности.

3.3 Спољне претпоставке и ризици

Спољне претпоставке

- Политички, правни и друштвени контексти у Босни и Херцеговини погодни су за реформе у свјетлу приступања земље Европској унији, а поједина политичка питања не блокирају Европски пут нити спровођење планиране сарадње и помоћи.

- Постоји стална преданост администрације и корисника/учесника, вођена и координисана на највишем нивоу у рјешавању кључних приоритета ове акције, укључујући преданост укључивом процесу.

- Власништво над процесом од стране учесника обезбјеђено је током спровођења Акције, укључујући њихову спремност на сарадњу на свим нивоима у земљи, с Европском унијом и спроведбеним партнерима.

- Заговарачки напори ЕУ те других националних и међународних учесника и њихова подршка потребним реформама у приоритетним подручјима усклађени су међусобно или барем нису у сукобу.

- Потребни домаћи и међународни ресурси (финансијски и административни, укључујући стручњаке, вријеме, простор, податке и усклађено законодавство) доступни су и ефикасно мобилисани за наставак спровођења Акције и постизање одрживости резултата.

Категорија	Ризици	Вјероватност (висока/ средња/ ниска)	Утицај (висок/ средњи низак)	Мјере ублажавања
1 - Спољно окружење: Политичке одлуке и приоритети изван надлежности Комисије	Непредвиђена политичка нестабилност или поремећаји у развоју догађаја, што може довести до могућих кашњења или отказивања планираних активности.	В	С	Политички дијалог на највишем нивоу ради отклањања застоја у усвајању и спровођења Акције и њених пројеката. Укључивање широког круга учесника ради обезбјеђивања власништва и повјерења. Модуларност, флексибилност и укључив приступ у изради различитих пројеката у оквиру Акције помоћи ће у ублажавању ризика.
1 - Спољно окружење: Политичке одлуке и приоритети изван надлежности Комисије	Иницијативе које се спроводе у оквиру Акције немају политичку подршку или постоји мањак или смањена преданост, што смањује ефикасност Акције.	С	С	Политички дијалог биће усмјерен на основу анализе учесника на почетку Акције. Подршка ће се тражити од сједишта, укључујући ЕЕАС (разне генералне директорате, државе чланице ЕУ и међународне partnere), ради јачања политичког и

			институционалног дијалога. Акција ће путем формалних и неформалних канала одржавати сталан дијалог с кључним институционалним учесницима како би се обезбиједила укљученост и власништво, укључујући наглашавање важности додјеле потребног политичког приоритета процесу приступања Европској унији.
2 - Процеси планирања и системи - оперативни процеси и финансијски системи спољних партнера/корисника ИПА III	Недовољна координација међу институцијама те другим пројектима или донаторима.	В	С Одржавање се добар ниво комуникације с другим пројектима у овом подручју подршке које финансира ЕУ, као и с другим донаторима, како би се обезбиједила координација и избјегло преклапање. На нивоу корисника подстицаће се координација донатора са широким спектром учесника, укључујући, али не ограничавајући се на спроведбене partnere, partnere и донаторе истомишљенике.
2 - Процеси планирања и системи - оперативни процеси и финансијски системи спољних партнера/корисника ИПА III	Изазови у спровођењу и/или кашњења због недовољних административних капацитета спољног партнера или корисника, бирократских препрека или недостатка техничке стручности.	С	Н Спроведбени партнери биће одговорни за обезбјеђивање координације и с другим донаторима у регији с циљем бољег усклађивања и, ако је потребно, правог редослиједа различитих активности. Делегација ЕУ координираће интерно и екстерно како би се избјегли сувишни или пречести захтјеви према корисницима. Поједностављивање административних поступака и

				иницијативе за изградњу капацитета релевантних институција убрзаће спровођење.
3 - Људи и организација	Нестабилност и ограничена доступност особља партнерских институција.	С	С	Изградња капацитета унутар националних институција за непрекидно управљање и развој политика од пресудне је важности. Акција ће додатно настојати да обезбиједи укључиву и стабилну подршку укључених партнерских институција.
4 - Законитост и правилност: Интегритет	Ризик од корупције, преваре или неправилности у јавном и/или приватном сектору нарушава повјерење партнера.	С	С	Поштовање међународних стандарда јавне набавке, техничке и финансијске ревизије те евалуације може значајно смањити обим корупције и превара.
4 - Законитост и правилност	Могуће преклапање с активностима финансираним из Инструмента за реформе и раст.	Н	Н	Координисати планиране активности на нивоу земље и њених корисника унапријед.
5 - Комуникација и информисање	Ризик од дезинформација и страног информативног манипулисања.	В	С	Делегација ЕУ заједно с ЕЕАС-ом сарађиваће у пружању подршке јавној управи и спроведбеним партнерима како би се правовремено комуницирале користи које земља има од подршке ЕУ те користи процеса интеграције у ЕУ.

4. СПРОВЕДБЕНИ АРАНЖМАНИ

4.1. Финансијски споразум

Ради спровођења ове акције, с Босном и Херцеговином ће се склопити финансијски споразум.

4.2. Индикативни период спровођења

Индикативни оперативни период спровођења ове акције, током којег ће се спроводити активности те реализовати одговарајући уговори и споразуми, износи 72 мјесеца од дана склапања финансијског споразума (или писма обавјештења, односно размјене писама за накнадне годишње буџетске рате).

Продужење периода спровођења може одобрити одговорни службеник за овјеравање Комисије у прописно оправданим случајевима.

4.3. Модалитети спровођења

Комисија ће обезбиједити да се поштују одговарајућа правила и поступци ЕУ за пружање финансијске подршке трећим странама, укључујући поступке ревизије, гдје је то примјењиво, те усклађеност акционог плана с рестриктивним мјерама ЕУ¹.

4.3.1. Директно управљање (бесповратна средства)

4.3.1.1. Бесповратна средства

а) Сврха бесповратних средстава

Бесповратна средства (директна бесповратна средства) допринијеће остварењу дијела Подручја подршке 1: Владавина права, основна права и демократија (Подручје 1) и исхода 1.1: Побољшана владавина права, укључујући правосуђе, демократске стандарде те поштовање људских права и међународног права.

б) Врста циљаних кандидата

Директна бесповратна средства Међународној комисији за нестале особе (ИЦМП) користиће се за даљње оснаживање Босне и Херцеговине да може самостално и одрживо евидентирати нестале особе и истраживати злочине повезане с присилним нестанцима, с циљем заштите људских права својих грађана.

ц) Образложење директних бесповратних средстава

За Подручје подршке 1 - Владавина права, основна права и демократија и исход 1.1. Побољшана владавина права, укључујући правосуђе, демократске стандарде те поштовање људских права (укључујући радна права) и међународног права, под одговорношћу одговорног службеника за овјеравање Комисије, бесповратна средства могу се додијелити без позива на подношење приједлога Међународној комисији за нестале особе (ИЦМП).

Под одговорношћу одговорног службеника за овјеравање Комисије, додјела бесповратних средстава без позива на подношење приједлога оправдана је, јер је ИЦМП међувладавина организација којој је искључиво повјерен рад на питању несталих особа. ИЦМП је једина организација с потребним стручним знањем, капацитетима и ресурсима за пружање стручне помоћи у вези с питањем несталих особа, како на нивоу политика тако и на техничком нивоу. С више од 20 година подршке Босни и Херцеговини у евидентирању несталих особа, ИЦМП представља јединственог партнера за Европску унију када је ријеч о потрази за несталим особама и оснаживању домаћих институција да преузму те активности.

Уговор о директним бесповратним средствима с ИЦМП-ом закључује се у складу с чланом 198. тачка (ф) Финансијске уредбе због техничке стручности и високог степена специјализације ове организације.

4.3.2. Директно управљање (набавка)

Набавка ће допринијети остварењу дијела Подручја подршке 2: Добро управљање, усклађивање с правном тековином ЕУ и исхода 2.1: Побољшано управљање и функционисање кључних јавних институција те исхода 2.2: Ојачани капацитети кључних учесника који доприносе процесу Европских интеграција.

Набавка ће допринијети остварењу дијела Подручја подршке 3: Зелена агенда и исхода 3.1: Ојачана заштита животне средине и биоразноликости, повећана отпорност на климатске промјене те побољшана усклађеност с правном тековином ЕУ у подручју климе и животне средине.

Набавка ће допринијети Подручју подршке 4: Конкурентност и укључив раст и исхода 4.1: Ојачана конкурентност, кружност, социоекономски раст те трговина.

4.3.3. Индиректно управљање ентитетом који је прошао стубну процјену (енгл. pillar-assessed entity)

Дио овог акционог плана може се спроводити кроз индиректно управљање ентитетом оцијењеним према стубовима, којег ће изабрати службе Комисије користећи следеће критеријуме:

- а) финансијски и оперативни капацитет, те
- б) технички капацитет, попут искуства у припреми и спровођењу пројеката у подручјима повезаним с Акцијом,
- ц) искуство у управљању великим и сложеним програмима,
- д) присутност у регији, и
- е) снажна радна партнерства с главним учесницима (тј. релевантна министарства, локалне власти, невладине организације и др.) у Босни и Херцеговини.

Спровођење изабраних ентитета оцијењених према стубовима обухватиће исходе 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1.

4.3.4 Промјене из начина индиректног у директно управљање (и обротно) због изузетних околности

Ако се модалитет спровођења кроз индиректно управљање с ентитетом оцијењеним према стубовима, како је дефинисано у одјелку 4.3.3, не може спровести због околности изван контроле Комисије, користиће се модалитет спровођења путем бесповратних средстава за Подручје подршке 1: Владавина права, основна права и демократија, Исходи 1.1, 1.2 и 1.3, у складу са следећим елементима:

(а) Сврха бесповратних средстава: Бесповратна средства подржаће активности које доприносе општим циљевима Акције, с нагласком на промовисање владавине права, независности правосуђа, интегритета, транспарентности и јавне одговорности на Западном Балкану.

(б) Врста циљаних кандидата: правне особе, међународне организације, невладине организације или конзорцијуми с релевантним оперативним капацитетом (у случају да је потребна флексибилност за сложеније иницијативе).

Ако се модалитет спровођења кроз индиректно управљање, како је дефинисано у одјелку 4.3.3, не може спровести због околности изван контроле Комисије, користиће се модалитет спровођења путем набавке у оквиру директног управљања за:

- Подручје подршке 1: Владавина права, основна права и демократија, Исход 1.2.
- Подручје подршке 2: Добро управљање, усклађивање с правном тековином ЕУ, Исходи 2.1 и 2.2.
- Подручје подршке 3: Зелена агенда, Исход 3.1.
- Подручје подршке 4: Конкурентност и укључив раст, Исход 4.1.

¹ Види EU Sanctions Map. Карта санкција је ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произлази из правних аката објављених у Службеном листу (СЛ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници, предност има верзија објављена у Службеном листу.

Ако се модалитет спровођења кроз директно управљање, како је дефинисано у одјелу 4.3.2. (набавка), не може спровести због околности изван контроле Комисије, користиће се модалитет спровођења кроз индиректно управљање с ентитетом оцијењеним према стубовима за:

- Подручје подршке 2: Добро управљање, усклађивање с правном тековином ЕУ, Исходи 2.1 и 2.2.
- Подручје подршке 3: Зелена агенда, Исход 3.1.
- Подручје подршке 4: Конкурентност и укључив раст, Исход 4.1.

4.4. Опсег географске прихватљивости за набавку и бесповратна средства

Примјењује се географска прихватљивост у смислу мјеста оснивања за учествовање у поступцима јавне набавке и додјели бесповратних средстава те у смислу поријекла набављене опреме и услуга, како је утврђено у основном акту и наведено у релевантним уговорним документима, подложно сљедећим одредбама.

Одговорни службеник Комисије за овјеравање може проширити географску прихватљивост на основу хитности или недоступности услуга на тржиштима дотичних земаља или територија, или у другим прописно образложеним случајевима када би примјена правила прихватљивости онемогућила или увелико отежала спровођење овог акционог плана (члан 28. став 10. Уредбе НДИЦИ).

4.5. Индикативни буџет

Индикативни буџет ¹	Допринос ЕУ 2025. (евра)	Допринос ЕУ 2026. (евра)	Допринос ЕУ 2027. (евра)	Укупни допринос ЕУ 2025-2027. (евра)
Модалитети спровођења				
Методe спровођења - види одјелак 4.4				
Бесповратна средства - (директно управљање) - види одјелак 4.3.1.	1.500.000	0	0	1.500.000
Набавка (директно управљање) - види одјелак 4.3.2.	1.000.000	18.000.000	10.000.000	29.000.000
Индиректно управљање ентитетима оцијењеним према стубовима - види одјелак 4.3.3.	27.500.000	20.500.000	62.000.000	110.000.000
Евалуација - види одјелак 5.2	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.
Ревизија и верификација - види одјелак 6.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.
Стратешка комуникација и јавна дипломатија - види одјелак 7.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.	Може бити обухваћено другом одлуком.
Укупно	30.000.000	38.500.000	72.000.000	140.500.000

5. МЈЕРЕЊЕ УСПЈЕШНОСТИ

5.1 Праћење и извјештавање

Активности праћења које ће се спроводити за ову акцију имаће за циљ да идентификују успјехе, проблеме и/или потенцијалне ризике како би се корективне мјере

¹ Напомена: Коначни текст о ревизији/верификацији зависиће од исхода текућих расправа о обједињавању финансирања (у једној или ограниченом броју одлука) и накнадном финансијском управљању, односно за склапање уговора о ревизији и плаћањима.

предузеле правовремено. Обје врсте интерног праћења спроводиће се на укључив начин, уз учествовање кључних учесника.

Интерно праћење

Свакодневно техничко и финансијско праћење спровођења ове акције или дијелова ове акције биће сталан процес и дио одговорности како спроведених партнера тако и Комисије.

Екстерно праћење

У складу с правилима и процедурама Комисије, Комисија може спровести додатно праћење путем независних спољних консултаната које ангажује Комисија. Екстерно праћење подржано је објема врстама интерног праћења описаним горе.

5.2 Евалуација

Комисија може спровести средњорочну, завршну или ex post евалуацију ове акције или њених дијелова. У случају да средњорочна или завршна евалуација није предвиђена, Комисија може током спровођења да одлучи спровести такву евалуацију из оправданих разлога, било на властиту иницијативу или на приједлог корисника ИПА III. Како је наведено у Смјерницама за бољу регулативу², евалуације се могу одредити као резултат нових стратешких одлука или значајних (негативних) повратних информација о успјешности (нпр. проблеми у спровођењу, налази из резултата праћења, жалбе или повреде, ревизорски извјештаји).

У духу партнерства, службе Комисије те корисник ИПА III и други кључни учесници могу такође спроводити заједничке евалуације.

Корисник ИПА III и други кључни учесници требају доприносити и обезбиједити потребне информације за различите евалуационе процесе. Након договора међу странама, извјештаји о евалуацији могу се објавити како би релевантни учесници, укључујући представнике цивилног друштва, могли изнијети своја стајалишта и тиме допринијети функцији одговорности евалуације.

Као резултат евалуације, а гдје је то примјерено, у договору с корисником ИПА III, Комисија и спроведбени партнер заједнички одлучују о даљњим активностима које треба предузети и евентуалним потребним прилагођавањима, укључујући, ако је потребно, и преусмјеравање релевантних компоненти.

6. РЕВИЗИЈА И ВЕРИФИКАЦИЈЕ

Не доводећи у питање обавезе које се примјењују на уговоре склопљене за спровођење интервенција у оквиру ове акције, Комисија може, на основу процјене ризика, уговорити независне ревизорске или верификационе задатке за један или више уговора или споразума склопљених за интервенције или њихове дијелове који произлазе из ове акције.

7. СТРАТЕШКА КОМУНИКАЦИЈА И ЈАВНА ДИПЛОМАТИЈА

Све институције које спроводе спољне интервенције финансиране из средстава ЕУ имају уговорну обавезу да информишу релевантну јавност о подршци Уније њиховом раду приказивањем амблема ЕУ и кратке изјаве о финансирању, гдје је то примјерено, на свим комуникационим материјалима повезаним с предметним

² Better Regulation Guidelines, SWD(2021) 305 коначна верзија.

интервенцијама. У ту сврху, морају се придржавати упутстава датих у Смјерницама из 2022. године Communicating and raising EU visibility: Guidance for external actions (Комуницирање и повећање видљивости ЕУ: Смјернице за спољно дјеловање) (или било којем документу који га наслиједи).

Ова обавеза једнако се примјењује без обзира на то спроводе ли предметне интервенције Комисија, партнерска земља, пружаоци услуга, корисници бесповратних средстава или повјерене или делегиране институције као што су агенције УН, међународне финансијске институције и агенције држава чланица ЕУ. У сваком случају, упућивање на релевантне уговорне обавезе мора бити укључено у одговарајући финансијски споразум, уговоре о набавци и бесповратним средствима те споразуме о доприносу.

Ради повећања видљивости ЕУ и његовог доприноса интервенцијама, Комисија може потписивати или склапати заједничке изјаве, у оквиру својих овлашћења за извршење буџета и ради заштите финансијских интереса Уније. Мјере видљивости и комуникације требају такође промовисати транспарентност и одговорност у коришћењу средстава. Ефикасност комуникационих активности треба мјерити у погледу подизања свијести о интервенцији и њезиним циљевима те о финансирању интервенције од стране ЕУ.

Сprovedбени партнери морају редовно обавјештавати Комисију и Делегацију ЕУ о планирању и спровођењу специфичних активности видљивости и комуникације прије њиховог спровођења. Сprovedбени партнери обезбједиће одговарајућу видљивост финансирања ЕУ и извјештаваће о активностима видљивости и комуникације, као и о резултатима, релевантне одборе за праћење.

ДОДАТАК II - ОПШТИ УСЛОВИ

Садржај

Први дио: Одредбе примјенљиве на активности за које је корисник програма ИПА III уговорно тијело према ИМБЦ-у

Члан 1 - Опште одредбе

Члан 1а - Набавка и додјела грантова

Члан 1б - Искључење и административне санкције

Члан 2 - Комуникација и видљивост

Члан 3 - Ex ante и ex post контроле поступака додјеле грантова и поступака набаве те ex post контроле уговора и грантова које спроводи Комисија

Члан 4 - Банковни рачуни, рачуноводствени системи и признати трошкови

Члан 5 - Одредбе о плаћањима од стране Комисије кориснику програма ИПА III

Члан 6 - Прекид плаћања

Члан 7 - Повраћај средстава

Члан 7а - Финансијске исправке и затварање

Други дио: Одредбе примјенљиве на буџетску подршку

Члан 8 - Регулаторни дијалог

Члан 9 - Провјера услова и исплата

Члан 10 - Транспарентност буџетске подршке

Члан 11 - Повраћај буџетске подршке

Трећи дио: Одредбе примјенљиве на овај споразум у потпуности, без обзира на начин спровођења

Члан 12 - Потписивање, период извршења, оперативни период спровођења и рок уговарања

Члан 13 - Дозволе и овлашћење

Члан 14 - Захтјеви за извјештавање

Члан 15 - Права интелектуалне својине

Члан 16 - Консултације између корисника програма ИПА III и Комисије

Члан 17 - Измјене и допуне овог споразума

Члан 18 - Обустава овог споразума

Члан 19 - Раскид овог споразума

Члан 20 - Мјеродавно право, рјешавање спорова

Члан 21 - Мјере ограничавања ЕУ

Први дио - Одредбе примјенљиве на активности за које је корисник програма ИПА III уговорно тијело према ИМБЦ-у

Члан 1. - Опште одредбе

(1) Сврха првог дијела је да утврди правила за спровођење повјерених задатака извршења буџета како је описано у Додатку I те да дефинише права и обавезе корисника програма ИПА III, односно Комисије у извршавању тих задатака.

Први дио примјењује се на задатке извршења буџета повјерене кориснику програма ИПА III који се односе само на допринос Уније или у комбинацији са средствима корисника програма ИПА III или средствима треће стране, у случају да се таква средства спроводе у заједничком суфинансирању.

(2) Корисник програма ИПА III остаје одговоран за испуњавање обавеза прописаних Споразумом о финансирању и Оквирним споразумом о финансијском партнерству (ФФПА - Financial Framework Partnership Agreement). У складу с чланом 6, чланом 18, чланом 19, и чланом 21, Комисија задржава право да прекине плаћања те да обустави и/или раскине овај уговор.

(3) Корисник програма ИПА III дужан је да поштује минималну стопу свог доприноса наведену у Додатку I. У случају доприноса и корисника програма ИПА III и Уније, допринос корисника програма ИПА III ставља се на располагање у исто вријеме кад и одговарајући допринос Уније.

(4) У сврху примјене члана 25. Оквирног споразума о финансијском партнерству о заштити података, лични подаци су:

- обрађени законито, поштено и на транспарентан начин у односу на власника података;
- прикупљени за одређене, изричите и легитимне сврхе и не смију се даље обрађивати на начин који је неспојив с тим сврхама;
- одговарајући, релевантни и ограничени на оно што је потребно у односу на сврхе за које се обрађују;
- тачни и, према потреби, ажурирани;
- обрађени на начин који осигурава одговарајућу безбједност личних података и
- чувани у облику који омогућује идентификацију власника података не дуже него што је потребно за сврхе за које се лични подаци обрађују.

Лични подаци укључени у документе које чува корисник ИПА III у складу са ставом 2. члана 1.а морају се избрисати након што истекну рокови наведени у том ставу.

Члан 1.а - Набавка и додјела грантова

(1) Не доводећи у питање члан 18. став 5. Оквирног споразума о финансијском партнерству, задаци из става 1. члан 1. корисник програма ИПА III спроводи у складу с поступцима и стандардним документима које утврђује и

објављује Комисија за додјелу уговора о набавци и додјели грантова у спољним активностима, нарочито у складу с практичним водичем о уговорним поступцима за спољна дјеловања Европске уније (ПРАГ - Commission for the award of procurement and grant contracts in external actions), на снази у вријеме покретања предметног поступка, као и у складу с потребним стандардима видљивости и комуникације из члана 2. став 2.

Корисник програма ИПА III спроводи поступке набавке и додјеле грантова, склапа уговоре који из њих произлазе и осигурава да сви релевантни документи за ревизијски траг буду на језику овог уговора.

(2) Не доводећи у питање члан 49. Оквирног споразума о финансијском партнерству, корисник програма ИПА III мора чувати све релевантне финансијске и уговорне пропратне документе од датума ступања на снагу овог уговора или од ранијег датума у случају поступка набавке, позива за доставу приједлога или је поступак директне додјеле грантова покренут прије ступања на снагу овог уговора, пет година од датума затварања програма. Корисник програма ИПА III дужан је да води посебно сљедеће:

(а) Поступци набавке:

(I) Најаве јавног надметања с доказом објаве најаве набавке и све исправке;

(II) Именовање комисије за ужи избор;

(III) Извјештај о ужем избору (укључујући додатке) и пријаве;

(IV) Доказ о објављивању обавјештења о ужем избору;

(V) Писма кандидатима који нису ушли у ужи избор;

(VI) Позив за достављање понуда или слично;

(VII) Тендерске документе који укључују додатке, појашњења, записнике са састанака, доказе о објављивању;

(VIII) Именовање комисије за процјену понуда;

(IX) Извјештај о отварању понуда, укључујући додатке;

(X) Извјештај о процјени/преговорима, укључујући додатке и примљене понуде¹;

(XI) Писмо обавјештења;

(XII) Пратеће писмо за достављање уговора;

(XIII) Писма неуспјешним кандидатима;

(XIV) Обавјештење о додјели/поништавању, укључујући доказ о објави;

(XV) Потписане уговоре, измјене и допуне, исправке, извјештаји о спровођењу и релевантну кореспонденцију.

(б) За позиве за достављање приједлога и директну додјелу грантова:

(I) Именовање комисије за процјену приједлога;

(II) Отварање и административни извјештаји, укључујући додатке и примљене пријаве²;

(III) Писма успјешним и неуспјешним кандидатима након процјене сажетка;

(IV) Извјештај о процјени сажетка;

(V) Извјештај о процјени читаве пријаве или извјештај о преговарачком поступку с релевантним додацима;

(VI) Провјеру прихватљивости и пратећу документацију;

(VII) Писма успјешним и неуспјешним подносиоцима захтјева с одобреним резервним листама након потпуне процјене пријаве;

(VIII) Пратеће писмо за достављање уговора о гранту;

(IX) Обавјештење о додјели/поништавању, укључујући доказ о објави;

(X) Потписане уговоре, измјене и допуне, исправке и релевантну кореспонденцију.

Осим тога, финансијски и уговорни документи из ставова 2.(а) и 2.(б) морају бити допуњени свим релевантним пропратним документима како се захтијевају поступцима из става 1, као и свом релевантном документацијом која се односи на плаћања, повраћаје и оперативне трошкове, на примјер извјештаји о пројектима и провјерама на лицу мјеста, прихваћање робе и радова, гаранције, јемства, извјештаји надзорних инжењера.

(3) Операције које суфинансира Унија у оквиру Програма такође могу добити средства од међународне организације, државе чланице, треће земље или регионалне организације.

Члан 1.6 - Искључење и административне санкције

(1) Приликом примјене поступака и стандардних докумената које је утврдила и објавила Комисија за додјелу уговора о набавци и уговора о гранту, корисник програма ИПА III у складу с тим обезбјеђује да се уговор о набавци или гранту финансиран од стране ЕУ не додијели привредном субјекту нити подносиоцу захтјева за додјелу гранта уколико се тај привредни субјекат или подносилац захтјева за додјелу гранта или особа с овлашћењем заступања, доношења одлука или контролом над њим, налази у некој од ситуација за искључење како је предвиђено одговарајућим процедурама и стандардним документима Комисије.

(2) Корисник програма ИПА III дужан је одмах да обавијести Комисију када су кандидат, понуђач или подносилац захтјева у ситуацији искључења из става (1), или су починили неправилности и превару како је дефинисано у члану 51. став 5. ФФПА-а, или су показали значајне недостатке у испуњавању главне обавезе у спровођењу законске обавезе која се финансира из буџета Уније.

(3) Корисник програма ИПА III узима у обзир податке садржане у Систему раног откривања и искључења (ЕДЕС) Комисије приликом додјеле уговора о набавци и гранту. Приступ информацијама може се обезбиједити путем тачке (тачака) за везу или путем савјетовања користећи се сљедећим средствима: (Европска комисија, Главна управа за буџет, рачуновођа Комисије, М015, Б-1049 Брисел, Белгија и електронском поштом на BUDG-EDES-DB@ec.europa.eu с копијом на адресу Комисије наведену у члану 3. Посебних услова). Сваки уговор или грант склопљени с извођачем или корисником гранта који су у ситуацији искључења у тренутку склапања уговора искључују се из финансирања Уније и може се примјенити механизам финансијских корекција у складу с чланом 7.а.

(4) Ако корисник програма ИПА III постане свјестан ситуације искључења из става 1. у спровођењу задатака описаних у Додатку I, корисник програма ИПА III ће,

¹ Елиминација неуспјешних понуда пет година након завршетка поступка набавке

² Елиминација неуспјешних пријава три године након затварања поступка додјеле гранта.

према условима свог националног законодавства, наметнути привредном оператеру или подносиоцу захтјева за грант, одбијање из датог поступка и искључење из будућих поступака набавке или додјеле гранта. Корисник програма ИПА III такође може наметнути финансијску казну пропорционалну вриједности дотичног уговора. Одбијања, искључења и/или финансијске казне изричу се након акузаторног поступка којим се дотичној особи осигурава право на одбрану. Корисник програма ИПА III дужан је да обавијести Комисију у складу са ставом (2) овог члана.

Члан 2. - Комуникација и видљивост

(1) У складу са чланом 24. одговарајућих ФФПА-а, корисници програма ИПА III предузимају потребне мјере како би обезбиједили видљивост финансирања ЕУ за активности које су им повјерене те припремају кохерентан план активности комуникације и видљивости, који треба бити достављен Комисији на договор у року од 2 мјесеца од ступања на снагу овог споразума.

(2) Ове активности комуникације и видљивости морају бити у складу с Приручником за комуникације и видљивост за спољне активности ЕУ који је утврдила и објавила Комисија, а који је на снази у вријеме активности.

Члан 3. - Ех ante и ех post контроле поступака додјеле грантова и поступака набавке те ех post контроле уговора и грантова које спроводи Комисија

(1) Комисија може проводити ех ante контроле поступака додјеле за набавке и грантове за сљедеће фазе:

(а) одобравања обавјештења о уговору за набавку и њихове измјене;

(б) одобравања тендерске документације и смјерница за подносиоце захтјева за грантове;

(ц) одобравање састава Одбора за оцјењивање;

(д) одобравање евалуационих извјештаја, одлука о одбијању и додјели¹;

(е) одобравање уговорних досијеа и додатака уговорима.

(2) У смислу ех ante контрола, Комисија одлучује о:

(а) спровођењу ех ante контрола свих списка, или

(б) спровођењу ех ante контрола изабраних списка, или

(ц) потпуном одустајању од ех ante контрола.

(3) Ако Комисија одлучи извршити ех ante контроле у складу са ставом 2. тачке (а) или (б), она корисника програма ИПА III извјештава о документима изабраним за ех ante контроле. Овај корисник програма ИПА III, након обавјештења о томе који је документ изабран за ех ante контролу, Комисији доставља сву потребну документацију и информације, а најкасније у вријеме достављања обавјештења о уговору или смјерница за подносиоце захтјева за објављивање.

(4) Комисија може одлучити о спровођењу ех post контрола поступака додјеле који нису били подвргнути ех ante контроли (у року од шест мјесеци од потписивања уговора).

(5) Комисија може одлучити извршити ех post контроле, укључујући ревизије и контроле на лицу мјеста, у било којем тренутку на свим уговорима или грантовима које је додијелио корисник програма ИПА III који

произлазе из овог споразума. Овај корисник програма ИПА III ставља на располагање сву потребну документацију и информације Комисији након што га се обавијести да је спис изабран за ех post контролу. Комисија може овластити особу или субјекат да у њезино име проводи ех post контроле.

Члан 4. - Банковни рачуни, рачуноводствени системи и признати трошкови

(1) Након ступања на снагу овог споразума, Рачуноводствено тијело и Посредничко тијело за финансијско управљање (IBFM) корисника програма ИПА III као Уговорно тијело за програм, отвара најмање један банковни рачун деноминован у сврима по годишњој буџетској додјели. Укупни банковни салдо за програм збир је салда на свим банковним рачунима програма које има Рачуноводствено тијело и сва учествујућа Посредничка тијела за финансијско управљање у кориснику програма ИПА III. Извјештавање о свим банковним рачунима повезаним са сваким програмом евидентира се путем ИПА-АПП-а².

(2) Корисник програма ИПА III припрема и Комисији доставља планове предвиђања исплата по годишњој додјели за вријеме трајања периода спровођења програма према обрасцу из тачке (д) Додатка III. Ова предвиђања се ажурирају и достављају са сваким захтјевом за исплату средстава из члана 5. став 1. и члана 5. став 3, с годишњим финансијским извјештајем из члана 14. став 2. и с предвиђањем вјероватних захтјева за исплату из члана 33. став 3. ФФПА-а. Планови предвиђања исплате заснивају се се на стварним и реалним потребама те морају бити поткријељени документованом детаљном анализом (укључујући планирано уговарање и распоред плаћања по уговору) која морају бити доступна Комисији на захтјев.

(3) Почетни план предвиђања исплата садржи сажета годишња предвиђања исплата по годишњој буџетској додјели за цио период спровођења и мјесечна предвиђања исплата за првих дванаест мјесеци програма. Накнадни планови садрже сажета годишња предвиђања исплата по годишњој буџетској додјели за преостали дио периода спровођења програма и мјесечна предвиђања исплата за сљедећих четрнаест мјесеци.

(4) Корисник програма ИПА III дужан је да успостави и одржава рачуноводствени систем у складу с клаузулом 4(3)(а) Додатка А ФФПА-а, који садржи барем податке за уговоре којима се управља у оквиру програма наведен у Додатку IV.

(5) У складу с чланом 57. ставк 2. ФФПА-а, трошкови признати у рачуноводственом систему који се води према ставу 4. морају настати, бити прихваћени и плаћени и одговарати стварним трошковима доказаним пропратним документима, а употребљава се када је то прикладно за одобравање авансне исплате коју плаћа корисник програма ИПА III у оквиру локалних уговора.

² ИПА-АПП је намјенска ИТ апликација коју је развила ДГ НЕАР како би замијенила iPerseus који је био алат коришћен за праћење спровођења претприступних фондова под индиректним управљањем од стране земаља корисница (ИМБЦ).

¹ За уговоре о услугама овај корак укључује ех ante контроле у вези с одобравањем ужег избора.

Члан 5. - Одредбе о плаћањима од стране Комисије кориснику програма ИПА III

(1) Сваки захтјев за авансно плаћање мора садржавати изјаву о издацима за програм, укључујући уговорене износе, исплаћене и признате трошкове.

(2) Прва авансна исплата односи се на 100% предвиђених исплата за прву годину предвиђеног плана исплата у складу с чланом 4. ставк 2. Овај захтјев за авансно плаћање мора бити поткријељен банковним пуномоћима за све банковне рачуне програма, ако је примјењиво.

(3) Корисник програма ИПА III подноси накнадне захтјеве за авансне исплате када укупни банковни салдо за програм падне испод предвиђених исплата за сљедећих пет мјесеци програма.

(4) Сваки захтјев за додатно авансно плаћање мора садржавати:

а) банковни салдо за програм на крајњи датум захтјева;

б) ажуриране банковне пуномоћи за све банковне рачуне Програма, ако је примјењиво;

ц) предвиђање исплате за програм за сљедећих четрнаест мјесеци на крајњи датум захтјева како је наведено у члану 4. став 2;

д) извјештавање у ИПА-АПП.

(5) Корисник програма ИПА III може затражити за свако сљедеће авансно плаћање износ укупних исплата предвиђених за четрнаест мјесеци након крајњег датума захтјева, умањен за салда наведена у ставу 4(а) на крајњи датум захтјева за исплату средстава, увећан за било који износ који је финансирао корисник програма ИПА III према ставу 6, а који још није надокнађен.

Комисија задржава право смањења сваке сљедеће авансне исплате ако укупни банковни салдо корисника програма ИПА III у оквиру овог програма премаше предвиђену исплату за сљедећих четрнаест мјесеци.

(6) Ако је плаћање смањено према ставу 5, корисник програма ИПА III мора финансирати програм из властитих средстава до износа смањења. Корисник програма ИПА III тада може затражити повраћај тог финансирања као дио сљедећег захтјева за исплату средстава како је наведено у ставу 5.

(7) У складу с чланом 33. став 1. ФФПА-а, Комисија задржава право да обрађује дјелимична плаћања у оквиру расположивих средстава. Након што средства поново буду доступна, Комисија одмах обрађује исплату преосталог износа.

(8) Комисија има право повраћаја прекомјерних средстава на банци која су остала неискоришћена дуже од дванаест мјесеци. Прије коришћења овог права, Комисија позива корисника програма ИПА III да наведе разлоге за кашњење у исплати средстава и да докаже сталну потребу за њима у сљедећа два мјесеца.

(9) Камате настале на банковним рачунима коришћеним за овај програм не припадају Комисији.

(10) У складу с чланом 33. ставк 4. ФФПА-а, када Комисија прекине рок за захтјев за исплату за више од два мјесеца, корисник програма ИПА III може затражити одлуку Комисије о томе треба ли наставити прекид рока.

(11) Овјерени завршни извјештај о издацима из члана 36. став 1. тачке (а) ФФПА-а доставља НАО најкасније 16 мјесеци након завршетка периода оперативног спровођења.

Члан 6. - Прекид плаћања

(1) Не доводећи у питање обуставу или раскид овог споразума према члановима 18. и 19, као и не доводећи у питање чланове 38. и 39. ФФПА-а, Комисија може дјелимично или у потпуности прекинути плаћања, ако:

(а) је Комисија утврдила или је озбиљно забринута да је корисник програма ИПА III починио значајне грешке, неправилности или превару доводећи у питање законитост или правилност основних одређених трансакција у спровођењу Програма или се није придржавао својих обавезе према овом споразуму, укључујући обавезе у вези са спровођењем Плана комуникације и видљивости;

(б) је Комисија утврдила или је озбиљно забринута да је корисник програма ИПА III починио системске или понављајуће грешке или неправилности, превару или кршење обавеза према овом или другим споразумима о финансирању, под условом да те грешке, неправилности, преваре или кршења обавеза материјално утичу на спровођење овог споразума или доводе у питање поузданост система интерне контроле корисника програма ИПА III или законитост и правилност основних расхода.

Члан 7. - Повраћај средстава

(1) Уз случајеве из члана 40. ФФПА-а, Комисија може повратити средства од корисника програма ИПА III како је предвиђено Финансијском уредбом, нарочито у случају:

(а) неуспјеха у осигуравању постизања исхода и коришћења резултата за намјеравану сврху како је наведено у Додатку I;

(б) неприхватљивих трошкова;

(ц) непоштовање стопе суфинансирања, како је наведено у Додатку I;

(д) трошкова насталих као резултат грешака, неправилности, преваре или кршења обавеза у спровођењу програма, нарочито у поступцима набавке и додјеле грантова.

(е) слабости или недостатка у системима управљања и контроле корисника програма ИПА III који доводи до примјене финансијске корекције.

(2) У складу с националним правом, НАО враћа допринос Уније плаћен кориснику програма ИПА III од прималаца који су били у било којој ситуацији која је дефинисана у ставу 1. тачкама б) или ц) овог члана или наведена у члану 40. ФФПА-а. Ако НАО не успије повратити сва или дио средстава, то неће спријечити Комисију да поврати средства од корисника програма ИПА III.

(3) Износи које је корисник програма ИПА III неоправдано платио или повратио, износи финансијских гаранција, гаранција за добро извршење посла и гаранција за авансно плаћање положених на основу поступака набавке и додјеле грантова, износи финансијских казни које је корисник програма ИПА III изрекао кандидатима, понуђачима, подносиоцима захтјева, извођачима или корисницима гранта, поново се користе за програм или се враћају Комисији.

Члан 7.а - Финансијске исправке и затварање

У складу с члановима 42, 43. и 47. ФФПА-а, Комисија даје додатне смјернице о поступку прегледа и прихваћања рачуна, укључујући финансијске исправке и затварање.

Други дио - Одредбе примјењиве на буџетску подршку

Члан 8. - Дијалог о политикама

Корисник програма ИПА III и Комисија обавезују се да ће се укључити у редовни конструктивни дијалог на одговарајућем нивоу о спровођењу овог споразума о финансирању.

Члан 9. - Провјера услова и исплата

(1) Комисија провјерава услове за исплату транши компоненте буџетске подршке, како је наведено у одговарајућем додатку Прилога I.

(2) Ако Комисија закључи да услови за плаћање нису испуњени, о томе без непотребног одгађања обавјештава Корисника програма ИПА III.

(3) Захтјеви за исплату које поднесе корисник програма ИПА III прихватљиви су за финансирање ЕУ под условом да су у складу с одредбама наведеним у Прилогу I и релевантном додатку те да су поднесени током фазе оперативног спровођења.

(4) Корисник програма ИПА III примјењује своје националне девизне прописе на недискриминишући начин на све исплате компоненте буџетске подршке.

Члан 10. - Транспарентност буџетске подршке

Корисник програма ИПА III овиме пристаје на објаву од стране Комисије овог уговора и свих његових измјена, укључујући електронским путем, те оних основних информација о буџетској подршци које Комисија сматра прикладним. Садржај такве објаве мора бити у складу са законима ЕУ који се примјењују на заштиту личних података.

Члан 11. - Повраћај буџетске подршке

Комисија може повратити све или дио исплата буџетске подршке, уз дужно поштовање принципа пропорционалности, ако Комисија утврди да је плаћање било узроковано озбиљном неправилношћу која се може приписати кориснику програма ИПА III, нарочито ако је ИПА III корисник дао непоуздане или нетачне информације или ако је у питању корупција или пријевара.

Трећи дио - Одредбе примјењиве на овај споразум у потпуности, без обзира на начин спровођења

Члан 12. - Потписивање, период извршења, оперативни период спровођења и рок уговарања

(1) Период извршења Споразума о финансирању је период током којег се Споразум о финансирању спроводи и укључује период оперативног спровођења као и фазу затварања. Трајање периода извршења прописано је чланом 2. став 1. Посебних услова, а почиње склапањем овог споразума и завршава на крајњи датум спровођења Споразума о финансирању.

(2) Оперативни спроведбени период је период у којем су завршене све оперативне активности обухваћене уговорима о набавци, уговорима о грантовима и споразумима о доприносу. Трајање овог периода прописано је чланом 2. став 2. Посебних услова, а започиње склапањем овог споразума за буџетску распојелу за прву годину и на дан обавјештења Комисије

или закључења размјене писама између Комисије и Корисника програма ИПА III за буџетску распојелу за следеће године.

(3) Уговарач мора да поштује оперативни период спровођења приликом склапања и спровођења уговора о набавци, уговора о гранту и споразума о доприносу у оквиру овог споразума.

(4) Не доводећи у питање члан 29. став 2. ФФПА, трошкови повезани с активностима прихватљиви су за финансирање ЕУ само ако су настали током оперативног спроведбеног периода. Трошкови настали прије ступања на снагу овог споразума неће бити прихватљиви за финансирање од стране ЕУ, осим ако није другачије одређено у члану 7. Посебних услова.

(5) У складу с чланом 29. став 3. тачка (б) ФФПА, и не доводећи у питање његове члан 28. и члан 7. Посебних услова, следећи издаци које је направио корисник програма ИПА III нису прихватљиви за финансирање у оквиру овог споразума:

а) банковне накнаде, трошкове гаранција и сличне накнаде;

б) новчане казне и новчане казне;

ц) трошкове парничног поступка;

д) курсне разлике;

е) дугови и накнаде за отплату дуга (камате);

ф) резервисања за губитке, дугове или потенцијалне будуће обавезе;

г) кредите трећим странама, осим ако није другачије наведено у посебним условима;

х) негативне камате које зарачунавају банке или друге финансијске институције.

(6) Правне обавезе за спровођење овог споразума (уговори о набавци, уговори о гранту и споразуми о доприносу) морају се склопити најкасније у року од три године од склапања Споразума о финансирању за буџетска средства доступна у тренутку склапања. Уговори о набавци, уговори о гранту и споразуми о доприносу финансирани из одговарајућих накнадних буџетских средстава за ову акцију морају се потписати у року од три године од датума на који су буџетска средства доступна за акцију, како је наведено у обавјештењу које је Комисија послала кориснику програма ИПА III или у размјени писама између Комисије и корисника програма ИПА III.

(7) Рокови из става (6) не примјењују се на:

а) акције с више донатора, гдје је у Посебним условима утврђен фиксни рок за уговарање;

б) измјене већ склопљених правних обавеза које не доводе до повећања доприноса ЕУ;

ц) правне обавезе које ће се склопити након пријевременог престанка постојеће правне обавезе;

д) правне обавезе које се односе на комуникацију и видљивост, ревизију и евалуацију, а које се могу потписати након оперативног периода спровођења;

е) промјену спроведбеног субјекта.

(8) Уговор о набавци, уговор о гранту или споразум о доприносу који није довео до исплате у року од двије године од његова потписа аутоматски се раскида, а његово финансирање се поништава, осим у случају спора пред судовима или арбитражним тијелима.

(9) У случају да било која од Страна потпише Споразум о финансирању, његове измјене или било који

други документ потребан за спровођење Споразума о финансирању коришћењем квалификованог електронског потписа, Стране морају прихватити ваљаност таквог квалификованог електронског потписа и признати га као еквивалент својеручном потпису, под условом да је у складу с Уредбом (ЕУ) бр. 910/2014 Европског парламента и Савјета од 23. јула 2014. о електронској идентификацији и услугама повјерења за електронске трансакције на унутрашњем тржишту и стављању изван снаге Директиве 1999/93 ЕЗ.

Члан 13. - Дозволе и овлашћења

Не доводећи у питање члан 27. ФФПА, било коју врсту дозволе и/или ауторизације потребне за спровођење Програма правовремено обезбјеђују надлежна тијела корисника програма ИПА III, у складу с националним правом.

Члан 14. - Захтјеви за извјештавање

(1) У сврху општих захтјева за извјештавање Комисије из члана 59. ФФПА о годишњем извјештају о спровођењу помоћи ИПА III, "NIPAC" користи образац који доставља Комисија.

(2) У смислу члана 60. ФФПА, "NIPAC" је дужан поднијети коначни извјештај Комисији о спровођењу активности које под индиректним управљањем спроводи корисник програма ИПА III овог програма, најкасније шеснаест мјесеци након завршетка оперативног периода спровођења. "NIPAC" користи образац који даје Комисија.

(3) За потребе члана 61. став 1. ФФПА-а, НАО мора до 15. јануара следеће финансијске године у електронском облику обезбиједити копију података који се чувају у рачуноводственом систему успостављеном према члану 4. став 4. Ово треба поткријепити потписаним неревидираним сажетим финансијским извјештајем у складу с тачком (ц) Додатка III.

(4) У сврху посебних захтјева за извјештавање у оквиру индиректног управљања из члана 61. став 2. тачке (а) и 61. став 3. ФФПА-а, НАО у кориснику програма ИПА III користи обрасце предвиђене тачкама (а) и (б) Прилога III.

Члан 15. - Права интелектуалне својине

(1) Уговори који се финансирају у оквиру овог споразума обезбјеђују да корисници програма ИПА III стекну сва потребна права интелектуалне својине у погледу информационе технологије, студија, цртежа, планова, промоције и било којег другог материјала израђеног за потребе планирања, спровођења, праћења и евалуације.

(2) Корисник програма ИПА III гарантује да Комисија, или било ко или особа овлашћена од стране Комисије, као и остали корисници програма ИПА III, имају приступ и право коришћења таквог материјала. Комисија користи такав материјал само за личне потребе.

Члан 16. - Консултације између корисника програма ИПА III и Комисије

(1) Корисници програма ИПА III и Комисија се међусобно консултују прије покретања било каквог спора који се односи на спровођење или тумачење овог споразума, у складу с чланом 20.

(2) Када Комисија постане упозната с проблемима у спровођењу поступака који се односе на спровођење овог споразума, она успоставља све потребне контакте с

корисницима програма ИПА III програма како би пронашла рјешење настале ситуације и предузела све потребне кораке.

(3) Консултације могу довести до измјене, обуставе или раскида овог споразума.

(4) Комисија редовно извјештава кориснике програма ИПА III о спровођењу активности описаних у Додатку I које не спадају под Други дио Општих услова.

Члан 17. - Измјене и допуне овог Споразума о финансирању

(1) Све измјене и допуне овог споразума врше се писаним путем, укључујући размјеном дописа између Страна.

(2) Ако корисници програма ИПА III захтијевају измјену и допуну, захтјев заједнички подносе Комисији најкасније три мјесеца прије планираног ступања измјене и допуне на снагу.

(3) Комисија може измијенити документе у Додацима III и IV, а да ово не подразумијева измјену и допуну овог споразума. Корисници програма ИПА III се писменим путем обавјештавају о свим таквим измјенама и допунама и њиховом ступању на снагу.

(4) Без обзира на став (1), буџетска средства за следеће године у складу с чланом 1. став (3) Посебних услова додјељују се писаним обавјештењем Комисије кориснику програма ИПА III или размјеном писама између Страна, у којима се наводи износ одговарајућих буџетских средстава и датум од којег су доступни за акцију. Гдје је то релевантно, обавјештења или размјена писама такође потврђује мјере које ће се подржати.

Члан 18. - Обустава овог Споразума о финансирању

(1) Спровођење Споразума о финансирању може се обуставити у следећим случајевима:

а) Комисија може обуставити спровођење Споразума о финансирању ако корисник програма ИПА III прекрши обавезу према Споразуму о финансирању.

б) Комисија може обуставити спровођење Споразума о финансирању ако корисник програма ИПА III прекрши било коју обавезу утврђену према поступцима и стандардним документима из члана 18. став 2. ФФПА-а.

ц) Комисија може обуставити спровођење Споразума о финансирању ако корисник програма ИПА III не испуњава услове за повјеравање задатака спровођења буџета.

д) Комисија може обуставити спровођење Споразума о финансирању ако корисник програма ИПА III одлучи да обустави или прекине процес приступања чланству у ЕУ.

е) Комисија може обуставити спровођење Споразума о финансирању ако корисник програма ИПА III прекрши обавезу која се односи на поштовање људских права, демократских принципа и владавине права и у тешким случајевима корупције или ако је корисник програма ИПА III крив за тешку професионалну грешку доказану оправданим средством. Тешка професионална грешка се тумачи као нешто од следећег:

- кршење важећих закона или прописа или етичких стандарда професије којој особа или субјекат припада, или
- свако незаконито понашање особе или субјекта које има утицај на његов професионални кредибилитет, гдје такво понашање означава незакониту намјеру или груби немар.

ф) Споразум о финансирању може се обуставити у случајевима више силе, дефинисаним у даљњем тексту: "Виша сила" значи било коју непредвиђену и изузетну ситуацију или догађај изван контроле уговорних страна који било коју од њих спречава у испуњавању њезиних обавеза, а који се не може приписати њиховој грешки или немару (или њихових извођача, заступника или запослених) и који не може бити ријешен упркос дубинској анализи. Кварови опреме или материјала или кашњења у стављању на располагање, раднички протести или финансијске потешкоће не могу се сматрати вишом силом. Не сматра се да уговорна страна крши своје обавезе ако је у томе спречава виша сила о којој је друга страна уредно обавијештена. Уговорна страна која се суочава са случајем више силе без одлагања обавијештава другу страну и наводи природу, изгледан период трајања и предвиђене последице проблема и предузима све мјере како би умањила могућу штету. Ако виша сила утиче само на дио програма, обустава Споразума о финансирању може бити дјелимична. Нити једна од страна не сматра се одговорном за кршење својих обавеза према Споразуму о финансирању ако је у испуњавању истих спријечена вишом силом, под условом да предузима мјере за смањење могуће штете.

(2) Комисија може обуставити Споразум о финансирању без претходног обавијештења.

(3) Комисија може предузети било коју одговарајућу мјеру предострожности прије обуставе.

(4) Када се достави обавијештење о обустави, потребно је назначити последице за уговоре о набавци који су у току или ће бити потписани, уговоре о грантовима и споразуме о доприносу.

(5) Обустава Споразума о финансирању не доводи у питање прекид плаћања и раскид Споразума о финансирању од стране Комисије у складу с чланом 6. и чланом 19.

(6) Стране настављају са спровођењем Споразума о финансирању када то услови допусте, уз претходно писмено одобрење Комисије. Ово не доводи у питање било какве измјене и допуне Споразума о финансирању, које би могле бити потребне за прилагођавање програма новим условима спровођења, укључујући, ако је могуће, продужење периода оперативног спровођења и извршења, или раскид Споразума о финансирању у складу с чланом 19.

Члан 19. - Раскид Споразума о финансирању

(1) Ако се проблеми који су довели до обуставе Споразума о финансирању не ријеше у року од највише 180 дана, било која страна може раскинути Споразум о финансирању уз отказни рок од 30 дана.

(2) Када се достави обавијештење о раскиду, наводе се последице за уговоре о набавци, уговоре о гранту и споразуме о доприносу који су у току или ће се потписати.

(3) Раскид Споразума о финансирању не искључује могућност Комисије да изврши финансијске исправке у складу с члановима 43. и 44. ФФПА-а.

Члан 20. - Мјеродавно право, рјешавање спорова

(1) Овај споразум регулисан је правом ЕУ.

(2) Ако се спор који се односи на тумачење, примјену или ваљаност Споразума не може ријешити споразумно, рјешава се арбитражом у складу с Арбитражним правилима

Сталног арбитражног суда из 2012. године, у складу са следећим:

(а) Састав савјета

За захтјеве од 500.000 евра или више: савјет се састоји од три арбитра. Свака страна именује једног арбитра у року од 40 календарских дана након слања обавијештења о арбитражи. Два арбитра која су именовале стране заузврат именују трећег арбитра који дјелује као председавајући арбитра.

За захтјеве испод 500.000 евра: савјет се састоји од једног арбитра, осим ако се стране не договоре другачије.

Ако се савјет не састави у року од 80 календарских дана након слања обавијештења о арбитражи, било која страна може затражити од секретаријата Сталног арбитражног суда или другог међусобно прихватљивог неутралног тијела да именује потребног/потребне арбитра/арбитре.

(б) Сједиште

Сједиште арбитражног савјета је Ден Хаг, Холандија.

(ц) Језик

Језик поступка је енглески или неки други службени језик Европске уније који је обострано прихватљив. Докази се могу извести и на другим језицима, ако се стране с тим сложе.

(д) Поступак

Прибјегавање привременим мјерама, интервенцијама треће стране и интервенцијама *amicus curiae* је искључено.

Ако једна страна од савјета затражи да с информацијама или материјалом поступа повјерљиво, одлука се доноси у облику образложеног налога и након саслушања друге стране (10 календарских дана за подношење примједби). Савјет мора одвагнути разлоге захтјева, природу информације и право на ефикасну судску заштиту. Савјет посебно може:

- учинити откривање подложним посебним обавезама, или

- одлучити се против откривања, али наредити израду неповјерљиве верзије или сажетка информација или материјала, који садржи довољно информација да омогући другој страни да изрази своје ставове на смислен начин.

Ако се од савјета тражи да саслуша случај затворено за јавност, одлука се доноси након саслушања друге стране (10 календарских дана за подношење примједби). Савјет узима у обзир разлоге за захтјев и приговоре друге стране (ако постоје).

Ако се од савјета тражи тумачење или примјена права Европске уније, он прекида поступак и тражи од "предсједника Високог суда у Паризу" (*Président du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"*), у складу с члановима 1460. и 1505. француског Закона о грађанском поступку, претходну одлуку од Суда Европске уније у складу с чланом 267. Уговора о функционисању Европске уније. Поступак пред арбитражним судом наставља се након доношења одлуке од стране *juge d'appui*-а. Одлука Суда ЕУ и *juge d'appui*-а обавезујућа је за савјет.

Арбитражна одлука је коначна и обавезујућа за стране и оне ју извршавају без одгађања.

Међутим, свака страна може затражити да одлуку преиспита Жалбени суд у Хагу (*Gerechthof Den Haag*) на основу важећег националног закона. У том случају, одлука

се не сматра коначном до окончања овог поступка. Одлука ревизионог суда обавезујућа је за савјет.

(е) Трошкови

Трошкови арбитраже састоје се од:

- накнада и разумних трошкова арбитра;
- разумних трошкова вјештака и свједока које је одобрио савјет; и
- накнада и трошкова секретаријата Сталног арбитражног суда за арбитражни поступак (нпр. кетеринг, осигурање службеника, соба, тумачење).

Накнаде арбитра не смију премашити:

- 30.000 евра по арбитрау ако је спорни износ испод 1.000.000 евра;
- 15% спорног износа ако је тај износ већи од 1.000.000 евра. У сваком случају накнаде арбитра не смију премашити 300.000 евра.

Трошкове арбитраже носе стране у једнаком односу, осим ако није другачије договорено.

Стране саме носе своје трошкове правног заступања и друге трошкове које имају у вези с арбитражом.

(ф) Повластице и имунитети

Договор о спровођењу арбитраже према Арбитражним правилима Сталног арбитражног суда из 2012. године не представља и не може се тумачити као одрицање од повластица или имунитета било које стране, на које имају право.

Члан 21. - Мјере ограничавања ЕУ

(1) Дефиниције

(а) "Мјере ограничавања ЕУ" означавају мјере ограничавања усвојене у складу с Уговором о Европској унији (ТЕУ) или Уговором о функционисању Европске уније (УФЕУ).

(б) "Ограничена особа" означава све субјекте, појединце или групе појединаца које је ЕУ одредила да подлијежу мјерама ограничавања ЕУ¹.

¹ www.sanctionsmap.eu. Карта санкција је информатички алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произлази из правних аката објављених у Службеном листу Европске уније (СЛ). У случају неподударности између објављених правних аката и ажурирања на интернетској страници, мјеродавна је верзија у Службеном листу.

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-2076-2/26

24. јула 2026. године

Сарајево

Предједавајући
Др Денис Бећировић, с. р.

59

Na osnovu člana V. stav 3. tačka d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-1564/26 od 30. juna 2026. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 233. vanrednoj sjednici, održanoj 27. jula 2026. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (PROJEKAT ODRŽIVOG UPRAVLJANJA OTPADOM) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ, BROJ ZAJMA 9929-BA

Члан 1.

Ratifikuje se Sporazum o zajmu (Projekat održivog upravljanja otpadom) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, broj zajma 9929-BA, potpisan 12. maja 2026. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

BROJ ZAJMA 9929-BA

SPORAZUM O ZAJMU

**(PROJEKAT ODRŽIVOG UPRAVLJANJA OTPADOM)
IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE
BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ**

SPORAZUM O ZAJMU

SPORAZUM na dan Datuma potpisivanja između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka").

Zajmoprimac i Banka se ovim sporazumjevaju o sljedećem:

ČLAN I. – OPĆI USLOVI; DEFINICIJE

1.01. Opći uslovi i odredbe (kako su definirani u Dodatku ovog Sporazuma) primjenjuju se na ovaj Sporazum i čine njegov sastavni dio.

1.02. Osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije, pojmovi korišteni u ovom Ugovoru pisani s velikim početnim slovom imaju značenja koja su im data u Općim uslovima i odredbama ili Dodatku ovom Sporazumu.

ČLAN II - ZAJAM

2.01. Banka se slaže da Zajmoprimcu pozajmi iznos od četrdeset šest miliona eura (46.000.000 EUR), kako se takav iznos može s vremena na vrijeme konvertirati putem Konverzije valuta ("Zajam") kako bi se pomoglo u finansiranju projekta opisanog u Rasporedu 1 ovog Sporazuma ("Projekat").

2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu sa Odjeljkom III Rasporeda 2 ovog Sporazuma.

2.03. Početna naknada iznosi jednu četvrtinu jednog postotka (0,25%) iznosa zajma.

2.04. Naknada za nepovučena sredstva iznosi jednu četvrtinu jednog postotka (0,25%) godišnje od neiskorištenog iznosa zajma.

2.05. Kamatna stopa je Referentna stopa plus Varijabilna marža ili stopa koja se može primjenjivati nakon Konverzije, kako je navedeno u Odjeljku 3.02(e) Općih uslova.

2.06. Datumi plaćanja su 15. aprila i 15. oktobra svake godine.

2.07. Glavnica Zajma bit će otplaćena u skladu s Odjeljkom 3.03 Općih uslova i Rasporeda 3 ovog Sporazuma.

ČLAN III - PROJEKAT

3.01. Zajmoprimac izjavljuje svoju opredijeljenost ciljevima Projekta. U tom smislu, Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma i uz tehničku podršku Uključenih kantona, Uključenih općina ili Uključenih javnih komunalnih preduzeća, implementira Projekat u skladu s odredbama Člana V Općih uslova, Rasporeda 2 ovog Sporazuma i Ugovora o projektu.

ČLAN IV - STUPANJE NA SNAGU;

4.01. Dodatni uslovi stupanja na snagu sastoje se od sljedećeg:

a) Entitet koji implementira projekat osnovao je Jedinicu za upravljanje projektom na način i sa osobljem, resursima i odgovornostima prihvatljivim za Banku.

b) Supsidijarni sporazum potpisan u ime Zajmoprimca i Entiteta koji implementira projekat pod uslovima prihvatljivim za Banku.

c) Ugovor o projektu potpisan u ime Entiteta koji implementira projekat pod uslovima prihvatljivim za Banku.

d) Entitet koji implementira projekat je usvojio Priručnik za projektne operacije koji je prihvatljiv za Banku.

4.02. Datum stupanja na snagu je datum koji pada sto osamdeset (180) dana nakon Datuma potpisivanja.

ČLAN V. - PREDSTAVNIK; ADRESE

5.01. Predstavnik Zajmoprimca je njegov ministar finansija i trezora.

5.02. Za potrebe Odjeljka 10.01 Općih uslova:

(a) adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo finansija i trezora

Trg BiH 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina; i

(b) elektronska adresa Zajmoprimca je:

Faks: E-pošta:

(387-33) 202-930 trezorbi@mtf.gov.ba

5.03. Za potrebe Odjeljka 10.01 Općih uslova:

(a) adresa Banke je:

Međunarodna banka za obnovu i razvoj

1818 H Street, SZ

Washington, DC 20433

Sjedinjene Američke Države;

(b) elektronska adresa Banke je:

Teleks: Faks:

248423(MCI) ili 1-202-477-6391

64145(MCI)

DOGOVORENO na dan potpisivanja.

BOSNA I HERCEGOVINA

Po

/s1/

Ovlašteni predstavnik

Ime i prezime: SRĐAN AMIDŽIĆ

Funkcija: MINISTAR

Datum: 12.05.2026.

MEĐUNARODNA BANKA

ZA REKONSTRUKCIJU I RAZVOJ

Po

/s2/

Ovlašteni predstavnik

Ime i prezime: CHRISTOPHER SHELDON

Funkcija: REGIONALNI MENADŽER

Datum: 12.05.2026.

RASPORED 1

Opis projekta

Cilj Projekta je poboljšanje pružanja usluga upravljanja čvrstim otpadom u Uključenim kantonima i općinama.

Projekat se sastoji od sljedećih dijelova:

1. Institucionalno jačanje upravljanja čvrstim otpadom

1.1 Ekonomski instrumenti za upravljanje čvrstim otpadom i podizanje javne svijesti

a) Implementacija programa tehničke pomoći osmišljenog za poboljšanje finansijskih aspekata usluga upravljanja čvrstim

otpadom, kao što su povećani povrat troškova i dugoročna održivost, uključujući:

(i) sveobuhvatan pregled finansiranja usluga upravljanja čvrstim otpadom u Uključenim općinama i kantonima, uključujući: (A) procjenu ukupnih troškova upravljanja čvrstim otpadom, tarifa i sistema prikupljanja na lokalnom nivou, dostupnost usluge za domaćinstva i preduzeća, te preporuke za uspostavljanje okvira za osiguranje redovnog pregleda primjenjivih tarifa; (B) razvoj smjernica za općine i kantone radi poboljšanja određivanja troškova upravljanja čvrstim otpadom, određivanja i pregleda tarifa i naplate usluga;

(ii) pregled postojećeg sistema proširene odgovornosti proizvođača (EPR), fondova za zaštitu okoliša i drugih međuvladinih mehanizama finansiranja i ekonomskih instrumenata za smanjenje otpada, ponovnu upotrebu i recikliranje, te davanje preporuka za provođenje revidiranih i/ili novih mehanizama finansiranja i ekonomskih instrumenata.

b) Provođenje aktivnosti kampanje za informiranje i podizanje svijesti javnosti, uključujući:

(i) Pripremu [i provedba] informativne i javne kampanje za podizanje svijesti o održivom ponašanju domaćinstava i drugih relevantnih dionika kada je u pitanju upravljanje čvrstim otpadom;

(ii) pilot aktivnosti usmjerene na promjenu ponašanja radi smanjenja proizvodnje otpada, promoviranja odvajanja otpada u domaćinstvima i povećanja razumijevanja domaćinstava i drugih zainteresiranih strana o prednostima naknada/poreza na otpad.

1.2. Grantovi zasnovani na učinku

Pružanje grantova zasnovanih na učinku (PBG) Uključenim općinama, Uključenim kantonima i Uključenim javnim komunalnim preduzećima, osmišljenih da podstaknu institucionalnu efikasnost u sektoru upravljanja čvrstim otpadom – povećanje dostupnosti, potpunosti i kvaliteta operativnih i finansijskih podataka i povećanje generisanja prihoda i povrata troškova – putem nadoknade odabranih rashoda nastalih direktno u vezi sa pružanjem usluga upravljanja čvrstim otpadom korisnicima PBG-a i jačanjem operativne efikasnosti korisnika PBG-a.

2. Podrška za integrirano upravljanje čvrstim otpadom ka cirkularnoj ekonomiji

a) Izgradnja i unapređenje općinske/regionalne infrastrukture za upravljanje otpadom, kroz implementaciju podprojekata za:

(i) Izgradnja novih sanitarnih deponija (ili novih područja za odlaganje sanitarnog otpada) i daljnje poboljšanje infrastrukture za kontrolu okoliša na postojećim deponijama gdje su potrebni dodatni kapaciteti;

(ii) Izgradnja transfer stanica za efikasniji transport otpada na prerađu i odlaganje;

(iii) Sanacija i tajno zatvaranje odabranih općinskih/regionalnih deponija na okolišno prihvatljiv način i uspostavljanje dugoročnog sistema praćenja okoliša;

(iv) Priprema studija izvodljivosti, tehničkih nacrti i finansijskih, okolišnih i društvenih procjena za podprojekte, prema potrebi.

b) Implementacija podprojekata za odvojeno prikupljanje, odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu komunalnog otpada kroz:

(i) Obezbeđivanje opreme i resursa za prikupljanje otpada (uključujući vozila, opremu, sabirno mjesto, poboljšanje

radionica) kako bi se povećala pokrivenost prikupljanjem otpada i uvelo/proširilo odvajanje otpada na mjestu nastanka;

(ii) izgradnja i ugradnja postrojenja za sortiranje i agregiranje suhih sekundarnih sirovina (uključujući reciklažna dvorišta i postrojenja za sortiranje) za otpad odvojen na mjestu nastanka;

(iii) Provođenje pilot aktivnosti za tretman odvojenog organskog otpada (iz domaćinstava, preduzeća, institucija i javnih površina), uključujući pilot postrojenja za kompostiranje, s ciljem povećanja ponovne upotrebe resursa i smanjenja emisija metana preusmjeravanjem organskog otpada sa deponija; i

(iv) Priprema studija izvodljivosti, tehničkih nacrti i finansijskih, okolišnih i socijalnih procjena za podprojekte, prema potrebi.

3. Upravljanje projektima

a) Provođenje aktivnosti upravljanja projektom, kao što su praćenje, evaluacija, koordinacija i nadzor Projekta i revizija Projekta, uključujući finansiranje operativnih troškova Jedinice za upravljanje projektom i odabranih Timova za implementaciju projekta.

b) Provođenje aktivnosti programa izgradnje kapaciteta usmjerenih, između ostalog, na Jedinicu za upravljanje projektima i aktera u sektoru upravljanja čvrstim otpadom, kao što su javna preduzeća i lokalne vlasti, rješavajući teme kao što su rodna pitanja i pružajući mogućnosti liderstva i mentorstva ženama koje rade u sektoru upravljanja čvrstim otpadom, uključujući pružanje ciljane konsultantske podrške za pomoć u radu već uspostavljenih timova za implementaciju projekata za odabrane podprojekte.

RASPORED 2

Izvršenje projekta

Odjeljak I. Aranžmani provođenja

A. Institucionalni aranžmani.

1. Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat provede Projekat putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma, uz tehničku podršku Uključenih kantona, Uključenih općina ili Uključenih javnih komunalnih preduzeća.

2. Jedinica za upravljanje projektima. Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat uspostavi i tokom provođenja Projekta održava Jedinicu za upravljanje projektom unutar Federalnog ministarstva okoliša i turizma, sa opisom poslova i resursima prihvatljivim za Banku, sa dovoljnim brojem kompetentnog osoblja i kako je dalje opisano u Operativnom priručniku za Projekat, koja je odgovorna za cjelokupnu implementaciju Projekta, nabavku, tehničko i finansijsko upravljanje i računovodstvo, upravljanje okolišnim i društvenim rizicima, te praćenje i evaluaciju.

3. Timovi za implementaciju projekta.

a) Timovi za implementaciju projekta bit će osnovani u svakom Uključenom kantonu, Uključevoj općini ili Uključenom javnom komunalnom preduzeću, sa opisom poslova i resursima prihvatljivim za Banku, sa dovoljnim brojem kompetentnog osoblja i kako je dalje opisano u Operativnom priručniku projekta, prije početka implementacije njihovog odgovarajućeg podprojekta.

b) Bez ograničenja na paragraf (a) iznad, Timovi za implementaciju projekta bit će odgovorni za tehnička pitanja podprojekata - uključujući detaljni građevinski projekat, pripremu tehničkih specifikacija i nadzor građevinskih radova -

u bliskoj koordinaciji s Jedinicom za upravljanje projektima, koja ostaje odgovorna za nabavku, upravljanje ugovorima i finansijsko upravljanje.

c) Nakon što bude uspostavljen, svaki Tim za implementaciju projekta će izvještavati Jedinicu za upravljanje projektima, najmanje kvartalno.

4. Najkasnije tri (3) mjeseca nakon Datuma stupanja na snagu, Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma, nabavi, obnovi i instalira Računovodstveni softver i licencu za Projekat, te da ga nakon toga održava tokom cijelog trajanja Projekta, na način zadovoljavajuć za Banku.

B. Projektni operativni priručnik

1. Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma:

(a) pripremi Priručnik za projektne operacije, u obliku i sadržaju prihvatljivom za Banku, koji sadrži detaljne aranžmane i procedure za implementaciju Projekta, uključujući, između ostalog: (i) aranžmane implementacije, kojima se razgraničavaju uloge i odgovornosti različitih ministarstava, odjela, agencija i drugih institucija na različitim nivoima vlasti (uključujući državni, entitetski, kantonalni i općinski) uključenih u implementaciju Projekta i njihovu koordinaciju i međusobne odnose; (ii) aranžmane isplate, zahtjeve za izvještavanje, procedure finansijskog upravljanja i procedure revizije; (iii) procedure nabavke, standardne dokumente nabavke, procedure upravljanja ugovorima i upravljanja; (iv) mjere za sprječavanje prevare i korupcije, kao i drugih rizika integriteta i fiducijarnih rizika; (v) aranžmane za upravljanje okolišnim i društvenim rizicima, kao i funkcioniranje mehanizma za žalbe; (vi) principe, kriterije i procedure za identifikaciju, procjenu, odabir, odobravanje i implementaciju i evaluaciju podprojekata, uključujući detaljne kriterije podobnosti za podprojekte predložene za finansiranje iz sredstava Zajma i oblik Ugovora o podprojektu; (vii) aranžmane za implementaciju i drugi mehanizmi koji se odnose na uslove za grantove zasnovane na učinku, uključujući korištenje sredstava, pokazatelje učinka/rezultata i njihovu verifikaciju; (viii) aranžmane za praćenje i evaluaciju, izvještavanje i komunikaciju, uključujući pokazatelje učinka; (ix) druge administrativne, finansijske, tehničke i organizacijske aranžmani i procedure koji mogu biti potrebni za Projekat.

(b) (i) dostaviti Banci i pregleda s njom takav priručnik ("Priručnik za projektne operacije" ili "POM") odmah nakon što bude pripremljen; (ii) nakon toga ga usvojiti kako ga je odobrila Banka; i (iii) nakon toga implementirati Projekt u skladu s POM-om.

(c) ne mijenja, obustavlja, otkazuje, povlači ili odustaje od bilo koje odredbe Priručnika za projektne operacije bez prethodne pismene saglasnosti Banke.

2. U slučaju bilo kakve nesuglasnosti između odredbi Priručnika za projektne operacije i ovog Sporazuma, primjenjivat će se ovaj Sporazum.

C. Supsidijarni sporazum.

1. Radi olakšavanja implementacije Projekta, Zajmoprimac će staviti na raspolaganje Entitetu koji implementira projekat sredstva Zajma u skladu sa supsidijarnim sporazumom ("Supsidijarni sporazum") između Zajmoprimalca i Entiteta koji implementira projekat, pod uslovima i odredbama koje je odobrila Banka.

2. Zajmoprimac će ostvarivati svoja prava iz Supsidijarnog sporazuma na način koji štiti njegove interese i interese Banke te postiže svrhu Zajma. Osim ako se Banka drugačije ne dogovori, Zajmoprimac ne može mijenjati, modificirati, otkazati ili odustati od Supsidijarnog sporazuma ili bilo koje njegove odredbe.

D. Okolišni i društveni standardi.

1. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet koji implementira projekat osigura, da se Projekat implementira u skladu sa okolišnim i društvenim standardima na način prihvatljiv Banci.

2. Bez ograničavanja stava 1 iznad, Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet koji implementira projekat osigura da se Projekat implementira u skladu sa Planom okolišnih i društvenih obaveza ("ESCP"), na način prihvatljiv Banci. U tom smislu, Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet koji implementira projekat osigura:

(a) da se mjere i aktivnosti utvrđene u ESCP-u provode s dužnom pažnjom i efikasnošću, kako to ESCP zahtijeva;

(b) da su dostupna dovoljna sredstva za pokrivanje troškova provedbe ESCP-a;

(c) održavati politike i procedure, kao i dovoljan broj kvalificiranog i iskusnog osoblja, za provođenje ESCP-a, kako je to propisano ESCP-om; i

(d) da se ESCP, ili bilo koja njegova odredba, neće mijenjati, poništavati, suspendirati ili odricati osim ako se Banka pismeno ne složi drugačije, kako je propisano ESCP-om, te da će revidirani ESCP biti objavljen odmah nakon toga..

3. U slučaju bilo kakve neskladnosti između ESCP-a i odredbi ovog Sporazuma, primjenjivat će se odredbe ovog Sporazuma.

4. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet koji implementira projekat osigura, da se:

(a) poduzmu sve mjere za prikupljanje, konsolidaciju i dostavu Banci, putem redovnih izvještaja, u učestalosti navedenoj u ESCP-u, kao i putem jednog ili više posebnih izvještaja, ako Banka to zatraži, bez odlaganja, informacija o statusu usklađenosti s ESCP-om i instrumentima zaštite okoliša i društvene zaštite navedeni u njemu, svi takvi izvještaji, u obliku i sadržaju prihvatljivom Banci, moraju, između ostalog, navesti: (i) status implementacije ESCP-a; (ii) uslove, ako ih ima, koji ometaju ili prijetu da ometaju implementaciju ESCP-a; i (iii) korektivne i preventivne mjere koje su poduzete ili će biti poduzete za prevazilaženje takvih uslova; i

(b) Banka odmah obavijestiti o svakom incidentu ili nesreći koja je povezana s Projektom ili utiče na njega ili koja će vjerovatno imati značajan negativan utjecaj na okoliš, pogođene zajednice, javnost ili radnike, u skladu s ESCP-om, kako je u njemu navedeno okolišnim i društvenim instrumentima, te Okolišnim i društvenim standardima.

5. Zajmoprimac će objaviti, održavati i upravljati pristupačnim mehanizmom za pritužbe kako bi primao i olakšavao rješavanje bojazni i pritužbi osoba na koje Projekat utječe, te će poduzeti sve potrebne i odgovarajuće mjere za rješavanje ili olakšavanje rješavanja takvih bojazni i pritužbi na način prihvatljiv Banci.

6. Zajmoprimac će, i osigurat će da Entitet koji implementira projekat osigura da sva dokumentacija za nadmetanje i ugovori za građevinske radove u okviru Projekta uključuju obavezu izvođača radova, podizvođača i nadzornika da: (a) se pridržavaju svih relevantnih aspekata ESCP-a i

njegovih instrumenata zaštite okoliša i društvenih pitanja; i (b) usvoje i implementiraju kodeks ponašanja, koji će podnijeti i potpisati svi radnici, a u kojem će biti detaljno opisane sve mjere za rješavanje okolišnih, društvenih, zdravstvenih i sigurnosnih rizika, rizika povezanih sa seksualnim iskorištavanjem i zlostavljanjem, seksualnim uznemiravanjem i nasiljem nad djecom, sve kako je primjenjivo na građevinske radove ugovorene ili izvedene u okviru ugovora.

E. Podprojekti u okviru Dijela 2 Projekta

Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat osigura da se identifikacija, procjena, odabir i odobrenje (a posljedično i implementacija i evaluacija) predloženih podprojekata provode u skladu s principima, kriterijima i procedurama utvrđenim u Projektom sporazumu i Priručniku za projektne operacije.

Odjeljak II. Praćenje, izvještavanje i evaluacija projekta

1. Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma, dostavi svaki Izvještaj o projektu Banci najkasnije do 45 dana nakon završetka svakog kalendarskog polugodišta, koje uključuje to kalendarsko polugodište.

2. Najkasnije trideset (30) mjeseci nakon Datuma stupanja na snagu, Zajmoprimac će osigurati da Entitet koji implementira projekat, zajedno s Bankom, provede srednjoročni pregled Projekta ("Srednjoročni pregled") kako bi procijenio napredak postignut u implementaciji Projekta. U tu svrhu, Zajmoprimac će pripremiti – u skladu s opisom poslova prihvatljivim za Banku – i dostaviti Banci najkasnije tri (3) mjeseca prije početka srednjoročnog pregleda izvještaj o napretku postignutom u implementaciji Projekta tokom perioda koji prethodi datumu izvještaja, integrirajući rezultate praćenja i evaluacije aktivnosti Projekta i identifikirajući predložene mjere za osiguranje efikasne implementacije Projekta i postizanja njegovih ciljeva tokom perioda nakon datuma izvještaja. Nakon srednjoročnog pregleda, Zajmoprimac će odmah i s dužnom pažnjom provesti ili osigurati implementaciju predloženih mjera kako bi osigurao efikasan završetak Projekta i postizanje njegovog cilja, kao i sve korektivne radnje koje Banka smatra potrebnim za prevazilaženje bilo kakvih nedostataka u implementaciji Projekta u smjeru postizanja njegovog cilja.

Odjeljak III. Povlačenje sredstava Zajma

A. Općenito.

Bez ograničavanja odredbi Člana II Općih uslova, Zajmoprimac može povući sredstva Zajma za: (a) finansiranje prihvatljivih rashoda za Projekat i (b) plaćanje: (i) Početne naknade; i (ii) svake premije Limita (Cap) kamatne stope ili Raspona (Collar) kamatne stope, sve u dodijeljenom iznosu i, ako je primjenjivo, do postotka navedenog za svaku kategoriju u sljedećoj tabeli:

Kategorija	Iznos odobrenog zajma (izraženo u EUR)	Procenat rashoda koji će se finansirati (uključujući poreze)
(1) Roba, radovi, konsultantske i nekonsalting usluge, troškovi obuke i operativni troškovi za Dijelove 1.1, 2 i 3 projekta	45.885.000	100%
(2) Početna naknada	115.000	Iznos koji se plaća prema Odjeljku 2.03 ovog Ugovora u skladu sa članom 2.07(b) Općih uslova

(3) Premija Limita (Cap) ili Raspona (Collar) kamatne stope		0
UKUPAN IZNOS		46.000.000

Dospjeli iznos koji treba platiti u skladu sa Odjeljkom 4.05(c) Općih uslova

B. Uslovi povlačenja; Period povlačenje.

1. Bez obzira na odredbe Dijela A gore, povlačenja sredstava nisu moguća za plaćanja izvršena prije Datuma potpisivanja.

2. Datum zatvaranja je 31. mart 2032. godine.

C. Posljedice raskida Ugovora o grantu zbog nepostizanja pravnog dejstva

Raskid Ugovora o grantu zbog toga što nije postao konačan i obavezujući – u skladu sa članom IV, Odjeljka 4.05 Ugovora o grantu – rezultirat će automatskom izmjenom Ugovora o zajmu: (a) brisanjem Dijela 1.2 Projekta iz Rasoireda 1 Sporazuma o zajmu; (b) izmjenom Priloga 2 Sporazuma o zajmu radi brisanja odredbi koje se odnose na grantove zasnovane na učinku; i (c) brisanjem iz Dodataka Sporazma o zajmu svih definicija koje se odnose na grantove zasnovane na učinku/Dio 1.2 Projekta.

RASPORED 3

Plan otplate vezan za ugovornu obavezu

Zajmoprimac će otplatiti glavnice Zajma u skladu sa sljedećom tabelom, koja navodi Datume otplate glavnice Zajma i procenat ukupnog iznosa glavnice Zajma koji se plaćaju na svaki Datum otplate glavnice ("RATA").

Datum otplate glavnice	Udio rate
Svaki 15. april i 15. oktobar počev od 15. aprila 2034. do 15. aprila 2056. godine.	2,17%
15. oktobar 2056.	2,35%

DODATAK

Odjeljak I. Definicije

1. "Smjernice za borbu protiv korupcije" označavaju, u svrhu stava 5(a) Priloga uz Opće uslove, "Smjernice za sprečavanje i borbu protiv prevare i korupcije u projektima finansiranim zajmovima IBRD-a i zajmovima i grantovima IDA-e" od 15. oktobra 2006. godine, revidirane u januaru 2011. i 1. julu 2016. godine.

2. "Plan okolišnih i društvenih obaveza" ili "ESCP" označava Plan okolišnih i društvenih obaveza Projekta od 20. januara 2026. godine, koji se može povremeno mijenjati, u skladu s njegovim odredbama, a koji utvrđuje glavne mjere i aktivnosti koje će Zajmoprimac provesti ili osigurati da se provedu kako bi se riješili potencijalni okolišni i društveni rizici i utjecaji Projekta, uključujući vremenski okvir aktivnosti i mjera, institucionalne, kadrovske, aranžmane za obuku, praćenje i izvještavanje, te sve okolišne i društvene instrumente koji će biti pripremljeni u skladu s tim.

3. "Okolišni i društveni standardi" ili "ESS" zajednički znače: (i) "Okolišne i društvene standarde 1: Procjena i upravljanje okolišnim i društvenim rizicima i utjecajima"; (ii) "Okolišni i društveni standard 2: Radna snaga i radni uslovi"; (iii) "Okolišni i društveni standard 3: Efikasnost resursa i sprječavanje i upravljanje zagađenjem"; (iv) "Okolišni i društveni standard 4: Zdravlje i sigurnost zajednice"; (v) "Okolišni i društveni standard 5: Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i prisilno preseljenje"; (vi) "Okolišni i društveni standard 6: Očuvanje biodiverziteta i održivo

upravljanje živim prirodnim resursima"; (vii) "Okolišni i društveni standard 7: Autohtoni narodi/Podsaharske historijski zanemarene tradicionalne lokalne zajednice"; (viii) "Okolišni i društveni standard 8: Kulturna baština"; (ix) "Okolišni i društveni standard 9: Finansijski posrednici"; i (x) "Okolišni i društveni standard 10: Uključivanje i objavljivanje zainteresovanih strana"; na snazi od 1. oktobra 2018. godine, kako ga je objavila Banka.

4. "ESAP 2022-2032+" označava Strategiju i Akcioni plan za zaštitu okoliša koje je Federacija BiH usvojila 23. novembra 2023. godine.

5. "Federalno ministarstvo okoliša i turizma" označava ministarstvo u Federaciji Bosne i Hercegovine nadležno za okoliš ili bilo kojeg od njegovih pravnih nasljednika.

6. "Federacija Bosne i Hercegovine" i skraćenica "FBiH" označavaju Federaciju Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca.

7. "Program javnih investicija Federacije" označava trogodišnji planski dokument koji sadrži pregled projektnih investicija s podacima o ukupnom potrebnom finansiranju, utrošenim sredstvima i planiranim sredstvima za finansiranje projekata iz budžeta, zajmora, donacija i/ili drugih izvora tokom svih godina koje dokument obuhvata i za naredni period.

8. "Opći uslovi" označavaju "Opće uslove Međunarodne banke za obnovu i razvoj za finansiranje IBRD-a, Finansiranje investicionih projekata" od 14. decembra 2018. godine (posljednja revizija 1. jula 2025. godine).

9. "Ugovor o grantu" označava ugovor prema kojem Međunarodna banka za obnovu i razvoj i Međunarodno udruženje za razvoj (koje djeluje kao Administrator Višedonatorskog povjerilačkog fonda Globalnog partnerstva za pristupe zasnovane na rezultatima) namjeravaju osigurati Bosni i Hercegovini 1.560.000 američkih dolara za finansiranje Dijela 1.2 Projekta.

10. "Operativni troškovi" označavaju razumne troškove koje je imao Entitet koji implementira projekat u implementaciji Projekta, uključujući troškove vezane za uredsku opremu i potrošni materijal, korištenje i održavanje vozila, iznajmljivanje prostorija, troškove komunikacije i osiguranja, administrativne troškove ureda, bankarske troškove, režijske troškove, troškove prevoza, putovanja, dnevnice i troškove nadzora, te naknade osoblja Jedinice za upravljanje projektom/Tima za implementaciju projekta odabranog projekta (isključujući plate državnih službenika i/ili zaposlenika Zajmoprimca ili Federacije BiH).

11. "Uključeni kanton" označava bilo koji od kantona u Federaciji, odabran u skladu sa zahtjevima navedenim u Operativnom priručniku projekta, za učešće u implementaciji projekta u skladu sa Sporazumom o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i relevantnog kantona; "Uključeni kantoni" označavaju množinu od gore navedenog.

12. "Uključena općina" označava bilo koju od općina u Federaciji Bosne i Hercegovine odabranu u skladu sa zahtjevima navedenim u Operativnom priručniku projekta, za učešće u implementaciji Projekta u skladu sa Sporazumom o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i dotične općine; a izraz "Uključene općine" označava množinu istog.

13. "Uključeno javno komunalno preduzeće" označava bilo koje od komunalnih preduzeća iz Federacije BiH

odgovornih za odlaganje čvrstog otpada i/ili upravljanje regionalnom infrastrukturom za čvrsti otpad, odabranih u skladu sa zahtjevima navedenim u Operativnom priručniku projekta, za učešće u implementaciji Projekta u skladu sa Sporazumom o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i relevantnog komunalnog preduzeća; a izraz "Uključena javna komunalna preduzeća" označava množinu istog.

14. "Grant zasnovan na učinku" označava grant dodijeljen za finansiranje troškova prihvatljivih rashoda prema Dijelu 1.2 Projekta u skladu s kriterijima utvrđenim u Operativnom priručniku projekta; a izraz "Grantovi zasnovani na učinku" je množina istog izraza.

15. "Propisi o nabavkama" označavaju, u svrhu stava 89(a) Dodatka uz Opće uslove, "Propise Svjetske banke o nabavkama za zajmoprimce IPF-a" od septembra 2025. godine.

16. "Entitet koji implementira projekat" označava Federaciju Bosne i Hercegovine.

17. "Tim za implementaciju projekta" označava bilo koji od timova navedenih u Odjeljku I.A.3 Rasporeda 2 ovog Ugovora; a izraz "Timovi za implementaciju projekta" označava množinu navedenog.

18. "Jedinica za upravljanje projektom" označava jedinicu na koju se odnosi Član I.A.2 Rasporeda 2 ovog Ugovora.

19. "Priručnik za projektne operacije" i skraćeno "POM" označava priručnik utvrđen u Odjeljku IB1(b) Rasporeda 2 ovog Ugovora.

20. "Prihvatljivi troškovi" označavaju plaćanja zasnovana na učinku prema Dijelu 1.2 Projekta koja će se obezbijediti u obliku naknade podobnim Uključenim kantonima, Uključenim općinama ili Uključenim javnim komunalnim preduzećima za uobičajene troškove koje je takav Kanton, Općina ili Komunalno preduzeće imalo tokom Perioda implementacije za pružanje usluga sakupljanja čvrstog otpada, i to troškove robe (uključujući opremu i vozila za sakupljanje otpada) i povezane operativne troškove (uključujući troškove rada; gorivo za opremu i vozila za prikupljanje; te održavanje i popravku opreme i vozila), sve u skladu sa Operativnim priručnikom projekta.

21. "Datum potpisivanja" označava kasniji od dva datuma na koji Zajmoprimac i Banka potpisuju ovaj Ugovor, a ova definicija se primjenjuje na sve reference na "Datum Ugovora o zajmu" u Općim uslovima.

22. "Podprojekat" označava specifičan investicijski projekat za poboljšanje upravljanja čvrstim otpadom na kantonalnom ili općinskom nivou, predložen i odobren za finansiranje iz Zajma u okviru Dijela 2 Projekta; a "Podprojekti" označavaju množinu od gore navedenog.

23. "Sporazum o podprojektu" označava Sporazum o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Uključenog kantona, Uključene općine ili Uključenog komunalnog preduzeća navedenog u Odjeljku I.D.3 Rasporeda Sporazuma o projektu, koji se može s vremena na vrijeme mijenjati ili dopunjavati uz prethodnu pismenu saglasnost Banke.

24. "Obuka" označava rashode (osim rashoda konsultantskih usluga) nastale u vezi sa studijskim putovanjima, kursovima obuke, seminarima, radionicama i drugim aktivnostima obuke, koji nisu uključeni u ugovore sa dobavljačima roba i usluga, uključujući troškove materijala za obuku, iznajmljivanje prostorija i opreme, putovanja, dnevnice

instruktora i pripravnika (ako je primjenjivo), sve u skladu sa godišnjim budžetom prihvatljivim za Banku.

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-50-1-2079-2/26
27. jula 2026. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Dr. Denis Bećirović, s. r.

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-1564/26 od 30. lipnja 2026. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 233. izvanrednoj sjednici, održanoj 27. srpnja 2026. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (PROJEKT ODRŽIVOG GOSPODARENJA OTPADOM) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ, BROJ ZAJMA 9929-BA

Članak 1.

Ratificira se Sporazum o zajmu (Projekt održivog gospodarenja otpadom) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, broj zajma 9929-BA, potpisan 12. svibnja 2026. godine u Sarajevu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

BROJ ZAJMA 9929-BA

SPORAZUM O ZAJMU

(PROJEKT ODRŽIVOG GOSPODARENJA OTPADOM) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

UGOVOR O ZAJMU

UGOVOR od Dana potpisivanja između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka").

Zajmoprimac i Banka ovime se dogovaraju o sljedećem:

ČLANAK I. – OPĆI UVJETI; DEFINICIJE

1.01. Opći uvjeti i odredbe (kako su definirani u Dodatku ovom Sporazumu) primjenjuju se na ovaj Sporazum i čine njegov sastavni dio.

1.02. Osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije, pojmovi korišteni u ovom Sporazumu s velikim početnim slovom imaju značenja koja su im dana u Općim uvjetima i odredbama ili Dodatku ovom Ugovoru.

ČLANAK II. - ZAJAM

2.01. Banka se slaže posuditi Zajmoprimcu iznos od četrdeset šest milijuna eura (46.000.000 EUR), budući da se taj iznos može s vremena na vrijeme pretvoriti putem konverzije valuta ("Zajam") kako bi se pomoglo u financiranju projekta opisanog u Prilogu 1 ovog Sporazuma ("Projekt").

2.02. Zajmoprimac može povući sredstva Zajma u skladu s Odjeljkom III. Rasporeda 2. ovog Sporazuma.

2.03. Početna naknada (Front-end naknada) iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) iznosa Zajma.

2.04. Naknada na nepovučena sredstva iznosi jednu četvrtinu jednog procenta (0,25%) godišnje na Nepovučeni iznos zajma.

2.05. Kamatna stopa je Referentna stopa plus Varijabilna marža ili stopa koja se može primijeniti nakon Konverzije, kako je navedeno u Odjeljku 3.02(e) Općih uvjeta.

2.06. Datumi plaćanja su 15. travnja i 15. listopada svake godine.

2.07. Glavnica Zajma bit će otplaćena u skladu s Odjeljkom 3.03 Općih uvjeta i Rasporedom 3 ovog Sporazuma.

ČLANAK III. - PROJEKT

3.01. Zajmoprimac izjavljuje svoju predanost ciljevima Projekta. U tom smislu, Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet Projekta, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma i uz tehničku podršku Uključenih Kantona, Uključenih Općina ili Uključenih javnih komunalnih poduzeća, provede Projekt u skladu s odredbama članka V. Općih uvjeta, Rasporeda 2. ovog Sporazuma i Ugovora o projektu.

ČLANAK IV. - STUPANJE NA SNAGU;

4.01. Dodatni uvjeti važenja sastoje se od sljedećeg:

a) Provedbeni entitet projekta osnovao je Jedinicu za upravljanje projektom na način i s osobljem, resursima i odgovornostima prihvatljivim za Banku.

b) Dopunski sporazum potpisan u ime Zajmoprimca i Provedbenog entiteta projekta pod uvjetima prihvatljivim Banci.

c) Ugovor o projektu potpisan u ime Provedbenog entiteta projekta pod uvjetima prihvatljivim Banci.

d) Provedbeni entitet projekta usvojio je Projektni operativni priručnik koji je prihvatljiv Banci.

4.02. Datum stupanja na snagu je datum sto osamdeset (180) dana nakon Datuma potpisivanja.

ČLANAK V. - PREDSTAVNIK; ADRESE

5.01. Predstavnik Zajmoprimca je njegov Ministar financija i trezora.

5.02. Za potrebe Odjeljka 10.01 Općih uvjeta:

(a) adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo financija i trezora

Trg BiH 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina; i

(b) elektronička adresa Zajmoprimca je:

Faks: E-pošta:

(387-33) 202-930 trezorbi@mtf.gov.ba

5.03. Za potrebe Odjeljka 10.01 Općih uvjeta:

(a) adresa Banke je:

Međunarodna banka za obnovu i razvoj

1818 H Street, SZ
Washington, DC 20433
Sjedinjene Američke Države;
(b) elektronička adresa Banke je:
Teleks: Faks:
248423(MCI) ili 1-202-477-6391
64145(MCI)
DOGOVORENO na Dan potpisivanja.
BOSNA I HERCEGOVINA
Po

/s1/

Ovlašteni predstavnik
Ime i prezime: SRĐAN AMIDŽIĆ
Funkcija: MINISTAR
Datum: 12.05.2026.
MEĐUNARODNA BANKA
ZA REKONSTRUKCIJU I RAZVOJ
Po

/s2/

Ovlašteni predstavnik
Ime i prezime: CHRISTOPHER SHELDON
Funkcija: REGIONALNI MENADŽER
Datum: 12.05.2026.

RASPORED 1

Opis projekta

Cilj Projekta je poboljšati pružanje usluga gospodarenja krutim otpadom u Uključenim kantonima i općinama.

Projekt se sastoji od sljedećih dijelova:

1. Institucionalno jačanje gospodarenja krutim otpadom

1.1 Ekonomski instrumenti za gospodarenje krutim otpadom i podizanje javne svijesti

a) Provedba programa tehničke pomoći osmišljenog za poboljšanje finansijskih aspekata usluga gospodarenja krutim otpadom, kao što su povećani povrat troškova i dugoročna održivost, uključujući:

(i) sveobuhvatan pregled financiranja usluga gospodarenja krutim otpadom u sudjelujućim općinama i kantonima, uključujući: (A) procjenu ukupnih troškova gospodarenja krutim otpadom, tarifa i sustava naplate na lokalnoj razini, pristupačnost usluge za kućanstva i poduzeća te preporuke za uspostavu okvira za osiguranje redovitog pregleda primjenjivih tarifa; (B) razvoj smjernica za općine i kantone za poboljšanje određivanja troškova gospodarenja krutim otpadom, određivanja i pregleda tarifa te naplate usluga;

(ii) pregled postojećeg sustava proširene odgovornosti proizvođača (EPR), fondova za zaštitu okoliša i drugih međuvladinih mehanizama financiranja i ekonomskih instrumenata za smanjenje otpada, ponovnu upotrebu i recikliranje te davanje preporuka za provedbu revidiranih i/ili novih mehanizama financiranja i ekonomskih instrumenata.

b) Provođenje aktivnosti kampanje informiranja i osvješćivanja javnosti, uključujući:

(i) Priprema [i provedbu] kampanje informiranja i podizanja javne svijesti o održivom ponašanju kućanstava i drugih relevantnih sudionika kada je u pitanju gospodarenje krutim otpadom;

(ii) pilot aktivnosti usmjerene na promjenu ponašanja radi smanjenja stvaranja otpada, promicanja odvajanja na izvoru nastanka u kućanstvima i povećanja razumijevanja kućanstava i drugih sudionika o prednostima naknada/poreza na otpad.

1.2. Potpore temeljene na uspješnosti

Pružanje Uključenim općinama, Uključenim kantonima i Uključenim javnim komunalnim poduzećima bespovratnih sredstava temeljenih na učinku (PBG) osmišljenih za poticanje institucionalne učinkovitosti u sektoru gospodarenja krutim otpadom – povećanje dostupnosti, potpunosti i kvalitete operativnih i finansijskih podataka te povećanje generiranja prihoda i povrata troškova – putem nadoknade odabranih rashoda nastalih izravno u vezi s pružanjem usluga gospodarenja krutim otpadom primateljima PBG-a i jačanja operativne učinkovitosti primatelja PBG-a.

2. Podrška integriranom gospodarenju krutim otpadom prema kružnom gospodarstvu

a) Izgradnja i poboljšanje općinske/regionalne infrastrukture za gospodarenje otpadom, kroz provedbu podprojekata za:

(i) Izgradnju novih sanitarnih odlagališta otpada (ili novih sanitarnih područja za odlaganje otpada) i dodatno poboljšanje infrastrukture za kontrolu okoliša na postojećim odlagalištima otpada gdje su potrebni dodatni kapaciteti;

(ii) Izgradnju transernih stanica radi učinkovitijeg prijevoza otpada na obradu i zbrinjavanje;

(iii) Sanaciju i tajno zatvaranje odabranih općinskih/regionalnih odlagališta otpada na okolišno prihvatljiv način i uspostava dugoročnog sustava praćenja okoliša;

(iv) Pripremu studija izvedivosti, tehničkih nacrti te finansijskih, okolišnih i socijalnih procjena za podprojekte, prema potrebi.

b) Provedba podprojekata za odvojeno prikupljanje, zbrinjavanje, recikliranje i ponovnu upotrebu komunalnog otpada kroz:

(i) Osiguravanje opreme i resursa za prikupljanje otpada (uključujući vozila, opremu, mjesto sakupljanja, poboljšanje radionica) u svrhu povećanja pokrivenosti prikupljanjem otpada i uvođenja/proširenja odvajanja otpada na mjestu nastanka;

(ii) izgradnja i ugradnja postrojenja za sortiranje i agregiranje suhih sekundarnih sirovina (uključujući reciklažna dvorišta i sortirnice) za otpad odvojen na mjestu nastanka;

(iii) Provođenje pilot aktivnosti za obradu odvojenog organskog otpada (iz kućanstava, poduzeća, institucija i javnih površina), uključujući pilot postrojenja za kompostiranje, s ciljem povećanja ponovne upotrebe resursa i smanjenja emisija metana preusmjeravanjem organskog otpada s odlagališta; i

(iv) Priprema studija izvedivosti, tehničkih nacrti te finansijskih, okolišnih i društvenih procjena za podprojekte, prema potrebi.

3. Upravljanje Projektom

a) Provođenje aktivnosti upravljanja projektima, kao što su praćenje, evaluacija, koordinacija i nadzor Projekta i revizija Projekta, uključujući financiranje Operativnih troškova Jedinice za upravljanje projektom i odabranih Timova za provedbu projekata.

b) Provođenje aktivnosti programa izgradnje kapaciteta usmjerenih, između ostalog, na Jedinicu za upravljanje projektima i sudionike u sektoru gospodarenja krutim otpadom, kao što su javna poduzeća i lokalna tijela vlasti koja se bave temama poput rodnih pitanja i pružanjem mogućnosti vodstva i mentorstva ženama koje rade u sektoru gospodarenja krutim otpadom, uključujući pružanje ciljane konzultantske podrške za pomoć u radu već uspostavljenih timova za provedbu projekata za odabrane podprojekte.

RASPORED 2

Izvršenje projekta

Odjeljak I. Provedbeni aranžmani

A. Institucionalni aranžmani.

1. Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet projekta provede Projekt putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma, uz tehničku podršku sudjelujućih kantona, sudjelujućih općina ili sudjelujućih javnih komunalnih poduzeća.

2. Jedinica za upravljanje projektom. Zajmoprimac će osigurati da Provedbeno entitet projekta uspostavi i tijekom provedbe Projekta održava Jedinicu za upravljanje projektom unutar Federalnog ministarstva okoliša i turizma, s opisom poslova i resursima prihvatljivim Banci, s dovoljnim brojem kompetentnog osoblja i kako je dalje opisano u Operativnom priručniku projekta, koja je odgovorna za cjelokupnu provedbu Projekta, nabavu, tehničko i financijsko upravljanje i računovodstvo, upravljanje okolišnim i društvenim rizicima te praćenje i evaluaciju.

3. Timovi za provedbu projekta.

a) Timovi za provedbu projekta bit će osnovani u svakom sudjelujućem kantonu, sudjelujućoj općini ili sudjelujućem javnom komunalnom poduzeću, s opisom zadataka i resursima prihvatljivim Banci, s dovoljnim brojem kompetentnog osoblja i kako je dalje opisano u Operativnom priručniku projekta, prije početka provedbe njihovog odgovarajućeg podprojekta.

b) Bez ograničenja na stavak (a) gore, Timovi za provedbu projekta bit će odgovorni za tehnička pitanja podprojekata - uključujući detaljni građevinski projekt, pripremu tehničkih specifikacija i nadzor građevinskih radova - u bliskoj suradnji s Jedinicom za upravljanje projektima, koja ostaje odgovorna za nabavu, upravljanje ugovorima i financijsko upravljanje.

c) Nakon što bude osnovan, svaki Tim za provedbu projekta izvještavat će Jedinicu za upravljanje projektom, najmanje tromjesečno.

4. Najkasnije tri (3) mjeseca nakon Datuma stupanja na snagu, Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet projekta, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma, nabavi, obnovi i instalira Računovodstveni softver i licencu za Projekt te da ga zatim održava tijekom cijelog trajanja Projekta, na način zadovoljavajući za Banku.

B. Projektni operativni priručnik

1. Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet projekta, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma:

(a) pripremiti Priručnik za projektne operacije, u obliku i sadržaju prihvatljivom Banci, koji sadrži detaljne aranžmane i postupke za provedbu Projekta, uključujući, između ostalog: (i) aranžmane za provedbu, s razgraničenjem uloga i odgovornosti različitih ministarstava, odjela, agencija i drugih institucija na različitim razinama vlasti (uključujući državnu, entitetsku, kantonalnu i općinsku) uključenih u provedbu Projekta te njihovu koordinaciju i međusobne odnose; (ii) aranžmane za isplatu, zahtjeve za izvješćivanje, postupke financijskog upravljanja i postupke revizije; (iii) postupke nabave, standardne dokumente nabave, postupke upravljanja ugovorima i upravljanja; (iv) mjere za sprječavanje prijevare i korupcije, kao i drugih rizika integriteta i fiducijarnih rizika; (v) aranžmane za upravljanje okolišnim i društvenim rizicima, kao i funkcioniranje mehanizma za pritužbe; (vi) načela, kriterije i postupke za identifikaciju, procjenu, odabir, odobrenje i

provedbu te evaluaciju podprojekata, uključujući detaljne kriterije prihvatljivosti za podprojekte predložene za financiranje iz sredstava Zajma i obrazac Ugovora o podprojektu; (vii) aranžmane za provedbu i druge mehanizme koji se odnose na odredbe - i uvjete - za bespovratna sredstva temeljena na uspješnosti, uključujući korištenje sredstava, pokazatelje uspješnosti/rezultata i njihovu provjeru; (viii) aranžmane za praćenje i evaluaciju, izvještavanje i komunikaciju, uključujući pokazatelje uspješnosti; (ix) ostale administrativne, financijske, tehničke i organizacijske aranžmane i postupke koji mogu biti potrebni za Projekt.

(b) (i) dostavi Banci i pregleda s njom takav priručnik ("Priručnik za projektne operacije" ili "POM") odmah nakon što je pripremljen; (ii) nakon toga ga usvojiti kako ga je odobrila Banka; i (iii) nakon toga provesti Projekt u skladu s POM-om.

(c) ne mijenja, obustavlja, ukida, povlači ili odriče se bilo koje odredbe Priručnika za projektne operacije bez prethodne pisane suglasnosti Banke.

2. U slučaju bilo kakve nesukladnosti između odredbi Priručnika za projektne operacije i ovog Ugovora, primjenjivat će se ovaj Ugovor.

C. Supsidijarni sporazum.

1. Kako bi se olakšala provedba Projekta, Zajmoprimac će staviti na raspolaganje Provedbenom entitetu projekta sredstva Zajma prema supsidijarnom sporazumu ("Supsidijarni sporazum") između Zajmoprimca i Provedbenog entiteta projekta, pod uvjetima koje je odobrila Banka.

2. Zajmoprimac će ostvarivati svoja prava iz Dopunskog ugovora na način da zaštiti svoje interese i interese Banke te postigne svrhu Zajma. Osim ako se Banka ne dogovori drugačije, Zajmoprimac ne smije dopunjavati, mijenjati, otkazivati ili odustajati od Supsidijarnog sporazuma ili bilo koje njegove odredbe.

D. Okolišni i društveni standardi.

1. Zajmoprimac će, i osigurat će da Provedbeni entitet projekta osigura, da se Projekt provodi u skladu s okolišnim i društvenim standardima na način prihvatljiv Banci.

2. Bez ograničavanja stavka 1. iznad, Zajmoprimac će, i osigurat će da Provedbeni entitet projekta osigura da se Projekt provodi u skladu s Planom okolišnih i društvenih obveza ("ESCP"), na način prihvatljiv Banci. U tom smislu, Zajmoprimac će, i osigurat će da Provedbeni entitet projekta osigura:

(a) da se mjere i aktivnosti utvrđene u ESCP-u provode s dužnom pažnjom i učinkovito, kako to zahtijeva ESCP;

(b) da su dostupna dovoljna sredstva za pokrivanje troškova provedbe ESCP-a;

(c) održavati politike i postupke, kao i dovoljan broj kvalificiranog i iskusnog osoblja, za provedbu ESCP-a, kako to zahtijeva ESCP; i

(d) da se ESCP, niti bilo koja njegova odredba, ne mijenja, ne poništava, ne suspendira ili ne odustaje osim ako se Banka pismeno ne složi drugačije, kako to zahtijeva ESCP, te da se revidirani ESCP odmah nakon toga objavi.

3. U slučaju bilo kakvog neslaganja između ESCP-a i odredbi ovog Sporazuma, primjenjuju se odredbe ovog Sporazuma.

4. Zajmoprimac će, i osigurat će da Provedbeni entitet projekta osigura da se:

(a) poduzmu sve mjere za prikupljanje, konsolidaciju i dostavu Banci, putem redovitih izvješća, u učestalosti navedenoj u ESCP-u, kao i putem jednog ili više posebnih izvješća, ako Banka to zatraži, bez odgode, informacija o statusu usklađenosti s ESCP-om i instrumentima zaštite okoliša i društva navedenima u njemu, sva takva izvješća, u obliku i sadržaju prihvatljivom Banci, moraju, između ostalog, navesti: (i) status provedbe ESCP-a; (ii) uvjete, ako postoje, koji ometaju ili prijete ometanjem provedbe ESCP-a; i (iii) korektivne i preventivne mjere koje su poduzete ili će se poduzeti za prevladavanje takvih uvjeta; i

(b) Banka će bez odgode obavijestiti Banku o svakom incidentu ili nesreći povezanoj s Projektom ili koja utječe na njega ili bi mogla imati značajan negativan utjecaj na okoliš, pogođene zajednice, javnost ili radnike, u skladu s ESCP-om, u njemu navedenim okolišnim i društvenim instrumentima, te okolišnim i društvenim standardima.

5. Zajmoprimac će, i osigurat će da Provedbeni entitet projekta objavi, održava i upravlja pristupačnim mehanizmom za pritužbe radi primanja i olakšavanja rješavanja bojazni i pritužbi osoba na koje utječe Projekt, te će poduzeti sve potrebne i odgovarajuće mjere za rješavanje ili olakšavanje rješavanja takvih bojazni i pritužbi na način prihvatljiv Banci.

6. Zajmoprimac će, i osigurat će da Provedbeni entitet projekta osigura da sva dokumentacija za nadmetanje i ugovori za građevinske radove u okviru Projekta uključuju obvezu za izvođače, podizvođače i nadzornike da: (a) se pridržavaju svih relevantnih aspekata ESCP-a i njegovih okolišnih i društvenih instrumenata; i (b) usvoje i provode kodeks ponašanja, koji će dostaviti i potpisati svi radnici, a u kojem će se detaljno opisivati sve mjere za rješavanje okolišnih, društvenih, zdravstvenih i sigurnosnih rizika, rizika povezanih sa seksualnim iskorištavanjem i zlostavljanjem, polnim uznemiravanjem i nasiljem nad djecom, sve kako je primjenjivo na građevinske radove ugovorene ili koji se izvode prema ugovorima.

E. Podprojekti unutar Dijela 2 Projekta

Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet projekta osigura da se identifikacija, procjena, odabir i odobrenje (a posljedično i provedba i evaluacija) predloženih podprojekata provode u skladu s načelima, kriterijima i postupcima utvrđenim u Ugovoru o projektu i Priručniku za operacije projekta.

Odjeljak II. Praćenje, izvještavanje i evaluacija Projekta

1. Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet projekta, putem Federalnog ministarstva okoliša i turizma, dostavi svako Izvješće o projektu Banci najkasnije do 45 dana nakon završetka svakog kalendarskog polugodišta, što uključuje to kalendarsko polugodište.

2. Najkasnije trideset (30) mjeseci nakon Datuma stupanja na snagu, Zajmoprimac će osigurati da Provedbeni entitet projekta, zajedno s Bankom, provede srednjoročni pregled Projekta ("Srednjoročni pregled") kako bi utvrdio napredak postignut u provedbi Projekta. U tu svrhu, Zajmoprimac će pripremiti – u skladu s opisom poslova prihvatljivim Banci – i dostaviti Banci najkasnije tri (3) mjeseca prije početka srednjoročnog pregleda izvješće o napretku postignutom u provedbi Projekta tijekom razdoblja koje prethodi datumu izvješća, integrirajući rezultate praćenja i evaluacije aktivnosti Projekta te utvrđujući predložene mjere za osiguranje učinkovite provedbe Projekta i postizanja njegovih ciljeva

tijekom razdoblja nakon datuma izvješća. Nakon srednjoročnog pregleda, Zajmoprimac će odmah i s dužnom pažnjom provesti ili osigurati provedbu predloženih mjera za osiguranje učinkovitog završetka Projekta i postizanja njegovog cilja, kao i sve korektivne radnje koje Banka smatra potrebnim za prevladavanje bilo kakvih nedostataka u provedbi Projekta prema postizanju njegovog cilja.

Odjeljak III. Isplata Zajma

A. Općenito.

Bez ograničavanja odredbi Članka II. Općih uvjeta, Zajmoprimac može povući sredstva Zajma za: (a) financiranje Prihvatljivih rashoda za Projekt i (b) plaćanje: (i) Početne naknade; i (ii) bilo koje premije Limita kamatne stope ili Rasona kamatne stope, sve u dodijeljenom iznosu i, ako je primjenjivo, do postotka navedenog za svaku Kategoriju u sljedećoj tablici:

Kategorija	Iznos dodijeljenog kredita (izraženo u EUR)	Postotak rashoda koji će se financirati (uključujući poreze)
(1) Roba, radovi, nekonzultantske i konzultantske usluge, troškovi obuke i operativni troškovi za Dijelove 1.1, 2 i 3 projekta	45.885.000	100%
(2) Početna naknada	115.000	Iznos koji se plaća prema članku 2.03 ovog Ugovora u skladu s Odjeljkom 2.07(b) Općih uvjeta
(3) Premija Limita kamatne stope ili Raspona granice kamatne stope	0	Dospjeli iznos koji se plaća u skladu s Odjeljkom 4.05 (c) Općih uvjeta
UKUPAN IZNOS	46.000.000	

B. Uvjeti povlačenja; Rok povlačenja.

1. Unatoč odredbama Dijela A gore, neće se vršiti povlačenja za plaćanja izvršena prije Datuma potpisivanja.

2. Krajnji rok je 31. ožujka 2032.

C. Posljedice raskida Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava zbog nepostizanja pravosnažnosti

Raskid Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava zbog toga što nije postao konačan i obvezujući – u skladu s člankom IV., Odjeljkom 4.05. Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava – rezultat će automatskom izmjenom Sporazuma o zajmu: (a) brisanjem Dijela 1.2. Projekta iz Rasporeda 1. Ugovora o zajmu; (b) izmjenom Priloga 2. Ugovora o zajmu radi brisanja odredbi koje se odnose na bespovratna sredstva temeljena na uspješnosti; i (c) brisanjem iz Dodataka Ugovora o zajmu svih definicija koje se odnose na bespovratna sredstva temeljena na uspješnosti/Dio 1.2. Projekta.

RASPORED 3

Raspored otplate vezan uz ugovornu obvezu

Zajmoprimac će otplatiti glavnice Zajma u skladu sa sljedećom tablicom, koja navodi Datume otplate glavnice Zajma i postotke ukupnog iznosa glavnice Zajma koji se plaćaju na svaki Datum otplate glavnice ("Udio rate").

Datum otplate glavnice	Udio rate
Svaki 15. travnja i 15. listopada počevši od 15. travnja 2034. do 15. travnja 2056.	2,17%
15. listopada 2056.	2,35%

DODATAK

Odjeljak I. Definicije

1. "Smjernice za borbu protiv korupcije" znače, u svrhu stavka 5. (a) Dodatka Općim uvjetima, "Smjernice za sprječavanje i borbu protiv prijave i korupcije u projektima financiranim IBRD zajmovima te IDA kreditima i bespovratnim sredstvima" od 15. listopada 2006., kako su revidirane u siječnju 2011. i 1. srpnja 2016.

2. "Plan okolišnih i društvenih obveza" ili "ESCP" označava Plan okolišnih i društvenih obveza projekta od 20. siječnja 2026., koji se može povremeno mijenjati, u skladu s njegovim odredbama, a koji utvrđuje glavne mjere i aktivnosti koje će Zajmoprimac provesti ili osigurati da se provedu kako bi se riješili potencijalni okolišni i društveni rizici i utjecaji Projekta, uključujući vremenski raspored aktivnosti i mjera, institucionalne, kadrovske, osposobljavajuće, nadzorne i izvještavajuće aranžmane te sve okolišne i društvene instrumente koji će se pripremiti u skladu s njim.

3. "Okolišni i društveni standardi" ili "ESSi" zajednički znače: (i) "Okolišni i društveni standard 1: Procjena i upravljanje okolišnim i društvenim rizicima i utjecajima"; (ii) "Okolišni i društveni standard 2: Radna snaga i radni uvjeti"; (iii) "Okolišni i društveni standard 3: Učinkovitost resursa te sprječavanje i upravljanje onečišćenjem"; (iv) "Okolišni i društveni standard 4: Zdravlje i sigurnost zajednice"; (v) "Okolišni i društveni standard 5: Stjecanje zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i prisilno preseljenje"; (vi) "Okolišni i društveni standard 6: Očuvanje biološke raznolikosti i održivo upravljanje živim prirodnim resursima"; (vii) "Okolišni i društveni standard 7: Autohtoni narodi/Podsaharske povijesno zanemarene tradicionalne lokalne zajednice"; (viii) "Okolišni i društveni standard 8: Kulturna baština"; (ix) "Okolišni i društveni standard 9: Financijski posrednici"; i (x) "Okolišni i društveni standard 10: Uključivanje i objavljivanje dionika"; stupa na snagu 1. listopada 2018., kako ga je objavila Banka.

4. "ESAP 2022.-2032.+" označava okolišnu Strategiju i Akcijski plan koje je usvojila Federacija BiH 23. studenog 2023. godine.

5. "Federalno ministarstvo okoliša i turizma" označava ministarstvo u Federaciji Bosne i Hercegovine nadležno za okoliš ili bilo kojeg od njegovih pravnih sljednika.

6. "Federacija Bosne i Hercegovine" i kratica "FBiH" označavaju Federaciju Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca.

7. "Program javnih investicija Federacije" znači trogodišnji planski dokument koji sadrži pregled projektnih investicija s podacima o ukupnom potrebnom financiranju, utrošenim sredstvima i planiranim sredstvima za financiranje projekata iz proračuna, zajmova, donacija i/ili drugih izvora tijekom svih godina koje dokument obuhvaća i za sljedeće razdoblje.

8. "Opći uvjeti" označavaju "Opće uvjete Međunarodne banke za obnovu i razvoj za financiranje IBRD-a, financiranje investicijskih projekata" od 14. prosinca 2018. (zadnji put revidirani 1. srpnja 2025.).

9. "Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava" označava ugovor prema kojem Međunarodna banka za obnovu i razvoj i Međunarodno udruženje za razvoj (koje djeluje kao administrator Višedonatorskog krovnog fonda Globalnog partnerstva za pristupe temeljene na rezultatima) namjeravaju

osigurati Bosni i Hercegovini 1.560.000 USD za financiranje Dijela 1.2 Projekta.

10. "Operativni troškovi" označavaju razumne troškove koje je imao Provedbeni entitet projekta zbog provedbe Projekta, uključujući troškove vezane uz uredsku opremu i potrošni materijal, korištenje i održavanje vozila, najam prostora, troškove komunikacije i osiguranja, administrativne troškove ureda, bankovne naknade, režijske troškove, troškove prijevoza, putovanja, dnevnice i troškove nadzora te naknade osoblja Jedinice za upravljanje projektom/Tima za provedbu projekta odabranog projekta (isključujući plaće državnih službenika i/ili zaposlenika Zajmoprimca ili Federacije BiH).

11. "Uključeni kanton" označava bilo koji od kantona u Federaciji, odabran u skladu sa zahtjevima navedenim u Operativnom priručniku projekta, za sudjelovanje u provedbi Projekta u skladu sa Sporazumom o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i relevantnog kantona; "Uključeni kantoni" označavaju množinu navedenog.

12. "Uključena općina" označava bilo koju od općina u Federaciji Bosne i Hercegovine odabranu u skladu sa zahtjevima navedenima u Operativnom priručniku projekta, za sudjelovanje u provedbi Projekta u skladu sa Sporazumom o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i dotične općine; a pojam "Uključene općine" označava množinu istog.

13. "Uključeno javno komunalno poduzeće" označava bilo koje od komunalnih poduzeća iz Federacije BiH odgovornih za odlaganje krutog otpada i/ili upravljanje regionalnom infrastrukturom krutog otpada odabranih u skladu sa zahtjevima navedenima u Operativnom priručniku projekta, za sudjelovanje u provedbi Projekta u skladu s Ugovorom o podprojektu između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i odgovarajućeg komunalnog poduzeća; a izraz "Uključena javna komunalna poduzeća" označava množinu istog.

14. "Potpora temeljena na uspješnosti" znači potporu dodijeljenu za financiranje troškova prihvatljivih rashoda prema dijelu 1.2 Projekta u skladu s kriterijima utvrđenim u Operativnom priručniku za projekt; a izraz "Potpore temeljene na uspješnosti" je množina istog.

15. "Pravilnik o nabavi" znači, u svrhu Odjeljka 89. (a) Dodatka Općim uvjetima, "Pravilnik o nabavi Svjetske banke za zajmoprimce IPF-a" od rujna 2025.

16. "Entitet za provedbu projekta" označava Federaciju Bosne i Hercegovine.

17. "Tim za provedbu projekta" znači bilo koji od timova navedenih u Odjeljku I.A.3 Rasporeda 2 ovog Ugovora; a izraz "Timovi za provedbu projekta" predstavlja njihovu množinu.

18. "Jedinica za upravljanje projektima" znači jedinica na koju se odnosi Odjeljak I.A.2 Rasporeda 2 ovog Ugovora.

19. "Priručnik za projektne operacije" i skraćeno "POM" znači priručnik naveden u Odjeljku IB1(b) Priloga 2 ovog Ugovora.

20. "Odabrani rashodi" označavaju plaćanja temeljena na učinku prema Dijelu 1.2 Projekta koja će se osigurati u obliku naknade prihvatljivim sudjelujućim kantonima, sudjelujućim općinama ili sudjelujućim javnim komunalnim poduzećima za uobičajene rashode koje je takav kanton, općina ili komunalno poduzeće imalo tijekom Razdoblja izvršenja za pružanje usluga odvoza krutog otpada, i to troškove robe (uključujući opremu i vozila za prikupljanje otpada) i povezane operativne troškove (uključujući troškove rada; gorivo za opremu i vozila za

prikupljanje; te održavanje i popravak opreme i vozila), sve u skladu s Priručnikom za projektne operacije.

21. "Datum potpisivanja" označava kasniji od dva datuma na koje Zajmoprimac i Banka potpisuju ovaj Sporazum, a ova definicija primjenjuje se na sve reference na "Datum Sporazuma o zajmu" u Općim uvjetima.

22. "Podprojekt" znači specifičan investicijski projekt za poboljšanje gospodarenja krutim otpadom na kantonalnoj ili općinskoj razini, predložen i одобрен за financiranje iz Zajma u okviru Dijela 2 Projekta; a "Podprojekti" znače množinu navedenog.

23. "Ugovor o podprojektu" označava ugovor за podprojekt između Federalnog ministarstva okoliša i turizma i

relevantnog sudjeljujućeg kantona, sudjeljujuće općine ili sudjeljujućeg komunalnog poduzeća из Одјелјка I.D.3 Rasporeda Ugovora o projektu, како се може с времена на vrijeme mijenjati ili dopunjavati uz prethodnu pisanu suglasnost Banke.

24. "Obuka" označava troškove (osim troškova за konzultantske usluge) nastale u vezi sa studijskim putovanjima, tečajevima obuke, seminarima, radionicama i drugim aktivnostima obuke, koji nisu uključeni u ugovore s dobavljačima roba i usluga, uključujući troškove materijala за obuku, najam prostora i opreme, putovanja, dnevnice trenera i pripravnika (ako je primjenjivo), sve u skladu s godišnjim proračunom prihvatljivim Banci.

Članak 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH - Međunarodni ugovori" на hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa на snagu danom objave.

Број 01-50-1-2079-2/26
27. српња 2026. године
Сарајево

Predsjedatelj
Dr. Denis Bećirović, v. r.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број: 01,02-21-1-1564/26 од 30. јуна 2026. године), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 233. ванредној сједници, одржаној 27. јула 2026. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ (ПРОЈЕКАТ ОДРЖИВОГ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ, БРОЈ ЗАЈМА 9929-БА

Члан 1.

Ратификује се Споразум о зајму (Пројекат одрживог управљања отпадом) између Босне и Херцеговине и Међународне банке за обнову и развој, Број зајма 9929-БА, потписан 12. маја 2026. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:

БРОЈ ЗАЈМА 9929-БА

СПОРАЗУМ О ЗАЈМУ

(ПРОЈЕКАТ ОДРЖИВОГ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

СПОРАЗУМ О ЗАЈМУ

СПОРАЗУМ на дан Датума потписивања између БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ("Займопримац") и МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ ("Банка").

Займопримац и Банка се овиме слажу како слиједи:

ЧЛАН I – ОПШТИ УСЛОВИ; ДЕФИНИЦИЈЕ

1.01. Општи услови (како су дефинисани у Додатку овог Споразума) се примјењују на овај Споразум и чине његов дио.

1.02. Уколико контекст не захтијева другачије, термини писани великим почетним словом кориштени у овом Споразуму имају значења која су им дата у Општим условима или Додатку овог Споразума.

ЧЛАН II - ЗАЈАМ

2.01. Банка се слаже да Займопримцу позајми износ од четрдесет шест милиона евра (46.000.000 ЕУР), како се такав износ може с времена на вријеме конвертовати путем Конверзије валута ("Зајам") за помоћ за финансирање

пројекта описаног у Распореду 1 овог Споразума ("Пројекат").

2.02. Займопримац може повлачити средства Зајма у складу с Одјелјком III Rasporeda 2 овог Споразума.

2.03. Почетна накнада (Front-end Fee) износи једну четвртину једног процента (0,25%) износа Зајма.

2.04. Накнада на неповучена средства (Commitment Charge) износи једну четвртину једног процента (0,25%) годишње на Неповучени износ зајма.

2.05. Каматна стопа је Референтна стопа плус Варијабилна маржа или таква стопа која се може примјењивати након Конверзије, како је наведено у Одјелјку 3.02(е) Општих услова.

2.06. Датуми плаћања су 15. април и 15. октобар сваке године.

2.07. Износ главнице Зајма се отплаћује у складу с Одјелјком 3.03 Општих услова и Распоредом 3 овог Споразума.

ЧЛАН III - ПРОЈЕКАТ

3.01. Займопримац изјављује своју одређеност за циљеве Пројекта. У том смислу, Займопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира пројекат проведе Пројекат, путем Федералног министарства околиша и туризма и уз техничку подршку Укључених кантона, Укључених општина или Укључених јавних комуналних предузећа у складу с одредбама члана V Општих услова, Rasporeda 2 овог Споразума и Пројектног споразума.

ЧЛАН IV - ЕФЕКТИВНОСТ;

4.01. Додатни услови ефективности се састоје од следећег:

а) Ентитет који имплементира пројекат успоставио је Јединицу за управљање пројектом на начин и с особљем, ресурсима и одговорностима прихватљивим за Банку.

б) Супсидијарни споразум потписан у име Зајмопримца и Ентитета који имплементира пројекат по условима и роковима прихватљивим за Банку.

ц) Пројектни споразум потписан у име Ентитета који имплементира пројекат

по условима и роковима прихватљивим за Банку.

д) Ентитет који имплементира пројекат усвојио Пројектни оперативни

приручник прихватљив за Банку.

4.02. Датум правоснажности је датум који пада сто осамдесет (180) дана од Датума потписивања.

ЧЛАН V - ПРЕДСТАВНИК; АДРЕСЕ

5.01. Представник Зајмопримца је његов Министар финансија и трезора.

5.02. У сврху Одјелка 10.01 Општих услова:

(а) адреса Зајмопримца је:

Министарство финансија и трезора

Трг БиХ 1

71000 Сарајево

Босна и Херцеговина; а

(б) електронска адреса Зајмопримца је:

Факс: E-mail:

(387-33) 202-930 trezorbiha@mft.gov.ba

5.03. У сврху Одјелка 10.01 Општих услова:

(а) адреса Банке је:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433

United States of America; а

(б) електронска адреса Банке је:

Telex: Факс:

248423(MCI) или 1-202-477-6391

64145(MCI)

ДОГОВОРЕНО на Датум потписивања.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Од стране

/s1/

Овлашћени представник

Име и презиме: СРЉАН АМИЋИЋ

Функција: МИНИСТАР

Датум: 12.05.2026.

МЕЂУНАРОДНА БАНКА

ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

Од стране

/s2/

Овлашћени представник

Име и презиме: CHRISTOPHER SHELDON

Функција: РЕГИОНАЛНИ МЕНАѢР

Датум: 12.05.2026.

РАСПОРЕД 1

Опис пројекта

Циљ Пројекта је унапређење пружања услуга управљања чврстим отпадом у Укљученим кантонима и општинама.

Пројекат се састоји од следећих дијелова:

1. Институционално јачање управљања чврстим отпадом

1.1 Економски инструменти управљања чврстим отпадом (SWM) и подизање свијести јавности

а) Провођење програма техничке помоћи дизајнираног за унапређење финансијских аспеката SWM услуга, као што су повећано покривање трошкова и дугорочна одрживост, укључујући:

(i) свеобухватан преглед финансирања SWM услуга у Укљученим општинама и кантонима, укључујући: (А) процјену пуних трошкова SWM, тарифа и система обрачуна услуга на локалном нивоу, приуштивности цијене услуге за домаћинства и пословне субјекте, те давање препорука за успостављање оквира којим би се осигурала редовна ревизија примјенљивих тарифа; (Б) израда смјерница за општине и кантоне за унапређење обрачуна трошкова SWM, доношење и ревизију тарифа и испостављање рачуна за услуге;

(ii) преглед постојеће шеме продужене одговорности произвођача (ЕПР), фондова за заштиту животне средине и других међувладиних механизма финансирања и економских инструмената за смањење, поновно кориштење и рециклирање отпада, те давања препорука за имплементацију ревидираних и/или нових механизма финансирања и економских инструмената.

б) Провођење активности кампање информисања и подизања свијести јавности, укључујући:

(i) Припрему и имплементацију кампање информисања и подизања свијести јавности о одрживом понашању домаћинстава и других релевантних актера кад је у питању SWM;

(ii) пилот активности усмјерене на промјену понашања у сврху смањења стварања отпада, промоцију одвајања на мјесту настанка у домаћинству и повећање разумијевања од стране домаћинстава и других актера користи од накнада/такси за отпад.

1.2. Грантови засновани на учинку

Пружање Укљученим општинама, Укљученим кантонима и Укљученим јавним комуналним предузећима Грантова заснованих на учинку (ПБГ) дизајнираних за подстицање институционалног учинка у SWM сектору – повећање доступности, потпуности и квалитета оперативних и финансијских података и повећање остваривања прихода и покривања трошкова – кроз рефундирање, примаоцима ПБГ, Изабраних расхода које су остварили у директној вези с пружањем SWM услуга и јачање оперативног учинка прималаца ПБГ.

2. Подршка за интегрисано управљање чврстим отпадом у правцу циркуларне економије

а) Изградња и унапређење општинске/регионалне инфраструктуре за управљање отпадом, кроз провођење Под-пројеката за:

(i) Изградњу нових санитарних депонија (или нових санитарних одлагалишних плоха) и додатно унапређење

инфраструктуре за еколошке контроле на постојећим одлагалиштима отпада гдје је потребан додатни капацитет;

(ii) Изградњу претоварних станица у сврху ефикаснијег транспорта отпада за обраду и одлагање;

(iii) Рехабилитацију и тајно затварање изабраних општинских/регионалних одлагалишта на еколошки прихватљив начин и успостављање система дугорочног еколошког мониторинга;

(iv) Припрему студија изводљивости, техничких пројеката и финансијских, еколошких и социјалних процјена, за Под-пројекте, по потреби.

б) Имплементација Под-пројеката за одвојено прикупљање, одлагање, рециклирање и поновно кориштење комуналног отпада кроз:

(i) Осигурање опреме и средстава за прикупљање отпада (укључујући возила, опрему, сабирно мјесто, унапријеђење радионица) у сврху повећања покривености одвозом отпада и увођења/ширења раздвајања отпада на мјесту настанка;

(ii) изградња и инсталација постројења за сортирање и агрегацију сувих секундарних сировина (укључујући рециклажна дворишта и сортирнице) за отпад одвојен на мјесту настанка;

(iii) Провођење пилот активности обраде одвојеног органског отпада (из домаћинства, пословних субјеката, установа и с јавних површина) укључујући пилот компостане, у сврху повећања поновног кориштења ресурса и смањења емисије метана преусмјеравањем органског да не иде на депонију; и

(iv) Припрему студија изводљивости, техничких пројеката и финансијских, еколошких и социјалних процјена, за Под-пројекте, по потреби.

3. Управљање Пројектом

а) Провиђење активности управљања Пројектом, као што су мониторинг, евалуација, координација и супервизија Пројекта и ревизије Пројекта, укључујући и финансирање Оперативних трошкова Јединице за управљање пројектом и изабраних Тимова за имплементацију пројекта.

б) Провођење активности програма изградње капацитета усмјерених, између осталог, на Јединицу за управљање пројектом и актере у SWM сектору, као што су Јавна комунална предузећа и органи локалне управе који се баве темама попут родних питања и пружање прилика за руковођење и менторство женама које раде у SWM сектору, укључујући и пружање циљане консултантске подршке за помоћ у раду већ успостављених Тимова за имплементацију пројекта за изабране Под-пројекте.

РАСПОРЕД 2

Извршење Пројекта

Одјељак I. Аранжмани имплементације

A. Институционални аранжмани.

1. Зајмопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира пројекат проведе Пројекат путем Федералног министарства околиша и туризма, уз техничку подршку Укључених кантона, Укључених општина или Укључених јавних комуналних предузећа.

2. Јединица за управљање пројектом. Зајмопримац ће осигурати да Ентитет за имплементацију пројекта успостави и цијело вријеме имплементације Пројекта

одржава Јединицу за управљање пројектом унутар Федералног министарства околиша и туризма, с пројектним задатком и ресурсима прихватљивим за Банку, уз компетентно особље у довољном броју и како је детаљније описано у Пројектом оперативном приручнику, која је одговорна за свеукупну имплементацију Пројекта, набавку, техничко и финансијско управљање и рачуноводство, управљање еколошким и социјалним ризицима и мониторинг и евалуацију.

3. Тимови за имплементацију пројекта.

а) Тимови за имплементацију пројекта ће бити успостављени у сваком Укљученом кантону, Укљученој општини или Укљученом јавном комуналном предузећу, с пројектним задатком и ресурсима прихватљивим за Банку, уз компетентно особље у довољном броју и како је детаљније описано у Пројектом оперативном приручнику, прије почетка имплементације њиховог односног Под-пројекта.

б) Без ограничења на горњи параграф (а), Тимови за имплементацију пројекта ће бити одговорни за техничка питања Под-пројеката – укључујући детаљни грађевински пројекат, припрему техничке спецификација и надзор над грађевинским радовима – у блиској координацији с Јединицом за управљање пројектом, која остаје одговорна за функције набавке, управљање уговорима и финансијско управљање.

ц) Након успостављања, сваки Тим за имплементацију пројекта ће извјештавати Јединицу за управљање пројектом, најмање на кварталној основи.

4. Најкасније три (3) мјесеца након Датума павоснажности, Зајмопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира пројекат, путем Федералног министарства околиша и туризма, набави, обнови и инсталира Пројектни рачуноводствени софтвер и лиценцу и потом је одржава цијело вријеме трајања Пројекта, на начин задовољавајућ за Банку.

Б. Пројектни оперативни приручник

1. Зајмопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира пројекат, путем Федералног министарства околиша и туризма:

(а) припреми Пројектни оперативни приручник, по форми и садржају, прихватљив за Банку, који садржи детаљне аранжмане и процедуре имплементације Пројекта, укључујући, *inter alia*: (i) аранжмане имплементације, уз разграничење улога и одговорности појединих министарстава, одјељења, агенција и осталих институција на различитим нивоима власти (укључујући државни, ентитетски, кантонални и општински) укључених у имплементацију Пројекта и њихову координацију и међусобне односе; (ii) аранжмане исплате, захтјеве за извјештавањем, процедуре финансијског управљања и процедуре ревизије; (iii) процедуре набавке, стандардну документацију за набавку, процедуре администрације и управљања уговорима; (iv) мјере за спрјечавање преваре и корупције, као и других ризика по интегритет и фидуцијарних ризика; (v) аранжмане управљања еколошким и социјалним ризицима, као и функционирање механизма за жалбе; (vi) принципе, критеријуме и процедуре за идентификацију, процјену, избор, одобрење и имплементацију и евалуацију Под-пројеката, укључујући детаљне критеријуме прихватљивости за Под-пројекте

предложене за финансирање из средстава Зајма и образац Под-пројектног споразума; (vii) аранжмане имплементације и остале механизме у вези с одредбама - и условима и роковима - за Грантове засноване на учинку, укључујући кориштење средстава, индикаторе учинка/резултата и њихову верификацију; (viii) аранжмане мониторинга и евалуације, извјештавање и комуникацију, укључујући индикаторе учинка; (ix) друге административне, финансијске, техничке и организационе аранжмане и процедуре који буду потребни за Пројекат.

(б) (i) достави Банци и размотри с њом тај приручник ("Пројектни оперативни приручник" или "ПОМ") одмах након што буде припремљен; (ii) потом га усвоји како га је Банка одобрила; и (iii) након тога имплементира Пројекат у складу с ПОМ-ом.

(ц) не мијења, суспендује, укида, повлачи, нити се одриче било које одредбе Пројектног оперативног приручника без претходне писмене сагласности Банке.

2. У случај било каквих неслагања између одредаба Пројектног оперативног приручника и овог Споразума, примјењује се овај Споразум.

Ц. Супсидијарни споразум

1. За олакшање провођења Пројекта, Зајмопримац ће Ентитету који имплементира пројекат ставити на располагање средства Зајма по супсидијарном споразуму ("Супсидијарни споразум") између Зајмопримца и Ентитета који имплементира пројекат, по условима и роковима одобреним од стране Банке.

2. Зајмопримац ће користити своја права по Супсидијарном споразуму на такав начин да штити своје интересе и интересе Банке и да оствари сврху Зајма. Осим уколико се Банка не сложи другачије, Зајмопримац неће додати, мијењати, поништавати, нити се одрицати Супсидијарног споразума или било које његове одредбе.

Д. Еколошки и социјални стандарди

1. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет за имплементацију пројекта осигура да се Пројекат имплементира у складу с Еколошким и социјалним стандардима на начин прихватљив за Банку.

2. Без ограничења на горњи параграф 1, Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет који имплементира пројекат, осигура да се Пројекат имплементира у складу с Планом еколошких и социјалних обавеза ("ЕСЦП"), на начин прихватљив за Банку. У том смислу, Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет који имплементира пројекат, осигура:

(а) да се мјере и активности наведене у ЕСЦП имплементирају с дужном пажњом и ефикасно, како налаже ЕСЦП;

(б) да је на располагању довољно средстава за покривање трошкова имплементације ЕСЦП;

(ц) да се одржавају политике и процедуре, као и квалификовано и искусно особље у довољном броју, за имплементацију ЕСЦП, како налаже ЕСЦП; и

(д) да се ЕСЦП, нити било која његова одредба не мијењају, опозивају, суспендују, нити се одриче од њих, осим уколико се Банка у писменој форми не сложи другачије, како налаже ЕСЦП и да се ревидирани ЕСЦП одмах потом објави.

3. У случају неслагања између ЕСЦП и одредаба овог Споразума, примјењују се одредбе овог Споразума.

4. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет који имплементира пројекат осигура да се:

(а) предузму све мјере за прикупљање, обједињавање и достављање Банци путем редовних извјештаја, по учесталости наведеној у ЕСЦП, као и путем посебног, једног или више извјештаја, ако Банка тако буде тражила, без одлагања, информација о статусу поштивања ЕСЦП и у њему наведених еколошких и социјалних инструмената, да сви ти извјештаји у форми и садржају прихватљиви за Банку, наводе, *inter alia*: (i) статус имплементације ЕСЦП; (ii) стања, ако се појаве, која се уплићу или пријете да ће се уплитати у имплементацију ЕСЦП; и (iii) корективне и превентивне мјере предузете или које требају бити предузете за превазилажење тих стања; и

(б) Банка, без одлагања, обавјести о сваком инциденту или несрећи у вези с Пројектом или који утиче на њега или је вјероватно да ће имати значајан негативан утицај на околину, погођене заједнице, јавност или раднике, у складу с ЕСЦП, у њему наведеним еколошким и социјалним инструментима и Еколошким и социјалним стандардима.

5. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет који имплементира пројекат објави, одржава и води доступан механизам жалби, за пријем и олакшавање рјешавања сумњи и приговора људи захваћених Пројектом, и предузме све мјере неопходне и одговарајуће за рјешавање или олакшавање рјешавања, тих бојазни и приговора, на начин прихватљив за Банку.

6. Зајмопримац ће, и осигураће да Ентитет који имплементира пројекат осигура да сва тендерска документација и уговори за грађевинске радове у оквиру Пројекта укључе обавезу извођача, под-извођача и надзорних органа да: (а) се придржавају свих релевантних аспеката ЕСЦП и у њему садржаних еколошких и социјалних инструмената; и (б) усвоје и примјењују кодекс понашања, којег требају добити и потписати сви радници, уз детаљно навођење свих мјера за рјешавање еколошких, социјалних, здравствених и безбједносних ризика, ризика у вези са сексуалним искориштавањем и злостављањем, сексуалним узнемиравањем и насиљем над дјецом, све како је примјенљиво на дате грађевинске радове који су уговорени или се изводе у складу с уговорима.

Е. Подпројекти у оквиру Дијела 2 Пројекта

Зајмопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира пројекат осигура да се идентификација, процјена, избор и одобрење (те посљедишно имплементација и евалуација) предложених Под-пројеката врши у складу с принципима, критеријумима и процедурама наведеним у Пројектном споразуму и Пројектном оперативном приручнику.

Одјељак II. Мониторинг, извјештавања и евалуација Пројекта

1. Зајмопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира пројекат, путем Федералног министарства околиша и туризма, доставља Баници сваки Пројектни извјештај најкасније 45 дана по истеку сваког календарског полугодишта, који обухвата то календарско полугодиште.

2. Најкасније тридесет (30) мјесеци након Датума правоснажности, Зајмопримац ће осигурати да Ентитет који имплементира Пројекат, заједно с Банком, проведе средњорочни преглед Пројекта ("Средњорочни преглед")

да би се утврдио остварени напредак на имплементацији Пројекта. У ту сврху Зајмопримац ће припремити – по пројектном задатку прихватљивом за Банку – и доставити Банци најкасније три (3) мјесеца прије почетка Средњорочног прегледа, извјештај о оствареном напретку на провођењу пројекта у периоду који претходи датуму извјештаја, у који су интегрисани резултати мониторинга и евалуације Пројектних активности, и у којем се наводи приједлог мјера за осигурање ефикасног провођења Пројекта и остваривања његових циљева у периоду након датума извјештаја. Након Средњорочног прегледа, Зајмопримац ће без одлагања и с дужном пажњом провести или осигурати провођење мјера предложених за осигурање ефикасног завршетка Пројекта и остваривања његовог циља, као и све корективне радње које Банка буде сматрала потребним за превазилажење уочених недостатака у провођењу Пројекта у правцу остваривања његовог циља.

Одјељак III. Повлачење средстава Зајма А. Генерално.

Без ограничења на одредбе Члана II Општих услова, Зајмопримац може повлачити средства Зајма за: (а) финансирање Прихватљивих расхода за Пројекат и (б) плаћање: (i) Почетне накнаде; и (ii) сваке премије Лимита (Cap) каматне стопе или Распона (Collar) каматне стопе, све у додијељеном износу, и ако је примјенљиво, до процента наведеног за сваку Категорију у сљедећој табели:

Категорија	Додијељени износ зајма (изражен у ЕУР)	Процент расхода који ће се финансирати (укључујући порезе)
(1) Робе, радови, неконсултантске и консултантске услуге, Обука и Оперативни трошкови за Дијелове 1.1, 2 и 3 Пројекта	45.885.000	100%
(2) Почетна накнада	115.000	Износ платив по Одјељку 2.03 овог Споразума у складу с Одјељком 2.07 (б) Општих услова
(3) Премија Лимита (Cap) каматне стопе или Распона (Collar) каматне стопе	0	Доспјели износ платив у складу с Одјељком 4.05 (ц) Општих услова
УКУПАН ИЗНОС	46.000.000	

В. Услови повлачења; Период повлачења.

1. Без обзира на одредбе горњег Дијела А, неће се вршити повлачења за плаћања извршена прије Датума потписивања.

2. Датум затварања је 31. март 2032.г

Ц. Посљедице раскида Споразума о гранту због непостизања ефективности

Раскид Споразума о гранту због непостизања правоснажности – у складу с Чланом IV Одјељка 4.05 Споразума о гранту – ће резултирати аутоматском измјеном Споразума о зајму: (а) брисањем Дијела 1.2 Пројекта из Распореда 1 Споразума о зајму; (б) измјеном Распореда 2 Споразума о зајму тако да се бришу одредбе које се односе на Грантове засноване на учинку; и (ц) брисањем из Додатка Споразуму о зајму свих дефиниција које се односе на Грантове засноване на учинку/Дио 1.2. Пројекта.

РАСПОРЕД 3

Распоред отплате везане за уговорену обавезу

Зајмопримац ће вршити отплату износа главнице Зајма у складу са сљедећом табелом, у којој су наведени Датуми отплате главнице Зајма и проценти укупног износа главнице Зајма плативи на сваки Датум отплате главнице ("Удио рате").

Датум отплате главнице	Удио рате
На сваки 15. април и 15. октобар почевши од 15. априла 2034.г. до 15. априла 2056.г.	2,17 %
15. октобра 2056.г.	2,35%

ДОДАТАК

Одјељак I. Дефиниције

1. "Анти-корупцијске смјернице" значи, у сврху параграфа 5 (а) Додатка Општих услова, "Смјернице за спрјечавање и борбу против преваре и корупције у пројектима који се финансирају ИБРД зајмовима и ИДА кредитима и грантовима", од 15. октобра 2006.г., ревидиране у јануару 2011.г. и 1. јула 2016.

2. "План еколошких и социјалних обавеза" или "ЕСЦП" значи Пројектни план еколошких и социјалних обавеза од 20. јануара 2026.г. како се исти може с времена на вријеме мијењати, у складу с његовим одредбама, у којем су наведене главне мјере и активности које ће Зајмопримац имплементирати или осигурати да се проведу у сврху превазилажења потенцијалних еколошких и социјалних ризика и утицаја Пројекта, укључујући временске рокове активности и мјера, институционалне, кадровске аранжмане, те аранжмане обуке, мониторинга и извјештавања, и све околишне и социјалне инструменте, који се у оквиру њега требају припремити.

3. "Еколошки и социјални стандарди" или "ЕЦЦи" значи, заједно: (i) "Еколошки и социјални стандард 1: Пројектна и управљање еколошким и социјалним ризицима и утицајима"; (ii) "Еколошки и социјални стандард 2: Радна снага и услови рада"; (iii) "Еколошки и социјални стандард 3: Ефикасност ресурса и превенција и управљање загађењем"; (iv) "Еколошки и социјални стандард 4: Здравље и безбједност заједнице"; (v) "Еколошки и социјални стандард 5: Откуп земљишта, ограничење кориштења земљишта и присилно пресељење"; (vi) "Еколошки и социјални стандард 6: Очување биодиверзитета и одрживо управљање живим природним ресурсима"; (vii) "Еколошки и социјални стандард 7: Старосједилачко становништво/суб-сахарске историјски занемарене традиционалне локалне заједнице"; (viii) "Еколошки и социјални стандард 8: Културно наслеђе"; (ix) "Еколошки и социјални стандард 9: Финансијски посредници"; и (x) "Еколошки и социјални стандард 10: Ангажман актера и објављивање информација"; на снази од 1. октобра 2018.г., како их Банка објављује.

4. "ЕСАП 2022-2032+" значи еколошка стратегија и акциони план које је ФБиХ усвојила 23. новембра 2023.г.

5. "Федерално министарство околиша и туризма" значи Министарство у Федерацији Босне и Херцеговине надлежно за екологију, или било који његов правни наследник.

6. "Федерација Босне и Херцеговине" и скраћеница "ФБиХ" значи Федерација Босне и Херцеговине, саставни дио Зајмопримца.

7. "Програм јавних инвестиција Федерације" значи трогодишњи плански документ који садржи преглед пројектних инвестиција с подацима о укупно потребном финансирању, утрошеним средствима и планираним средствима за финансирање пројеката из буџета, зајмова, донација и/или других извора током свих година обухваћених документом и за наредни период.

8. "Општи услови" значи "Општи услови Међународне банке за обнову и развој за ИБРД финансирање, финансирање инвестиционих пројеката" од 14. децембра 2018.г (посљедња ревизија 1. јула 2025.г.).

9. "Споразум о гранту" значи споразум по којем Међународна банка за обнову и развој и Међународна асоцијација за развој (у функцији администратора Кровног вишедонаторског повјерљачког фонда Глобалног партнерства за приступе засноване на резултатима) намјерава обезбједити Босни и Херцеговини 1.560.000 УСД за финансирање Дијела 1.2 Пројекта.

10. "Оперативни трошкови" значи разумни расходи које Ентитет који имплементира пројекат оствари на рачун имплементације Пројекта, укључујући трошкове везане за канцеларијску опрему и потрошни материјал, кориштење и одржавање возила, најам простора, трошкове комуникације и осигурања, канцеларијске административне трошкове, банковне накнаде, режијске трошкове, трошкове транспорта, путовања, дневница и супервизије, и накнаде особља Јединице за управљање пројектом/Тима за имплементацију изабраног пројекта (изузев плата државних службеника и/или намјештеника Зајмопримца или ФБиХ).

11. "Укључени кантон" значи било који од кантона ФБиХ, изабран у складу са захтјевима наведеним у Пројектном оперативном приручнику, за учествовање у провођењу Пројекта у складу с Под-пројектним споразумом између Федералног министарства околиша и туризма и дотичног кантона; "Укључени кантони" представља њихову множину.

12. "Укључена општина" значи било која од општина ФБиХ изабрана у складу са захтјевима наведеним у Пројектном оперативном приручнику, за учествовање у провођењу Пројекта у складу с Под-пројектним споразумом између Федералног министарства околиша и туризма и дотичне општине; а израз "Укључене општине" представља њихову множину.

13. "Укључено јавно комунално предузеће" значи било које од комуналних предузећа из ФБиХ надлежно за одлагање чврстог отпада и/или управљање регионалном инфраструктуром за чврсти отпад изабрано у складу са захтјевима наведеним у Пројектном оперативном приручнику, за учествовање у провођењу Пројекта у складу с Под-пројектним споразумом између Федералног министарства околиша и туризма и дотичног комуналног предузећа; а израз "Укључена јавна комунална предузећа" представља њихову множину.

14. "Грант заснован на учинку" значи грант дат за финансирање трошкова Изабраних расхода у оквиру

Дијела 1.2 Пројекта у складу с критеријумима наведеним у Пројектном оперативном приручнику; а израз "Грантови засновани на учинку" представља њихову множину.

15. "Прописи за набавку" значи, у сврху параграфа 89 (а) Додатка Општих услова, "Прописи Свјетске банке за набавку за ИПФ Зајмопримце", из септембра 2025.г.

16. "Ентитет који имплементира пројект" значи Федерација Босне и Херцеговине.

17. "Тим за имплементацију пројекта" значи било који од тимова на које се позива Одјељак I.A.3 Распореда 2 овог Споразума; а израз "Тимови за имплементацију пројекта" представља њихову множину.

18. "Јединица за управљање пројектом" значи јединица на коју се позива Одјељак I.A.2 Распореда 2 овог Споразума.

19. "Пројектни оперативни приручник" и скраћеница "ПОМ" значи приручник на који се позива Одјељак I.B.1(б) Распореда 2 овог Споразума.

20. "Изабрани расходи" значи плаћања заснована на резултатима у оквиру Дијела 1.2 Пројекта која ће се пружити у форми рефундирања прихватљивим Укљученим кантонима, Укљученим општинама или Укљученим јавним комуналним предузећима за уобичајне расходе на пружање услуга чврстог отпада које су тај кантон, општина или комунално предузеће остварили током периода учинка конкретног трошкове роба (укључујући опрему и возила за одвоз отпада) и пратеће оперативне трошкове (укључујући трошкове радне снаге; гориво за опрему и возила за одвоз; као и одржавање и поправка опреме и возила), све у складу с Пројектним оперативним приручником.

21. "Датум потписивања" значи каснији од два датума на који Зајмопримац и Банка потпишу овај Споразум и та се дефиниција примјењује на све референце на "Датум Споразума о зајму" у Општим условима.

22. "Под-пројекат" значи специфичан инвестициони пројекат, за унапрјеђење управљања чврстим отпадом на нивоу кантона или општине, предложен и одобрен за финансирање из Зајма у оквиру Дијела 2 Пројекта; а "Под-пројекти" представља њихову множину.

23. "Под-пројектни споразум" значи споразум за Под-пројекат између Федералног министарства околиша и туризма и одговарајућег Укљученог кантона, Укључене општине или Укљученог комуналног предузећа на које се позива Одјељак I.D.3 Распореда Пројектног споразума, како се исти с времена на вријеме може мијењати или допуњавати уз претходну писмену сагласност Банке.

24. "Обука" значи расходи (осим расхода на консултантске услуге) остварени у вези са студиским путовањима, курсевима обуке, семинарима, радионицама и осталим активностима обуке, који нису укључени у уговоре с добављачима роба и услуга, укључујући и трошкове материјала за обуку, најма простора и опреме, путовања, трошкове дневница предавача и полазника (како буде прихватљиво), све у складу с годишњим буџетом прихватљивим за Банку.

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-2079-2/26
27. јула 2026. године
Сарајево

Предсједавајући
Др Денис Бећировић, с. р.

60

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-1583/26 od 30. juna 2026. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 236. vanrednoj sjednici, održanoj 28. jula 2026. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE O IZDAVANJU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DOHODOVNE DJELATNOSTI ČLANOVA PORODICE OSOBLJA SLUŽBENIH MISIJA JEDNE DRŽAVE U DRUGOJ DRŽAVI

Члан 1.

Ratifikuje se Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Francuske o izdavanju dozvole za obavljanje dohodovne djelatnosti članova porodice osoblja službenih misija jedne države u drugoj državi, sačinjen u Parizu 20. marta 2026. godine, na bosanskom, hrvatskom, srpskom i francuskom jeziku.

Члан 2.

Tekst Sporazuma glasi:

SPORAZUM

IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE O IZDAVANJU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DOHODOVNE DJELATNOSTI ČLANOVA PORODICE OSOBLJA SLUŽBENIH MISIJA JEDNE DRŽAVE U DRUGOJ DRŽAVI

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Francuske, u daljem tekstu "Strane";

Uzimajući u obzir interes da se omogući bliskim srođnicima članova službenih misija jedne države da obavljaju stručnu dohodovnu djelatnost u drugoj državi na osnovu recipročnog tretmana;

U želji da se olakša obavljanje stručne dohodovne djelatnosti navedenim bliskim srođnicima u državi prijema;

DOGOVORILE SU SLJEDEĆE:

Члан 1.

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

- a) Pod "službenim misijama" podrazumijevaju se:
- diplomatske misije određene Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima od 18. aprila 1961. godine, u daljem tekstu Bečka konvencija o diplomatskim odnosima;
 - konzularne misije određene Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima od 24. aprila 1963. godine, u daljem tekstu Bečka konvencija o konzularnim odnosima;
 - stalna predstavništva obje države kod međunarodnih organizacija koje imaju svoje sjedište ili kancelariju u drugoj državi;

b) Pod "članom službene misije" podrazumijeva se član osoblja službene misije koji nije ni građanin države prijema niti stalni rezident u državi prijema, a koji obavlja službenu funkciju u toj službenoj misiji;

c) Pod "bliski srođnik" podrazumijeva se:

1. Supružnik ili partner s kojim ima zakonski zaključen odnos u skladu sa zakonodavstvom države porijekla, a koji

raspolaze posebnom dozvolom boravka koju izdaje Ministarstvo vanjskih poslova države prijema,

2. Nevjenčana djeca koja imaju manje od 21 godinu i žive u domaćinstvu člana službene misije, uključujući i one koji studiraju u visokoškolskim ustanovama priznatim od strane obje države, a raspolazu posebnom dozvolom boravka koju izdaje Ministarstvo vanjskih poslova države prijema i

3. Nevjenčana djeca, bez obzira na godine, koja žive u domaćinstvu člana službene misije i imaju neki oblik fizičkog ili mentalnog hendikepa što ih sprječava da rade, a koji ne predstavljaju dodatni finansijski teret za državu prijema i raspolazu posebnom dozvolom boravka koju je izdalo Ministarstvo vanjskih poslova države prijema.

d) Pod "stručnom dohodovnom djelatnošću" podrazumijeva se svaka plaćena profesionalna aktivnost kojom se ostvaruje dohodak iz ugovora o radu određenog zakonodavstvom države prijema ili neplaćena koja podrazumijeva ekonomsku dobit.

Члан 2.

Dozvola za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti

Bliskim srođnicima člana službene misije dozvoljeno je obavljanje stručne dohodovne djelatnosti u državi prijema pod istim onim uslovima koje imaju državljani te države, pod uslovom da ispunjavaju zakonodavne i propisane uslove neophodne za obavljanje dohodovne djelatnosti, a nakon što su dobili odgovarajuću dozvolu, u skladu sa odredbama iz člana 3. ovog Sporazuma.

Члан 3.

Procedura

a) Zapošljavanje bliskih srođnika radi obavljanja stručne dohodovne djelatnosti u državi prijema uslovljeno je prethodnim dobijanjem dozvole od strane organa te države.

Za tu svrhu, zahtjev u ime bliskog srođnika šalje se putem verbalne note preko Ambasade države porijekla ili protokola dotične međunarodne organizacije, Protokolu Ministarstva vanjskih poslova države prijema uz kopiju posebne dozvole

boravka tražioca koju je izdalo dotično Ministarstvo vanjskih poslova države prijema.

U zahtjevu se mora precizirati:

- koju stručnu dohodovnu djelatnost osoba želi obavljati;
- informacije o potencijalnom poslodavcu;
- sve one informacije koje se traže tokom postupka i u formularima dotičnog upravnog organa, uključujući i visinu plate predviđene ugovorom.

b) Nadležni organi države prijema, nakon provjere da li bliski srodnik ispunjava neophodne uslove definisane ovim Sporazumom i u skladu sa zakonodavstvom u državi, službeno informišu Ambasadu države porijekla putem Protokola Ministarstva vanjskih poslova države prijema, ili Stalno predstavništvo, putem Protokola dotične međunarodne organizacije, da je bliskom srodniku dozvoljeno bavljenje stručnom dohodovnom djelatnošću, u skladu sa važećim zakonodavstvom države prijema.

c) U roku od tri mjeseca nakon datuma prijema dozvole za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti, nadležna odjeljenja službene misije dostavljaju nadležnim organima države prijema dokaz da bliski srodnik i njegov poslodavac poštuju obaveze koje im nalaže zakonodavstvo države prijema u vezi sa socijalnom zaštitom.

d) U slučaju da bliski srodnik želi promijeniti poslodavca nakon što je dobio radnu dozvolu, on mora podnijeti novi zahtjev za dozvolu.

e) U slučaju da bliski srodnik želi promijeniti stručnu dohodovnu djelatnost, mora podnijeti novi zahtjev za dozvolu.

f) Dozvola za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti ne znači da je bliski srodnik oslobođen procedura ili obaveza koje to radno mjesto podrazumijeva, bilo da je to u vezi sa posebnim karakteristikama, diplomama ili stručnim kvalifikacijama i sl. U slučaju "posebno propisanih" profesija, za koje se dozvola za rad može izdati samo u skladu sa posebnim kriterijima, bliski srodnik mora ispunjavati i te kriterije.

g) Dozvola može biti uskraćena ako, iz sigurnosnih razloga ili razloga vezanih za očuvanje javnog reda, samo državljani države prijema mogu biti zaposleni.

h) Odredbe ovog Sporazuma ne podrazumijevaju priznanje diploma, nivoa ili studija između dvije države.

i) Dozvola za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti za jedno radno mjesto, koja je odobrena bliskom srodniku službenika, prestaje važiti sa datumom prestanka funkcije tog člana službene misije ili eventualno čim korisnik više ne ispunjava uslove iz kategorije bliskog srodnika.

j) Strane će ispoštovati razumni rok iz člana 39.2 i člana 39.3 Bečke konvencije o diplomatskim odnosima i člana 53.3 i člana 53.5 Bečke konvencije o konzularnim odnosima. Obavljanje stručne dohodovne djelatnosti u skladu sa odredbama ovog Sporazuma ne dozvoljava niti daje pravo bliskim srodnicima člana kome je dozvoljeno da obavlja stručnu dohodovnu djelatnost da produže boravak u državi prijema nakon što je dozvola istekla, nakon što je prestala funkcija tog člana službene misije ili čim korisnik dozvole više ne ispunjava uslove iz kategorije bliskih srodnika. Isto tako ne dozvoljava im se da sačuvaju to radno mjesto ili da započnu s drugim u toj državi nakon isteka važenja dozvole.

Član 4.

Građanski i upravni imuniteti, izvršni imunitet

Bliski srodnici nemaju, u okviru njihove stručne dohodovne djelatnosti, građanski ili upravni imunitet. Mjere

izvršenja se mogu preduzeti prema bliskom srodniku protiv kojeg je donesena sudska odluka u građanskom ili upravnom predmetu, pod uslovom da se izvršenje može obaviti, a da nije na štetu prava nepovredivosti lica koje to lice može imati ili njenog boravišta.

Član 5.

Krivični imunitet

Bliski srodnici imaju krivični imunitet u državi prijema u sljedećim slučajevima:

a) U slučaju teških djela počinjenih u okviru obavljanja stručne dohodovne djelatnosti, na pisani zahtjev države prijema, država porijekla treba ozbiljno razmotriti ukidanje krivičnog imuniteta u državi prijema dotičnom bliskom srodniku.

b) Odricanje od sudskog progona od strane države porijekla neće se smatrati odricanjem od nepovredivosti bliskog srodnika i za to je potrebno posebno odricanje. Kada država prijema želi odricanje od nepovredivosti, država porijekla će ozbiljno razmotriti taj zahtjev.

Član 6.

Poreski režim i socijalna zaštita

U skladu sa Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima i u skladu sa Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima, bliski srodnici podliježu zakonodavstvu koje se primjenjuje u oblasti oporezivanja i socijalne zaštite države prijema u svemu što ima veze sa njihovom stručnom dohodovnom djelatnošću u toj državi.

Bliski srodnici kojima je dozvoljeno obavljanje stručne dohodovne djelatnosti prestaju, od datuma izdavanja dozvole, da koriste carinske privilegije predviđene članom 36. i članom 37. Bečke konvencije o diplomatskim odnosima i članom 50. Bečke konvencije o konzularnim odnosima ili sporazumima o sjedištu međunarodnih organizacija.

Bliski srodnici kojima je dozvoljeno bavljenje stručnom dohodovnom djelatnošću u okviru ovog Sporazuma mogu prebacivati svoja primanja i naknade pod istim uslovima koji su predviđeni za inostrane radnike zakonodavstvom države prijema.

Član 7.

Rješavanje sporova

Svi sporovi koji proizilaze iz primjene ili tumačenja ovog Sporazuma rješavaju se putem direktnih pregovora između Strana.

Član 8.

Teritorijalna klauzula

U Francuskoj se odredbe ovog Sporazuma primjenjuju na bliske srodnike članova službenih misija u kontinentalnim oblastima Republike Francuske kao i u prekomorskim teritorijama, u lokalnim samoupravama čiji se spisak nalazi u prilogu ovog Sporazuma. Ovaj spisak se može mijenjati razmjennom diplomatskih nota između Strana.

Član 9.

Stupanje na snagu, trajanje, izmjene i raskid

Ovaj Sporazum stupa na snagu 30 dana nakon datuma prijema posljednje pisane obavijesti kojom Strane obavještavaju da su završene unutrašnje pravne procedure potrebne za stupanje na snagu.

Ovaj Sporazum može biti izmijenjen uz obostranu saglasnost Strana. Izmjena stupa na snagu u skladu sa odredbama iz stava 1. ovog člana.

Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. U svakom trenutku svaka od Strana može raskinuti Sporazum pismeno diplomatskim putem. U tom slučaju Sporazum prestaje sa važenjem šest mjeseci nakon što je druga Strana primila obavijest.

Sačinjeno u _____, dana _____, u dva originalna primjerka na bosanskom, hrvatskom, srpskom i francuskom jeziku, od kojih su sve četiri verzije jednako vjerodostojne.

**ZA VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**ZA VLADU
REPUBLIKE
FRANCUSKE**

Član 3.

Ova Odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-2095-2/26
28. јула 2026. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Др. **Denis Bećirović**, s. r.

Na temelju članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PSBiH broj 01,02-21-1-1583/26 od 30. lipnja 2026. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 236. izvanrednoj sjednici, održanoj 28. srpnja 2026. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE O IZDAVANJU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DOHODOVNE DJELATNOSTI ČLANOVA OBITELJI OSOBLJA SLUŽBENIH MISIJA JEDNE DRŽAVE U DRUGOJ DRŽAVI

Članak 1.

Ratificira se Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Francuske o izdavanju dozvole za obavljanje dohodovne djelatnosti članova obitelji osoblja službenih misija jedne države u drugoj državi, sačinjen u Parizu 20. ožujka 2026. godine, na hrvatskome, srpskom, bosanskom i francuskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma glasi:

SPORAZUM

IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE O IZDAVANJU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DOHODOVNE DJELATNOSTI ČLANOVA OBITELJI OSOBLJA SLUŽBENIH MISIJA JEDNE DRŽAVE U DRUGOJ DRŽAVI

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Francuske, u daljem tekstu "Strane";

Uzimajući u obzir interes da se omogući bliskim srođnicima članova službenih misija jedne države da obavljaju stručnu dohodovnu djelatnost u drugoj državi na temelju recipročnog postupanja;

U želji da se olakša obavljanje stručne dohodovne djelatnosti navedenim bliskim srođnicima u državi primateljici;

DOGOVORILE SU SLJEDEĆE:

Članak 1.
Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

a) Pod "službenim misijama" podrazumijevaju se:
- diplomatske misije određene Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961. godine, u daljem tekstu Bečka konvencija o diplomatskim odnosima;

- konzularne misije određene Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima od 24. travnja 1963. godine, u daljem tekstu Bečka konvencija o konzularnim odnosima;

- stalna predstavništva obje države kod međunarodnih organizacija koje imaju svoje sjedište ili ured u drugoj državi;

b) Pod "članom službene misije" podrazumijeva se član osoblja službene misije koji nije ni građanin države primateljice niti stalni rezident u državi primateljici, a koji obavlja službenu funkciju u toj službenoj misiji;

c) Pod "bliski srođnik" podrazumijeva se:

1. Supružnik ili partner s kojim ima zakonski sklopljen odnos, sukladno zakonodavstvu države podrijetla, a koji raspolaže posebnom dozvolom boravka koju izdaje Ministarstvo vanjskih poslova države primateljice,

2. Nevjenčana djeca koja imaju manje od 21 godinu i žive u kućanstvu člana službene misije, uključujući i one koji studiraju u visokoškolskim ustanovama priznatim od strane obje države, a raspolažu posebnom dozvolom boravka koju izdaje Ministarstvo vanjskih poslova države primateljice i

3. Nevjenčana djeca, bez obzira na godine, koja žive u kućanstvu člana službene misije i imaju neki oblik fizičkog ili mentalnog hendikepa što ih sprječava da rade, a koji ne predstavljaju dodatni financijski teret za državu primateljicu i raspolažu posebnom dozvolom boravka koju je izdalo Ministarstvo vanjskih poslova države primateljice.

d) Pod "stručnom dohodovnom djelatnošću" podrazumijeva se svaka plaćena profesionalna aktivnost kojom se os-

tvaruje dohodak iz ugovora o radu određenog zakonodavstvom države primateljice ili neplaćena koja podrazumijeva ekonomsku dobit.

Članak 2.

Dozvola za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti

Bliskim srodnicima člana službene misije dozvoljeno je obavljanje stručne dohodovne djelatnosti u državi primateljici pod istim onim uvjetima koje imaju državljani te države, pod uvjetom da ispunjavaju zakonodavne i propisane uvjete neophodne za obavljanje dohodovne djelatnosti, a nakon što su dobili odgovarajuću dozvolu, sukladno odredbama iz članka 3. ovog Sporazuma.

Članak 3.

Procedure

a) Zaposlenje bliskih srodnika radi obavljanja stručne dohodovne djelatnosti u državi primateljici uvjetovano je prethodnim dobijanjem dozvole od strane tijela te države.

Za tu svrhu, zahtjev u ime bliskog srodnika šalje se putem verbalne note, preko Veleposlanstva države podrijetla ili protokola dotične međunarodne organizacije, Protokolu Ministarstva vanjskih poslova države primateljice uz preslik posebne dozvole boravka tražioca koju je izdalo dotično Ministarstvo vanjskih poslova države primateljice.

U zahtjevu se mora precizirati:

- koju stručnu dohodovnu djelatnost osoba želi obavljati;
- informacije o potencijalnom poslodavcu;

- sve one informacije koje se traže tijekom postupka i u obrascima dotičnog upravnog tijela, uključujući i visinu plaće predviđene ugovorom.

b) Nadležna tijela države primateljice, nakon provjere da li bliski srodnik ispunjava neophodne uvjete definirane ovim Sporazumom i sukladno zakonodavstvu u državi, službeno informiraju Veleposlanstvo države podrijetla putem Protokola Ministarstva vanjskih poslova države primateljice, ili Stalno predstavništvo, putem Protokola dotične međunarodne organizacije, da je bliskom srodniku dozvoljeno bavljenje stručnom dohodovnom djelatnošću, sukladno važećem zakonodavstvu države primateljice.

c) U roku od tri mjeseca nakon datuma primitka dozvole za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti, nadležni odjeli službene misije dostavljaju nadležnim tijelima države primateljice dokaz da bliski srodnik i njegov poslodavac poštuju obveze koje im nalaže zakonodavstvo države primateljice u svezi sa socijalnom zaštitom.

d) U slučaju da bliski srodnik želi promijeniti poslodavca nakon što je dobio radnu dozvolu, on mora podnijeti novi zahtjev za dozvolu.

e) U slučaju da bliski srodnik želi promijeniti stručnu dohodovnu djelatnost, mora podnijeti novi zahtjev za dozvolu.

f) Dozvola za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti ne znači da je bliski srodnik oslobođen procedura ili obveza koje to radno mjesto podrazumijeva, bilo da je to u svezi sa posebnim karakteristikama, diplomama ili stručnim kvalifikacijama i sl. U slučaju "posebno propisanih" profesija, za koje se dozvola za rad može izdati samo sukladno posebnim kriterijima, bliski srodnik mora ispunjavati i te kriterije.

g) Dozvola može biti uskraćena ako, iz sigurnosnih razloga ili razloga vezanih za očuvanje javnog reda, samo državljani države primateljice mogu biti zaposleni.

h) Odredbe ovog Sporazuma ne podrazumijevaju priznavanje diploma, stupnjeva ili studija između dvije države.

i) Dozvola za obavljanje stručne dohodovne djelatnosti za jedno radno mjesto koja je odobrena bliskom srodniku službenika prestaje važiti sa datumom prestanka funkcije tog člana službene misije ili eventualno čim korisnik više ne ispunjava uvjete iz kategorije bliskog srodnika.

j) Strane će ispoštovati razumni rok iz članka 39.2 i članka 39.3 Bečke konvencije o diplomatskim odnosima i članka 53.3 i članka 53.5 Bečke konvencije o konzularnim odnosima. Obavljanje stručne dohodovne djelatnosti, sukladno odredbama ovog Sporazuma, ne dozvoljava niti daje pravo bliskim srodnicima člana kome je dozvoljeno da obavlja stručnu dohodovnu djelatnost da produže boravak u državi primateljici nakon što je dozvola istekla, nakon što je prestala funkcija tog člana službene misije ili čim korisnik dozvole više ne ispunjava uvjete iz kategorije bliskih srodnika. Isto tako ne dozvoljava im se da sačuvaju to radno mjesto ili da započnu s drugim u toj državi nakon isteka važenja dozvole.

Članak 4.

Građanski i upravni imuniteti, izvršni imunitet

Bliski srodnici nemaju, u okviru njihove stručne dohodovne djelatnosti, građanski ili upravni imunitet. Mjere izvršenja se mogu poduzeti naspram bliskog srodnika protiv kojeg je donesena sudska odluka u građanskom ili upravnom predmetu, pod uvjetom da se izvršenje može obaviti, a da nije na štetu prava nepovredivosti osobe koje ta osoba može imati ili njenog boravišta.

Članak 5.

Kazneni imunitet

Bliski srodnici imaju kazneni imunitet u državi primateljici u sljedećim slučajevima:

a) U slučaju teških djela počinjenih u okviru obavljanja stručne dohodovne djelatnosti, na pisani zahtjev države primateljice, država podrijetla treba ozbiljno razmotriti ukidanje kaznenog imuniteta u državi primateljici dotičnom bliskom srodniku.

b) Odricanje od sudskog progona od strane države podrijetla neće se smatrati odricanjem od nepovredivosti bliskog srodnika i za to je potrebno posebno odricanje. Kada država primateljica želi odricanje od nepovredivosti, država podrijetla će ozbiljno razmotriti taj zahtjev.

Članak 6.

Poreski režim i socijalna zaštita

Sukladno Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima i sukladno Bečkoj konvenciji o konzularnim odnosima, bliski srodnici podliježu zakonodavstvu koje se primjenjuje u domenu oporezivanja i socijalne zaštite države primateljice u svemu što ima veze sa njihovom stručnom dohodovnom djelatnošću u toj državi.

Bliski srodnici kojima je dozvoljeno obavljanje stručne dohodovne djelatnosti prestaju, od datuma izdavanja dozvole, da koriste carinske privilegije predviđene člankom 36. i člankom 37. Bečke konvencije o diplomatskim odnosima i člankom 50. Bečke konvencije o konzularnim odnosima ili sporazumima o sjedištu međunarodnih organizacija.

Bliski srodnici kojima je dozvoljeno bavljenje stručnom dohodovnom djelatnošću u okviru ovog Sporazuma mogu prebacivati svoja primanja i naknade pod istim uvjetima koji su predviđeni za inozemne radnike zakonodavstvom države primateljice.

Članak 7.

Rješavanje sporova

Svi sporovi koji proizilaze iz primjene ili tumačenja ovog Sporazuma rješavaju se putem direktnih pregovora između Strana.

Članak 8.

Teritorijalna klauzula

U Francuskoj se odredbe ovog Sporazuma primjenjuju na bliske srodнике članova službenih misija u kontinentalnim oblastima Republike Francuske kao i u prekomorskim teritorijama, u lokalnim samoupravama čiji se spisak nalazi u privitku ovog Sporazuma. Ovaj spisak se može mijenjati razmjenom diplomatskih nota između Strana.

Članak 9.

Stupanje na snagu, trajanje, izmjene i prestanak

Ovaj Sporazum stupa na snagu 30 dana nakon datuma primitka posljednje pisane obavijesti kojom Strane izvješćuju da su okončane njihove unutarnje pravne procedure potrebne za stupanje na snagu.

Ovaj Sporazum može biti izmijenjen uz obostranu suglasnost Strana. Izmjena stupa na snagu sukladno odredbama iz stavka 1. ovog članka.

Članak 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH – Međunarodni ugovori" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Број 01-50-1-2095-2/26
28. српња 2026. године
Сарајево

Predsjedatelj
Dr. Denis Bećirović, v. r.

Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. U svakom trenutku svaka od Strana može raskinuti Sporazum pismeno diplomatskim putem. U tom slučaju, Sporazum prestaje sa važenjem šest mjeseci nakon što je druga Strana primila obavijest.

Sačinjeno u _____, dana _____, u dva originalna primjerka na hrvatskome, srpskom, bosanskom i francuskom jeziku, od kojih su sve četiri verzije jednako vjerodostojne.

**ZA VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**ZA VLADU
REPUBLIKE
FRANCUSKE**

**PRIVITAK – SPISAK LOKALNIH SAMOUPRAVA U
KOJIMA SE PRIMJENJUJE OVAJ SPORAZUM**

- Gvadalupe
- Martinik
- Reunion
- Francuska Gvajana
- Majot

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука ПСБиХ број: 01,02-21-1-1583/26 од 30. јуна 2026. године), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 236. ванредној сједници, одржаној 28. јула 2026. године, донијело је

ОДЛУКУ

**О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ
РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ О ИЗДАВАЊУ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДОХОДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ОСОБЉА СЛУЖБЕНИХ МИСИЈА ЈЕДНЕ ДРЖАВЕ У ДРУГОЈ ДРЖАВИ**

Члан 1.

Ратификује се Споразум између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Француске о издавању дозволе за обављање доходне дјелатности чланова породице особља службених мисија једне државе у другој држави, сачињен у Паризу 20. марта 2026. године, на српском, босанском, хрватском и француском језику.

Члан 2.

Текст Споразума гласи:

СПОРАЗУМ

**ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ
ФРАНЦУСКЕ О ИЗДАВАЊУ ДОЗВОЛЕ ЗА
ОБАВЉАЊЕ ДОХОДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ОСОБЉА СЛУЖБЕНИХ
МИСИЈА ЈЕДНЕ ДРЖАВЕ У ДРУГОЈ ДРЖАВИ**

Савјет министара Босне и Херцеговине и Влада Републике Француске, у даљем тексту "Стране";

Узимајући у обзир интерес да се омогући блиским сродницима чланова службених мисија једне државе да обављају стручну доходну дјелатност у другој држави на основу реципрочног третмана;

У жељи да се олакша обављање стручне доходне дјелатности наведеним блиским сродницима у држави пријема;

ДОГОВОРИЛЕ СУ СЉЕДЕЋЕ:

Члан 1.

Дефиниције

За потребе овог Споразума:

- а) Под "службеним мисијама" подразумевају се:
 - дипломатске мисије одређене Бечком конвенцијом о дипломатским односима од 18. априла 1961. године, у даљем тексту Бечка конвенција о дипломатским односима;
 - конзуларне мисије одређене Бечком конвенцијом о конзуларним односима од 24. априла 1963. године, у даљем тексту Бечка конвенција о конзуларним односима;

- стална представништва обје државе код међународних организација које имају своје сједиште или канцеларију у другој држави;

б) Под "чланом службене мисије" подразумијева се члан особља службене мисије који није ни грађанин државе пријема нити стални резидент у држави пријема, а који обавља службену функцију у тој службеној мисији;

ц) Под "блиски сродник" подразумијева се:

1. Супружник или партнер с којим има законски закључен однос, у складу са законодавством државе поријекла, а који располаже посебном дозволом боравка коју издаје Министарство иностраних послова државе пријема,

2. Невјенчана дјеца која имају мање од 21 године и живе у домаћинству члана службене мисије, укључујући и оне који студирају у високошколским установама признатим од стране обје државе, а располажу посебном дозволом боравка коју издаје Министарство иностраних послова државе пријема и

3. Невјенчана дјеца, без обзира на године, која живе у домаћинству члана службене мисије и имају неки облик физичког или менталног хендикепа што их спречава да раде, а који не представљају додатни финансијски терет за државу пријема и располажу посебном дозволом боравка коју је издало Министарство иностраних послова државе пријема.

д) Под "стручном доходовном дјелатношћу" подразумијева се свака плаћена професионална активност којом се остварује доходак из уговора о раду одређеног законодавством државе пријема или неплаћена која подразумијева економску добит.

Члан 2.

Дозвола за обављање стручне доходовне дјелатности

Блиским сродницима члана службене мисије дозвољено је обављање стручне доходовне дјелатности у држави пријема под истим оним условима које имају држављани те државе, под условом да испуњавају законодавне и прописане услове неопходне за обављање доходовне дјелатности, а након што су добили одговарајућу дозволу, у складу са одредбама из члана 3. овог Споразума.

Члан 3.

Процедура

а) Запошљавање блиских сродника ради обављања стручне доходовне дјелатности у држави пријема условљено је претходним добијањем дозволе од стране органа те државе.

За ту сврху, захтјев у име блиског сродника шаље се путем вербалне ноте, преко Амбасаде државе поријекла или протокола дотичне међународне организације, Протоколу Министарства иностраних послова државе пријема уз копију посебне дозволе боравка тражиоца коју је издало дотично Министарство иностраних послова државе пријема.

У захтјеву се мора прецизирати:

- коју стручну доходовну дјелатност особа жели обављати;

- информације о потенцијалном послодавцу;

- све оне информације које се траже током поступка и у формуларима дотичног управног органа, укључујући и висину плате предвиђене уговором.

б) Надлежни органи државе пријема, након провјере да ли блиски сродник испуњава неопходне услове дефинисане овим Споразумом и у складу са законодавством у држави, службено информишу Амбасату државе поријекла путем Протокола Министарства иностраних послова државе пријема, или Стално представништво, путем Протокола дотичне међународне организације, да је блиском сроднику дозвољено бављење стручном доходовном дјелатношћу, у складу са важећим законодавством државе пријема.

ц) У року од три мјесеца након датума пријема дозволе за обављање стручне доходовне дјелатности, надлежна одјељења службене мисије достављају надлежним органима државе пријема доказ да блиски сродник и његов послодавац поштују обавезе које им налаже законодавство државе пријема у вези са социјалном заштитом.

д) У случају да блиски сродник жели промијенити послодавца након што је добио радну дозволу, он мора поднијети нови захтјев за дозволу.

е) У случају да блиски сродник жели промијенити стручну доходовну дјелатност, он мора поднијети нови захтјев за дозволу.

ф) Дозвола за обављање стручне доходовне дјелатности не значи да је блиски сродник ослобођен процедура или обавеза које то радно мјесто подразумијева, било да је то у вези са посебним карактеристикама, дипломама или стручним квалификацијама и сл. У случају "посебно прописаних" професија, за које се дозвола за рад може издати само у складу са посебним критеријумима, блиски сродник мора испуњавати и те критеријуме.

г) Дозвола може бити ускраћена ако, из безбједносних разлога или разлога везаних за очување јавног реда, само држављани државе пријема могу бити запослени.

х) Одредбе овог Споразума не подразумијевају признање диплома, нивоа или студија између двије државе.

и) Дозвола за обављање стручне доходовне дјелатности за једно радно мјесто, која је одобрена блиском сроднику службеника, престаје важити са датумом престанка функције тог члана службене мисије или евентуално чим корисник више не испуњава услове из категорије блиског сродника.

ј) Стране ће испоштовати разумни рок из члана 39.2 и члана 39.3 Бечке конвенције о дипломатским односима и члана 53.3 и члана 53.5 Бечке конвенције о конзуларним односима. Обављање стручне доходовне дјелатности у складу са одредбама овог Споразума не дозвољава нити даје право блиским сродницима члана коме је дозвољено да обавља стручну доходовну дјелатност да продуже боравак у држави пријема након што је дозвола истекла, након што је престала функција тог члана службене мисије или чим корисник дозволе више не испуњава услове из категорије блиских сродника. Исто тако не дозвољава им се да сачувају то радно мјесто или да започну с другим у тој држави након истека важећа дозволе.

Члан 4.

Грађански и управни имунитети, извршни имунитет

Блиски сродници немају, у оквиру њихове стручне доходовне дјелатности, грађански или управни имунитет. Мјере извршења се могу предузети према блиском сроднику против којег је донесена судска одлука у

грађанском или управном предмету, под условом да се извршење може обавити, а да није на штету права неповредивости лица које то лице може имати или њеног боравишта.

Члан 5.

Кривични имунитет

Блиски сродници имају кривични имунитет у држави пријема у сљедећим случајевима:

а) У случају тешких дјела почињених у оквиру обављања стручне доходовне дјелатности, на писани захтјев државе пријема, држава поријекла треба озбиљно размотрити укидање кривичног имунитета у држави пријема дотичном блиском сроднику.

б) Одрцање од судског прогона од стране државе поријекла неће се сматрати одрицањем од неповредивости блиског сродника и за то је потребно посебно одрицање. Када држава пријема жели одрицање од неповредивости, држава поријекла ће озбиљно размотрити тај захтјев.

Члан 6.

Порески режим и социјална заштита

У складу са Бечком конвенцијом о дипломатским односима и у складу са Бечком конвенцијом о конзуларним односима, блиски сродници подлијежу законодавству које се примјењује у области опорезивања и социјалне заштите државе пријема у свему што има везе са њиховом стручном доходовном дјелатношћу у тој држави.

Блиски сродници којима је дозвољено обављање стручне доходовне дјелатности престају, од датума издавања дозволе, да користе царинске привилегије предвиђене чланом 36. и чланом 37. Бечке конвенције о дипломатским односима и чланом 50. Бечке конвенције о конзуларним односима или споразумима о сједишту међународних организација.

Блиски сродници којима је дозвољено бављење стручном доходовном дјелатношћу у оквиру овог Споразума могу пребављивати своја примања и накнаде под истим условима који су предвиђени за иностране раднике законодавством државе пријема.

Члан 7.

Рјешавање спорова

Сви спорови који произилазе из примјене или тумачења овог Споразума рјешавају се путем директних преговора између Страна.

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-2095-2/26

28. јула 2026. године

Сарајево

Члан 8.

Територијална клаузула

У Француској се одредбе овог Споразума примјењују на блиске сроднике чланова службених мисија у континенталним областима Републике Француске као и у прекоморским територијама, у локалним самоуправама чији се списак налази у прилогу овог Споразума. Овај списак се може мијењати размјеном дипломатских нота између Страна.

Члан 9.

Ступање на снагу, трајање, измјене и раскид

Овај Споразум ступа на снагу 30 дана након датума пријема посљедње писане обавијести којом Стране обавјештавају да су завршене унутрашње правне процедуре потребне за ступање на снагу.

Овај Споразум може бити измијењен уз обострану сагласност Страна. Измјена ступа на снагу у складу са одредбама из става 1. овог члана.

Овај Споразум се закључује на неодређено вријеме. У сваком тренутку свака од Страна може раскинути Споразум писмено дипломатским путем. У том случају Споразум престаје са важењем шест мјесеци након што је друга Страна примила обавијест.

Сачињено у _____, дана _____, у два оригинална примјерка на српском, босанском, хрватском и француском језику, од којих су све четири верзије једнако вјеродостојне.

**ЗА САВЈЕТ МИНИСТРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ЗА ВЛАДУ
РЕПУБЛИКЕ
ФРАНЦУСКЕ**

**ПРИЛОГ – СПИСАК ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА У
КОЈИМА СЕ ПРИМЈЕЊУЈЕ ОВАЈ СПОРАЗУМ**

- Гвадалупе
- Мартиник
- Реунион
- Француска Гвајана
- Мајот

Предсједавајући
Др Денис Бећировић, с. р.

SADRŽAJ

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

58	Odluka o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju IPA III za Višegodišnji program 2025-2027. godine za Bosnu i Hercegovinu između Evropske unije koju predstavlja Evropska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za Evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	1	Одлука о Ратификацији Споразума о финансирању ИПА III за Вишегодишњи програм 2025-2027. за Босну и Херцеговину између Европске уније коју представља Европска комисија и Босне и Херцеговине коју представља Дирекција за Европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине (српски језик)	66
	Odluka o ratifikaciji Sporazuma o financiranju IPA III za Višegodišnji program 2025-2027. godine za Bosnu i Hercegovinu između Europske unije koju predstavlja Europska komisija i Bosne i Hercegovine koju predstavlja Direkcija za Europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	19	Одлука о Ратификацији Споразума између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Француске о издавању дозволе за обављање доходовне дјелатности чланова породице особља службених мисија једне државе у другој држави (српски језик)	72
	Odluka o ratifikaciji Sporazuma o zajmu (Projekat održivog upravljanja otpadom) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, broj zajma 9929-BA (bosanski jezik)	36	Одлука о Ратификацији Споразума између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Француске о издавању дозволе за обављање доходовне дјелатности чланова породице особља службених мисија једне државе у другој држави (српски језик)	74
59	Odluka o Ratifikaciji Sporazuma o zajmu (Projekt održivog gospodarenja otpadom) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, broj zajma 9929-BA (hrvatski jezik)	55		76
		61		

SLUŽBENILISTBIH
JP NIO Službeni list
Bosne i Hercegovine

Jezik ~ Službena glasila ~ Oglašavanje ~ Pretraga ~ Vijesti ~ Web shop ~ Info ~ Javne nabavke ~

Naslovna stranica

Naslovna stranica

> Pretplata

> Cjenovnik

> Izdavaštvo

> Info - historijat

> Kontakt

> Međun. saradnja

> Korisni linkovi

> Oglasni dio

PLAN JAVNIH NABAVKI ZA 2026. GODINU

< >

Službeni glasnik BiH
broj 57/26

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O ODREĐIVANJU DIJELA CARINSKOG PODRUČJA
BOSNE I HERCEGOVINE KAO "SLOBODNA ZONA BROD"
VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O IZMJENI I DOPUNI ODLUKE O IMENOVANJU
DELEGACIJE BOSNE I HERCEGOVINE U KOMITET ZA
SIGURNOST I ZAŠTITU NA SPORTSKIM PRIREDBAMA PRI
VUEČU EVROPE U STATUSU POSMATRAČA

Službene novine Federacije BiH
broj 62/26

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O ODOBRAVANJU RASPOREĐIVANJA SREDSTAVA
IZNAD IZNOŠA PLANIRANOG U BUDŽETU ODBORA
DRŽAVNE SLUŽBE ZA ŽALBE ZA 2026. GODINU, A DO VISINE
UPLAĆENIH SREDSTAVA ZA SUFINANSIRANJE POVJERENIH
POSLOVA U SKLADU SA ODREDBAMA KANTONALNIH
ZAKONA O DRŽAVNOJ SLUŽBI
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

JP NIO
Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III
71000 Sarajevo, BiH
tel/fax:
+387 33 72 20 30
e-pošta:
Sluzbeni.list.BiH

→ Prijava
→ Registracija
→ Zaboravljena šifra

Službene novine Kantona Sarajevo
broj 32/26

VLADA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O USVAJANJU STUDIJE IZVODLIVOSTI SA
ANALIZOM TROŠKOVA I KORISTI (CBA) ZA "PROJEKT
URBANE REGENERACIJE KAMPUSA UNIVERZITETA U
SARAJEVU"
VLADA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O DAVANJU SAGLASNOSTI NA ZAPOSŁIJEVANJE
NA UNIVERZITETU U SARAJEVU - PRAVNOM FAKULTETU

Međunarodni ugovori
broj 6/26

PREDSEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (PROJEKT
POBOLJŠANJA UPRAVLJANJA CESTOVNOM IMOVINOM U
FEDERACIJI KAO DIO INVESTICIJSKOG PROGRAMA ZA
GRADNJU, REKONSTRUKCIJU I REHABILITACIJU
MAGISTRALNIH CESTA U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I
MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ, BROJ

BAZA PRAVNIH
AKATA

JAVNI OGLAS ZA
PRIJEM ZAPOSLENIKA
U RADNI OSMOS NA
NEODREĐENO
VRJEME

Arhiva dokumenata

SLUŽBENI GLASNIK
BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

SLUŽBENI GLASNIK

BOSNE I HERCEGOVINE

Izdavač: JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Direktor i odgovorni urednik: Dragan Prusina
Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH
Štampa: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo
Za štampariju: Muhamed Mirvić

Telefoni:
Centrala: 033 72 20 30
Direktor: 033 72 20 61
Uredništvo: 033 72 20 38
Računovodstvo: 033 72 20 48
Služba za pravne i opće poslove: 033 72 20 51
Pretplata: 033 72 20 54
Oglasni odjel: 033 72 20 49 i 72 20 50
Komercijala sa
poslovnicom i prodajom: 033 72 20 43

Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa:
UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11
ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09
ADDIKO BANK AD
Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12
RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57
Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.
Identifikacijski broj 4200226120002
Porezni broj 01071019
PDV broj 200226120002
Pretplata za II polugodište 2026. godine na "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" 120,00 KM.
Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba>
Godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku
e-mail: redakcija@sllist.ba - oglasis@sllist.ba - pretplata@sllist.ba
- racunovodstvo@sllist.ba - jnb.komercijala@sllist.ba